

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

Právnická fakulta

Umelá inteligencia v správnom práve

ROBOT — DOBRÝ SLUHA, ZLÝ PÁN

Zborník vedeckých prác

z 2. československého sympózia

Radomír Jakab · Eva Janičková (eds.)

Košice 2026

JAKAB, R. – JANIČKOVÁ, E. (eds.):

Umelá inteligencia v správnom práve: Robot — dobrý sluha, zlý pán.

Zborník vedeckých prác. Košice: ŠafárikPress, 2026, s. 230.

Zborník vedeckých prác je výstupom 2. československého sympózia s názvom „AI v správnom práve: ROBOT — DOBRÝ SLUHA, ZLÝ PÁN“, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 2. a 3. októbra 2025 na Tokaji pod záštitou Katedry ústavného práva a správneho práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v súvislosti s riešením vedeckého projektu „Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe“ podporeného grantom Vedeckej grantovej agentúry pod č. 1/0062/25.

EDITORI

prof. JUDr. Radomír Jakab, PhD.

Mgr. Eva Janičková, PhD.

RECENZENTI

doc. JUDr. Olga Pouperová, Ph.D.

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave

Zborník vedeckých prác je publikovaný pod licenciou Creative Commons CC BY-NC-SA Creative Commons Attribution - NonCommercial- ShareAlike 4.0

Licencia umožňuje dielo voľne zdieľať a upravovať len s uvedením autora, bez komerčného použitia a za podmienky, že všetky odvodené diela budú šírené pod rovnakou licenciou.

Za jazykovú úpravu a obsahovú stránku publikácie zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov.

DOSTUPNÉ OD: 27. 06. 2026

UMIESTNENIE: <https://unibook.upjs.sk/sk>

DOI: <https://doi.org/10.33542/UISP-0527-6>

ISBN 978-80-574-0527-6 (e-publikácia)

Obsah

Editoriál	3
Nová Rámcová úmluva Rady Evropy a budúcnosť inteligentných robotů ve správním právu	5
<i>Jakub Handrlica · Kristýna Šopková · Lucie Vonásková</i>	
Automatizácia procesov vo verejnej správe vo vybraných členských štátoch Európskej únie	21
<i>Lukáš Jančát</i>	
Automatizace správního řízení v České republice: Kritická analýza návrhu „Automatizační novely“ Správního řádu	54
<i>Vladimír Sharp · Jan Nešpor · Eliška Klimentová</i>	
Nad návrhom zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie	77
<i>Matej Horvat · Zuzana Hamuláková</i>	
Transparentnosť automatizovaného rozhodovacieho procesu vo verejnej správe	93
<i>Radomír Jakab</i>	
Factors supporting leaving decision-making to “adminbots” in an effort to eliminate false decisions in public administration	111
<i>Rastislav Král</i>	
Digitalizácia trhu práce: opatrenia Európskej únie zabezpečujúce právnu ochranu zamestnancov	118
<i>Vladimíra Žofčínová · Viktória Adamov Králová</i>	
Limity využitia umelej inteligencie v alternatívnom riešení správnych sporov	136
<i>Peter Molitoris</i>	
Limity využitia AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu	161
<i>Diana Repiščáková</i>	
Rizika parciálnej exploitácie potenciálu umelej inteligencie v administratívnom konaní	176
<i>Tibor Seman</i>	
Zodpovednosť za nulitné rozhodnutia vydané umelou inteligenciou	194
<i>Miroslava Franc Kupcová</i>	

Garancia ochrany informácií pri využití umelej inteligencie 215

Tomáš Šefčík

Záver 228

EDITORIÁL

Na katedre ústavného práva a správneho práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach výskumný tím pod vedením zodpovedného riešiteľa prof. JUDr. Radomíra Jakaba, PhD. rieši výskumný projekt s názvom „Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe“ podporený grantom Vedeckej grantovej agentúry pod č. 1/0062/25. Cieľom predmetného projektu je vedecký prieskum legislatívnych pravidiel možností využitia automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe, ako i ich prípadných bariér, a to za účelom identifikácie aplikačných problémov prítomných v tejto oblasti, vrátane formulácie vhodných právnych a legislatívnych odporúčaní smerujúcich k ich odstráneniu v podmienkach Slovenskej republiky.

V dňoch 02. a 03. októbra 2025 sa v súvislosti s riešením daného projektu uskutočnilo 2. československé sympóziu na Tokaji pod názvom : AI v správnom práve: ROBOT – DOBRÝ SLUHA, ZLÝ PÁN“, ktorého sa zúčastnili členovia riešiteľského kolektívu, ktorí sú zároveň členmi Katedry ústavného práva a správneho práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ako aj ich kolegovia z celého Slovenska a Českej republiky. Ako napovedá názov sympózia, predstavovalo jedinečnú príležitosť na prezentáciu a konfrontáciu poznatkov v oblasti využitia umelej inteligencie v rámci rozhodovacích procesov vo verejnej správe. Z príspevkov, s ktorými vystúpili účastníci konferencie, boli vytvorené vedecké práce, ktoré sú obsiahnuté v tomto zborníku.

Niektoré príspevky boli v anglickej verzii publikované aj v špeciálnom čísle vedeckého časopisu STUDIA IURIDICA Cassoviensia s témou daného čísla „*How Law Responds to Challenges of Digital Era*“. Za účelom celkového prehľadu prezentovaných príspevkov na danom sympóziu sú tieto príspevky v slovenskej verzii publikované aj v tomto zborníku s tým, že je pri nich indikované ich pôvodné vydanie v uvedenom časopise.

V Košiciach, dňa 7. apríla 2026

prof. JUDr. Radomír Jakab, PhD.

Mgr. Eva Janičková, PhD. (eds.)

NOVÁ RÁMCOVÁ ÚMLUVA RADY EVROPY A BUDOUCNOST INTELEKTUÁLNÍCH ROBOTŮ VE SPRÁVNÍM PRÁVU¹

THE NEW COUNCIL OF EUROPE FRAMEWORK CONVENTION AND THE FUTURE OF INTELLIGENT ROBOTS IN ADMINISTRATIVE LAW

JAKUB HANDRLICA, KRISTÝNA ŠOPKOVÁ, LUCIE VONÁSKOVÁ

Univerzita Karlova, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Dne 5. září 2024 byla v litevském Vilniusu přijata zbrusu nová Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státu. Rámcová úmluva doplňuje stávající mezinárodní standardy v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu a dává si za cíl řešit veškeré právní mezery, které mohou vzniknout v důsledku rychlého technologického pokroku. Ačkoli je oblast působnosti Rámcové úmluvy značně široká, tento článek zkoumá, jak úmluva přispívá k aktuálnímu úsilí o zavedení umělé inteligence ve správním rozhodování. Rámcová úmluva byla přijata v období, kdy je na národní úrovni přijímána celá řada nových předpisů upravujících administrativní rozhodování inteligentních robotů. Tento článek tvrdí, že právní předpisy, které byly v nedávné době přijaty na národní úrovni, mají z hlediska úpravy umělé inteligence daleko k technologicky neutrální legislativě. Naopak, Rámcová úmluva je koncipována tak, aby její ustanovení obstály testu času. Lze jí proto považovat za nástroj, který vydláždí cestu budoucímu nasazení inteligentních robotů (nejenom) ve správním právu.

ABSTRACT

On 5 September 2024, the brand-new Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law was adopted in Vilnius, Lithuania. The Framework Convention complements existing international standards on human rights, democracy, and the rule of law and aims to address legal gaps arising from rapid technological advances. While the Framework Convention's scope of application is very broad, this article examines how the Convention contributes to recent efforts to deploy artificial intelligence in administrative decision-making. The Framework

---

¹ Tento článek byl napsán v rámci výzkumného projektu EU+ "Europe: A Laboratory of a Digital State".

Tento příspěvek je překladem článku „The New Council of Europe Framework Convention and the Future of Intelligent Robots in Administrative Law“, zveřejněného ve *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, s. 52-65. ISSN 1339-3995.

Convention was adopted during a period when many new legal frameworks governing the administrative decision-making of intelligent robots were adopted at the national level. This article argues that the recently adopted national-level legal frameworks are far from technologically neutral. On the contrary, the Framework Convention has been designed to stand the test of time. Consequently, it provides a durable legal framework for the future deployment of intelligent robots in administrative law (and beyond).

KLÍČOVÁ SLOVA

Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státu, technologická neutralita.

KEY WORDS

Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law, technology neutrality.

1. ÚVOD²

Dne 5. září 2024 byla v litevském Vilniusu přijata zcela nová Rámcová úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státě (dále též jen „Rámcová úmluva“ nebo „úmluva“).³ Rámcová úmluva měla odrážet „zrychlující se vývoj v oblasti vědy a technologií a hluboké změny vyvolané činnostmi v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, které mají potenciál podporovat lidskou prosperitu i individuální a společenské blaho (...).“⁴ Jedná se o vůbec první závazný nástroj mezinárodního práva, který byl přijat s cílem řešit výzvy, které umělá inteligence (AI) představuje pro právní systémy v Evropě i mimo ni.⁵

Rozsah působnosti nově přijaté Rámcové úmluvy je poměrně široký. Zahrnuje činnosti „v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, které mají potenciál zasahovat do lidských práv, demokracie a právního státu.“⁶ V tomto ohledu Rámcová úmluva dále upřesňuje, že se má použít mimo jiné na „činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence prováděné veřejnými orgány nebo soukromými subjekty jednajícími jejich

---

² Jedná se o písemnou a značně rozšířenou verzi naší prezentace „Nová Rámcová úmluva Rady Evropy a její dopad na správní právo“, která byla přednesena dne 3. října 2025 na 2. česko-slovenském sympoziu o umělé inteligenci ve správním právu s názvem „Robot: dobrý sluha – zlý pán“.

³ Council of Europe Treaty Series - č. 225.

⁴ Rámcová úmluva, preambule.

⁵ Srov. ZILLER, J. The Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence vs. The EU Regulation: Two Quite Different Legal Instruments. In: Ceridap – Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche, roč. 5, č. 4, 2024, str. 202.

⁶ Rámcová úmluva, čl. 3.1.

jménem“.⁷ Zatímco nasazení AI v programech národní bezpečnosti, výzkumu a vývoje bylo z působnosti vyloučeno⁸, Rámcová úmluva bude v budoucnu schopna pokrýt nesčetné množství použití AI v správním právu – počínaje shromažďováním údajů dostupných v různých veřejných rejstřících a včetně vydávání konečných rozhodnutí. Rámcová úmluva byla přijata v období, kdy se objevovaly národní právní rámce zaměřené na nasazení AI v administrativním rozhodování.⁹ V poslední době byl takový právní rámec přijat ve Spolkové republice Německo. Podobné zákony byly nedávno navrženy v Estonsku a také v České republice.¹⁰

Nově přijatá Rámcová úmluva již vzbudila značnou pozornost v zahraniční právní vědě.¹¹ Cílem tohoto článku je přispět k této probíhající diskusi. Tvrdí, že zatímco nedávno přijatá vnitrostátní právní úprava je v zásadě daleko od technologické neutrality¹² a trvalosti, Rámcová úmluva má potenciál obstát ve zkoušce času a sloužit jako prostředek usnadňující budoucí nasazení AI v správním právu.

---

⁷ Tamtéž.

⁸ Rámcová úmluva, čl. 3.2 a 3.3 (Rámcová úmluva se nevztahuje na výzkumné a vývojové činnosti týkající se systémů umělé inteligence, které ještě nejsou k dispozici k použití, pokud nejsou testovány nebo pokud podobné činnosti nejsou prováděny takovým způsobem, že by mohly zasáhnout do lidských práv, demokracie a právního státu).

⁹ Srov. SEVER, T. *Trends of Automated Decision-Making in the Public Sector*. In: URS, N., ŠPAČEK, D., NOMMIK, S. (eds), *Digital Transformation in European Public Services. Complexities, Challenges, and Good Practices*. Cham: Palgrave Macmillan, 2025, str. 25-53.

¹⁰ Srov. HANDRLICA, J. *The dawn of automatisisation in administrative procedural law in the Czech Republic*. In: *Bratislavské právnické fórum 2025 - Využívání umelej inteligencie pri rozhodovaní vo verejnej správe*. Bratislava: Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2025, s. 5-12.

¹¹ Srov. AURA Y LARIOS DE MEDRANO, A. *La regulación de la inteligencia artificial en el ámbito internacional: la Recomendación de la UNESCO, el Convenio del Consejo de Europa y el Reglamento de la UE*. In: ESPERANZA, F., ROSA, P. (eds), *Nuevas fronteras : el derecho y las humanidades ante la revolución tecnológica digital*. Valencia: Tirant lo Blanch, 2025, str. 21-54, DUMORTIER, T. *L'intelligence artificielle et les droits humains : les insuffisances du cadre européen*. In: *Enjeux numériques - Pour un IA responsable et éthique*, roč. 29, č. 1, 2025, str. 65-69, MENECEUR, Y. *Droit et intelligence artificielle : interactions et transformations*. In: *Realités industrielles*, č. 2, 2025, str. 34-38, CAMBIEN, N., NEWTON, D. *La régulation de l'intelligence artificielle: approches internationales et britannique*. In: *Confluence de droits – La Revue*, č. 12, 2024, str. 1-19, CORLĂȚEAN, T. *Artificial Intelligence and the Need for Standards and Accountability for Protecting Human Rights, Democracy and the Rule of Law*. In: *Jurnalul Libertății de Conștiință*, roč. 12, č. 1, 2024, str. 201-221, HUESO, L. *The Council of Europe's Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law*. In: *Ceridap – Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche*, roč. 5, č. 3, 2024, str. 53-87; MIHAILOVIČ, A. *Comparative analysis of the EU AI Act and the CoE framework convention on AI, human rights, democracy and the rule of law*. In: *Days of Law Rolando Quadri*. Rome: Institute of Comparative Law, University "Niccolò Cusano", 2024, str. 331-347, ZILLER, J. op. cit. etc.

¹² Vynikající přehled pojmu „technologická neutralita“ v právu, viz OJANEN, A. *Technology Neutrality as a Way to Future-Proof Regulation: The Case of the Artificial Intelligence Act*. In: *European Journal of Risk Regulation*, First View, <https://doi.org/10.1017/err.2025.10024>.

Tento argument bude rozveden následujícím způsobem:

Nejprve bude stručně představena nově přijatá Rámcová úmluva (kapitola II). Zde bude věnována pozornost jak povinnostem vyplývajícím z Rámcové úmluvy, tak institucionálním ujednáním úmluvy. Rovněž bude nastíněno stručné srovnání s nově přijatým zákonem EU o umělé inteligenci.

Poté autoři rozvedou svůj argument, že Rámcová úmluva má potenciál obstát ve zkoušce času. V kapitole III budou nastíněny některé nedávno přijaté nebo navrhované vnitrostátní právní předpisy v oblasti výzkumu. V tomto ohledu bude argumentováno, že tyto vnitrostátní právní předpisy byly koncipovány pouze jako reakce na vznik umělé inteligence. Tyto právní předpisy se tedy zaměřují na regulaci současné technologie, nikoli technologie budoucnosti. Naopak, Rámcová úmluva byla od samého počátku koncipována jako technologicky neutrální. V důsledku toho budou předloženy argumenty, proč autoři věří, že Rámcová úmluva může vytvořit trvalý rámec pro nasazení AI v budoucím správním právu.

Autoři však nechtějí přispět pouze k nedávné diskusi o postupném přechodu od antropocentrického k „automatizovanému“ státu.¹³ Cílem tohoto článku je také přispět k mnohem širší debatě¹⁴ o budoucnosti správního práva a správním právu budoucnosti.

2. NOVÁ RÁMCOVÁ ÚMLUVA RADY EVROPY

2.1 Stručné představení Rámcové úmluvy

Text Rámcové úmluvy je výsledkem přípravných prací *ad hoc* výboru pro umělou inteligenci (CAHAI), který později nahradil výbor pro umělou inteligenci (CAI). Poté, co vzal na vědomí závěrečný dokument CAHAI o „Možných prvcích právního rámce pro umělou inteligenci založeného na standardech Rady Evropy v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu“, který byl přijat v prosinci 2021, pověřil Výbor ministrů Rady Evropy CAI vypracováním Rámcové úmluvy o činnostech v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, „založenou na standardech Rady Evropy v oblasti lidských práv, demokracie a právního státu a podporující inovace, která může být tvořena závazným právním nástrojem s průřezovým charakterem, zahrnujícím zejména obecné společné zásady“.¹⁵ Výbor ministrů rovněž rozhodl umožnit Evropské unii a zainteresovaným neevropským státům – konkrétně Argentině, Austrálii, Kanadě, Kostarice, Svatému stolci, Izraeli,

---

¹³ See ENGSTRON, D. *The Automated State: A Realist View*. In: *George Washington Law Review*, roč. 92, č. 6, 2024, str. 1437–1472. Also see BUTLER, O. *Algorithmic Decision-Making, Delegation and the Modern Machinery of Government*. In: *Oxford Journal of Legal Studies*, roč. 45, č. 3, 2025, str. 727–752.

¹⁴ See COGLIANESE, C. *Administrative Law in the Automated State*. In: *Daedalus*, roč. 150, č. 3, 2021, str. 104–120.

¹⁵ Důvodová zpráva k Rámcové úmluvě Rady Evropy o umělé inteligenci a lidských právech, demokracii a právním státě, bod I.2.

Japonsku, Mexiku, Peru, Spojeným státům americkým a Uruguayi, které sdílejí hodnoty a cíle Rady Evropy, účastnit se jednání. Tyto země se připojily k jednáním CAI a podílely se na vypracování Rámcové úmluvy.¹⁶ Následně byl text Rámcové úmluvy přijat 17 signatářskými státy¹⁷ ve Vilniusu dne 5. září 2024, a to v anglické i francouzské verzi, které jsou rovnocenné.¹⁸

Rámcová úmluva je uvedena poměrně rozsáhlou preambulí, která komplexně popisuje záměry signatářských států. Z vysvětlující zprávy vyplývá, že text Rámcové úmluvy byl ovlivněn snahou o vyvážení dvou poněkud protichůdných faktorů.¹⁹ Na jedné straně signatářské státy Rámcové úmluvy chtěly zdůraznit, že systémy umělé inteligence nabízejí bezprecedentní příležitosti k ochraně a prosazování lidských práv, demokracie a právního státu. Zároveň signatářské státy Rámcové úmluvy chtěly uznat, že určité činnosti v rámci životního cyklu AI s sebou nesou vážná rizika a nebezpečí.²⁰ V tomto ohledu preambule uvádí, že Rámcová úmluva reaguje na obavy, že určité činnosti v průběhu životního cyklu systémů AI mohou narušovat lidskou důstojnost a individuální autonomii, lidská práva, demokracii a právní stát.²¹ Preambule dále zdůrazňuje obavy z rizik diskriminace v digitálním kontextu, zejména v souvislosti s AI systémy, a jejich potenciálního vlivu na vytváření nebo prohlubování nerovností, včetně těch, kterým čelí ženy a osoby v zranitelném postavení, pokud jde o požívání jejich lidských práv a jejich plnou, rovnou a účinnou účast na hospodářských, sociálních, kulturních a politických záležitostech.²² Podepsané státy se v preambuli zabývají také rizikem zneužití systémů umělé inteligence a svým záměrem zabránit jakémukoli použití těchto systémů k represivním účelům v rozporu s mezinárodním právem v oblasti lidských práv, včetně svévolného nebo protiprávního sledování a cenzury, které narušují soukromí a individuální autonomii.²³ Preambule tak vytváří rámec pro řadu právně závazných povinností obsažených v Rámcové úmluvě, jejichž cílem je zajistit, aby činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence, které mohou narušovat dodržování lidských práv, fungování demokracie nebo dodržování zásad právního státu ve veřejném i soukromém sektoru, byly plně v souladu s touto Rámcovou úmluvou.²⁴

Rámcová úmluva představuje vůbec první závazný nástroj mezinárodního práva, který se zabývá výzvami a riziky spojenými s rozvojem AI. Úmluva je otevřena k podpisu členskými státy Rady Evropy, nečlenskými státy, které se podílely na jejím vypracování,

---

¹⁶ Důvodová zpráva, bod I.3.

¹⁷ Andorra, Kanada, Evropská unie, Gruzie, Island, Izrael, Japonsko, Lichtenštejnsko, Černá Hora, Norsko, Moldavská republika, San Marino, Švýcarsko, Ukrajina, Spojené království, Spojené státy americké a Uruguay.

¹⁸ Rámcová úmluva, čl. 36 in fine.

¹⁹ Důvodová zpráva, bod 10.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Rámcová úmluva, preambule.

²² Tamtéž.

²³ Tamtéž.

²⁴ Důvodová zpráva, bod 11.

a Evropské unii.²⁵ Rámcová úmluva vstoupí v platnost první den měsíce následujícího po uplynutí lhůty tří měsíců ode dne, kdy pět signatářských států, z nichž alespoň tři jsou členskými státy Rady Evropy, vyjádří svůj souhlas být touto úmluvou vázáni.²⁶

2.2 Nový právní rámec pro inteligentní roboty v správním právu

Rozsah působnosti nově přijaté Rámcové úmluvy byl vymezen takto: vztahuje se na činnosti v průběhu celého životního cyklu systémů umělé inteligence.²⁷ Vztahuje se však pouze na ty systémy umělé inteligence, které „mohou zasahovat do lidských práv, demokracie a právního státu.“²⁸ V tomto ohledu se Rámcová úmluva vztahuje především na činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence prováděné veřejnými orgány nebo soukromými subjekty jednajícími jejich jménem.²⁹ V souladu s dřívějšími doporučeními, vydanými Radou Evropy³⁰, vysvětlující zpráva vykládá pojem „veřejný orgán“ jako „jakýkoli subjekt veřejného práva jakéhokoli druhu nebo úrovně (včetně nadnárodních, státních, regionálních, provinčních, municipálních a nezávislých veřejných subjektů).“³¹ Jakékoli použití systémů umělé inteligence při správním rozhodování veřejnými orgány vůči jednotlivcům tak spadá do působnosti nově přijaté Rámcové úmluvy. Rámcová úmluva však jde ještě dále a rozšiřuje svou působnost na případy, kdy systémy umělé inteligence používané soukromými subjekty mohou zasahovat do lidských práv, demokracie a právního státu.³² Zatímco však jakékoli nasazení systémů umělé inteligence při správním rozhodování veřejných orgánů vůči jednotlivcům se řídí režimem stanoveným Rámcovou úmluvou, režim upravující používání umělé inteligence soukromými subjekty je mnohem mírnější.³³ Lze tedy argumentovat, že Rámcová úmluva se zaměřuje především na vztah mezi veřejnými orgány a jednotlivci.

Rámcová úmluva však bude představovat významný nástroj upravující nedávné snahy o nasazení AI v administrativním rozhodování. Očekávanými přínosy zavedení AI do

---

²⁵ Rámcová úmluva, čl. 30 odst. 1.

²⁶ Tamtéž, čl. 30 odst. 3.

²⁷ Tamtéž, čl. 2 („Systém AI“ znamená strojový systém, který na základě explicitních nebo implicitních cílů z přijatých vstupů odvozuje, jak generovat výstupy, jako jsou předpovědi, obsah, doporučení nebo rozhodnutí, které mohou ovlivnit fyzické nebo virtuální prostředí).

²⁸ Tamtéž, čl. 3.1.

²⁹ Tamtéž, čl. 3.1.a.

³⁰ Viz doporučení č. R (84) 15 Výboru ministrů členskými státem týkající se veřejné odpovědnosti ze dne 18. září 1984.

³¹ Důvodová zpráva, bod 28.

³² Rámcová úmluva, čl. 3.1.b.

³³ Tamtéž (v zájmu zajištění právní jistoty a transparentnosti je každý smluvní stát povinen v prohlášení uvést, jak hodlá splnit povinnost stanovenou v tomto odstavci, a to buď uplatněním zásad a povinností stanovených v kapitolách II až VI Rámcové úmluvy na činnosti soukromých subjektů, nebo přijetím jiných vhodných opatření k plnění povinnosti stanovené v tomto odstavci. U smluvních států, které se rozhodly neuplatňovat zásady a závazky Rámcové úmluvy ve vztahu k činnostem jiných soukromých subjektů, úmluva předpokládá, že přístupy těchto smluvních států se budou v průběhu času vyvíjet spolu s vývojem jejich přístupů k regulaci soukromého sektoru).

administrativního rozhodování jsou zrychlení, zjednodušení, snížení nákladů a zefektivnění administrativních procesů.³⁴ Zároveň je cílem nasazení AI v administrativním rozhodování snížit administrativní zátěž jak pro veřejnou správu, tak pro občany. Toho má být dosaženo propojením automatizovaných systémů s veřejnými rejstříky a databázemi, což by těmto systémům mělo umožnit okamžitý přístup k informacím a dokumentům potřebným pro rozhodování (bez nutnosti žádat o tyto dokumenty od dotčených osob nebo je získávat prostřednictvím úředníků v rámci jejich úředních povinností).³⁵ Potenciální přínosy automatizovaného řízení by se však neměly omezovat pouze na zrychlení, zjednodušení, snížení nákladů a zefektivnění administrativních procesů. Zavedení automatizace do správního řízení by mělo také zajistit jednotné postupy při uplatňování práva tím, že odstraní svévolnost a jiné individuální chyby.³⁶ V tomto ohledu Rámcová úmluva stanoví obecná pravidla, která se budou vztahovat na jakékoli budoucí nasazení umělé inteligence v rozhodovacím procesu „prováděném veřejnými orgány nebo soukromými subjekty jednajícími jejich jménem.“³⁷

V tomto ohledu Rámcová úmluva stanoví zásady a povinnosti, které musí smluvní strany plnit při nasazování systémů umělé inteligence v administrativním rozhodování. Jsou stanoveny dvě obecné povinnosti. Zaprvé je stanovena povinnost smluvních stran chránit lidská práva, jak je zakotveno v příslušném mezinárodním právu a v jejich vnitrostátním právu.³⁸ Zadruhé Rámcová úmluva ukládá smluvním státům povinnost udržovat opatření, která zajistí, aby systémy umělé inteligence nebyly využívány k narušování integrity, nezávislosti a účinnosti demokratických institucí a procesů, včetně zásady oddělení pravomocí, respektování nezávislosti soudnictví a přístupu ke spravedlnosti.³⁹ Souběžně s těmito obecnými povinnostmi Rámcová úmluva stanoví také obecné společné zásady, které každý smluvní stát musí uplatňovat v souvislosti se systémy umělé inteligence způsobem odpovídajícím jeho vnitrostátnímu právnímu řádu. Tyto zásady jsou následující:

- **lidská důstojnost a individuální autonomie:** každý smluvní stát přijme nebo zachová opatření k dodržování lidské důstojnosti a individuální autonomie v souvislosti s činnostmi v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence;⁴⁰
- **transparentnost a dohled:** každý smluvní stát přijme nebo zachová opatření k zajištění toho, aby byly zavedeny přiměřené požadavky na transparentnost a dohled

---

³⁴ Srov. ROEHL, U. *Understanding Automated Decision-Making in the Public Sector: A Classification of Automated, Administrative Decision-Making*. In: JUELL-SKIELSE, G., ÅKESSON, M., LINDGREN, I. (eds), *Service Automation in the Public Sector. Concepts, Empirical Examples and Challenges*. London: Springer, 2022, str. 35-63.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Rámcová úmluva, čl. 3.1.a.

³⁸ Tamtéž, čl. 4.

³⁹ Tamtéž, čl. 5.

⁴⁰ Tamtéž, čl. 7.

přízpůsobené konkrétním souvislostem a rizikům v souvislosti s činnostmi v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence;⁴¹

- **odpovědnost:** každý smluvní stát přijme nebo zachová opatření k zajištění odpovědnosti za nepříznivé dopady na lidská práva, demokracii a právní stát vyplývající z činností v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence;⁴²
- **rovnost a nediskriminace:** každý smluvní stát přijme nebo zachová opatření s cílem zajistit, aby činnosti v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence respektovaly rovnost, včetně rovnosti žen a mužů, a zákaz diskriminace, jak je stanoveno v příslušných mezinárodních a vnitrostátních právních předpisech;⁴³
- **ochrana soukromí a osobních údajů:** každý smluvní stát přijme nebo zachová opatření k zajištění toho, aby v souvislosti s činnostmi v rámci životního cyklu systémů umělé inteligence byla chráněna práva jednotlivců na soukromí a jejich osobní údaje, a to mimo jiné prostřednictvím platných vnitrostátních a mezinárodních právních předpisů, norem a rámců a účinných záruk a ochranných opatření zavedených pro jednotlivce;⁴⁴
- **spolehlivost:** každý smluvní stát přijme vhodná opatření k podpoře spolehlivosti systémů umělé inteligence a důvěry v jejich výstupy, která mohou zahrnovat požadavky týkající se odpovídající kvality a bezpečnosti v průběhu celého životního cyklu systémů umělé inteligence.⁴⁵

Rámcová úmluva konečně stanoví také obecnou zásadu bezpečné inovace.⁴⁶ V tomto ohledu úmluva ukládá smluvním státům povinnost vytvořit kontrolované prostředí pro vývoj, experimentování a testování systémů umělé inteligence pod dohledem jejich příslušných orgánů.

Rámcová úmluva tak výslovně ukládá smluvním státům povinnost podporovat perspektivní inovace v této oblasti a přispívat k inovacím vytvořením vhodného administrativního prostředí.⁴⁷ Jedním z přístupů k dosažení těchto cílů jsou například regulační sandboxy, jejichž cílem je podporovat inovace, poskytovat právní jistotu a umožňovat regulační učení. Mezi další přístupy patří výjimečné regulační pokyny nebo dopisy o nezasahování, které objasňují, jak budou regulační orgány přistupovat k navrhování, vývoji nebo používání systémů umělé inteligence v nových kontextech.

---

⁴¹ Tamtéž, čl. 8.

⁴² Tamtéž, čl. 9.

⁴³ Tamtéž, čl. 10.

⁴⁴ Tamtéž, čl. 11.

⁴⁵ Tamtéž, čl. 12.

⁴⁶ Tamtéž, čl. 13.

⁴⁷ Důvodová zpráva, bod 92.

2.3 Rámcová úmluva a nařízení EU AI Act

Jak je obecně známo, rámcová úmluva nepředstavuje jediný nástroj, jehož záměrem je regulovat oblast umělé inteligence. V roce 2024 bylo přijato nařízení Evropské unie o umělé inteligenci (AI Act), které usiluje o dosažení obdobného cíle prostřednictvím unijní legislativy. Pro úplné pochopení významu rámcové úmluvy je proto vhodné oba – na první pohled velmi podobné – dokumenty vzájemně porovnat. Nejprve se zaměříme na jejich společné rysy. Oba vycházejí ze stejného záměru: zajistit, aby používání systémů umělé inteligence bylo v souladu s ochranou základních práv, demokratických principů a zásad právního státu. Již od počátku příprav obou dokumentů probíhala mezi zúčastněnými institucemi intenzivní výměna názorů, což se promítlo i do konečné podoby obou dokumentů. Lze proto říci, že oba dokumenty jsou vedeny stejným cílem a vycházejí ze shodného hodnotového rámce.⁴⁸

Navzdory určitým podobnostem mezi oběma dokumenty lze identifikovat i zásadní rozdíly. Prvním z nich je odlišný institucionální rámec, v němž byly přijaty. Zatímco AI Act představuje právní akt Evropské unie, rámcová úmluva vznikla z iniciativy Rady Evropy. Z tohoto rozdílu je patrné, že pravomoci a působnost obou institucí se koncepčně liší. Statut Rady Evropy stanoví, že jeho cílem je „dosažení větší jednoty mezi jejími členy za účelem ochrany uskutečňování ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím, a usnadňování jejich hospodářského a společenského rozvoje.“ Tento základní dokument tak Radě Evropy poskytuje široký a flexibilní mandát, který jí umožňuje angažovat se v celé řadě oblastí a reagovat na nové společenské výzvy. Tato otevřenost a adaptabilita se promítá i do samotné rámcové úmluvy. Její ustanovení jsou záměrně formulována obecně a zaměřují se na zásady a hodnoty, nikoliv na podrobná pravidla, čímž členským státům ponechávají prostor pro jejich výklad a provádění. Takto nastavený rámec umožňuje, aby se úmluva přirozeně přizpůsobovala rozmanitým národním kontextům i měnícím se společenským podmínkám, a zůstávala tak relevantní a účinná napříč širokým spektrem otázek spojených nejen s umělou inteligencí, ale i s dalšími oblastmi technologického a právního vývoje.⁴⁹

Druhý zásadní rozdíl mezi AI Act a Rámcovou úmluvou se týká rozsahu jejich adresátů a míry právní závaznosti. Jako nařízení je AI Act přímo aplikovatelný a právně závazný jak pro všechny členské státy EU, tak pro subjekty působící na vnitřním trhu Unie. Jeho účinky však nejsou omezeny pouze na EU. Jeho regulační dosah se rozšiřuje i mimo území EU, protože AI Act se vztahuje i na subjekty mimo EU, pokud zavádějí systémy umělé inteligence na trh EU nebo je používají k poskytování služeb občanům EU.⁵⁰ Nařízení dále klade důraz na ochranu dotčených osob v Unii a posiluje zásady odpovědnosti a

---

⁴⁸ ZILLER, J., Op. cit, p. 202.

⁴⁹ Srov. ROTENBERG, M. *Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law*. In: *International Legal Materials*, roč. 64, č. 3, 2025, p. 859.

⁵⁰ AI Act, čl. 2.

transparentnosti při používání systémů umělé inteligence.⁵¹ AI Act tak vytváří komplexní mechanismus, který integruje výrobce, poskytovatele, distributory a konečné uživatele s cílem zajistit bezpečné a eticky odpovědné nasazení technologií umělé inteligence. Naproti tomu Rámcová úmluva přijímá otevřený a univerzální přístup. Je otevřena k podpisu nejen členskými státy Rady Evropy, ale i dalším zemím, bez ohledu na jejich účast při vypracovávání textu. Rámcová úmluva si klade za cíl stát se globálním normativním nástrojem, který zajistí, aby životní cyklus systémů umělé inteligence byl v souladu se zásadami lidských práv, demokracie a právního státu, bez ohledu na územní hranice. Tato otevřenost odráží její ambici podporovat rámec spolupráce založený na principech.

Třetí a pravděpodobně jeden z nejvýznamnějších rozdílů mezi AI Act a Rámcovou úmluvou se týká právní povahy těchto nástrojů a jejich způsobů aplikace.⁵² AI Act jako nařízení Evropské unie je přímo závazný pro všechny členské státy, aniž by bylo nutné jej převádět do vnitrostátního práva.⁵³ Ukládá konkrétní právní povinnosti jak poskytovatelům, tak uživatelům systémů umělé inteligence. Zavádí mechanismy dohledu, odpovědnosti a procesní kontroly s cílem harmonizovat pravidla a zajistit jednotné fungování vnitřního trhu EU. Naproti tomu Rámcová úmluva je mezinárodní smlouva, která se stává závaznou až po ratifikaci jednotlivými státy.⁵⁴ Ačkoli byla přijata Evropskou unií a podepsána při přijetí, což ji teoreticky činí aplikovatelnou pro všechny členské státy, její praktická účinnost závisí na ratifikačním procesu a vnitrostátním právním rámci každého státu.

3. INTELIGENTNÍ ROBOTI POTŘEBUJÍ TECHNOLOGICKY NEUTRÁLNÍ PRÁVO

Rámcová úmluva byla přijata v období, kdy se nasazení umělé inteligence do správního rozhodování odráželo v nesčetných vnitrostátních právních rámcích. Cílem Rámcové úmluvy je řešit spontánní vznik vnitrostátních právních předpisů v oblasti umělé inteligence a stanovit společné základní zásady. Skutečností však je, že mezi koncepcí nově přijatých vnitrostátních právních předpisů a koncepcí Rámcové úmluvy existuje závažný rozdíl. Tento rozdíl lze demonstrovat na následujících příkladech:

Od roku 2017 jsou v Spolkové republice Německo regulovány plně automatizované správní úkony. Federální zákon o správním řízení obsahuje následující ustanovení, které upravuje nasazení AI v administrativním rozhodování:

---

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Srov. ELENA, C. *The legal regulation of Artificial intelligence (AI) in Europe: two decisive (but insufficient) steps of the Council of Europe and the European Union*. In: Cuadernos de Derecho Transnacional, ročník 17, č. 1, 2025, str. 372.

⁵³ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie, čl. 288.

⁵⁴ Rámcová úmluva, čl. 30.

„§ 35a – Plně automatizované vydávání správních aktů

Správní akt může být vydán zcela automatizovanými prostředky, pokud to umožňuje zákon a neexistuje žádná diskreční pravomoc ani prostor pro posouzení.“

Toto ustanovení stanoví jak pozitivní, tak negativní rozsah použití AI v německých správních řízeních. V tomto ohledu lze AI použít pouze v případě, že to umožňuje zvláštní zákon. Zadruhé, plně automatizované vydávání správních aktů není povoleno, pokud je vyžadována správní diskreční pravomoc. V tomto ohledu ustanovení odkazuje na dva typy správní diskreční pravomoci, které se tradičně rozlišují v německé správní právní literatuře – diskreční pravomoc (*Ermessen*) a prostor pro posouzení (*Beurteilungsspielraum*).⁵⁵ Důvodem pro vyloučení AI v případech, kdy se uplatňuje volnost rozhodování nebo posuzování, je současná povaha AI. Jinými slovy, v současné době není AI považována za vhodný nebo spolehlivý nástroj pro řešení případů správního rozhodování, kdy je třeba vybrat z několika možností.

Faktem však je, že vyloučení AI z rozhodování na základě uvážení není specialitou německé legislativy. Podobné výhrady lze nalézt i v jiných nedávno projednávaných vnitrostátních právních předpisech. V roce 2022 bylo v Estonsku navrženo podobné ustanovení, které stanoví následující:

„Článek 7 – Automatizovaná správní řízení

(1) Za předpokladu, že to nezasahuje do práv nebo svobod jednotlivců, může správní orgán provádět automatizovaná elektronická správní řízení, vydávat automatizované správní akty nebo jiné dokumenty nebo provádět jakékoli jiné automatizované operace prostřednictvím informačního systému bez přímé účasti úředníka nebo zaměstnance jednajícího jménem správního orgánu v případech stanovených zákonem.

(2) V případě uvedeném v odstavci 1 tohoto článku správní orgán zajistí, aby:

- 1) automatizace je v zájmu jak osoby, tak veřejnosti, protože šetří čas a usnadňuje správu věcí veřejných;*
- 2) právní ustanovení, na kterém je rozhodnutí založeno, nestanoví použití správního uvážení (...).“*

Také v tomto případě navrhované ustanovení vylučuje použití AI v případech, kdy jsou veřejné orgány povinny uplatnit svou diskreční pravomoc, tj. vybrat si z několika řešení.⁵⁶

---

⁵⁵ Srov. SCHNEIDER, J., ENDERLEIN, F. *Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law*. In: Ceridap Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche, roč. 4, č. 1, 2023, str. 98.

⁵⁶ Srov. PILVING, I. *Guidance-based Algorithms for Automated Decision-Making in Public Administration: the Estonian Perspective*. In: Ceridap - Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche, roč. 4, č. 1, 2023, str. 68-70.

Nakonec lze uvést návrh nového ustanovení o použití AI při správním rozhodování, který byl⁵⁷ v roce 2025 předmětem diskuse v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky:

§ 15a - Automatizované vedení řízení

(1) Nevyžaduje-li povaha projednávané věci, ochrana práv dotčených osob nebo ochrana veřejného zájmu, aby úkon v řízení provedla úřední osoba, lze úkon provést automatizovaně bez účasti úřední osoby. Úkon nelze tímto způsobem provést zejména v případech, že vyžaduje užití správního uvážení nebo jde o rozhodnutí o opravném prostředku.

Všechny výše uvedené národní právní předpisy mají jednu společnou charakteristiku: představují ad hoc reakci na vznik umělé inteligence. Tyto ad hoc zákony nesledují obecnější přístup k umělé inteligenci v správním právu, ale pouze reagují na současný stav vývoje umělé inteligence. Proto vylučují jakékoli nasazení umělé inteligence v oblasti správního uvážení, protože umožnit umělé inteligenci rozhodovat v této oblasti se v současné době jeví jako příliš riskantní.⁵⁸ Ačkoli se tento přístup dnes může jevit jako racionální, neodráží současnou dynamiku vývoje AI. Je velmi pravděpodobné, že AI bude v nadcházejících letech sloužit jako účinný nástroj pro správní uvážení a přispěje k efektivitě a transparentnosti správy.⁵⁹ Z tohoto hlediska však výše uvedené vnitrostátní právní předpisy budou představovat spíše překážku než platformu pro budoucí nasazení AI.

Nově přijatá Rámcová úmluva sleduje poněkud odlišný přístup. V ostrém kontrastu s výše uvedenými vnitrostátními právními předpisy byla Rámcová úmluva od samého počátku koncipována jako technologicky neutrální. V tomto ohledu vysvětlující zpráva zdůrazňuje, že Rámcová úmluva „odráží široké chápání toho, co jsou systémy umělé inteligence, konkrétně v protikladu k jiným typům jednodušších tradičních softwarových systémů založených na pravidlech definovaných výhradně fyzickými osobami za účelem automatického provádění operací. Jejím cílem je zajistit právní přesnost a jistotu, přičemž zůstává dostatečně abstraktní a flexibilní, aby zůstala platná i přes budoucí technologický vývoj.“⁶⁰ Jelikož signatářské státy Rámcové úmluvy usilovaly o vytvoření univerzálního a flexibilního rámce schopného reagovat na budoucí technologický vývoj, nevnesly žádné výhrady ohledně nasazení AI v rámci své správní diskreční pravomoci. Na rozdíl od několika nedávných vnitrostátních zákonů upravujících používání AI při správním rozhodování tedy Rámcová úmluva v zásadě umožňuje nasazení AI, pokud je udělena správní diskreční

---

⁵⁷ Srov. SHARP, V., NEŠPOR, J., KLIMENTOŤ, E. *Automation of administrative proceedings in the Czech Republic: critical reflections on the draft “ADM amendment” to the Administrative Procedure Code*. In: STUDIA IURIDICA Cassoviensia, roč. 13, special issue, 2025, s. 170 – 188.

⁵⁸ Srov. COVILLA, J. *Artificial Intelligence and Administrative Discretion: Exploring Adaptations and Boundaries*. In: European Journal of Risk Regulation, roč. 16, zvláštní číslo 1, 2025, str. 36–50.

⁵⁹ Srov. HAIM, A. *Administrative Discretion in the Age of Algorithms. Conceptual and Empirical Inquiries*. Disertační práce předložená Právnické fakultě Univerzity Stanford, 2024, str. 164.

⁶⁰ Důvodová zpráva, bod 24.

pravomoc. V těchto případech se proto budou uplatňovat jak obecné povinnosti, tak základní společné zásady stanovené Rámcovou úmluvou.

Tento technologicky neutrální postoj Rámcové úmluvy představuje významný přínos tohoto nově přijatého nástroje mezinárodního práva pro budoucí nasazení AI v správním právu. Zatímco vnitrostátní právní předpisy, které byly přijaty teprve nedávno v různých jurisdikcích, budou muset být v závislosti na technologickém vývoji novelizovány a aktualizovány, text Rámcové úmluvy má potenciál stát se v budoucnu stabilním a spolehlivým zdrojem práva.

4. ZÁVĚRY

Správní právo vstoupilo do éry AI. Na vnitrostátní úrovni vznikly nové právní rámce, které se snaží regulovat budoucí nasazení AI v administrativním rozhodování. Faktem však je, že tyto nově přijaté nebo nedávno navrhované právní předpisy představují ad hoc právo. I když reagují na vznik AI, v zásadě nedokážou vytvořit trvalý právní rámec pro její další rozvoj. Takový přístup je v ostrém kontrastu s potenciálními přínosy, které AI může přinést pro transparentnost a efektivitu správního rozhodování.

Nově přijatá Rámcová úmluva však sleduje opačný přístup. Od samého počátku zaujímá Rámcová úmluva technologicky neutrální postoj a je dostatečně flexibilní, aby mohla reagovat na budoucí vývoj v oblasti AI. Na rozdíl od nedávno přijatých vnitrostátních právních předpisů je tedy Rámcová úmluva koncipována tak, aby obstála ve zkoušce času. Ustanovení nově přijaté Rámcové úmluvy jsou dostatečně flexibilní, aby pokryla budoucí technologický vývoj v dynamické oblasti AI.

Inteligentní roboti, kteří budou v budoucnu nasazeni ve veřejné správě, potřebují technologicky neutrální legislativu, tj. legislativu schopnou reagovat na velmi dynamický vývoj. Rámcová úmluva má potenciál stát se v budoucnu takovou legislativou a vytvořit transparentní a předvídatelný rámec pro odpovědné nasazení AI v správním právu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. AURA Y LARIOS DE MEDRANO, A. *La regulación de la inteligencia artificial en el ámbito internacional: la Recomendación de la UNESCO, el Convenio del Consejo de Europa y el Reglamento de la UE*. In: ESPERANZA, F., ROSA, P. (eds), *Nuevas fronteras : el derecho y las humanidades ante la revolución tecnológica digital*. Valencia: Tirant lo Blanch, 2025, str. 21-54, ISBN: 978-84-10811-53-9.
2. BUTLER, O. *Algorithmic Decision-Making, Delegation and the Modern Machinery of Government*. In: *Oxford Journal of Legal Studies*, roč. 45, č. 3, 2025, str. 727–752, <https://doi.org/10.1093/ojls/gqaf018>.
3. CAMBIEN, N., NEWTON, D. *La régulation de l'intelligence artificielle: approches internationales et britannique*. In: *Confluence de droits – La Revue*, č. 12, 2024, str. 1-19.

4. COGLIANESE, C. *Administrative Law in the Automated State*. In: *Daedalus*, roč. 150, č. 3, 2021, str. 104–120, https://doi.org/10.1162/daed_a_01862.
5. CORLĂȚEAN, T. *Artificial Intelligence and the Need for Standards and Accountability for Protecting Human Rights, Democracy and the Rule of Law*. In: *Jurnalul Libertății de Conștiință*, roč. 12, č. 1, 2024, str. 201-22.
6. COVILLA, J. *Artificial Intelligence and Administrative Discretion: Exploring Adaptations and Boundaries*. In: *European Journal of Risk Regulation*, roč. 16, special issue 1, 2025, str. 36-50, <https://doi.org/10.1017/err.2024.76>.
7. DUMORTIER, T. *L'intelligence artificielle et les droits humains: les insuffisances du cadre européen*. In: *Enjeux numériques – Pour un IA responsable et éthique*, roč. 29, č. 1, 2025, str. 65-69, <https://doi.org/10.3917/ennu.029.0065>.
8. ELENA, C. *The legal regulation of Artificial Intelligence (AI) in Europe: two decisive (but insufficient) steps of the Council of Europe and the European Union*. In: *Cuadernos de Derecho Transnacional*, roč. 17, č. 1, 2025, str. 366-380, <https://doi.org/10.20318/cdt.2025.9334>.
9. ENGSTRON, D. *The Automated State: A Realist View*. In: *George Washington Law Review*, roč. 92, č. 6, 2024, s. 1437–1472.
10. HAIM, A. *Administrative Discretion in the Age of Algorithms. Conceptual and Empirical Inquiries*. Dissertation submitted to the School of Law, Stanford University, 2024, <https://purl.stanford.edu/rd297wm2686>.
11. HANDRLICA, J. *The dawn of automatisisation in administrative procedural law in the Czech Republic*. In: *Bratislavské právnické fórum 2025 - Využívání umelej inteligencie pri rozhodovaní vo verejnej správe*. Bratislava: Univerzita Komenského, Právnická fakulta, 2025, s. 5-12.
12. HUESO, L. *The Council of Europe's Convention on Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law*. In: *Ceridap – Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche*, roč. 5, č. 3, 2024, str. 53-87, <https://doi.org/10.13130/2723-9195/2024-3-31>.
13. MENECEUR, Y. *Droit et intelligence artificielle : interactions et transformations*. In: *Realités industrielles*, č. 2, 2025, str. 34-38, <https://doi.org/10.3917/rindu1.252.0034>.
14. MIHAILOVIČ, A. *Comparative analysis of the EU AI Act and the CoE framework convention on AI, human rights, democracy and the rule of law*. In: *Days of Law Rolando Quadri*. Rome: Institute of Comparative Law, University "Niccolò Cusano", 2024, str. 331-347, ISBN 978-86-82582-18-2.
15. OJANEN, A. *Technology Neutrality as a Way to Future-Proof Regulation: The Case of the Artificial Intelligence Act*. In: *European Journal of Risk Regulation*, First View, <https://doi.org/10.1017/err.2025.10024>.
16. PILVING, I. *Guidance-based Algorithms for Automated Decision-Making in Public Administration: the Estonian Perspective*. In: *Ceridap - Rivista Interdisciplinare sul*

- Diritto delle Amministrazioni Pubbliche, roč. 4, č. 1, 2023, str. 51-72, <https://doi.org/10.13130/2723-9195/2023-1-105>.
17. ROEHL, U. *Understanding Automated Decision-Making in the Public Sector: A Classification of Automated, Administrative Decision-Making*. In: JUELL-SKIELSE, G., ÅKESSON, M., LINDGREN, I. (eds), *Service Automation in the Public Sector. Concepts, Empirical Examples and Challenges*. London: Springer, 2022, str. 35-63, ISBN 978-3-030-92643-4, https://doi.org/10.1007/978-3-030-92644-1_3.
  18. ROTENBERG, M. *Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law (Council Eur.)*. In: *International Legal Materials*, roč. 64, č. 3, 2025, str. 859–902, <https://doi.org/10.1017/ilm.2025.1>.
  19. SEVER, T. *Trends of Automated Decision-Making in the Public Sector*. In: URS, N., ŠPAČEK, D., NOMMIK, S. (eds), *Digital Transformation in European Public Services. Complexities, Challenges, and Good Practices*. Cham: Palgrave Macmillan, 2025, str. 25-53, <https://doi.org/10.1007/978-3-031-81425-9-3>.
  20. SCHNEIDER, J., ENDERLEIN, F. *Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law*. In: *Ceridap Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche*, roč. 4, č. 1, 2023, str. 95-115, <https://doi.org/10.13130/2723-9195/2023-1-102>.
  21. SHARP, V., NEŠPOR, J., KLIMENTOVÁ, E. *Automation of administrative proceedings in the Czech Republic: critical reflections on the draft “ADM amendment” to the Administrative Procedure Code*. In: *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, str. 170 – 188. ISSN 1339-3995.
  22. ZILLER, J. *The Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence vs. The EU Regulation: Two Quite Different Legal Instruments*. In: *Ceridap – Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche*, roč. 5, č. 4, 2024, str. 202-227, <https://doi.org/10.13130/2723-9195/2024-2-11> .

KONTAKTNÍ ÚDAJE AUTORŮ

prof. JUDr. Jakub Handrlica, Ph.D., DSc.
Katedra správního práva a správní vědy
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
E-mail: jakub.handrlica@prf.cuni.cz

Mgr. Kristýna Šopková
Katedra správního práva a správní vědy
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
E-mail: sopkova.k0@gmail.com

Lucie Vonásková

Katedra správního práva a správní vědy

Právnická fakulta Univerzity Karlovy

E-mail: lucka.vonaskova@email.cz

AUTOMATIZÁCIA PROCESOV VO VEREJNEJ SPRÁVE VO VYBRANÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH EURÓPSKEJ ÚNIE¹

AUTOMATION OF PROCESSES IN PUBLIC ADMINISTRATION IN SELECTED MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION

LUKÁŠ JANČÁT

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Článok skúma aktuálny právny stav automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe v jedenástich členských štátoch Európskej únie. Na základe analýzy a komparácie právneho základu plne automatizovaného rozhodovania, právnej úpravy čiastočne automatizovaného administratívneho konania, osobitných inštitútov slúžiacich na ochranu práv a oprávnených záujmov osôb dotknutých automatizovaným rozhodnutím a skúseností s implementáciou automatizácie do rozhodovacích procesov verejnej správy v skúmaných štátoch autor formuluje odporúčania, ktorých by sa mal slovenský zákonodarca pri zavádzaní automatizácie do rozhodovacích procesov verejnej správy pridržovať. Vzhľadom na zistenia a požiadavky vyplývajúce z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 22 ods. 2 písm. b) nariadenia GDPR možno slovenskému zákonodarcovi odporučiť, aby automatizáciu rozhodovacích procesov vo verejnej správe založil na explicitnom právnom základe, ktorý zohľadní všeobecné limity prípustnosti automatizovaného rozhodovania, a zároveň zakotvil osobitné záruky zákonnosti. Ich účelom by malo byť najmä zabezpečenie transparentnosti a nediskriminačnosti automatizovaného rozhodovania, zodpovednosti konkrétneho orgánu verejnej správy za automatizované rozhodnutie a jeho preskúmateľnosti človekom.

ABSTRACT

The article examines the current legal status of automation of decision-making processes in public administration in eleven Member States of the European Union. Based on the

---

¹ Tento príspevok vznikol s podporou a je výstupom riešenia výskumného projektu podporeného Vedeckou grantovou agentúrou VEGA č. 1/0062/25 s názvom Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe.

Tento príspevok je prekladom článku „Automation of processes in public administration in selected member states of the European Union“, zverejneného v *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, s. 66-90. ISSN 1339-3995.

analysis and comparison of the legal basis of fully automated decision-making, the legal regulation of partially automated administrative proceedings, specific institutions serving to protect the rights and legitimate interests of persons affected by automated decisions, and experiences with the implementation of automation into public administration decision-making processes in the countries studied, the author formulates recommendations that the Slovak legislator should adhere to when introducing automation into public administration decision-making processes. In light of the findings and requirements arising from Art. 2 para. 2 of the Constitution of the Slovak Republic and Art. 22 (2) (b) of the GDPR, it is recommended that the Slovak legislator establish the automation of decision-making processes in public administration on an explicit legal basis that takes into account the general limits of the admissibility of automated decision-making, while at the same time enshrining special guarantees of legality. Their purpose should be, in particular, to ensure the transparency and non-discrimination of automated decision-making, the responsibility of a specific public administration body for an automated decision, and its reviewability by a human.

KĽÚČOVÉ SLOVÁ

Automatizácia, správne konanie, rozhodovanie, ADM, komparatívna štúdia, členské štáty EÚ.

KEY WORDS

Automation, administrative proceedings, decision-making. ADM, comparative study, EU Member States.

1. ÚVOD

Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030 deklaruje, že Slovenská republika sa do roku 2030 stane modernou krajinou s efektívnou verejnou správou, ktorá zabezpečí inteligentné využívanie územia a infraštruktúry. Kľúčom k naplneniu tejto vízie je výrazné zlepšenie kvality údajov a aplikácia metód, akými sú posudzovanie vplyvov, analýza rizík, automatizované posudzovanie prípadov či žiadostí alebo prediktívne plánovanie kapacít verejných služieb.²

Z pohľadu riešiteľa výskumného projektu, ktorý skúma možnosti automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe³ v podmienkach Slovenskej republiky, je

---

² Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky, 2025. Domovská stránka MIRRI. Online. Dostupné na: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/Strategia-digitalnej-transformacie-Slovenska-2030.pdf>. [citované 2025-08-26]. Pozri s. 26 a 31.

³ Automatizáciou rozhodovacích procesov vo verejnej správe rozumieme postupy vedúce k administratívnym úkonom vrátane vydania individuálneho správneho aktu, kde sú prvky postupu

potešujúce, že štát vo svojom nadrezortnom strategickom dokumente počíta s automatizáciou posudzovania prípadov a žiadostí ako s jednou z metód naplňania vízie digitálnej transformácie Slovenska do roku 2030. Menej potešujúce však je, že naplňanie tejto vízie sa od prijatia stratégie v roku 2019 doposiaľ nepodarilo pretaviť do výraznejších legislatívnych zmien.

De lege lata právny poriadok Slovenskej republiky nereguluje žiadne administratívne konanie, ktorého proces vrátane vydania individuálneho správneho aktu by bol plne-automatizovaný, teda uskutočňovaný bez zásahu človeka ako vykonávateľa verejnej správy.⁴ Pri absencii právneho základu pre plne-automatizované rozhodovacie procesy je v súčasnosti v Slovenskej republike zásadne prípustná iba automatizácia časti administratívneho konania,⁵ ktorá je tiež obmedzená princípom legality vyjadreným v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.^{6 7} Aj pri automatizácii len niektorých úkonov v rámci administratívneho konania by preto mali orgány verejnej správy postupovať obozretne a svoju automatizačnú iniciatívu zakladať na dostatočne jasnom právnom základe.

Napriek pasivite zákonodarcu v implementácii automatizovaného rozhodovania v administratívnom konaní je potrebné konštatovať, že v niektorých oblastiach verejnej správy sa automatizované prostriedky, vrátane prvkov umelej inteligencie, už využívajú na iné účely. Príkladom sú algoritmy Finančnej správy SR, ako napríklad chatbot TAXANA, systém evidencie tržieb a pokladničných dokladov v reálnom čase eKasa či algoritmus strojového učenia na hodnotenie rizika podvodov s DPH AIS-R. Najmä posledné dva systémy nedávno zarezovali v slovenskom právnom diskurze. Ústavný súd SR totiž v súvislosti s ich implementáciou, slúžiacou na automatizované posudzovanie rizikovosti podnikateľov v rámci finančnej správy, identifikoval ich ústavnú nekompatibilitu pre chýbajúci právny základ, a to bez ohľadu na to, či výsledkom automatizovaného posudzovania rizikovosti jednotlivca bolo rozhodnutie alebo nečinnosť orgánu verejnej správy.⁸

---

buď úplne, alebo čiastočne vykonávané bez priameho ľudského zásahu sofistikovaným počítačovým softvérom, vrátane nástrojov umelej inteligencie (AI). Podobne HOFMANN, H. C. H.: Comparative Law of Public Automated Decision-Making. An Outline. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 1-12.

⁴ Apropos v slovenskom všeobecnom predpise o správnom konaní niet žiadnej zmienky o možnosti automatizácie administratívneho konania. Pozri zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

⁵ JAKAB, R.: National Report on Automation in Decision-Making in Public Administration in Slovakia. In: ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE, Vol. 70, 2024, No. 2, 147-157.

⁶ Ústava č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

⁷ Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR: „Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“

⁸ Nález ÚS SR z 10. novembra 2021, PL. ÚS 25/2019 (5/2021), bod 26, 122-124, 147. K uvedenému pozri aj JuLIA, 2025. Domovská stránka julia-project. Online. Dostupné na: <https://www.julia-project.eu/sites/default/files/2025->

Zdá sa, že na rozdiel od Slovenskej republiky niektoré členské štáty Európskej únie sú v zavádzaní automatizovaných rozhodovacích procesov vo verejnej správe technologicky aj právne o krok ďalej.⁹ Vychádzajúc z tohto predbežného poznania si autor tohto článku kladie nasledujúcu výskumnú otázku: „Aký je aktuálny právny stav automatizácie administratívneho konania v iných členských štátoch Európskej únie?“

V nadväznosti na túto otázku autor formuluje nasledujúce dva ciele svojho článku.

Prvým cieľom je skúmať aktuálny právny stav automatizácie procesov vo verejnej správe vo vybraných členských štátoch EÚ, so zameraním na automatizáciu administratívneho konania. Dôraz sa kladie najmä na zistenie, či daný členský štát má vo svojom právnom poriadku:

- zakotvený právny základ pre vydávanie plne automatizovaných rozhodnutí v administratívnom konaní;
- upravené čiastočne automatizované administratívne konanie;¹⁰
- ustanovené osobitné inštitúty slúžiace na ochranu práv a oprávnených záujmov osôb dotknutých automatizovaným rozhodnutím, najmä v kontexte požiadavky vyplývajúcej z čl. 22 ods. 2 písm. b) GDPR.^{11 12}

05/Final%20Handbook_%20AI%20and%20Public%20Administration_%20The%20%28legal%29%20Limits%20of%20Algorithmic%20governance.docx.pdf. [citované 2025-08-26], s. 91.

⁹ Artificial Intelligence and Administrative Law. Comparative study on administrative law and use of artificial intelligence and other algorithmic systems in administrative decision-making in the Member States of the Council of Europe. Strasbourg: Council of Europe, 2022, s. 43.

¹⁰ V článku bude ku pojmu „čiastočne automatizované administratívne konanie“ synonymicky používaný aj pojem „semi-automatizované administratívne konanie“ alebo „semi-automatizované administratívne rozhodovanie“.

¹¹ Čl. 22 ods. 2 písm. b) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) upravuje výnimku zo zákazu automatizovaného individuálneho rozhodovania založeného na výlučne automatizovanom spracovaní osobných údajov, ktoré má právne účinky na dotknutú osobu, alebo ju podobne významne ovplyvňuje spočívajúcu v existencii právneho základu pre automatizované rozhodnutie v práve EÚ a vo vnútroštátnom práve členského štátu EÚ za predpokladu súčasného zakotvenia vhodných opatrení zaručujúcich ochranu práv a slobôd a oprávnených záujmov dotknutej osoby. Vo všeobecnosti ku pôsobnosti čl. 22 GDPR a podstate výnimiek plynúcich z odseku 2 pozri MESARČÍK, M. E.: E-Government a umelá inteligencia. In: Andraško, J. a kol. Regulačné výzvy e-governmentu v Slovenskej republike v kontexte práva Európskej únie. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 319-330, a v prepojení s vnútroštátnym právom členského štátu napr. GREGA, R. – KOVAČ, P.: The Role of Automated Decision-Making in Modern Administrative Law: Challenges and Data Protection Implications. In: Central European Public Administration Review, 22(2), pp. 83–108.

¹² V článku bude ku pojmu „osobitné inštitúty slúžiace na ochranu práv a oprávnených záujmov dotknutých osôb automatizovaným rozhodnutím“ synonymicky používaný aj pojem „osobitné záruky zákonnosti.“

Okrem uvedeného je zámerom v rámci naplňania prvého cieľa prezentovať príklady automatizácie procesov vo verejnej správe vo vybraných členských štátoch EÚ vrátane príkladov plne-automatizovaných administratívnych konaní a tiež poukázať na prípadné právne problémy, ktoré boli spojené s implementáciou takejto automatizácie.

Predpokladá sa, že naplnenie tohto cieľa poskytne inšpiratívny zdroj poznatkov pre skúmanie podmienok automatizácie procesov vo verejnej správe v Slovenskej republike. Identifikované pozitívne, ale predovšetkým negatívne skúsenosti z iných členských štátov môžu zároveň predstavovať memento pre slovenského zákonodarcu..

Na uvedený predpoklad nadväzuje druhý cieľ článku, a to formulovať elementárne odporúčania, ktorých by sa slovenský zákonodarca mal pri zavádzaní automatizácie do rozhodovacích procesov vo verejnej správe pridrižovať.

Z hľadiska metodiky výskumu budú použité všeobecné vedecké metódy typické pre právnu vedu. Dominantná je metóda textovej analýzy vedeckých článkov publikovaných najmä v databázach Scopus a Web of Science, ako aj analytických dokumentov medzivládnych organizácií, najmä Rady Európy, ktoré v ostatných rokoch mapovali právny stav automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe členských štátov EÚ. Súčasťou analýzy sú aj účinné právne predpisy skúmaných štátov, predovšetkým ich administratívne procesné normy.

Medzi skúmané členské štáty EÚ patria jednak štáty susediace so Slovenskom – Česká republika, Maďarsko, Poľsko a Rakúsko – z dôvodu ich geografickej a administratívnoprávnej blízkosti, a jednak technologicky pokrokovejšie štáty vzhľadom na dostupné dáta EÚ porovnávajúce mieru digitalizácie verejných služieb,¹³ ako Estónsko, Francúzsko, Lotyšsko, Nemecko, Španielsko, Švédsko a Taliansko. Popri analytickej metóde sa využíva aj metóda syntézy získaných poznatkov, komparatívna metóda pri identifikovaní rozdielov v právnych úpravách, ako aj metóda abstrakcie, zameraná na výber relevantných častí analyzovanej literatúry a právnych predpisov. V závere výskumu sa uplatňuje metóda generalizácie pri formulovaní zovšeobecňujúcich odporúčaní pre slovenského zákonodarcu.

---

¹³ Pozri napr. eGovernment Benchmark (EK/Capgemini), ktorý každoročne porovnáva členské štáty EÚ v 4 oblastiach (User centricity, Transparency, Key enablers, Cross-border services). Dostupné online: <https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2024/07/eGovernment-Report-2024.pdf>. [citované 2025-09-29], s. 16.

2. AKTUÁLNY PRÁVNÝ STAV AUTOMATIZÁCIE PROCESOV VO VEREJNEJ SPRÁVE VO VYBRANÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH EÚ

2.1 Česká republika

Právny stav automatizácie administratívneho konania v Českej republike je v súčasnosti na podobnej úrovni ako na Slovensku. Aktuálne znenie českého Správneho řádu¹⁴ neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by pojednávalo o automatizácii administratívneho konania. Ba čo viac, oproti slovenskému všeobecnému predpisu o správnom konaní český predpis obsahuje postulát,¹⁵ podľa ktorého úkony správneho orgánu v konaní vykonávajú úradné osoby oprávnené na to podľa vnútorných predpisov orgánu verejnej správy alebo poverené vedúcim tohto orgánu.¹⁶ Takáto väzba vykonávania jednotlivých úkonov administratívneho konania na človeka predstavuje zásadný limit automatizácie administratívneho konania v českých podmienkach.¹⁷

Pri absencii všeobecného právneho základu automatizovaného rozhodovania vo verejnej správe sa v českom právnom poriadku nachádzajú iba ojedinelé ustanovenia osobitných zákonov, ktoré umožňujú automatizáciu časti administratívneho konania, resp. niektorých úkonov alebo činností. Tieto ustanovenia sa však spravidla netýkajú výsledného prejavu vôle vykonávateľa verejnej správy.¹⁸ České orgány verejnej správy môžu napríklad vykonávať svoju pôsobnosť, s výnimkou vydávania rozhodnutí, spôsobom založeným na automatizovanom spracovaní osobných údajov; môžu automatizovaným spôsobom získavať údaje z verejných registrov alebo evidencií; v rámci konaní o získaní spôsobilosti na výkon niektorých zdravotníckych povolání môžu doručovať rozhodnutia prostredníctvom automatizovaného systému komunikácie s adresátom verejnej správy; vo veciach dôchodkového poistenia môžu oprávnené úradné osoby vyhotoviť rozhodnutie s použitím automatizovaných prostriedkov v medzinárodnej abecede s predtlačенou pečiatkou, menom, priezviskom a funkciou zamestnanca zodpovedného za vydanie rozhodnutia; a vo veciach štátnej sociálnej podpory funguje obdobný režim, ktorý sa však týka len oznámení a iných písomností, nie samotného rozhodnutia.¹⁹

Na tomto mieste treba uviesť, že perspektíva zmeny status quo je v Českej republike na obzore. Český zákonodarca v súčasnosti v treťom čítaní prerokúva návrh zákona, ktorým

---

¹⁴ Zákon č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád v znení neskorších predpisov.

¹⁵ § 15 ods. 2 Správneho řádu.

¹⁶ Okrem toho, podobne ako na Slovensku, aj český Správní řád zväzuje vydanie rozhodnutia s konaním oprávnenej osoby, ktorá sa pod jeho vyhotovenie podpíše. Porovnaj § 69 ods. 1 Správneho řádu a § 47 ods. 5 Správneho poriadku.

¹⁷ HANDRLICA, J.: Automatizace v rozhodování správních orgánů: Fatamorgána, nebo realita budoucnosti?. In: Správní právo, 2024, No. 6-7, s. 421.

¹⁸ STAŠA, J.: Očekávání a obavy spojené s automatizací správního rozhodování. In: MASLEN, M.: Elektronizácia a digitalizácia verejnej správy. Typi Universitatis Tyrnaviensis, Trnava 2024. 130.

¹⁹ Ku jednotlivým príkladom a ich právnym základom v českom právnom poriadku pozri Tamže, s. 130-131.

by sa, okrem iného, explicitný právny základ plne automatizovaného rozhodovania mohol zakotviť priamo do Správneho rádu.²⁰ Navrhované ustanovenie § 15a by malo umožniť vykonanie akéhokoľvek úkonu administratívneho konania automatizovane, bez účasti úradnej osoby, ak to nie je v rozpore s povahou prejednávanej veci, ochranou práv dotknutých osôb alebo ochranou verejného záujmu.

Návrh zákona pritom stanovuje, že limitom možnosti vykonať automatizovaný úkon bude vždy potreba uplatniť správnu úvahu alebo prípad rozhodovania o opravnom prostriedku. Novela ďalej predpokladá, že ak je súčasťou náležitostí úkonu aj podpis úradnej osoby – čo sa týka aj rozhodnutia – táto náležitosť sa v prípade automatizácie buď nevyžaduje, alebo sa v prípade elektronickej podoby písomného vyhotovenia zabezpečí integrita a pôvod dát. Pokiaľ by mali byť súčasťou automatizovaného úkonu aj ďalšie údaje o úradnej osobe, uvádzať sa má iba údaj o tom, že úkon bol vykonaný automatizovaným spôsobom bez účasti úradnej osoby.

De lege lata, ako aj de lege ferenda, sa v českom právnom poriadku nenachádzajú osobitné inštitúty, ktorých cieľom by bolo prispieť k ochrane práv a slobôd dotknutých osôb v súvislosti s automatizáciou administratívneho konania. Ich ochrana je, resp. mala by byť, v českých podmienkach zabezpečená tradičnými zárukami zákonnosti uplatňovanými aj v administratívnom konaní vedenom úradnou osobou.

2.2 Francúzsko

Francúzska právna úprava automatizovaného administratívneho konania je považovaná za proaktívnu a inovatívnu, a to nie len z dôvodu existencie právneho základu pre plne-automatizované a semi-automatizované rozhodovanie, ale aj vďaka precíznej implementácii čl. 22 GDPR a s ňou súvisiacej inkorporácii osobitných záruk zákonnosti.²¹

Právny rámec automatizovaného administratívneho konania vo francúzskych podmienkach v súčasnosti tvoria článok 47 Zákona o informačných technológiách, súboroch údajov a občianskych slobodách (Zákon č. 78-17),²² ktorý má povahu implementačného zákona ku GDPR, a relevantné ustanovenia Kódexu vzťahov medzi verejnosťou a správnym orgánom (CRPA),²³ ktorý predstavuje všeobecný predpis

---

²⁰ Ide o časť ôsmu poslaneckého návrhu zákona, ktorým sa mení zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v znení neskorších predpisov, a ďalšie zákony v súvislosti s podporou spolupráce obcí. Tisk Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky č. 845/0, 9. volební období. Text návrhu je na s. 12 a 13, dôvodová správa na s. 36-41 cit. tisku. K stavu legislatívneho konania pozri: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=845>.

²¹ MALGIERI, G.: Automated decision-making in the EU Member States: The right to explanation and other “suitable safeguards” in the national legislations. In: Computer Law & Security Review, 2019, No. 5, s. 13. Hoci článok Malgieriho vychádza z analýzy pôvodného čl. 10 Zákona č. 78-17, máme za to, že závery ku ktorým dospel autor sú aplikovateľné aj na účinný čl. 47 Zákona č. 78-17, keďže ide v zásade o identické ustanovenie nahrádzajúce zmienený čl. 10.

²² Loi n° 78-17 du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés.

²³ Code des relations entre le public et l'administration (CRPA).

o správnom konaní. Z článku 47 Zákona č. 78-17 v zásade vyplýva, že vydanie akéhokoľvek individuálneho správneho aktu je prípustné za pomoci automatizovaných prostriedkov, ak sú zabezpečené osobitné záruky zákonnosti uvedené v predmetnom článku s výnimkou plne-automatizovaného rozhodnutia, ktorým sa rozhoduje o administratívnom odvolaní.²⁴ Osobitnými zárukami zákonnosti, ktoré musia byť zabezpečené bez ohľadu na to, či ide o plne-automatizované alebo semi-automatizované rozhodnutie, pritom sú:

- automatizované rozhodnutie nie je založené na osobitných kategóriách osobných údajov;²⁵
- automatizované rozhodnutie bolo vydané v súlade s kapitolou I, hlavy I, knihy IV CRPA, t.j. v súlade so zákonom upraveným administratívnym postupom;
- automatizované rozhodnutie je v súlade s článkom L311-3-1 CRPA, podľa ktorého rozhodnutie vydané na základe algoritmického spracovania musí obsahovať výslovné oznámenie informujúce dotknutú osobu o tejto skutočnosti;²⁶
- orgán verejnej správy oznámi dotknutej osobe na jej žiadosť zrozumiteľným spôsobom pravidlá definujúce spracovanie údajov automatizovanými prostriedkami a hlavné charakteristiky jeho vykonávania za predpokladu, že nesprístupni zákonom chránené tajomstvá;²⁷
- orgán verejnej správy ako prevádzkovateľ údajov zabezpečuje kontrolu algoritmického spracovania a jeho vývoja, aby mohol dotknutej osobe podrobne a zrozumiteľnou formou vysvetliť, ako sa spracovanie v jej konkrétnom prípade vykonávalo.

Najmä posledné dve záruky týkajúce sa tzv. algoritmickej zodpovednosti a transparentnosti zdôraznila francúzska Ústavná rada vo svojom rozhodnutí,²⁸ v ktorom posudzovala súlad článku 47 Zákona č. 78-17 s ústavou. Ústavná rada potvrdila, že

---

²⁴ Administratívne odvolania („recours administratif“) vo francúzskom správnom práve označuje žalobu podanú na správne súdy. Tým sa odlišuje od riadneho opravného prostriedku v administratívnom konaní per se, ktorý je spravidla predpokladom súdneho sporu, a to aj v slovenských podmienkach.

²⁵ Pozri bod I. Cl. 6 Zákona č. 78-17. Ide o tzv. citlivé osobné údaje podľa čl. 9 ods. 1 GDPR ako napr. údaje odhaľujúce rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženské presvedčenie, ďalej údaje týkajúce sa zdravia a sexuálnej orientácie a pod..

²⁶ Podľa čl. L311-3-1-1 CRPA takéto výslovné oznámenie musí obsahovať účel algoritmického spracovania údajov, uvádzať právo získať informácie o pravidlách definujúcich toto spracovanie a hlavných charakteristikách jeho vykonávania, ako aj o postupoch na uplatnenie tohto práva, uvádzať právo na komunikáciu a na prípadné postúpenie žiadosti komisii o prístup k administratívnym dokumentom, ktoré sú definované v tejto časti zákona.

²⁷ Podľa čl. L311-3-1-2 CRPA do rozsahu oznamovacej povinnosti patria informácie o stupni a spôsobe prispievania algoritmického spracovania k rozhodovaciemu procesu; spracované údaje a ich zdroje; parametre spracovania a význam ich uplatnenia na situáciu dotknutej osoby; operácie vykonané spracovaním.

²⁸ Pozri Conseil Constitutionnel, Décision n ° 2018-765 DC du 12 juin 2018.

požiadavky na transparentnosť vyplývajúce z uvedeného článku sú v súlade s ústavou, a zároveň konštatovala, že automatizované rozhodovanie založené na systémoch strojového učenia bez akejkolvek ľudskej kontroly nie je prípustné, keďže ľudská kontrola je nevyhnutná pri návrhu a vývoji algoritmov.²⁹

Uvedené garancie spolu so závermi francúzskeho ústavného orgánu v praxi vytvorili prekážku pre tvorbu plne automatizovaných rozhodovacích postupov. Vo francúzskych podmienkach preto prevláda čiastočne automatizované administratívne konanie. Príkladom je algoritmus Parcoursup, určený na zhromažďovanie a správu preferencií uchádzačov o vysokoškolské štúdium, ktorý prispieva k hodnoteniu ich študijných spisov.³⁰

2.3 Estónsko

Prekvapivo, hoci je Estónsko známe úspešnou implementáciou digitálnych riešení v súkromnej³¹ aj verejnej správe,³² automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe zatiaľ medzi tieto úspešné príbehy nepatrí.³³ Estónsky systém e-governance nie je primárne založený na využívaní automatizovaných systémov v rozhodovacích procesoch, vrátane využitia umelej inteligencie, ale na efektívnom používaní informačných a komunikačných technológií.³⁴ Na aktuálnosti tohto konštatovania nič nemení ani ambícia estónskeho zákonodarcu z roku 2022 zakotviť do Administratívneho procesného poriadku (Haldusmenetluse seadus – HMS), ako všeobecného predpisu o správnom konaní, ustanovenia o automatizovanom administratívnom konaní, keďže predmetná novela zákona do času písania tohto článku nebola schválená.³⁵

De lege lata nie je automatizácia administratívneho konania v HMS upravená. Na rozdiel od neho v niektorých osobitných rozhodovacích procesoch v oblasti verejnej správy

---

²⁹ MALGIERI, G.: Automated decision-making in the EU Member States: The right to explanation and other “suitable safeguards” in the national legislations. In: *Computer Law & Security Review*, 2019, No. 5, s. 15.

³⁰ STEPANOV, A. Easy to learn, hard to master: the challenge of intelligible AI in French administration. In: *The Digital Constitutionalist* [online]. [cit. 2025-09-27]. Dostupné na: <https://digi-con.org/easy-to-learn-hard-to-master-the-challenge-of-intelligible-ai-in-french-administration>.

³¹ Estónske korene majú napr. aplikácie Skype, Wise alebo Bolt.

³² Vo verejnej správe bolo v Estónsku implementovaných viac ako 80 AI projektov. Medzi nimi napr. systém Štátnej agentúry pre lieky modelujúci riziko cenových dohôd o liekoch; systém estónskeho správca dane vyhodnocujúci riziko podvodu pri podaní žiadosti o vrátenie DPH alebo systém využívaný Fondom poistenia v nezamestnanosti pri posudzovaní pravdepodobnosti návratu nezamestnanej osoby do práce.

³³ PILVING, I.: Guidance-based Algorithms for Automated Decision-Making in Public Administration: the Estonian Perspective. In: *CERIDAP*, 2023, No. 1, s. 54.

³⁴ METCALF, K.-N. – KERIKMÄE, T.: Machines are taking over – Are we ready?: Law and Artificial Intelligence. In: *Singapore Academy of Law Journal*, 2021, Vol. 33, s. 27.

³⁵ Ku stavu legislatívneho konania týkajúceho sa návrhu predmetnej zmeny zákona pozri: <https://eelnoud.valitsus.ee/main#7POy5VDM>. Na uvedenom odkaze je dostupný aj jej návrh.

estónsky zákonodarca zakotvil možnosť vydania administratívnych rozhodnutí automatizovaným spôsobom vrátane možnosti vydať plne-automatizované rozhodnutia. Ide napríklad o taxatívne vymedzené rozhodnutia uvedené v Zákone o daniach (Maksukorralduse seadus (MKS)),³⁶ Zákone o enviromentálnych poplatkoch (Keskonnatasude seadus (KeTS))³⁷ alebo Zákone o poistení v nezamestnanosti (Töötuskindlustuse seadus (TKindIS)).³⁸ Automatizácia týchto osobitných konaní je však neprípustná v prípade potreby uplatnenia diskrecie správneho orgánu.³⁹

Vzhľadom na absenciu komplexnej úpravy automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe nie je prekvapením, že v estónskom právnom poriadku nemožno identifikovať osobitné záruky zákonnosti uplatniteľné pri vydávaní automatizovaných rozhodnutí. V automatizovaných administratívnych konaniach sa tak Estónci musia spoľahnúť na tradičné záruky zákonnosti, ktoré sa uplatňujú aj v konaniach s ľudským faktorom.

De lege ferenda, v prípade nadobudnutia účinnosti spomínanej novely HMS dôjde k zakotveniu právneho základu plne-automatizovaného rozhodovania. Podľa návrhu zákona by možnosť vydať administratívne rozhodnutie bez ingerencie človeka mala byť zásadne prípustná vtedy, ak:

- oprávnenie vydať plne-automatizované rozhodnutie zasahujúce do práv jednotlivca je ustanovené v osobitnom predpise;
- automatizácia je v záujme účastníka konania, verejnosti a v súlade so zásadou procesnej ekonómie;
- pri rozhodovaní nie je potrebné interpretovať právne neurčité pojmy a uplatňovať diskrečnú právomoc;
- skutkový stav je náležite zistený;
- proces rozhodovania je pre účastníka konania predvídateľný a zrozumiteľný a
- práva a záujmy tretích osôb nebudú automatizáciou dotknuté.

Zaujímavosťou návrhu je výnimka z generálnej klauzuly, podľa ktorej nie je možné vydať automatizované rozhodnutie pri interpretácii právne neurčitého pojmu alebo uplatnení diskrečnej právomoci. Takáto výnimka by mala byť prípustná vtedy, ak by obsah právne neurčitého pojmu alebo rozsah diskrečnej právomoci bol presne vymedzený interným aktom správneho orgánu, ktorý je verejne prístupný a zároveň by bol transparentne zverejnený aj použitý algoritmus. Táto výnimka vytvára priestor pre implementáciu sofistikovanejších automatizovaných systémov, avšak návrh výslovne vylučuje použitie samoučiaceho algoritmu, ktorý by mohol autonómne meniť svoje parametre, ako aj

---

³⁶ Pozri § 46² MKS.

³⁷ Pozri § 33⁶ KeTS.

³⁸ Pozri § 23 ods. 4 TKindIS.

³⁹ PILVING, I.: Guidance-based Algorithms for Automated Decision-Making in Public Administration: the Estonian Perspective. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 55.

algoritmu, ktorého všeobecné parametre a logika fungovania nie sú vysvetlené v administratívnom predpise.^{40 41}

Okrem zakotvenia právneho základu automatizácie administratívneho konania per se možno v prípade prijatia novely HMS očakávať vývoj aj v oblasti osobitných záruk zákonnosti. Návrh zákona zdôrazňuje, až na určité výnimky, potrebu garantovať účastníkovi konania právo vyjadriť sa k veci, právo na komunikáciu s orgánom verejnej správy a právo na odôvodnenie rozhodnutia. V súlade s princípom transparentnosti návrh tiež ustanovuje povinnosť zverejniť všetky interné správne akty a použité algoritmy v automatizovanom administratívnom konaní, aby dotknutá osoba mohla predvídať obsah možného automatizovaného rozhodnutia vo svojej veci.

Na ochranu ľudskej dôstojnosti návrh počíta aj s právom jednotlivca, ktorý nepovažuje za vhodné podrobiť sa algoritmickému rozhodovaniu, obrátiť sa na príslušný orgán, ktorý je povinný zaviesť mechanizmus na zhromažďovanie a analýzu vznesených námietok. Jednotlivec má mať vždy možnosť napadnúť automatizované administratívne rozhodnutie v administratívnom konaní alebo v rámci súdneho prieskumu z dôvodu, že príslušný orgán nezohľadnil všetky relevantné okolnosti prípadu. Napokon, adresát automatizovaného rozhodnutia má byť výslovne informovaný o tom, že rozhodnutie bolo vydané s použitím algoritmu.⁴²

2.4 Lotyšsko

Lotyšský všeobecný predpis o správnom konaní, ktorým je Zákon o správnom konaní (Administratīvā procesa likums 2001 (APL)) je vo vzťahu k regulácii administratívneho konania vedeného automatizovanými prostriedkami indiferentný. Vzhľadom na absenciu výslovného právneho základu a požiadavku vyplývajúcu z § 4 Zákona o právnych účinkoch listín (Dokumentu juridiskā spēka likums 2010), aby každá úradná listina vrátane rozhodnutia bola podpísaná úradnou osobou s výnimkou prípadov ustanovených osobitným zákonom, sa právna doktrína prikláňa k záveru o prípustnosti plnej automatizácie administratívneho konania v Lotyšsku za predpokladu, že osobitný zákon vylúči potrebu podpisovať úradné listiny vrátane individuálnych správnych aktov v danom administratívnom konaní. Zároveň platí, že pokiaľ podpis na úradnej listine bude zabezpečený, tak čiastočná automatizácia administratívneho procesu by mala byť prípustná aj vtedy, ak osobitný zákon túto výnimku neustanovuje. Akceptovateľné by dokonca malo byť aj administratívne rozhodnutie vygenerované v celosti

---

⁴⁰ Ide o tzv. „black box“ algoritmy. Pozri viac NEŠPOR, J.: Automated Administrative Decision-Making: What is the Black Box Hiding?. In: ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE, Vol. 70, 2024, No. 2, 147-157.

⁴¹ Ku analýze novely HMS pozri viac PILVING, I.: Guidance-based Algorithms for Automated Decision-Making in Public Administration: the Estonian Perspective. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 59-65.

⁴² Tamže, s. 60, 63-64..

automatizovaným systémom pokiaľ takýto „návrh“ rozhodnutia podpíše oprávnená osoba.⁴³

Príkladom osobitného zákona, ktorý vylučuje potrebu podpísať vybrané administratívne rozhodnutia je predovšetkým Zákon o administratívnej zodpovednosti (Administratīvās atbildības likums 2018 (AAL)) upravujúci v lotyšských podmienkach osobitné konanie o správnych deliktach. S účinnosťou od 1.1.2025 tento zákon explicitne upravuje aj základné pravidlá pre automatizované rozhodovanie⁴⁴ a osobitné záruky zákonnosti, ktoré sa musia uplatniť v prípade automatizovaného rozhodovania podľa AAL. Podľa § 303 ods. 2 AAL platí, že podľa tohto zákona je automatizované rozhodovanie prípustné iba v prípade výslovne ustanovenom v tomto zákone. AAL v súčasnosti upravuje dva prípady, kedy je plne-automatizované rozhodovanie prípustné, a pri ktorých je zároveň vylúčená potreba podpísať individuálny správny akt. Ide o rozhodovanie o uložení pokuty vlastníčkovi vozidla za porušenie vybraných pravidiel cestnej premávky, ktoré boli zaznamenané technickými prostriedkami⁴⁵ a rozhodovanie lotyšského správcu dane v súvislosti so správnyymi deliktmi za nedodržanie lehoty na podanie daňového, informačného alebo verejného priznania alebo výročnej správy alebo nepredloženie takéhoto priznania alebo výročnej správy.⁴⁶ Okrem toho plná-automatizácia nachádza v lotyšských podmienkach svoje uplatnenie aj v daňovej oblasti napr. pri zasielaní platobných oznámení o výške dane z nehnuteľností, ktoré sa považujú za administratívne rozhodnutie.⁴⁷

Ako bolo spomenuté, osobitné záruky zákonnosti sú v lotyšskom právnom poriadku upravené zásadne iba sektorovo v AAL. V ostatných konaniach, kde je prípustná jeho automatizácia, je potrebné vyhovieť tradičným zárukám vlastným aj pre administratívne konanie vedené zamestnancom orgánu verejnej správy. Medzi osobitné záruky, ktoré boli zakotvené relatívne nedávno do AAL patrí právo na vysvetlenie, osobitné náležitosti automatizovaného rozhodnutia, právo na preskúmanie automatizovaného rozhodnutia a právo na zrušenie nezákonného automatizovaného rozhodnutia.⁴⁸

Do rozsahu práva na vysvetlenie lotyšský zákonodarca zahrnul právo dotknutej osoby získať zmysluplné a komplexné informácie o údajoch použitých pri prijímaní

---

⁴³ DANOVSIS, E.: THE USE OF AUTOMATED DECISION-MAKING SYSTEMS BY THE GOVERNMENT IN LATVIA. In: Italian Journal of Public Law. 2025, Vol. 17, No. 2, s. 655 a 658.

⁴⁴ V čl. 303 ods. 1 AAL sa vymedzuje aj podstata automatizovaného rozhodovania podľa tohto zákona, podľa ktorej ide o rozhodovanie bez zapojenia osoby vedúcej konanie o správnom delikte alebo inej osoby s rozhodovacou právomocou, výlučne na základe automatizovaného spracovania údajov.

⁴⁵ Čl. 162 ods. 3 AAL.

⁴⁶ Čl. 164 AAL.

⁴⁷ Pozri čl. 6 ods. 1 Zákona o dani z nehnuteľností (Par nekustamā īpašuma nodokli 1997). K ďalším príkladom pozri DANOVSIS, E.: THE USE OF AUTOMATED DECISION-MAKING SYSTEMS BY THE GOVERNMENT IN LATVIA. In: Italian Journal of Public Law. 2025, Vol. 17, No. 2, s. 659-660.

⁴⁸ Čl. 304 až článok 307 AAL.

automatizovaného rozhodnutia, automatizovanom systéme a vplyve jeho použitia na toto rozhodnutie, ako aj o osobách zapojených do prijímania tohto rozhodnutia a vytvorenia systému automatizovaného rozhodovania. Tieto informácie sa pritom musia pripojiť k rozhodnutiu. Okrem toho do jeho rozsahu patrí aj právo dotknutej osoby požiadať orgán verejnej správy, ktorý je zodpovedný za vydanie automatizovaného rozhodnutia, o ústne alebo písomné vysvetlenie rozhodnutia.⁴⁹

Medzi osobitné náležitosti automatizovaného rozhodnutia podľa AAL zase patrí informácia, že rozhodnutie bolo vydané automatizovaným spôsobom; informácie spadajúce do rozsahu práva na vysvetlenie a označenie orgánu verejnej správy zodpovedného za vydané rozhodnutie. Automatizované rozhodnutie zároveň musí byť osvedčené kvalifikovanou elektronickou pečatou podľa osobitného predpisu.⁵⁰

Napokon podstatou práva na preskúmanie automatizovaného rozhodnutia a práva na zrušenie nezákonného automatizovaného rozhodnutia je zabezpečiť právo jednotlivca napadnúť automatizované rozhodnutie odvolaním do jedného mesiaca od jeho oznámenia, resp. garantovať možnosť jeho zrušenia pre nezákonnosť aj z úradnej moci, ak takéto odvolanie podané nebolo. Zároveň AAL formuluje zákaz, aby o odvolaní proti automatizovanému rozhodnutiu opäť rozhodoval plne-automatizovaný systém.⁵¹

2.5 Maďarsko

V maďarskom právnom poriadku je plne-automatizované administratívne konanie regulované od roku 2017, pričom od roku 2023 je zásadne budované na dvojkoľajnom právnom základe. V súčasnosti je právny základ jednak prítomný v ust. § 40 Zákona o všeobecnom správnom konaní (Zákon CL)⁵² a jednak v ust. § 21 Zákona o digitálnom štáte a určitých pravidlách poskytovania digitálnych služieb (Zákon CIII).⁵³ Pre iniciáciu konania na jednotlivých právnych základoch musia byť splnené predpoklady vymedzené v uvedených ustanoveniach, pričom rozhodujúcim kritériom je, či bolo konanie, ktoré je možné začať na návrh účastníka konania iniciované elektronickými prostriedkami alebo inak.⁵⁴ Okrem toho, v maďarskom právnom poriadku možno identifikovať právny základ

---

⁴⁹ Čl. 304 AAL.

⁵⁰ Čl. 305 AAL.

⁵¹ Čl. 306 až článok 307 AAL.

⁵² 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról.

⁵³ 2023. évi CIII. törvény a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól.

⁵⁴ CSATLÓS, E.: Hungarian administrative processes in the digital age: An attempt to a comprehensive examination. In: Intersections. East European Journal of Society and Politics, 2024, Vol. 10, No. 1, s. 197. Hoci článok Csatlós vychádza z analýzy zrušeného § 11 Zákona o všeobecných pravidlách elektronickej správy a dôveryhodných služieb (2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól) máme za to, že závery ku ktorým dospela autorka sú aplikovateľné aj na účinný § 21 Zákona CIII, keďže ide v zásade o identické ustanovenie nahrádzajúce zrušený § 11.

pre automatizované administratívne konanie, ktoré sa začína ex offio podľa osobitných predpisov.⁵⁵

Na základe ust. § 21 Zákona CIII, ktoré má charakter lex specialis vo vzťahu ku § 40 Zákona CL, možno vydať plne-automatizované rozhodnutie v prípade, ak konanie začaté na návrh účastníka konania bolo iniciované elektronicky; rozhodnutie nevyžaduje uplatnenie správnej úvahy; údaje potrebné na posúdenie veci má orgán verejnej správy⁵⁶ k dispozícii spôsobom vhodným na automatizované spracovanie alebo ich získava automatickým prijímaním informácií vo formáte vhodnom na automatizované spracovanie a vydanie automatizovaného rozhodnutia nevyklučuje osobitný predpis. Doplňujúcou požiadavkou zo subsidiárne aplikovateľného ust. § 40 písm. a) Zákona CL je, že v administratívnom konaní niet iného účastníka s protichodnými záujmami. Okrem toho z ust. § 21 možno vyvodiť aj právny základ pre semi-automatizované administratívne konanie, keďže ods. 3 oprávňuje orgán verejnej správy vykonať bez ľudského zásahu aj akékoľvek iné rozhodnutie alebo oznámenie potrebné na administratívu, aj keď sa postup nevykonáva prostredníctvom semi-automatizovaného rozhodovania.⁵⁷

Na druhej strane, na základe § 40 Zákona CL je plne-automatizované rozhodovanie prípustné aj vtedy, ak administratívne konanie začalo inak ako na podklade návrhu doručeného elektronickými prostriedkami, osobitný zákon alebo nariadenie vlády to umožňuje; orgán má všetky údaje potrebné pre rozhodnutie k dispozícii v čase podania návrhu; rozhodnutie nevyžaduje diskreciu orgánu verejnej správy a niet iného účastníka s protichodnými záujmami. Ust. § 40 počíta vo fáze začiatku konania s existenciou možnej formy ľudskej interakcie pri prijímaní návrhu na začatie konania. Takáto interakcia umožňuje zamestnancovi orgánu verejnej správy posúdiť, či návrh je možné vybaviť plne-automatizovaným spôsobom, v skrátenom konaní alebo „klasickom“ administratívnom konaní. Voľba ďalšieho postupu tak predovšetkým závisí od zložitosti prípadu a časového rámca dostupného na vybavenie veci.⁵⁸

V maďarských podmienkach je na vyššie uvedených právnych základoch budované predovšetkým plne-automatizované rozhodovanie o zápise alebo zmene hodnoverných údajov evidovaných vo verejných registroch verejnej správy, resp. vydanie akéhokoľvek

---

⁵⁵ Napr. § 21 ods. 4 Zákona o cestnej doprave (1988. évi I. TÖRVÉNY a közúti közlekedésről), ktorý oprávňuje príslušný orgán verejnej správy vydať plne-automatizované rozhodnutie v konaní o dopravných deliktoch v súlade s podmienkami ustanovenými nariadením vlády.

⁵⁶ V zákone označený ako orgán povinný poskytovať digitálnu službu.

⁵⁷ CSATLÓS, E – MEZEI, P.: THE LAW OF THE ALGORITHMIC STATE IN HUNGARY. In: Italian Journal of Public Law. 2025, Vol. 17, No. 2, s. 635.

⁵⁸ Plne-automatizované rozhodnutie v prípade návrhu podaného osobne prichádza v Maďarsku do úvahy najmä v prípade tzv. registračných aktov, ktoré je možné zrealizovať na všeobecnom orgáne miestnej štátnej správy fungujúcom zároveň ako jednotné kontaktné miesto. Pozri viac CSATLÓS, E.: Hungarian administrative processes in the digital age: An attempt to a comprehensive examination. In: Intersections. East European Journal of Society and Politics, 2024, Vol. 10, No. 1, s. 198.

osvedčenia o nich. Plne-automatizovanému postupu podlieha, ale aj rozhodovanie v oblasti sociálnych vecí ako je napr. rozhodovanie o priznaní materskej dávky alebo cestovných náhrad súvisiacich s poskytovaním špecifických zdravotníckych služieb mimo miesta trvalého bydliska, alebo rozhodovanie v oblasti správneho trestania, a to rozhodovanie o uložení pokuty za dopravné delikty, ktoré sú zadokumentované špeciálnym kamerovým systémom, a to na právnom základe spomínaného Zákona I.⁵⁹

Z pohľadu osobitných záruk zákonnosti je možné v spomínanom § 21 Zákona CIII identifikovať notifikačnú povinnosť orgánu verejnej správy vo vzťahu k účastníkovi konania o skutočnosti, že rozhodnutie v jeho veci bolo vydané automatizovaným spôsobom. Obdobná povinnosť, ale v Zákone CL ako všeobecnom predpise o správnom konaní absentuje. Ďalším špecifickým inštitútom, ktorý možno považovať za ex ante záruku zákonnosti je žiadosť o prejednanie návrhu v úplnom konaní upravená v § 42 Zákona CL. Jej podstata spočíva v práve účastníka konania iniciovať do piatich dní od oznámenia rozhodnutia vydaného v plne-automatizovanom konaní riadne administratívne konanie. Toto právo na opätovné prejednanie veci v administratívnom konaní však môže účastník konania využiť iba v prípade, ak proti plne-automatizovanému rozhodnutiu nemožno podať odvolanie. Uvedená záruka je priemetom všeobecnej požiadavky vyplývajúcej z § 6 Zákona o práve na informačné sebaurčenie a slobode informácií (Zákon CXII)⁶⁰, ktorý je maďarským ustanovením implementujúcim požiadavky čl. 22 GDPR v rovine automatizovaného administratívneho konania. Okrem nej, je podľa nás potrebné vyhovieť aj ostatným všeobecným požiadavkám plynúcim z predmetného ustanovenia, hoci tie už svoje výslovné odzrkadlenie v Zákone CL, resp. Zákone CIII nenachádzajú. Dôvodom je, že vecná pôsobnosť § 6 pokrýva všetky individuálne právne akty, ktoré sú založené výlučne na automatizovanom spracovaní údajov. Ďalšími garanciami, ktorým musí byť vyhovené pri plne-automatizovanom rozhodovaní v maďarskom administratívnom konaní tak je aj dodržanie požiadavky rovnakého zaobchádzania; potreba aby orgán verejnej správy informoval dotknutú osobu najmä účastníka konania, na jeho žiadosť, o metóde a kritériách použitých v mechanizme rozhodovania a požiadavka, aby rozhodnutie nebolo vykonané prostredníctvom citlivých údajov, pokiaľ zákon alebo záväzný právny akt EÚ neustanovuje inak.⁶¹ Inak máme za to, že na rozhodnutia vydané za pomoci automatizovaných prostriedkov je potrebné aplikovať záruky zákonnosti ako v riadnom administratívnom konaní.

---

⁵⁹ Tamže, s. 200-201.

⁶⁰ 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

⁶¹ Ku analýze § 6 Zákona CXII pozri viac MALGIERI, G.: Automated decision-making in the EU Member States: The right to explanation and other "suitable safeguards" in the national legislations. In: Computer Law & Security Review, 2019, No. 5, s. 16.

2.6 Nemecko

Ako uvádza vo svojom článku Schneider a Enderlein,⁶² v Nemecku je aplikácia pokročilých automatizovaných rozhodovacích systémov limitovaná a nemecká verejná správa využíva algoritmy dominantne na podporu ľudskej rozhodovacej činnosti. Uvedené pritom platí napriek tomu, že Federálny správny procesný poriadok (Verwaltungsverfahrensgesetz (VwVfG)), Daňový poriadok (Abgabenordnung (AO)), Sociálny kódex X (Sozialgesetzbuch X (SGB X)),⁶³ ako aj administratívne procesné predpisy jednotlivých spolkových štátov obsahujú okrem ustanovení regulujúcich semi-automatizované administratívne konanie aj ustanovenia regulujúce plne-automatizovaný rozhodovací proces.⁶⁴

Právne normy upravujúce osobitný priebeh čiastočne automatizovaného administratívneho konania sú súčasťou nemeckého administratívneho procesného práva už niekoľko dekád. Regulácia semi-automatizovaného administratívneho konania sa pritom sústreďuje primárne na úpravu výnimiek z tradičného priebehu daného administratívneho konania. Predmetné výnimky odstraňujú niektoré formálne požiadavky kladené na konanie a rozhodnutie,⁶⁵ umožňujú upustiť od nariadenia ústneho pojednávania,⁶⁶ či zjednodušujú nároky na odôvodnenie rozhodnutia.⁶⁷ Výsledkom je tak zákonná možnosť, aby konečné rozhodnutie vydal automatizovaný systém pri súčasnom zachovaní zisťovania skutkového stavu veci zamestnancom verejnej správy. Uvedené semi-automatizované rozhodovacie procesy sa v Nemecku využívajú najmä v generických konaniach hromadného charakteru v oblasti daní a sociálneho zabezpečenia. Na záver tejto state je namieste poukázať na skutočnosť, že nemecké administratívno-procesné normy neupravujú také semi-automatizované administratívne konanie, ktorého výsledkom je síce konečné rozhodnutie vydané človekom, ale za asistencie automatizovaných systémov vrátane systémov umelej inteligencie.⁶⁸ To predstavuje významnú regulačnú medzeru umožňujúcu delegovať rozhodnutie o nasadení podporných

---

⁶² SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 96.

⁶³ Ku trichotómii nemeckého administratívneho procesného práva pozri SCHOCH, F., Einleitung, In SCHOCH, F. – SCHNEIDER, J.-P. Verwaltungsverfahrensgesetz, C.H. Beck, München, 2022, s. 290–294.

⁶⁴ SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 97-98.

⁶⁵ Pozri § 37 (5) VwVfG, § 119 (3), (2) AO, § 33 (5) (1) SGB X).

⁶⁶ Pozri § 28 (2) (No. 4) VwVfG, § 91 (2) (No. 4) AO.

⁶⁷ Pozri § 39 (2) (No. 3) VwVfG, § 121 (2) (No. 3) AO, § 35 (2) (No. 3) SGB X.

⁶⁸ K problémom ľudského rozhodovania na podklade návrhov rozhodnutí vytvorených automatizovaným systémom pozri HAITSMAN, L. – BRINK, B.: From Human Intervention to Human Involvement: A Critical Examination of the Role of Humans in (Semi-)Automated Administrative Decision-Making. In: Digital Government: Research and Practice., 2025, Vol. 6, No. 3, článok 33, s. 17.

automatizovaných systémov na uváženie príslušného orgánu, ktoré je obmedzené iba všeobecnými zásadami správneho práva.⁶⁹

Na rozdiel od semi-automatizovaného administratívneho konania možnosť nemeckých orgánov verejnej správy vydávať individuálne správne akty bez ingerencie ľudského faktora bola zakotvená do zmienených procesných kódexov relatívne nedávno, a to v roku 2017.⁷⁰ Nemecké orgány verejnej správy sú tak v súčasnosti oprávnené vydávať plne-automatizované rozhodnutia na právnom základe § 35a VwVfG v administratívnych veciach; § 155 ods. 4 prvá veta AO v daňových veciach a veciach sociálneho zabezpečenia § 31a prvá veta SGB X. Hoci predmetné ustanovenia sledujú rovnaký účel, a to umožniť plne-automatizované rozhodovanie, tak rozdielne legislatívne vyjadrenie predmetných ustanovení vytvára tri rôzne regulačné prístupy spôsobujúce nejednotnosť procesného konceptu plne-automatizovaného rozhodovania v nemeckom administratívnom práve.⁷¹ Z porovnania § 35a VwVfG, § 155 ods. 4 prvá veta AO, § 31a prvá veta SGB X vyplýva, že najreštriktívnejší koncept plne-automatizovaného rozhodovania je zakotvený v ust. § 35a VwVfG. Predmetné ustanovenie totiž podmieňuje možnosť vydať plne-automatizované rozhodnutie existenciou separátneho právneho základu v lex specialis, ktorý bude splnomocňovať na jeho vydanie plne-automatizovaným spôsobom⁷² a zároveň predpokladá, že v danom administratívnom konaní príslušný správny orgán nemá možnosť diskrecie. Na rozdiel od § 35a VwVfG ustanovenie § 155 ods. 4 AO a § 31a SGB X nepodmieňuje možnosť vydať plne-automatizované rozhodnutie existenciou osobitného zákonného splnomocnenia. Pre plnú-automatizáciu rozhodovania v prípade daňových vecí pritom nie je zásadne prekážkou ani potreba aplikácie správnej úvahy. V prípade sociálnych vecí však platí, že individuálny správny akt môže byť vydaný rýdzo automatickými prostriedkami iba za predpokladu, že neexistuje dôvod, aby sa osobitosťami danej veci zaoberali zamestnanci orgánu verejnej správy. Uvedené implikuje, že plne-automatizované rozhodnutie je neprípustné nielen v prípade uplatnenia

---

⁶⁹ SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 103.

⁷⁰ Podľa viacerých nemeckých súdov však neexistencia explicitného právneho základu pre vydanie plne-automatizovaných rozhodnutí nebola prekážkou pre ich zákonné vydanie ani pred novelou nemeckých administratívnych procesných kódexov z roku 2017. Dovtedajší právny základ pre vydanie „normálnych“ individuálnych správnych aktov totiž výslovne nepočítal s potrebou ľudskej ingerencie. Ničmenej podľa nemeckých súdov ich legalita bola podmienená ich „pripísateľnosťou“ orgánu verejnej správy. Tamže, s. 106-107.

⁷¹ SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, 100.

⁷² Takýmto právnym základom je napr. § 3a Bundesreisekostengesetz (BRKG), na základe ktorého je možné plne-automatizovaným spôsobom vydať rozhodnutie o náhrade cestovných nákladov spolkových štátnych zamestnancov, sudcov a vojakov. K ďalším príkladom pozri SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, 100.

diskrečnej právomoci správneho orgánu, ale aj v iných prípadoch, kedy sa síce diskrečia uplatniť nemôže, no daná vec je právne alebo skutkovo zložitá.⁷³

Hovoriac o osobitných zárukách zákonnosti je možné záverom tejto podkapitoly zvýrazniť, že nemecký zákonodarca v roku 2017 zakotvil do jednotlivých procesných kódexov tzv. záruky pre dôkladné vyšetrenie jednotlivých prípadov. Hoci sa legislatívne riešenie a rozsah ochrany líši v závislosti od daného procesného kódexu,⁷⁴ predmetné záruky majú spoločný cieľ, a to zabezpečiť, aby sa v administratívnom konaní zohľadnili výnimočné okolnosti, aj keď správny orgán je inak oprávnený vydať automatizované rozhodnutie. Na dosiahnutie tohto cieľa procesné kódexy stanovujú,⁷⁵ že orgán musí zohľadniť skutkové okolnosti tvrdené dotknutým účastníkom konania, ktoré sú dôležité pre konkrétny prípad, a ktoré by sa v automatizovanom konaní nezistili.⁷⁶ Napriek zakotveniu uvedených záruk sa aj v Nemecku kriticky nazerá na splnenie všetkých požiadaviek čl. 22 ods. 2 písm. b) GDPR, ktoré by mali zabezpečiť ochranu práv dotknutej osoby pri spracovaní osobných údajov pri vydávaní automatizovaného rozhodnutia.⁷⁷

2.7 Poľsko

V roku 2021 bolo do poľského Správneho poriadku (Kodeks postępowania administracyjnego (KPA))⁷⁸ zakomponované ust. § 14 ods. 1b, ktoré v poľských odborných kruhoch rozvírilo diskusiu o zakotvení právneho základu pre automatizáciu administratívneho konania vrátane možnosti vydávať plne-automatizované rozhodnutia.

Zo znenia § 14 ods. 1b vyplýva, že poľské orgány verejnej správy môžu riešiť záležitosti pomocou automaticky generovaných dokumentov, ktoré sú opatrené kvalifikovanou elektronickou pečaťou tohto orgánu, pričom v prípade automaticky generovaných dokumentov sa neuplatňujú predpisy vyžadujúce podpis zamestnanca orgánu verejnej správy. Zdá sa, že poľská právna doktrína, ako aj administratívna prax, sa od účinnosti predmetného ustanovenia ustálila na závere, že hoci jazykový výklad predmetného ustanovenia by aj pripúšťal plnú-automatizáciu rozhodovacieho procesu, tak musí prevážiť systematický a teleologický výklad, podľa ktorého je prípustná iba čiastková automatizácia úkonov v rámci administratívneho konania po moment vydania konečného rozhodnutia.⁷⁹

---

⁷³ Tamže, s. 102.

⁷⁴ Kým podľa VwVfG a SGB X sa tieto záruky vzťahujú na plne-automatizované, ako aj na semi-automatizované administratívne konanie, tak podľa AO sa týkajú len plne-automatizovaných.

⁷⁵ Pozri § 24 (1) tretia veta VwVfG a § 31a druhá veta SGB X a obdobné ustanovenia § 150 (7) AO a § 155 (4) tretia veta AO.

⁷⁶ SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, 103.

⁷⁷ Tamže, s. 105-106.

⁷⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.

⁷⁹ Akceptovateľné je dokonca aj vytvorenie návrhu rozhodnutia automatizovaným systémom, avšak konečnú zodpovednosť za jeho obsah musí vždy prevziať konkrétny zamestnanec orgánu verejnej správy, ktorý ho formálne vydáva. Pozri JAKUBEK-LALIK, J.: The Challenges of AI in

Dôvodom je predovšetkým potreba zabezpečiť súlad s princípom legality, základnými zásadami administratívneho konania, procesnými právami účastníka konania a požiadavkami čl. 22 GDPR, ktoré by nemohli byť dodržané pri absencii osobitných záruk zákonnosti systematicky nadväzujúcich na § 14 ods. 1b KPA.⁸⁰

Semi-automatizované administratívne konanie vrátane využitia systémov AI nachádza v poľských podmienkach svoje uplatnenie najmä v konaniach pred úradmi práce a organizačnými jednotkami súvisiacimi so sociálnym a rodinným zabezpečením, kde algoritmy zohrávajú čoraz väčšiu podpornú úlohu pre úradníkov pri vydávaní individuálnych správnych aktov. Iným príkladom je Agentúra pre reštrukturalizáciu a modernizáciu poľnohospodárstva, ktorá využíva AI pri vyplácaní finančných prostriedkov EÚ, keď pri zisťovaní stavu veci používa údaje zozbierané satelitmi na overenie, čo a kde poľnohospodári žiadajúci o finančné prostriedky EÚ pestujú.⁸¹

Osobitné záruky zákonnosti, ktoré by sa spájali s implementáciou automatizovaných prostriedkov do rozhodovacieho procesu vo verejnej správe sme v poľskom práve procesnom neidentifikovali.

2.8 Rakúsko

V Rakúsku je od 80. rokov za príspevia judikatórnej aktivity tunajšieho ústavného súdu ustálený právny názor o nemožnosti vydať plne-automatizované rozhodnutie podľa všeobecných pravidiel administratívneho konania,⁸² ak osobitný zákon neustanovuje inak. Dôvodom je požiadavka, aby orgán, ktorému je individuálny správny akt právne pripísateľný, a ktorý je zaň zodpovedný, bol tiež skutočne schopný vykonávať rozhodujúci vplyv na počítačom podporovaný proces vydávania aktu.⁸³ Vychádzajúc z uvedeného postulátu rakúske súdy vo svojej praxi ustálili, že kým rýdzo automatizované rozhodnutie orgánu verejnej správy je neprípustné,⁸⁴ tak rozhodnutie, ktoré je síce vydané

Administrative Law and the Need for Specific Legal Remedies: Analysis of Polish Regulations and Practice. In: Central European Public Administration Review, 2024, Vol. 22, No. 2, s. 152-155.

⁸⁰ Pozri viac WILBRANDT-GOTOWICZ, M.: The dilemmas of automated decision making in administrative proceedings – comments in the context of § 14 1b of the Administrative Procedure Code. In: STUDIA PRAWNICZE KUL, 2023, Vol. 95, No. 3, s. 152-155. alebo SIBIGA, G.: Zasada wykorzystania pism generowanych automatycznie do załatwienia indywidualnej sprawy administracyjnej (art. 14 § 1b KPA). Podstawa prawna czy zasada kierunkowa dla automatycznego podejmowania decyzji? (Dodatek specjalny do MOP 6/2023). In: Monitor Prawniczy, 2023, No. 6, s. 7-16.

⁸¹ JAKUBEK-LALIK, J.: The Challenges of AI in Administrative Law and the Need for Specific Legal Remedies: Analysis of Polish Regulations and Practice. In: Central European Public Administration Review, 2024, Vol. 22, No. 2, s. 121.

⁸² Tie sú na federálnej úrovni predmetom úpravy zákona o všeobecnom správnom konaní (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz (AVG)) s tým, že spolkové štáty zásadne odkazujú na jeho použitie aj vo veciach, ktoré kompetenčne patria do ich štátnej pôsobnosti.

⁸³ VfSlg 11.590/1987.

⁸⁴ VwSlg 18.949 A/2014.

automatizovanými prostriedkami, no jeho odoslanie je schválené oprávnenou osobou, prípustne je.⁸⁵ Príkladmi výnimiek z vyššie uvedeného pravidla podľa osobitných zákonov sú plne-automatizované rozhodnutia vydávané správcom dane o daňových doplatkoch z omeškania alebo o ročnej úprave dane z príjmu, prípadne rozhodnutia orgánu verejnej správy o pridelovaní študijných grantov na základe predloženej žiadosti bez potreby ďalšieho zisťovania skutkového stavu.⁸⁶

V rakúskych podmienkach je legalita a ochrana procesných práv účastníkov automatizovaného administratívneho konania zásadne zabezpečená iba tradičnými zárukami zákonnosti.⁸⁷ Automatizáciu rozhodovacích procesov v oblasti verejnej správy preto v Rakúsku limitujú najmä prípady vyžadujúce diskreciu orgánu verejnej správy a potreba zabezpečiť základné procesné práva účastníkov konania, ako sú právo na ústne prejednanie veci, právo na odôvodnenie rozhodnutia, či právo na účinný prostriedok nápravy.⁸⁸ Je však dôležité uviesť, že napr. v prípade práva na ústne prejednanie veci alebo odôvodnenie rozhodnutia nejde o absolútne práva.

Napr. automatizácia administratívneho konania vrátane plnej-automatizácie rozhodovacieho procesu, preto bude prípustná bez nariadenia ústneho pojednávania v konaniach, v ktorých skutkový stav bude náležite zistený iba z navrhnutých alebo obstaraných podkladov pre rozhodnutie ešte pred jeho formálnym začiatkom a účastníkovi konania sa v plnej miere vyhovie⁸⁹ alebo v prípade, ak je pre neho rozhodnutie nepriaznivé, tak existuje verejný záujem na obmedzení tohto jeho práva primeraným spôsobom.⁹⁰

Obdobná situácia je s právom na odôvodnenie rozhodnutia, ktorého obmedzenie je prípustné, ak je účastníkovi konania vydané pozitívne rozhodnutie. V tejto súvislosti

---

⁸⁵ VwSlg 19.196 A/2015.

⁸⁶ MERLI, F.: Automated Decision-Making Systems in Austrian Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 42-43.

⁸⁷ Merli k absencii osobitných ex ante záruk zákonnosti v Rakúsku vyjadruje aspoň v niektorých oblastiach potrebu prijatia ex ante pravidiel kontroly kvality algoritmov používaných v rozhodovacích procesov vo verejnej správe. Tamže, s. 48.

⁸⁸ Ku miere potreby zabezpečiť tieto záruky v administratívnom konaní pozri JANČÁT, L.: Právo na spravodlivý proces podľa Dohovoru a judikatúry ESĽP v Slovenskej republike. Vysokoškolská učebnica. Košice: ŠafárikPress, 2024, s. 120., alebo HAMULÁKOVÁ, Z.: Právo na spravodlivý proces v kontexte automatizovaných rozhodnutí vo verejnej správe. In: MASLEN, M: Elektronizácia a digitalizácia verejnej správy. Typi Universitatis Tyrnaviensis, Trnava 2024. p. 8-24.

⁸⁹ Ide napr. o prípad konania inciovaného na základe podania daňového priznania alebo spomínané konanie o pridelení študijného grantu.

⁹⁰ Ide napr. o prípady správneho trestania dopravných deliktov, kde je skutkový stav náležite zistený na základe fotografických alebo kamerovaných záznamov porušenia pravidiel cestnej premávky, pričom proporcionalita je zabezpečená právom delikventa podať opravný prostriedok bez vecného odôvodnenia v stanovenej lehote, čoho následkom je zrušenie rozhodnutia vydaného bez možnosti vyjadriť sa k veci a pokračovanie v riadnom priebehu administratívneho konania.

rakúsky Najvyšší správny súd zvýraznil,⁹¹ že ak sa odôvodnenie rozhodnutia vyžaduje, nie je ospravedlňením jeho nedostatočnej kvality skutočnosť, že bolo vydané automatizovaným systémom s nedostatočnou schopnosťou ho vyprodukovať. Algoritmy „black box“ AI sú preto podľa rakúskeho práva v rozhodovacích procesoch verejnej správy neprípustné.⁹²

2.9 Španielsko

Španielske administratívno-procesné normy počítajú so šandardizáciou elektronickej formy administratívneho konania vrátane automatizácie rozhodovacích procesov od roku 2007. Po nadobudnutí účinnosti nových procesných predpisov v roku 2016 je aktuálny právny rámec automatizovaného rozhodovania v oblasti verejnej správy tvorený zákonom o spoločnom administratívnom konaní verejnej správy (LPAC)⁹³ a zákonom o právnom režime verejného sektora (LRJSP).⁹⁴ Kľúčovými sú v tomto ohľade čl. 41 a čl. 42 LRJSP. Kým predmetom článku 42, je oprávnenie orgánu verejnej správy na výber niektorého z variantov elektronickeho podpisového systému pri realizácii automatizovaného administratívneho úkonu, tak článok 41 pojednáva o jeho podstate.

Podľa čl. 41 ods. 1 automatizovaným administratívnym úkonom sa rozumie akýkoľvek úkon alebo činnosť vykonaná orgánom verejnej správy výlučne elektronickými prostriedkami v rámci administratívneho konania, a do ktorej zamestnanec orgánu verejnej správy priamo nezasiahol. Predmetné ustanovenie sa v španielskych podmienkach považuje za právny základ pre čiastočne, ako aj plne-automatizované administratívne konanie vrátane možnosti využitia systémov AI v rozhodovacom procese.⁹⁵

Článok 41 ods. 2 LRJSP predstavuje ex ante záruku zákonnosti kreovanú v súvislosti s automatizáciou administratívneho konania. Z predmetného ustanovenia v prvom rade vyplýva povinnosť orgánov verejnej moci určiť pred implementáciou automatizácie do rozhodovacieho procesu v oblasti verejnej správy príslušný orgán na definovanie špecifikácií, programovanie, údržbu, dohľad a kontrolu kvality a v prípade potreby aj na audit informačného systému a jeho zdrojového kódu. V jednoduchosti ide o povinnosť verejnej moci zabezpečiť, aby bol použitý automatizovaný systém pod ľudskou kontrolou.⁹⁶ V druhom rade odsek 2 vyžaduje určenie orgánu verejnej správy, ktorý by sa

---

⁹¹ VwSlg 11.728/1985.

⁹² MERLI, F.: Automated Decision-Making Systems in Austrian Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 44-45.

⁹³ Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas.

⁹⁴ Ley 40/2015, de 1 de octubre, de Régimen Jurídico del Sector Público.

⁹⁵ CASADO, E. G.: Automated Decision-Making Systems in Spanish Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 25-27.

⁹⁶ Casado však kriticky vníma skutočnosť, že ustanovenie síce predpokladá odborný ľudský monitoring, avšak právna kontrola pri jeho monitoringu absentuje. Tamže, s. 29.

mal považovať za zodpovedný za automatizovaný administratívny úkon, a to na účely odvolania. Povinnosť určenia orgánu zodpovedného za automatizované rozhodnutie sa javí byť obzvlášť signifikantná, pretože vylučuje možnosť, aby sa automatizované administratívne konanie považovalo za „autonómne“, keďže bude vždy pripísateľné konkrétnemu orgánu verejnej správy. Automatizované administratívne konanie sa teda v španielskych podmienkach stotožňuje s „normálnym“ administratívnym konaním spočívajúcim vo vydávaní individuálnych správnych aktov človekom, pričom v oboch prípadoch musia byť zásadne dodržané rovnaké záruky.⁹⁷

Medzi ďalšie záruky zákonnosti hodné zvýraznenia patrí tiež povinnosť kompetentného orgánu verejnej moci ustanoviť použitie automatizovaného systému v konkrétnom administratívnom konaní normatívnym právnym aktom alebo individuálnym právnym aktom alebo výslovné zakotvenie požiadavky, aby orgány verejnej správy pri implementácii automatizovaných systémov do rozhodovacích procesov použili algoritmy, ktoré budú fungovať zodpovedne, transparentne a nediskriminačne vždy, ak to bude technicky možné.⁹⁸ V súvislosti s posledne zmienenou zárukou sa však napriek jej prínosu v španielskych odborných kruhoch objavuje aj kritika. Je to predovšetkým z dôvodu, že normy zakotvujúce túto požiadavku majú skôr odporúčací charakter a navyše pojem „ak to bude technicky možné“ spôsobuje regulačnú medzeru, v rámci ktorej sa požiadavka zodpovednosti, transparentnosti a nediskriminačnosti nemusí vzťahovať na automatizované rozhodovacie procesy využívajúce AI, ktorých fungovanie algoritmov je nevyvetliteľné.⁹⁹

2.10 Švédsko

Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe má vo Švédsku pomerne dlhú tradíciu, ktorá siaha až do 70.-tych rokov minulého storočia. V tomto období začal využívať automatizované systémy vo svojej rozhodovacej činnosti Švédsky dopravný úrad a neskôr aj Rada pre študentské financie, Daňový úrad, či Úrad sociálneho zabezpečenia. V súčasnosti je automatizované administratívne konanie vo švédskych podmienkach rozšírené na národnej, ako aj miestnej úrovni, čo je v súlade s nadčasovou víziou švédskeho zákonodarcu byť „najlepší na svete“ vo využívaní výdobytkov digitalizácie vrátane jej využitia vždy keď je to možné aj pri kontakte verejnej správy s jej adresátmi.¹⁰⁰

Napriek spomínanej tradícii vydávania rozhodnutí automatizovanými prostriedkami v oblasti verejnej správy, švédske administratívne procesné právo do roku 2017

---

⁹⁷ Tamže, s. 28-29.

⁹⁸ Pozri čl. 23 zákona o rovnakom zaobchádzaní a diskriminácii (Ley 15/2022, de 12 de julio, integral para la igualdad de trato y la no discriminación.).

⁹⁹ CASADO, E. G.: Automated Decision-Making Systems in Spanish Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 27, 30-31.

¹⁰⁰ REICHEL, J.: Regulating Automation of Swedish Public Administration. In: CERIDAP, 2023, No. 1, 77-78.

neobsahovalo žiadnu explicitnú zmienku o možnosti vydávať individuálne správne akty automatizovaným spôsobom. Dôvodom bola legislatívna idea, podľa ktorej normy vo švédskom Administratívnom procesnom poriadku (Förvaltningslag 2017:900 (FL)) majú byť „technologicky neutrálne“, t.j. zásady a pravidlá v ňom obsiahnuté sa majú uplatňovať na administratívne konanie vrátane rozhodnutia správneho orgánu bez ohľadu na to, či postup uskutočňuje človek alebo stroj. Ratio legis takejto idey spočíva v snahe zabezpečiť rigidnosť administratívneho procesného práva a tým aj právnu istotu jednotlivcov, keďže sa vychádza z premisy, že technologickému pokroku by sa museli častejšie prispôbovať osobitné procesné ustanovenia upravujúce automatizované administratívne konanie. Hoci podľa Reichel, rozhodnutia vydané v automatizovaných administratívnych konaniach obstáli pri prieskume ich zákonnosti v rade súdnych konaní aj bez výslovného právneho základu, tak švédsky zákonodarca predsa v roku 2017 zakotvil túto možnosť v ust. § 28 FL.¹⁰¹

Podľa § 28 prvej vety FL rozhodnutie môže vydať zamestnanec orgánu verejnej správy samostatne alebo viacerí spoločne, alebo sa môže vydať automaticky. Explicitný právny základ plne-automatizovaného, ako aj semi-automatizovaného rozhodovania je v ust. § 28 FL teda vyjadrený prakticky iba strohou zmienkou o alternatíve vydania rozhodnutia automaticky. Predmetom ust. § 28 FL, ako ani žiadneho iného ustanovenia nie sú predpoklady, ako ani právne dôsledky vydania rozhodnutia automatizovanými prostriedkami. Pri narastajúcom počte administratívnych konaní s potenciálom využiť automatizáciu pri vydávaní rozhodnutí, bolo cieľom deklarovania tejto možnosti iba odstrániť akúkoľvek pochybnosť o tejto alternatíve aj bez toho, aby bolo potrebné prijímať v osobitných zákonoch samostatné právne základy. Napriek uvedenému zámeru zákonodarcu Reichel uvádza, že výslovné zakotvenie tohto právneho základu so sebou prinieslo aj určité právne problémy. Tie sa spájajú predovšetkým s vyhovením všetkým požiadavkám čl. 22 ods. 2 písm. b) GDPR a s paradoxnou nepraktickosťou niektorých „technologicky-neutrálnych“ ustanovení, ktoré by mali byť použité aj v automatizovanom administratívnom konaní.¹⁰²

Ako bolo naznačené, švédske administratívne právo procesné neobsahuje osobitné záruky zákonnosti kreované na obraz automatizovaných rozhodovacích procesov. „Technologicky-neutrálny“ prístup regulácie administratívneho konania sa tak aj pri automatizovanom rozhodovaní spolieha na typické záruky zákonnosti zaužívané v antropocentrickom modeli rozhodovania. Limitmi pre automatizáciu rozhodovacích procesov orgánov verejnej správy vo Švédsku budú najmä požiadavky kladené na

---

¹⁰¹ Tamže, s. 80-81, 86.

¹⁰² Ide napr. o ustanovenia o formálnych náležitostiach rozhodnutia, ktoré predpokladajú, že v rozhodnutí bude uvedená identifikácia zamestnanca orgánu verejnej správy bez ohľadu na to, či bolo predmetné rozhodnutie vydané človekom alebo automatizovane. Obdobne sa javí byť problémom vyhovenie požiadavke dostatočnej odôvodnenosti rozhodnutia v právne a skutkovo zložitých veciach, ak bude rozhodnutie odôvodňovať automatizovaný systém.

dostatočné odôvodnenie rozhodnutia, náležité zistenie stavu veci alebo požiadavka procesnej ekonomie rešpektujúca medze princípu legality.¹⁰³

2.11 Taliansko

Taliansky právny poriadok nereguluje automatizované rozhodovanie v oblasti verejnej správy. Jediné ustanovenie, ktoré v súčasnosti nepriamo možno spojiť s automatizáciou administratívneho konania je článok 3-bis talianskeho všeobecného predpisu o správnom konaní,¹⁰⁴ ktoré má charakter princípu. Z článku 3-bis v podstate vyplýva, že za účelom dosiahnutia vyššej efektívnosti vo svojej činnosti, orgány verejnej správy majú využívať IT a telematické nástroje vo vnútorných vzťahoch, medzi orgánmi verejnej správy navzájom, ako aj medzi nimi a adresátmi verejnej správy. Hoci uvedené ustanovenie vyvoláva polemiku o dostatočnom právnom základe pre akúkoľvek automatizáciu administratívneho konania, tak, podľa Galetty pri akceptácii talianskej doktríny „organizačnej autonómie“ verejnej správy umožňujúcej orgánom verejnej správy samostatne rozhodovať o svojej vnútornej činnosti v medziach zákona, možno k tomuto záveru dospieť aspoň pre semi-automatizované administratívne konanie.¹⁰⁵ Plne-automatizované rozhodovanie v oblasti verejnej správy však na uvedenom právnom základe neobstojí.¹⁰⁶

Napriek nejasnému právnemu základu talianske orgány verejnej správy v praxi využívajú IT prostriedky, ktoré automatizujú určitú fázu administratívneho konania,¹⁰⁷ ba dokonca možno identifikovať aj prípad plne-automatizovaného rozhodovacieho procesu, ktorý využíval algoritmus expertného systému s cieľom umiestňovania alebo prekladania učiteľov. S využitím uvedeného systému však v Taliansku neboli optimálne skúsenosti, čo viedlo k rozsiahlemu súdному sporu, ktorý skončil na tunajšom Najvyššom správnom

---

¹⁰³ REICHEL, J.: Regulating Automation of Swedish Public Administration. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 84.

¹⁰⁴ LEGGE 7 agosto 1990, n. 241 Nuove norme in materia di procedimento amministrativo e di diritto di accesso ai documenti amministrativi.

¹⁰⁵ Galetta uvádza, že na zmienom právnom základe je akceptovateľná v prvom rade automatizácia úkonov spojených so začiatkom administratívneho konania, t.j. činnosť spojená s podávaním návrhov na začiatok konania alebo predbežné šetrenie, na základe ktorého môže orgán verejnej správy začať konanie ex officio. Ďalej využitie systémov strojového učenia na spracovanie údajov, ktoré verejná správa potrebuje na rozhodnutie, či a ako bude uplatňovať určitú politiku alebo službu, na identifikáciu existencie vopred určeného príjemcu opatrenia, ktoré sa má prijať. Tiež využitie algoritmov alebo systémov strojového učenia za účelom náležitého zistenia stavu veci. A napokon automatizácii by mohli podliehať aj činnosti týkajúce sa oznamovania rozhodnutí, resp. ďalšej komunikácie po vydaní rozhodnutia s adresátom verejnej správy.

¹⁰⁶ GALETTA, D.-U. – PINOTTI, G.: Automation and Algorithmic Decision-Making Systems in the Italian Public Administration. In: CERIDAP, 2023, No. 1, 14-15.

¹⁰⁷ Napr. vo vzťahu k začiatku konania na návrh účastníka konania je pri podávaní návrhu jeho identita overovaná automatizovane cez tzv. systém verejnej digitálnej identity (SPID - Sistema Pubblicodi Identità Digitale). K ďalším príkladom pozri Tamže, s. 16-18.

súde.¹⁰⁸ Ten síce na jednej strane mal za to, že využitie automatizovaného systému per se bolo zákonné, no na druhej strane identifikoval ako problém jednak netransparentnosť takéhoto konania, ktorá súvisela s nedostatočným odôvodnením rozhodnutia, neprístupnosťou zdrojového kódu a efektívnou možnosťou napadnúť takého automaticky vydané rozhodnutie.¹⁰⁹

Z vyššie uvedeného rozhodnutia talianskeho Najvyššieho správneho súdu vyplýva, že v automatizovanom administratívnom konaní je potrebné vyhovieť zárukám zákonnosti rovnako ako v konaní, v ktorom sa automatizované prostriedky nevyužívajú. Okrem princípu legality a z neho vyplývajúcich požiadaviek je však dôležité, aby automatizované administratívne konanie rešpektovalo aj ďalšie súvisiace záruky, a to najmä princíp transparentnosti a zodpovednosti verejnej správy.¹¹⁰ Osobitné procesné inštitúty, ktoré by slúžili ako osobitné záruky zákonnosti vytvorené na účely automatizovaných rozhodovacích procesov v oblasti verejnej správy talianske procesné právo neobsahuje.

3. ODPORÚČANIA PRE SLOVENSKÉHO ZÁKONODARCU: ČÍM A KÝM SA INŠPIROVAŤ PRI AUTOMATIZÁCII ADMINISTRATÍVNEHO KONANIA?

3.1 Sumár kľúčových zistení

Z predchádzajúcej kapitoly vyplýva, že právny základ pre možnosť vydávať plne-automatizované rozhodnutia v administratívnom konaní je ku dňu písania tohto článku zakotvený v ôsmich z jedenástich skúmaných členských štátov.¹¹¹ Zároveň sme identifikovali, že prístup k zakotveniu právneho základu je v jednotlivých členských štátoch heterogénny. Líši sa predovšetkým z hľadiska rozsahu jeho vecnej pôsobnosti, a tiež z hľadiska jeho systematického zakotvenia v právnom poriadku.

Ak hovoríme o rozsahu jeho vecnej pôsobnosti, môžeme rozlišovať dve skupiny členských štátov, a to členské štáty so všeobecným právnym základom a sektorovým právnym základom.

Prvá skupina členských štátov, ktorú tvoria Francúzsko, Maďarsko, Nemecko, Španielsko a Švédsko,¹¹² má vo svojom právnom poriadku zakotvený všeobecný právny základ, t.j. taký, ktorého pôsobnosť sa týka v podstate všetkých administratívno-právnych vecí. Inými slovami povedané, ak sú naplnené podmienky a predpoklady ustanovené vo všeobecnom právnom základe, tak vydanie plne-automatizovaného rozhodnutia je

---

¹⁰⁸ Pozri Cons. St., Sec. VI, 8 April 2019, n. 2270, in <https://www.giustizia-amministrativa.it>, bod 8.1 a 8.2.

¹⁰⁹ Tamže, s. 19.

¹¹⁰ Tamže, s. 20.

¹¹¹ V ďalšom skúmanom členskom štáte, a to konkrétne v Českej republike, je návrh právneho základu plne-automatizovaného rozhodovania zase v legislatívnom procese.

¹¹² Okrem toho v prípade Estónska je návrh právneho základu plne-automatizovaného rozhodovania v legislatívnom procese.

prípustné bez ohľadu na druh administratívneho konania. V rámci prvej skupiny pritom možno rozlišovať členské štáty, ktoré v rámci všeobecného právneho základu upravujú zmienené podmienky a predpoklady pre vydanie plne-automatizovaného rozhodnutia,¹¹³ a tie, ktoré takéto podmienky explicitne upravené nemajú.¹¹⁴

V rámci druhej skupiny členských štátov, ktorú tvoria Estónsko, Lotyšsko a Rakúsko, je možné identifikovať sektorový právny základ, čo znamená, že jeho pôsobnosť je obmedzená iba na určitý okruh administratívno-právnych vecí alebo iba na určité konanie upravené v osobitnom zákone. Sektorové právne základy oprávňujú orgány verejnej správy vydať plne-automatizované rozhodnutia najmä v niektorých konaniach týkajúcich sa daňových vecí, sociálneho zabezpečenia, rozhodovania o študentských grantoch a výnimočne aj správneho trestania.

Ak hovoríme o systematickom zakotvení právneho základu plne-automatizovaného administratívneho rozhodovania v právnom poriadku daného členského štátu, tak v prípade všeobecného právneho základu možno badať jeho zakotvenie buď vo všeobecnom predpise o správnom konaní daného členského štátu alebo v zákone o ochrane osobných údajov implementujúceho požiadavky čl. 22 ods. 2 písm. b) GDPR v spojení so všeobecným predpisom o správnom konaní.¹¹⁵ Ako už bolo spomínané, v prípade sektorového právneho základu je ten zakotvený v osobitnom zákone pre každé administratívne konanie, resp. súbor administratívnych konaní.

Hovoriac o semi-automatizovanom rozhodovaní, možno podľa nás zovšeobecniť, že členské štáty pristupujú k potrebe existencie výslovného právneho základu benevolentnejšie. V každom členskom štáte sa síce vzhľadom na princíp legality počíta s existenciou právneho základu, no tento právny základ môže byť explicitný,¹¹⁶ ale aj implicitný.¹¹⁷

---

¹¹³ Ide o prípad Francúzska, Nemecka a Maďarska. Napr. v prípade Francúzska je možnosť vydať akékoľvek automatizované administratívne rozhodnutie vždy podmienená zabezpečením osobitných záruk zákonnosti, pričom plná-automatizácia rozhodovania je napríklad prístupná pri rozhodovaní o administratívnom odvolaní. V prípade Nemecka a Maďarska je to zase súhrn viacerých podmienok, pričom možno zvýrazniť, že v oboch štátoch sa obmedzenie vydať plne-automatizované rozhodnutie týka konaní, kde sa má uplatniť správna úvaha. Zároveň všeobecné právne základy v týchto štátoch formulujú podmienku, aby pre možnosť vydať plne-automatizované rozhodnutie v danom administratívnom konaní buď existovalo výslovné oprávnenie v *lex specialis*, alebo neexistovalo ustanovenie vylučujúce túto možnosť.

¹¹⁴ Ide o prípad Španielska a Švédska.

¹¹⁵ Ide o prípad Francúzska.

¹¹⁶ Ide o taký právny základ, ktorý výslovne umožňuje vydať administratívne rozhodnutie za pomoci automatizovaných prostriedkov alebo výslovne oprávňuje orgán verejnej správy vykonať časť administratívneho konania alebo niektorý úkon administratívneho konania automatizovaným spôsobom.

¹¹⁷ Ide o taký právny základ, pri ktorom sa možnosť automatizácie časti administratívneho konania alebo konkrétneho úkonu odvodzuje z princípu, na ktorom je administratívne konanie budované alebo iných procesných pravidiel týkajúcich sa najmä vydávania a náležitosti rozhodnutia.

V prípade Francúzska, Maďarska, Švédska, či Španielska je explicitný právny základ plne-automatizovaného rozhodovania aj právnym základom pre semi-automatizované administratívne konanie. Iným príkladom explicitnej právnej úpravy čiastočne automatizovaného administratívneho konania je Nemecko, ktoré v rámci administratívno-procesných kódexov reguluje výslovne možnosť vyhotovenia administratívneho rozhodnutia automatizovaným spôsobom, pričom v procese zisťovania skutkového stavu sa stále počíta s ľudskou ingerenciou. V Českej republike alebo Estónsku možno zas časť administratívneho konania alebo niektorý úkon v administratívnom konaní uskutočniť automatizovaným spôsobom, spravidla na osobitnom právnom základe upravujúcom dané administratívne konanie.

Na druhej strane, na príklade Lotyšska, Poľska, Rakúska, či Talianska možno demonštrovať zákonnosť automatizácie časti rozhodovacieho procesu alebo niektorého úkonu v administratívnom konaní pri zachovaní povinnosti vydať administratívne rozhodnutie oprávnenou osobou, ktorá je založená na existencii implicitného právneho základu. Kým v talianskych podmienkach sa právny základ odvodzuje implicitne z princípu, ktorý je vyjadrený vo všeobecnom predpise o správnom konaní, v Lotyšsku, Poľsku a Rakúsku vyplýva zo systematického výkladu ústavných a administratívno-procesných noriem.

Napokon, skúmané členské štáty možno deliť na tie, ktoré sa pri automatizácii administratívneho konania spoliehajú na tradičné záruky zákonnosti uplatniteľné v konaní vedenom zamestnancom verejnej správy, ktorých pôsobnosť aplikujú aj na automatizované rozhodovanie,¹¹⁸ a tie, ktoré pre tieto účely kreovali vo svojom právnom poriadku explicitné osobitné záruky zákonnosti.

Medzi skúmané členské štáty, ktoré vo svojom právnom poriadku majú upravené osobitné záruky zákonnosti, patria Francúzsko, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko a Španielsko. Hoci sa rozsah a povaha osobitných záruk zákonnosti v týchto členských štátoch líši, z hľadiska účelu možno identifikovať, ktoré prevládajú.

Do prvej kategórie možno podľa nás zaradiť osobitné záruky, ktorých účelom je zabezpečiť transparentnosť a nediskriminačnosť automatizovaného rozhodovania. Za týmto účelom sú v členských štátoch zakotvené jednak hmotnoprávne povinnosti vzťahujúce sa na orgány verejnej moci, ktoré vytvárajú alebo zodpovedajú za automatizovaný systém, zabezpečiť, aby bol pod ľudskou kontrolou a fungoval zodpovedne, transparentne a nediskriminačne, a jednak procesné povinnosti orgánov verejnej správy informovať dotknuté osoby o vydaní administratívneho rozhodnutia automatizovaným spôsobom vrátane povinnosti zrozumiteľným spôsobom oznámiť, ako sa na jeho vydaní podieľal použitý algoritmus a aké sú jeho charakteristiky. Leitmotívom týchto záruk je posilniť právo účastníkov konania na riadne odôvodnenie rozhodnutia

---

¹¹⁸ Medzi tradičné záruky zákonnosti, ktoré korelujú s automatizáciou administratívneho konania patria najmä právo byť prítomný pri prejednaní veci, právo na odôvodnenie rozhodnutia, princíp materiálnej pravdy, princíp transparentnosti a právo na účinný prostriedok nápravy.

a s tým súvisiace právo na jeho preskúmateľnosť. Okrem toho špecifickou zárukou, ktorej účelom je podľa nás posilniť nediskriminačné rozhodovanie a zároveň posilniť ochranu osobných údajov fyzických osôb, je zákaz vydávania rozhodnutí na podklade „citlivých“ kategórii osobných údajov.

Do druhej kategórie možno podľa nás zaradiť osobitné záruky, ktorých účelom je zabezpečiť zodpovednosť vykonávateľa verejnej správy za vydaný individuálny správny akt automatizovanými prostriedkami. Cieľom tejto kategórie je predovšetkým zabezpečiť, aby plne-automatizované rozhodnutia boli vždy pripísateľné konkrétnemu orgánu verejnej správy, ktorý zaň bude zodpovedať, a to tak pre účely využitia opravného prostriedku, ako aj pre prípad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Tretiu kategóriu podľa nás tvoria osobitné záruky, ktorých účelom je garantovať preskúmateľnosť automatizovaného rozhodnutia človekom. Táto garancia je zabezpečená buď v rámci práva účastníka konania požiadať, aby jeho vec bola vzhľadom na osobité okolnosti vybavená v rámci „antropocentrického“ konania, alebo aspoň práva účastníka konania napadnúť automatizované rozhodnutie opravným prostriedkom, o ktorom bude rozhodovať oprávnená osoba.

3.2 Odporúčania slovenskému zákonodárcovi per se

Výsledky výskumu naznačujú, že naprieč skúmanými členskými štátmi prevláda trend zakotvovania explicitného a všeobecného právneho základu plne-automatizovaného, ako aj semi-automatizovaného rozhodovania v oblasti verejnej správy. Vzhľadom na princíp legality vyjadrený v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR preto možno dôrazne odporúčať slovenskému zákonodarcovi, aby pred implementáciou akéhokoľvek automatizovaného systému do rozhodovacieho procesu vo verejnej správe zakotvil pre jeho použitie právny základ založený na uvedených atribútoch.

Takýto právny základ by mal, po vzore väčšiny členských štátov, nájsť svoje vyjadrenie v ustanoveniach slovenského všeobecného predpisu o správnom konaní, ktorým je v súčasnosti zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“), resp. ďalších procesných predpisov kódexového typu, pri ktorých je subsidiárne použitie Správneho poriadku vylúčené.¹¹⁹ Po vzore Francúzska by jeho zakotvenie mohlo alternatívne prichádzať do úvahy aj v spojení so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane osobných údajov“), za predpokladu, že by slovenský zákonodarca zároveň pristúpil ku komplexnejšej regulácii osobitných záruk zákonnosti automatizovaného administratívneho rozhodovania v tomto predpise. Nemožno však opomenúť ani revolučnejšiu myšlienku prijatia úplne nového všeobecného predpisu o správnom konaní, ktorý by na jednej strane komplexne upravoval postup v antropocentrickom administratívnom konaní a na druhej strane aj v

---

¹¹⁹ Ide najmä o zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

automatizovanom administratívnom konaní, vrátane osobitných záruk zákonnosti a vzájomných väzieb medzi týmito dvoma typmi konaní.

Zároveň sa domnievame, že zakotvenie právneho základu automatizovaného rozhodovania by malo byť, minimálne v počiatkoch implementácie automatizovaných systémov, sprevádzané aj zakotvením všeobecných limitov jeho prípustnosti. Takýmto odporúčaným limitom by po vzore Nemecka alebo Maďarska mohla byť buď požiadavka na existenciu *lex specialis* ktorá umožní vydať automatizované rozhodnutie v danom konaní, alebo – minimálne – požiadavka na existenciu *lex specialis*, ktorá vydanie takéhoto rozhodnutia výslovne vylučuje. Uvedený limit by v počiatočnom období implementácie umožnil zákonodarcovi cielene nasadzovať automatizované systémy v tých administratívnych konaniach, kde by to vzhľadom na povahu veci bolo vhodné, resp. vylúčiť ich použitie tam, kde by sa javilo ako nevhodné. Za zváženie stojí aj zakotvenie kategorického limitu neprípustnosti plne-automatizovaného rozhodovania v prípadoch, keď je potrebné uplatniť správnu úvahu orgánu verejnej správy.¹²⁰ Takýto limit by síce mohol obmedziť implementáciu sofistikovanejších systémov umelej inteligencie fungujúcich na báze strojového učenia, no zároveň by významne znížil riziko porušenia práv a oprávnených záujmov účastníkov konania, ktoré by mohlo vyplývať z nedostatočnej transparentnosti systému a absencie reálnej kontroly zo strany zodpovedného orgánu, ktorý by nebol schopný vysvetliť jeho fungovanie a odôvodniť výsledok automatizovanej úvahy.¹²¹

V neposlednom rade by sa podľa nás mal zákonodarca vysporiadať s požiadavkou čl. 22 ods. 2 písm. b) GDPR tak, že explicitne zakotví osobitné záruky zákonnosti. Ako bolo spomínané, ich systematické situovanie je vhodné buď v účinnom Správnom poriadku a v ďalších procesných predpisoch, pri ktorých je jeho subsidiárne použitie vylúčené, prípadne v zmienenom právnom rámci v spojení so Zákonom o ochrane osobných údajov, alebo v rámci nového všeobecného predpisu o správnom konaní. De lege ferenda možno odporúčať zakotvenie osobitných záruk zákonnosti minimálne v rozsahu základných kategórií uvedených v predchádzajúcej podkapitole. Teda v budúcej právnej úprave by nemali absentovať hmotnoprávne a procesné garancie, ktorých účelom je zabezpečiť transparentnosť a nediskriminačnosť automatizovaného rozhodovania, zodpovednosť

---

¹²⁰ Ku správnej úvahe a automatizovanému rozhodovaniu pozri COVILLA, J. C.: Artificial Intelligence and Administrative Discretion: Exploring Adaptations and Boundaries. In: *European Journal of Risk Regulation*, 2025, Vol. 16, Special Issue 1, s. 36-50.

¹²¹ K rizikám zavádzania sofistikovanejších AI systémov do rozhodovacích procesov vo verejnej správe pozri napr. SHEEHY, B. – FUJ-NG Y.: The Challenges of AI-Decision-Making in Government and Administrative Law: A Proposal for Regulatory Design. In: *Indiana Law Review*, 2024, Vol. 57, No. 3., s. 665-698., RANERUP, A. – HENRIKSEN, H.: Digital Discretion: Unpacking Human and Technological Agency in Automated Decision Making in Sweden's Social Services. In: *European Journal of Social Security, Social Science Computer Review*, 2022, Vol. 40, No. 2, 445-461. alebo van BEKKUM M. – BORGESIU F. Z.: Digital welfare fraud detection and the Dutch SyRI judgment. In: *European Journal of Social Security*, 2021, Vol. 23, No. 4, s. 323-340.

konkrétneho orgánu verejnej správy za automatizované rozhodnutie, či preskúmateľnosť automatizovaného rozhodnutia človekom.

4. ZÁVER

Z komparatívnej analýzy právnych úprav automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe vo vybraných členských štátoch Európskej únie vyplýva, že právny základ čiastočnej automatizácie administratívneho konania je do určitej miere prítomný v každom členskom štáte, pričom väčšina z nich zároveň disponuje aj právnym základom umožňujúcim plne-automatizované rozhodovanie. Tieto právne rámce sa však vyznačujú značnou heterogenosťou, predovšetkým z hľadiska rozsahu vecnej pôsobnosti, existencie všeobecných limitov prípustnosti automatizovaného rozhodovania a systematiky zakotvenia v právnom poriadku daného členského štátu.

Na rozdiel od právneho základu automatizácie administratívneho konania medzi členskými štátmi prevažuje absencia osobitných záruk zákonnosti, keďže iba pri päťci skúmaných štátov bolo možné identifikovať ich explicitné zakotvenie. V prípade členských štátov, ktoré tieto záruky prijali, možno zároveň badať rôznorodosť v prístupe k ich regulácii, a to z hľadiska rozsahu, ako aj povahy upravených osobitných záruk. Pri určitej miere zovšeobecnenia prevládajú záruky, ktorých účelom je zabezpečiť transparentnosť a nediskriminačnosť automatizovaného rozhodovania, zodpovednosť konkrétneho orgánu verejnej správy za automatizované rozhodnutie a preskúmateľnosť tohto rozhodnutia človekom.

Vzhľadom na uvedené zistenia a pri zohľadnení požiadaviek vyplývajúcich z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 22 ods. 2 písm. b) GDPR možno slovenskému zákonodarcovi odporučiť, aby pred implementáciou akéhokoľvek automatizovaného systému do rozhodovacieho procesu vo verejnej správe zakotvil pre jeho použitie explicitný právny základ so všeobecnými limitmi prípustnosti automatizovaného rozhodovania. Zároveň by mal spolu s tým zakotviť aj osobitné záruky zákonnosti, ktorých účelom bude najmä zabezpečiť transparentnosť a nediskriminačnosť automatizovaného rozhodovania, zodpovednosť konkrétneho orgánu verejnej správy za automatizované rozhodnutie a jeho preskúmateľnosť človekom.

Hoci je podľa nášho názoru nevyhnutné, aby o konkrétnom znení právneho základu, jeho systematickom zakotvení v právnom poriadku, rozsahu a povahe všeobecných limitov prípustnosti automatizovaného rozhodovania, ako aj o osobitných zárukách zákonnosti prebiehala ďalšia vedecká a odborná diskusia, uvedené odporúčania – vychádzajúce z právneho stavu iných členských štátov – by mali predstavovať základné právne východisko pre zákonnú implementáciu automatizácie administratívneho konania v Slovenskej republike, ktorá bude zároveň rešpektovať práva a oprávnené záujmy jeho účastníkov.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. ANDRAŠKO, J. a kol. Regulačné výzvy e-governmentu v Slovenskej republike v kontexte práva Európskej únie. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 380.
2. CASADO, E. G.: Automated Decision-Making Systems in Spanish Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 24-40. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-119.
3. COVILLA, J. C.: Artificial Intelligence and Administrative Discretion: Exploring Adaptations and Boundaries. In: European Journal of Risk Regulation, 2025, Vol. 16, Special Issue 1, s. 36-50. DOI: 10.1017/err.2024.76.
4. CSATLÓS, E.: Hungarian administrative processes in the digital age: An attempt at a comprehensive examination. In: Intersections. East European Journal of Society and Politics, 2024, Vol. 10, No. 1, s. 189-209. DOI: 10.17356/ieejsp.v10i1.1250.
5. CSATLÓS, E – MEZEI, P.: The Law of the Algorithmic State in Hungary. In: Italian Journal of Public Law. 2025, Vol. 17, No. 2, s. 621-650. DOI: 10.2139/ssrn.4976513.
6. DANOVSIS, E.: THE USE OF AUTOMATED DECISION-MAKING SYSTEMS BY THE GOVERNMENT IN LATVIA. In: Italian Journal of Public Law. 2025, Vol. 17, No. 2, s. 651-662.
7. GALETTA, D.-U. – PINOTTI, G.: Automation and Algorithmic Decision-Making Systems in the Italian Public Administration. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 13-23. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-7.
8. GREGA, R. – KOVAČ, P.: The Role of Automated Decision-Making in Modern Administrative Law: Challenges and Data Protection Implications. In: Central European Public Administration Review, 22(2), s. 83–108. DOI: 10.17573/cepar.2024.2.04.
9. HAITSMAN, L. – BRINK, B.: From Human Intervention to Human Involvement: A Critical Examination of the Role of Humans in (Semi-)Automated Administrative Decision-Making. In: Digital Government: Research and Practice, 2025, Vol. 6, No. 3, Article 33, s. 1-17. <https://doi.org/10.1145/37161>.
10. HAMULÁKOVÁ, Z.: Právo na spravodlivý proces v kontexte automatizovaných rozhodnutí vo verejnej správe. In: MASLEN, M: Elektronizácia a digitalizácia verejnej správy. Typi Universitatis Tyrnaviensis, Trnava 2024. s. 8-24.
11. HANDRLICA, J.: Automatizace v rozhodování správních orgánů: Fatamorgána, nebo realita budoucnosti?. In: Správní právo, 2024, No. 6-7, s. 421-424. DOI: 10.13140/RG.2.2.14537.76643.
12. HOFMANN, H. C. H.: Comparative Law of Public Automated Decision-Making. An Outline. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 1-12. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-3
13. JAKAB, R.: National Report on Automation in Decision-Making in Public Administration in Slovakia. In: ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE, Vol. 70, 2024, No. 2, s. 147-157. DOI: 10.14712/23366478.2024.28.

14. JAKUBEK-LALIK, J.: The Challenges of AI in Administrative Law and the Need for Specific Legal Remedies: Analysis of Polish Regulations and Practice. In: *Central European Public Administration Review*, 2024, Vol. 22, No. 2, s. 109-127. DOI: 10.17573/cepar.2024.2.05.
15. JANČÁT, L.: Právo na spravodlivý proces podľa Dohovoru a judikatúry ESĽP v Slovenskej republike. Vysokoškolská učebnica. Kosice: ŠafárikPress, 2024, s. 120. DOI: <https://doi.org/10.33542/PSP-0360-9>.
16. MALGIERI, G.: Automated decision-making in the EU Member States: The right to explanation and other "suitable safeguards" in the national legislation. In: *Computer Law & Security Review*, 2019, No. 5, s. 1-26. DOI: 10.1016/j.clsr.2019.05.002.
17. MERLI, F.: Automated Decision-Making Systems in Austrian Administrative Law. In: *CERIDAP*, 2023, No. 1, s. 42-43. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-19.
18. METCALF, K.-N. – KERIKMÄE, T.: Machines are taking over – Are we ready?: Law and Artificial Intelligence. In: *Singapore Academy of Law Journal*, 2021, Vol. 33, s. 24-49.
19. NEŠPOR, J.: Automated Administrative Decision-Making: What is the Black Box Hiding?. In: *ACTA UNIVERSITATIS CAROLINAE*, Vol. 70, 2024, No. 2, s. 69-83. DOI: 10.14712/23366478.2024.23.
20. PILVING, I.: Guidance-based Algorithms for Automated Decision-Making in Public Administration: the Estonian Perspective. In: *CERIDAP*, 2023, No. 1, s. 51-74. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-105.
21. RANERUP, A. – HENRIKSEN, H.: Digital Discretion: Unpacking Human and Technological Agency in Automated Decision Making in Sweden's Social Services. In: *Social Science Computer Review*, 2022, Vol. 40, No. 2, s. 445-461. DOI: <https://doi.org/10.1177/0894439320980434>.
22. REICHEL, J.: Regulating Automation of Swedish Public Administration. In: *CERIDAP*, 2023, No. 1, s. 77-78. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-112.
23. SHEEHY, B. – FUI-NG Y.: The Challenges of AI-Decision-Making in Government and Administrative Law: A Proposal for Regulatory Design. In: *Indiana Law Review*, 2024, Vol. 57, No. 3., s. 665-698. DOI: <https://doi.org/10.18060/28360>.
24. SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: *CERIDAP*, 2023, No. 1, s. 95-115. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-102.
25. SCHOCH, F., Einleitung, In SCHOCH, F. – SCHNEIDER, J.-P. *Verwaltungsverfahrensgesetz*, C.H. Beck, Munich, 2022, s. 290–294.
26. SIBIGA, G.: Zasada wykorzystania pism generowanych automatycznie do załatwienia indywidualnej sprawy administracyjnej (art. 14 § 1b KPA) Podstawa prawna czy zasada kierunkowa dla automatycznego podejmowania decyzji? (Dodatek specjalny do MOP 6/2023). In: *Monitor Prawniczy*, 2023, No 6, s. 7-16.

27. STAŠA, J.: Očekávaní a obavy spojené s automatizací správního rozhodování.. In: MASLEN, M: Elektronizácia a digitalizácia verejnej správy. Typi Universitatis Tyrnaviensis, Trnava 2024. s. 127-140.
28. STEPANOV, A. Easy to learn, hard to master: the challenge of intelligible AI in French administration. In: The Digital Constitutionalist [online]. [cit. 2025-09-27]. Available at: <https://digi-con.org/easy-to-learn-hard-to-master-the-challenge-of-intelligible-ai-in-french-administration>.
29. van BEKKUM M. – BORGESIUZ FZ: Digital welfare fraud detection and the Dutch SyRI judgment. In: European Journal of Social Security, 2021, Vol. 23, No. 4, s. 323–340. DOI: 10.1177/13882627211031257.
30. WILBRANDT-GOTOWICZ, M.: The dilemmas of automated decision making in administrative proceedings – comments in the context of § 14 1b of the Administrative Procedure Code. In: STUDY OF PRAWNICZE KUL, 2023, Vol. 95, No. 3, s. 141–158. DOI: <https://doi.org/10.31743/sp.14504>.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

JUDr. Lukáš Jančát, PhD.

Katedra ústavného práva a správneho práva

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: lukas.jancat@upjs.sk

AUTOMATIZACE SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE: KRITICKÁ ANALÝZA NÁVRHU „AUTOMATIZAČNÍ NOVELY“ SPRÁVNÍHO ŘÁDU¹

AUTOMATION OF ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS IN THE CZECH REPUBLIC: CRITICAL REFLECTION ON THE DRAFT , “ADM AMENDMENT“ TO THE ADMINISTRATIVE PROCEDURE CODE

VLADIMÍR SHARP, JAN NEŠPOR, ELIŠKA KLIMENTOVÁ

Univerzita Karlova, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Tento článek se věnuje vznikající regulaci automatizovaného rozhodování ve správním řízení v České republice, a to se zvláštním zaměřením na recentní návrh novely správního řádu zavádějící nový § 15a. Přestože tato iniciativa odráží širší evropský trend digitalizace veřejné správy, návrh vykazuje zásadní nedostatky v legislativní technice, zakotvení procesních záruk a souladu s evropským právem. Analýza zasazuje českou debatu do kontextu stávajících domácích praktik, jako je algoritmické zpracování informací při správě daní či zjednodušené mechanismy v oblasti dopravního práva, z nichž žádná v současnosti neumožňuje plně automatizované rozhodování. Pomocí doktrinální analýzy, kritického hodnocení regulace a cílené komparace se Švédskem, Německem a Francií článek poukazuje na to, že český návrh postrádá jednoznačnost, systémové záruky či komplexní přípravu. Autoři dospívají k závěru, že patřičné legislativní zakotvení automatizace musí být komplexní, vedené vládní iniciativou a doprovázené formulací spolehlivých záruk ochrany procesních práv a promyšlenou institucionální implementací.

ABSTRACT

This article examines the emerging regulation of automated administrative decision-making in the Czech Republic, with a focus on the recent proposal to introduce a new Section 15a into the Administrative Procedure Code. While the initiative reflects broader

---

¹¹ Tento výzkum byl realizován s podporou výzkumného projektu 4EU+ č. MA/25/F3/0/017 nazvaného „Europe: the Laboratory for a Digital State“. Článek byl připraven za využití nástrojů umělé inteligence, které byly použity v plném souladu se současnými standardy odborného psaní a pravidly akademické etiky. Konkrétně ChatGPT (model GPT-5 a režim Deep Research) byl použit pro rešerši literatury, jakož i pro jazykové korektury a citace, a dále Anara a Elicit byly využity v rámci rešerše odborných zdrojů.

Tento příspěvek je překladem článku „Automation of administrative proceedings in the Czech Republic: Critical reflections on the draft “ADM amendment“ to the administrative procedure code“, zveřejněného ve *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, s. 170-188. ISSN 1339-3995.

European efforts to digitalize public administration, it also exposes serious deficiencies in legislative technique, legal safeguards, and compliance with European law. The analysis situates the Czech debate against the background of existing domestic practices, such as algorithmic processing in tax administration and simplified enforcement mechanisms in traffic law, none of which presently authorize fully automated decisions. Using doctrinal analysis, critical regulatory assessment, and a targeted comparative perspective drawing on Sweden, Germany, and France, the article demonstrates that the Czech proposal fails to provide the necessary clarity, safeguards, and systemic preparation. It concludes that a responsible framework must be comprehensive, government-led, and accompanied by explicit criteria, robust safeguards, and institutional adaptation.

KLÍČOVÁ SLOVA

automatizované rozhodování, digitalizace, digitální stát, eGovernment, správní řád, umělá inteligence, veřejná správa, § 15a.

KEY WORDS

automated decision-making, digitalization, digital state, eGovernment, administrative procedure code, artificial intelligence, public administration, section 15a.

1. ÚVOD

V posledních letech se automatizace stala jedním z ústředních témat správních reforem napříč Evropou. Digitální technologie již nejsou vnímány pouze jako nástroje podporující úřední osoby při rutinní práci, ale jako potenciální prostředky schopné proměnit samotný způsob výkonu veřejné moci. Debata se postupně posunula od abstraktních úvah o efektivitě ke konkrétním otázkám legality, odpovědnosti a záruk ochrany práv. Do této diskuse se nyní připojila i Česká republika. Na konci roku 2024 byl předložen poslanecký návrh novely správního řádu², který měl vložím nového § 15a otevřít prostor pro automatizované provádění některých úkonů ve správním řízení.³ Tato iniciativa je nepochybně aktuální a zapadá do širšího evropského trendu, současně však vyvolává zásadní otázky ohledně mezí automatizace ve veřejném právu, a proto si zaslouží mnohem podrobnější zkoumání.

Tento článek zkoumá, zda a jak by bylo možné takovou reformu odpovědně zakotvit v českém správním právu, a vychází z jednoduché, avšak naléhavé výzkumné otázky: jak by mělo být konstruováno zákonné ustanovení umožňující automatizované rozhodování v

---

² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

³ Sněmovní tisk č. 845/0: Návrh poslanců Tomáše Dubského, Milady Voborské, Martiny Ochoďnické, Jiřího Havránka a Jiřího Carbola na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a další zákony v souvislosti s podporou spolupráce obcí.

rámci českého správního řízení a poskytuje navrhovaný § 15a uspokojivý rámec z hlediska legislativní techniky, základních práv a funkčnosti veřejné správy? Za účelem zodpovězení této otázky autoři nejprve nastiňují současný stav automatizace v České republice a ukazují, že ačkoli již byla zavedena řada nástrojů, fungují převážně na okraji rozhodovací činnosti, a to buď jako podpůrné instrumenty, nebo jako mechanismy stojící mimo formální rámec správního řízení. Článek se následně obrací k samotné novele a podrobuje ji kritickému rozboru, přičemž zvláštní pozornost věnuje její legislativní kvalitě, slučitelnosti s právem Evropské unie a srozumitelnosti její formulace. Vzhledem k evropskému rozměru automatizovaného správního rozhodování zahrnuje analýza rovněž cílené srovnání s vybranými zahraničními právními úpravami (Švédsko, Německo a Francie), zvolenými pro jejich odlišné přístupy k regulaci automatizace ve veřejném právu. Komparativní perspektiva zde neslouží jako předloha k prosté transplantaci, nýbrž jako prostředek k identifikaci kritérií, záruk a koncepčních voleb, které mohou obohatit českou debatu.

Z pohledu metodologie, článek kombinuje doktrinální právní analýzu českého veřejného práva se strukturovanou kritikou založenou na standardech legislativní tvorby a zásadách legality veřejné správy, analýzu ochrany osobních údajů zaměřenou na GDPR a omezenou komparativní metodu orientovanou na funkční kritéria, nikoli na bezprostřední přebírání cizích řešení. Na těchto východiscích pak závěrečná část uplatňuje přístup *de lege ferenda*, načrtává prvky funkčního českého rámce, který by mohl využít přínosy automatizace při současném zachování právní jistoty, odpovědnosti a ochrany základních práv, a který by zároveň spojoval regulační ambice s institucionální kapacitou. Současně si článek klade za cíl přispět k širší odborné diskusi o digitalizaci veřejné správy a jejích úskalích. Český případ slouží jako užitečná případová studie slibů i rizik zavádění automatizace do správního řízení: ukazuje jak příležitosti pro vyšší efektivitu a konzistenci, tak i nebezpečí nedostatečně promyšlené regulace, která může oslabit ochranu práv a narušit důvěru.

2. STATUS QUO AUTOMATIZACE V ČESKÉ SPRÁVNÍ PRAXI

Pokud jde o současný stav automatizace, je třeba uvést, že ještě před navrhovanou novelou správního řádu již existovalo několik iniciativ využívajících různé nástroje automatizace. Patrně nejvýraznější příklad lze nalézt v oblasti daňové správy, kde je užívání automatizovaných systémů jako součásti správy daní výslovně upraveno daňovým řádem. Srovnatelný, byť odlišně strukturovaný příklad lze nalézt v oblasti dopravního správního trestání, kde mechanismy umožněné zákonem o silničním provozu dovolují obecním úřadům řešit drobné delikty mimo rámec správního řízení, a tím umožňují *praeter legem* automatizaci těchto procesů. Mezi další příklady z české správní praxe patří aplikace ANAKONDA, aplikace ADAM a aplikace Jenda.⁴

---

⁴ Autoři tohoto článku čerpali informace o těchto aplikacích z rozhovorů se zástupci příslušných institucí.

Aby si čtenář mohl učinit jasnější představu o tom, v jaké fázi se Česká republika v oblasti automatizačních snah aktuálně nachází, poslouží následující pasáže jako stručně uvedení do tohoto status quo. Následující příklady ilustrují, jak veřejná správa v České republice již nyní hledá způsoby, jak využívat automatizované nástroje a umělou inteligenci, a to navzdory absenci výslovné zákonné úpravy. Taková analýza poskytuje cenný vhled do současných trendů, možností a omezení, které mohou sloužit jako vodítko pro budoucí kvalitnější právní ukotvení automatizovaného rozhodování.

2.1 Legislativní rámec automatizace ve formálních řízeních

K dnešnímu dni české správní právo neobsahuje ve správním řádu žádnou obecnou kodifikaci automatizace. Jinými slovy, neexistuje ani výslovný zákaz, aby správní orgány využívaly automatizované systémy, ani výslovné zákonné zmocnění, které by stanovilo podmínky a záruky jejich užití. Správní řád především nepočítá s možností vydávat správní rozhodnutí automatizovaně, bez účasti úřední osoby. Automatizované nástroje tak mohou být v praxi používány na podporu správní činnosti (viz dále), avšak konečná odpovědnost za rozhodování nadále zůstává na správním orgánu a jeho úředních osobách.

Výslovnější právní rámec automatizace existuje v oblasti správy daní, která se řídí daňovým řádem.⁵ Konkrétně § 59a daňového řádu umožňuje správci daně provádět některé úkony při správě daní výlučně na základě automatizovaného zpracování osobních údajů, pokud tím nedochází k vydání rozhodnutí.⁶ Toto ustanovení vyžaduje, aby algoritmy a výběrová kritéria použitá pro takové zpracování byla popsána a uchována v záznamech o činnostech zpracování nejméně po dobu jednoho roku, což představuje záruku posilující auditovatelnost využívání automatizovaných systémů. Ustanovení sice výslovně vylučuje automatizované rozhodování, současně však umožňuje finanční správě využívat algoritmičké nástroje v přípravných a operativních fázích její činnosti. Automatizované systémy mohou být například používány pro analýzu rizik, identifikaci nesrovnalostí nebo podezřelých vzorců v daňových přiznáních či pro výběr případů vhodných k dalšímu prověření.⁷ Ačkoli tyto procesy ještě nepředstavují automatizované rozhodování ve smyslu

---

⁵ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ § 59a odst. 1 písm. b) daňového řádu stanoví, že správce daně „může výkon správy daní, nejde-li o vydávání rozhodnutí, provádět výlučně na základě automatizovaného zpracování osobních údajů; správce daně uvede do záznamů o činnostech zpracování popis použitých počítačových algoritmů a výběrových kritérií, na nichž je takové zpracování založeno, a uchovává je nejméně po dobu 1 roku ode dne jejich posledního použití při zpracování osobních údajů.“

⁷ Viz např. MARIANO, Maria Teresa; JABRI, Mariya Ahmed Al; JAHWARI, Maha Salim Al; KHAYARI, Samira Aamir Al. Artificial intelligence and impact on customs and taxation. In: HUSSAINEY, Khaled; ALBAIMANI, Nasser Salim; QAMASHOUI, Aziza Abdallah Al. Digital transformation in customs and taxation: A Catalyst for Economic Resilience. CRC Press, 2025, s. 239–254. Viz též TSICALO, Yevhen; ZINEVYCH, Oleksandr; OSIPENKO, Denys; KULYK, Viktoriya; LAGOVSKA, Olena. Using artificial intelligence to improve tax security and control over tax avoidance schemes. Journal of Theoretical and Applied Information Technology. 2024, roč. 102, č. 23, s. 8530–8542.

vydávání závazných individuálních aktů, dokládají postupný posun ke spoléhání na algoritmické nástroje ve správní praxi.⁸

2.2 Automatizace kvaziproceních úkonů veřejné správy

Poněkud odlišný, avšak stejně ilustrativní příklad automatizace v české správní praxi nabízí oblast dopravního správního trestání. Příslušný právní rámec zde nenajdeme ve správním řádu, nýbrž v zákoně o silničním provozu,⁹ který zavedl specifický mechanismus, neformálně označovaný jako „odpustky“, jenž umožňuje obecním úřadům vyřizovat drobné delikty zjednodušeným a vysoce standardizovaným způsobem.¹⁰ V rámci tohoto mechanismu správní orgán po zjištění přestupku (typicky automatizovanými monitorovacími zařízeními, jako jsou radary nebo kamery na červenou) bezprostředně nezahajuje standardní správní řízení podle části druhé a třetí správního řádu. Namísto toho je provozovatel vozidla vyzván k úhradě určené částky ve stanovené lhůtě. Pokud je částka uhrazena, správní orgán věc odloží, aniž by bylo vůbec zahájeno formální řízení. Pokud uhrazena není, správní orgán následně pokračuje v šetření a projednání přestupku v běžném procesním režimu.¹¹

Ačkoli oznámení zasílané provozovateli vozidla nepředstavuje správní rozhodnutí ve formálním slova smyslu, má tento mechanismus v praxi za následek vyřízení velkého množství deliktů mimo rámec běžného správního řízení. Celý proces je standardizovaný a může být – a již také ve značné míře je¹² – z velké části automatizován. Zjištění porušení pravidel kamerovým systémem, identifikace provozovatele vozidla z registru i vydání výzvy k úhradě mohou probíhat s minimální účastí člověka. V tomto smyslu zákon o silničním provozu umožňuje určitou formu automatizace *praeter legem* (mimo rámec správního řádu), neboť věc je ukončena bez vydání formálního rozhodnutí. Dopravní správní trestání

---

⁸ Tento trend, zejména pokud jde o daňovou správu, se zdá být přítomen ve všech evropských zemích. Viz OECD. *Governing with Artificial Intelligence: The State of Play and Way Forward in Core Government Functions*. Paris: OECD Publishing, 2025. DOI: 10.1787/795de142-en.

⁹ § 125h zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu).

¹⁰ Této problematice se podrobně věnuje SHARP, Vladimír. *Smart Administrative Punishment: a Slippery Slope of Automated Decision-Making and its Economic Incentives in Public Law*. In: CERIDAP: *Rivista interdisciplinare sul diritto delle amministrazioni pubbliche*. 2025, č. 4, s. 156–178.

¹¹ Autoři tento instrument označují jako kvaziprocení úkon, neboť tyto akty nelze považovat za rozhodnutí vydávaná v rámci standardního správního řízení, jelikož vydání výzvy podle § 125h zákona o silničním provozu žádné takové řízení nepředchází. Samotná povaha těchto výzev vyžaduje, aby proces jejich vydávání byl neformální, jinak by nenabízel žádnou flexibilitu oproti standardnímu, poměrně rigidnímu správnímu řízení.

¹² Počet případů užití u různých správních orgánů v posledních letech dramaticky roste. Takové případy lze obvykle poměrně snadno rozpoznat, protože úřední dokumenty jsou v České republice tradičně strukturovány způsobem, který umožňuje zjistit konkrétní úřední osobu odpovědnou za danou agendu. V případě automatizace bývá často uvedeno, že dokument připravil „Robot“ nesoucí určitý identifikátor.

tak představuje další cestu, kterou automatizace pronikla do české správní praxe. Nebyla zavedena formálním uznáním automatizovaného rozhodování, nýbrž spíše prostřednictvím legislativních zkratk, které správním orgánům umožňují automatizovaně zpracovávat velké množství případů, aniž by formálně vydávaly automatizovaná rozhodnutí.

2.3 Projekt ANAKONDA

Projekt ANAKONDA (Aplikace Na KOntrolu DAT), vyvíjený v Centru pro regionální rozvoj České republiky, představuje unikátní příklad nasazení umělé inteligence pro částečnou automatizaci činnosti veřejné správy. Používá se v rámci kontroly žádostí o platbu v dotačních programech. Jeho cílem je automatizovat část formálních a rutinních úkonů při kontrole žádostí o platbu v rámci rozličných dotačních programů. Na Centru pro regionální rozvoj vznikla v roce 2023 interní koncepce AI, která definovala hlavní pilíře zavádění nových technologií: od komunikace a marketingu přes vzdělávání zaměstnanců až po klíčovou oblast dotačních kontrol. ANAKONDA byla vybrána jako pilotní aplikace, protože procesy žádostí o platbu jsou vysoce standardizované. Obsahují typově podobné přílohy (faktury, smlouvy, výpisy z účtu, soupisky dokladů), které lze algoritmicky klasifikovat, analyzovat a vzájemně porovnávat. Tento přístup je v souladu s doporučeními k implementaci generativní AI v oblasti veřejného finančního managementu, kde je kladen důraz na výběr procesů s vysokou mírou rutinnosti a jasně strukturovanými daty.¹³

Aplikace funguje na principu automatického třídění a párování dokumentů, extrakce klíčových údajů a jejich křížové verifikace. Typové vstupy (obdržené od příjemců dotace) jsou systémem identifikovány, spárovány a analyzovány. ANAKONDA následně porovnává konzistenci údajů napříč dokumenty a generuje výstupní kontrolní list pro pracovníky, kteří mohou rychle zjistit, zda žádost splňuje požadované náležitosti. Výsledkem je automaticky vyplněný kontrolní list s vyznačením případných nesrovnalostí, který následně posuzuje lidský pracovník. V praxi se tak zkracuje proces, který dříve vyžadoval čtyři až osm hodin práce, na několik minut. V současnosti systém pokrývá pouze část kontrolních položek. Kompletní automatizace kontrol není v dohledné době realistická, protože mnoho úkonů vyžaduje lidský úsudek, interpretaci účelnosti a posouzení kontextu. Tímto přístupem se ANAKONDA řadí mezi projekty reflektující trend tzv. augmentačního využití AI, kdy technologie přebírá rutinní a formálně standardizované úlohy, zatímco pracovníci se mohou soustředit na analyticky a hodnotově náročnější činnosti.¹⁴ Nejedná se tak o

---

¹³ OECD. Using Artificial Intelligence in Public Financial Management. Paris: Public Governance Directorate, Committee of Senior Budget Officials, 2024. Viz též JANSSEN, Marijn; BROUS, Paul; ESTEVEZ, Elsa; BARBOSA, Luciano S.; JANOWSKI, Tomasz. Data governance: Organising data for trustworthy artificial intelligence. *Government Information Quarterly*. 2020, roč. 37, č. 3, čl. 10149.

¹⁴ BULLOCK, Justin; YOUNG, Mary M.; WANG, Y. F. Artificial intelligence, bureaucratic form, and discretion in public service. *Information Polity*. 2020, roč. 25, č. 4, s. 491–506. Viz též MIKALEF, P.; FJORTOFT, S. O.; TORVATN, H. Y. Artificial intelligence in the public sector: A study of challenges and opportunities for Norwegian municipalities. In: PAPPAS, I. O.; MIKALEF, P.; DWIVEDI, Y. K.;

příklad čisté automatizace, kdy AI úkol vykoná celý sama, bez lidského zásahu (AI jako nástroj úplné náhrady člověka), ale spíše o proces augmentace, který stojí na podpoře a rozšíření schopností člověka. AI nepřebírá celý úkol, ale pomáhá člověku udělat rozhodnutí nebo práci lépe a rychleji. Lidský faktor zůstává zodpovědný za komplexní posouzení a finální rozhodnutí.¹⁵ AI Act i doporučení OECD zdůrazňují,¹⁶ že systémy AI ve veřejném sektoru mají být nasazovány s jasně definovaným lidským dohledem, srozumitelným vysvětlením výstupů a jednoznačným přiřazením odpovědnosti. V případě ANAKONDY to znamená, že výsledky algoritmu slouží pouze jako podklad a konečné rozhodnutí zůstává na pracovníkovi.

K úspěšné realizaci výše uvedených projektů významně přispěly také investice do rozvoje lidských kapacit, organizační kultury a důvěry v přijímání inovací. Podle dostupných studií závisí přijetí umělé inteligence nejen na technologické připravenosti organizací, ale také na ochotě zaměstnanců učit se nové postupy a přizpůsobovat se organizačním změnám.¹⁷ Mezi hlavní překážky přijetí AI ve veřejné správě proto patří nedostatek důvěry a obavy z možných chyb.¹⁸ Centrum pro regionální rozvoj reagovalo na tyto problémy spuštěním interní akademie AI, která pomocí webinářů, tutoriálů a workshopů zvyšuje digitální gramotnost zaměstnanců a podporuje je v osvojování nových nástrojů. Akademie také vysvětluje možnosti a omezení jednotlivých řešení a jejím cílem je nejen rozšířit znalosti, ale také posílit důvěru zaměstnanců v nové technologie. Centrum pro regionální rozvoj vyvíjí interního chatbota s názvem DORA, jehož cílem je pomoci zaměstnancům efektivněji se orientovat v interních postupech a administrativních pokynech. Tato praxe je v souladu s evropským trendem: kromě zlepšování služeb pro občany se AI ve veřejné správě nejčastěji používá k posílení interního řízení.¹⁹ Tento přístup také odráží poznatek, že úspěšné zavedení AI ve veřejném sektoru závisí nejen na dostupnosti technologií, ale

---

JACCHERI, L.; KROGSTIE, J.; MANTYMAKI, M. (eds.). *Digital Transformation for a Sustainable Society in the 21st Century*. Cham: Springer, 2019 (Lecture Notes in Computer Science; sv. 11701), s. 267–277. Dále viz BULLOCK, Justin B. *Artificial Intelligence, Discretion, and Bureaucracy*. *The American Review of Public Administration*. 2019, roč. 49, č. 7, s. 751–761.

¹⁵ MADAN, Rohit; ASHOK, Mona. *AI adoption and diffusion in public administration: A systematic literature review and future research agenda*. *Government Information Quarterly* [online]. 2023, roč. 40, č. 1, čl. 101774.

¹⁶ OECD. *Governing with Artificial Intelligence: The State of Play and Way Forward in Core Government Functions* [online]. Paris: OECD Publishing, 2025 [cit. 12. 10. 2025]. DOI: 10.1787/795de142-en.

¹⁷ SCHEDLER, Kuno; GUENDUEZ, Ali A.; FRISCHKNECHT, Reto. *How smart can government be? Exploring barriers to the adoption of smart government*. *Information Polity*. 2019, roč. 24, č. 1, s. 3–20.

¹⁸ Tamtéž. Viz též GESK, T. S.; LEYER, M. *Artificial intelligence in public services: When and why citizens accept its usage*. *Government Information Quarterly*. 2022, čl. 101704.

¹⁹ VAN NOORDT, Colin; MISURACA, Gianluca. *Artificial intelligence for the public sector: results of landscaping the use of AI in government across the European Union*. *Government Information Quarterly*. 2022, roč. 39, č. 3, čl. 101714.

také na schopnosti zaměstnanců tyto technologie pochopit a aktivně je integrovat do své každodenní praxe.²⁰

2.4. ADAM

Aplikace ADAM (Audit Data Management Assistant) představuje další příklad postupného zavádění nástrojů umělé inteligence do veřejné správy v České republice. Projekt vznikl v roce 2023 na půdě Auditního orgánu Ministerstva financí ČR jako experimentální řešení (proof of concept), jež reflektovalo rostoucí zájem státní správy o využití nástrojů založených na velkých jazykových modelech. ADAM byl koncipován jako interní chatbot, který zajišťuje rychlý přístup k dokumentaci řídicích orgánů (ministerstev odpovědných za správu operačních programů a přidělování evropských prostředků). Smyslem aplikace je usnadnit vyhledávání informací v rozsáhlých souborech manuálů a metodických příruček, které tvoří základní oporu pro výkon auditní činnosti. Tato funkcionalita má zásadní význam zejména v kontextu tzv. auditů operací a auditů systémů, které vyžadují rychlou orientaci v komplexní a zpravidla velmi rozsáhlé dokumentaci. Dosavadní zkušenosti ukazují, že ADAM dokáže přinášet měřitelné organizační přínosy. Dokáže redukovat čas potřebný k vyhledávání konkrétních informací a umožňuje zaměstnancům věnovat se komplexnějším odborným úkolům, snižuje problém informační fragmentace a složitosti rozhodovacích procesů, jež patří mezi známé bariéry efektivní správy.²¹ Zvažuje se také rozšíření funkcí směrem k automatizaci vybraných procesů (např. vyplňování kontrolních listů). I v tomto případě je však třeba mít na paměti, že rostoucí využívání umělé inteligence ve veřejné správě může přinést výzvy v oblasti správy, etiky a nastavení procesů, které vyžadují pečlivé řízení, aby se předešlo nechtěným důsledkům.²²

Na aplikaci ADAM lze vyzdvihnout několik zajímavých aspektů. Prvním z nich je jeho governance rozměr, ve smyslu mechanismu řízení a spolupráce mezi aktéry, institucemi a jejich daty. Jednak byla realizace ADAMA podmíněna dobrovolnou meziresortní spoluprací (dodávání potřebných dat a údajů), protože auditní orgán nedisponuje vlastní rozsáhlou dokumentační základnou. Zároveň ADAM odráží principy meziinstitucionální koordinace a sdílení informací a znalostí, jež jsou pro inovace ve veřejném sektoru klíčové.²³ Projekt byl totiž od počátku zamýšlen nikoli jako proprietární nástroj jednoho orgánu, nýbrž jako sdílená služba pro celou implementační strukturu. Přístup k aplikaci byl poskytnut i

---

²⁰ MARAGNO, Giulia; TANGI, Luca; GASTALDI, Luca; BENEDETTI, Michele. Exploring the factors, affordances and constraints outlining the implementation of Artificial Intelligence in public sector organisations. *International Journal of Information Management*. 2023, roč. 73, čl. 102686.

²¹ MEDAGLIA, R.; GIL-GARCIA, J. R.; PARDO, T. A. Artificial Intelligence in Government: Taking Stock and Moving Forward. *Social Science Computer Review*. 2021, roč. 41, č. 1, s. 123–140.

²² VALLE-CRUZ, David; GARCÍA-CONTRERAS, Rubén; GIL-GARCIA, J. Ramon. Exploring the negative impacts of artificial intelligence in government: the dark side of intelligent algorithms and cognitive machines. *International Review of Administrative Sciences* [online]. 2023, roč. 90, č. 2, s. 353–368.

²³ KATTEL, Rainer; MAZZUCATO, Mariana. Mission-oriented innovation policy and dynamic capabilities in the public sector. *Industrial and Corporate Change*. 2018, roč. 27, č. 5, s. 787–801. Viz též SCHEDLER, Kuno; GUENDUEZ, Ali A.; FRISCHKNECHT, op. cit., 2019.

samotným řídicím orgánům, což podporuje horizontální přenos inovací napříč státní správou. Tím se ADAM přibližuje k potřebě sdílených digitálních nástrojů a datových platforem, které mohou být využívány napříč institucemi.²⁴ Z druhého, vzhledem k přísným požadavkům na kybernetickou bezpečnost byl ADAM v první fázi omezen na práci s veřejně dostupnými daty, přičemž do budoucna se předpokládá integrace dat interních. Zatřetí, nástroj nebyl od počátku vnímán jako finální produkt, ale jako studie proveditelnosti, která měla prověřit technické možnosti i institucionální připravenost. Uplatnila se strategie postupného testování a prezentace jako studie proveditelnosti, která minimalizovala rezistenci uvnitř organizací, což odpovídá doporučením o řízení inovací ve veřejném sektoru, podle níž je nezbytné budovat legitimitu a důvěru krok za krokem.²⁵

2.5 JENDA

Dalším z příkladů použití AI v české veřejné správě je aplikace Jenda, vyvinutá Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky, která představuje inovativní krok k digitalizaci veřejných služeb v oblasti sociálních dávek a zaměstnanosti. Jde o klientskou zónu dostupnou prostřednictvím webového rozhraní i mobilní aplikace, která občanům umožňuje podávat vybrané žádosti online a sledovat jejich stav v reálném čase. Uživatelé prostřednictvím Jendy podávají online žádosti o rodičovský příspěvek, podporu v nezaměstnanosti či zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání, a zároveň mohou sledovat jejich stav v reálném čase. Tímto způsobem systém eliminuje nutnost fyzické návštěvy úřadu a posiluje efektivitu veřejné správy. Tento nástroj odpovídá evropskému trendu „digital by default“, jenž má za cíl zjednodušit interakci občanů se státem, minimalizovat administrativní zátěž a posílit uživatelskou přívětivost digitálních služeb.²⁶

Klíčovým předpokladem důvěryhodnosti systému je ověření identity žadatele prostřednictvím Identity občana – např. bankovní identitou nebo Mobilním klíčem eGovernmentu. Jenda zjednodušuje podání žádostí tím, že některé dokumenty, například potvrzení o příjmech či nákladech na energie, si automaticky obstarává z jiných registrů. Tento přístup vychází z principu once-only, podle něhož občan nemá být nucen dokládat stejnou informaci opakovaně různým orgánům. Po podání žádosti ji zpracovává back office, kde probíhá formální kontrola a ověřování a který případně vyzve uživatele k doplnění údajů prostřednictvím aplikace, čímž se posiluje interaktivita a obousměrná komunikace mezi úřadem a občanem. Nakonec je žádost předána na pobočku Úřadu práce, kde je rozhodnuto o jejím schválení či zamítnutí.²⁷ Současná verze Jendy umožňuje podání pouze pro vybrané typy dávek a interakci pouze na úrovni jednotlivce či

---

²⁴ Viz MADAN, Rohit; ASHOK, Mona. Op. cit., 2023.

²⁵ TANGI, Luca; COMBETTO, Matteo; HUPONT TORRES, Iván; FARRELL, Emily; SCHADE, Sven. The Potential of Generative AI for the Public Sector: Current Use, Key Questions and Policy Considerations. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024. JRC139825.

²⁶ EVROPSKÝ PARLAMENT. Usnesení (C/2023/444) ze dne 18. dubna 2023 o eGovernmentu urychlujícím digitální veřejné služby podporující fungování jednotného trhu (2022/2036(INI)).

²⁷ Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/klientska-zona-jenda> [cit. 12. 10. 2025].

domácnosti – není určena pro právnické osoby ani jednání v zastoupení. Do budoucna bude výzvou rozšíření funkcionality, zajištění interoperability s dalšími systémy veřejné správy a udržení rovnováhy mezi bezpečností a uživatelskou přívětivostí. Aplikaci Jenda tak čeká náročný krok, neboť právě škálování pilotních digitálních projektů a jejich integrace do komplexních správních ekosystémů představují nejobtížnější fázi digitalizačních reforem.²⁸

3. NOVELA SPRÁVNÍHO ŘÁDU A JEJÍ KONTEXT

Dne 1. listopadu 2024 předložila skupina poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky návrh novely²⁹ zákona o obcích,³⁰ který obsahoval přílepek novelizující správní řád a zavádějící nové ustanovení, jehož hlavní část zní následovně:

“§ 15a Automatizované vedení řízení

(1) Nevyžaduje-li povaha projednávané věci, ochrana práv dotčených osob nebo ochrana veřejného zájmu, aby úkon v řízení provedla úřední osoba, lze úkon provést automatizovaně bez účasti úřední osoby. Úkon nelze tímto způsobem provést zejména v případě, že vyžaduje užití správního uvážení nebo jde o rozhodnutí o opravném prostředku.”³¹

Podle důvodové zprávy si návrh novely klade za cíl výslovně upravit využití automatizovaných procesů ve správním řízení, přičemž tento krok reflektuje širší trend digitalizace ve veřejné správě a má umožnit automatizaci tam, kde je vhodná, s očekávanými přínosy rychlejšího, jednoduššího, levnějšího a efektivnějšího rozhodování, jakož i větší konzistence a transparentnosti. Důvodová zpráva zdůrazňuje, že novela nestanoví, která řízení musí být automatizována. Vytváří namísto toho obecný procesní rámec, který automatizaci umožňuje tam, kde je vhodná. Dále upřesňuje, že nové ustanovení se bude analogicky vztahovat i na méně formální správní úkony podle části čtvrté správního řádu. Automatizace má být uplatňována především v jednoduchých a standardizovaných prvoinstančních věcech, jako je vydávání výpisů, potvrzení nebo rutinních rozhodnutí o dávkách, která lze ověřit na základě existujících údajů.³²

---

²⁸ OECD. Governing with Artificial Intelligence: The State of Play and Way Forward in Core Government Functions [online]. Paris: OECD Publishing, 2025 [cit. 12. 10. 2025]. DOI: 10.1787/795de142-en.

²⁹ Sněmovní tisk č. 845/0: Návrh poslanců Tomáše Dubského, Milady Voborské, Martiny Ochodnické, Jiřího Havránka a Jiřího Carbola na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a další zákony v souvislosti s podporou spolupráce obcí.

³⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

³¹ Překlad autora. V současné situaci novela skončila v tzv. třetím čtení, tedy ve fázi rozpravy před závěrečným hlasováním o tom, zda Poslanecká sněmovna návrh zákona přijme, či nikoli. Vzhledem k tomu, že ve dnech 3. a 4. října 2025 proběhly nové volby do Poslanecké sněmovny, nebyl návrh v tomto volebním období projednán. Osud této novely je v současné době nejistý.

³² Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku č. 845, dokument č. 845/0.

Návrh výslovně zakazuje okruh případů, v nichž nelze automatizované správní rozhodování použít. Patří sem odvolací řízení a případy, v nichž správní orgány disponují správním uvážením. Současně návrh více či méně specificky zakotvuje záruky směřující k zajištění legality a ochraně významných zájmů při vydávání rozhodnutí prostřednictvím automatizovaného správního rozhodování. Jelikož se návrh výslovně týká pouze úkonů ve správním řízení, podle § 154 správního řádu by se taková úprava vztahovala i na další, méně formální (resp. přesněji řečeno méně „proceduralizované“) činnosti veřejné správy mimo rámec správního řízení.

Na první pohled je zákaz využití automatizovaného správního rozhodování v případech správního uvážení zjevnou inspirací německou úpravou, jak sami autoři uvádějí v důvodové zprávě³³ a jak bude rozvedeno níže. Pojem „správní uvážení“ není zákonem definován, ačkoli česká legislativa s ním pracuje, zejména s ohledem na otázku správnosti či nesprávnosti vydaného aktu.³⁴ Samotné vymezení tohoto pojmu je tak ponecháno především judikatuře. O správní uvážení jde tam, kde právní norma poskytuje správnímu orgánu určitý prostor zvolit jedno z více řešení předvídaných právní normou, neboť existence určité skutkové situace není jednoznačně spojena s jediným právním následkem.³⁵ Oprávnění ke správnímu uvážení musí splňovat následující znaky: (i) existenci právní normy umožňující použití správního uvážení,³⁶ (ii) dílčí míru volnosti při rozhodování a možnost zvolit vhodné řešení v určitých mezích³⁷ a (iii) povinnost správní uvážení uplatnit, a především je odůvodnit.³⁸

Autoři návrhu nepředkládají pro zákaz automatizovaného správního rozhodování v případech správního uvážení žádné vlastní argumenty; pouze odkazují na zahraniční úpravy v Německu a Norsku.³⁹ Lze se jen domnívat, že tímto omezením chtějí zajistit rozhodování založené na jasných kritériích a dostatečném odůvodnění tam, kde je správní uvážení vykonáváno. Vystává však otázka, zda je správní uvážení skutečně hlavním korektivem pro povolení či zákaz automatizovaného správního rozhodování, neboť si lze představit i rozhodnutí bez možnosti správního uvážení, která mají závažnější důsledky než

---

³³ Tamtéž.

³⁴ Například § 82 odst. 2 správního řádu.

³⁵ Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. dubna 2014, č. j. 8 As 37/2011-154.

³⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. prosince 2008, č. j. 7 As 21/2008-101.

³⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 22. července 2009, sp. zn. III. ÚS 2556/07; SKULOVÁ, Soňa. *Administrative discretion: basic characteristics and context of the term*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. Acta Universitatis Brunensis. ISBN 80-210-3237-5. 40 s.; a PETRMICH, Václav. *Administrative discretion and vague legal concepts*. Charles University, 2016. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. února 2007, č. j. 4 As 75/2006-52, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. července 2006, č. j. 2 Afs 207/2005-55.

³⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. listopadu 1993, sp. zn. 6 A 99/92-50, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. listopadu 2004, č. j. 3 As 24/2004-79.

³⁹ Důvodová zpráva ke sněmovnímu tisku č. 845, dokument č. 845/0, s. 38.

například stanovení výše pokuty.⁴⁰ Těmito otázkami se budeme podrobněji zabývat dále v článku.

4. KRITICKÉ HODNOCENÍ NAVRŽENÉHO ŘEŠENÍ

Ačkoli se parlamentní iniciativa zavést automatizaci do správního řízení může na první pohled jevit jako chvályhodná, způsob jejího provedení zdaleka není ideální. Namísto pečlivě navrženého a robustního právního rámce trpí navrhovaná novela závažnými nedostatky procesními, hmotněprávními i legislativně-technickými. Návrh není dostatečně promyšlen a lze identifikovat několik zásadních problémů.

4.1 Nedostatky legislativního procesu

Především je velmi neobvyklé a z pohledu principu právního státu nežádoucí, aby reforma takového významu byla předložena jako poslanecký návrh zákona, nikoli jako vládní návrh. Rozdíl není pouze formální. Návrh zákona předložený poslanci namísto vládou znamená, že podléhá toliko stanovisku vlády, avšak neprochází meziresortním ani vnějším připomínkovým řízením, v jehož rámci by se k této novele mohla odborně vyjádřit řada institucí, soudů, advokátů a dalších orgánů veřejné správy.⁴¹ Vládní návrhy zákonů naproti tomu podléhají rozsáhlému a strukturovanému přípravnému procesu. Procházejí meziresortním připomínkovým řízením, které slouží jako zásadní mechanismus kontroly kvality, neboť zajišťuje zohlednění hledisek všech relevantních ministerstev, úřadů a dalších aktérů.

Tento proces je určen k odhalování nesouladů, k identifikaci možných nezamýšlených důsledků a k zajištění komplexnějšího vyhodnocení legislativního návrhu. Vládní návrhy musí rovněž odpovídat Legislativním pravidlům vlády⁴², která stanoví standardy srozumitelnosti, přesnosti a systematické konzistence legislativního textu. Dále jsou přezkoumávány Legislativní radou vlády, odborným poradním orgánem, jehož úkolem je zajišťovat, aby nové legislativní iniciativy byly koherentní, právně správné a slučitelné s ústavním pořádkem. Poslanecké návrhy naproti tomu všechny tyto fáze obcházejí. Jsou připravovány bez systematického meziresortního posouzení, bez disciplíny vyplývající z Legislativních pravidel vlády a bez odborného dohledu Legislativní rady vlády.

---

⁴⁰ Například rozhodnutí o stavebním povolení nebo rozhodnutí o udělení státního občanství.

⁴¹ ZBÍRAL, Robert. Bills in inter-ministerial consultation procedure: key phase of the legislative process, or moment for opportunity for trivial comments? [Návrhy zákonů v meziresortním připomínkovém řízení: zásadní fáze legislativního procesu, nebo přehlídka malicherných podnětů?] Časopis pro právní vědu a praxi. 2021, roč. 29, č. 2, s. 261–289.

⁴² Vláda České republiky. Legislativní pravidla vlády, schválená usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188, a následně změněná usneseními vlády ze dne 21. srpna 1998 č. 534; 28. června 1999 č. 660; 14. června 2000 č. 596; 18. prosince 2000 č. 1298; 19. června 2002 č. 640; 26. května 2004 č. 506; 3. listopadu 2004 č. 1072; 12. října 2005 č. 1304; 18. července 2007 č. 816; 11. ledna 2010 č. 36; 14. prosince 2011 č. 922; 14. listopadu 2012 č. 820; 15. prosince 2014 č. 1050; 3. února 2016 č. 75; 17. ledna 2018 č. 47; 11. ledna 2023 č. 22; 28. června 2023 č. 481; a 15. ledna 2025 č. 34.

V důsledku výše uvedeného bývají poslanecké návrhy zpravidla méně důkladně připravené a náchylnější k chybám a nekonzistencím. Poslanci na rozdíl od exekutivy zpravidla nedisponují profesionálním legislativním aparátem ani institucionální kapacitou potřebnou k přípravě komplexních procesních předpisů. V tomto případě je slabost postupu ještě umocněna tím, že novela nebyla předložena jako samostatný návrh, ale jako tzv. přílepek k nesouvisejícímu zákonu. V komparativním veřejném právu je využívání legislativních přílepků široce kritizováno, protože oslabuje transparentnost, vylučuje řádnou debatu o podstatě konkrétního opatření a umožňuje přijímat zásadní reformy bez odpovídající kontroly. Již samotný způsob předložení naznačuje, že předkladatelé podcenili jak systémové dopady, tak citlivost zavádění automatizace do správního řízení.

4.2 Potenciální nesoulad s právem EU

Druhý zásadní problém se týká slučitelnosti navrhovaného ustanovení s evropským právem ochrany osobních údajů, zejména s čl. 22 obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR).⁴³ Článek 22 odst. 1 GDPR stanoví jasné pravidlo: fyzická osoba má právo nebýt předmětem rozhodnutí založeného výlučně na automatizovaném zpracování, včetně profilování, pokud takové rozhodnutí má pro ni právní účinky nebo se jí obdobně významně dotýká. Jinými slovy, plně automatizované rozhodování, které zasahuje do práv nebo povinností jednotlivců, je v Evropské unii zásadně zakázáno.

Nařízení připouští určité výjimky. Článek 22 odst. 2 umožňuje členským státům automatizované rozhodování ve svém vnitrostátním právu povolit, avšak pouze za přísných podmínek. Nejdůležitější je, že každé takové povolení musí být doprovázeno „vhodnými opatřeními k ochraně práv a svobod a oprávněných zájmů subjektu údajů“. To typicky zahrnuje jasné technické a organizační záruky, jako jsou mechanismy lidského dohledu, právo dosáhnout lidského zásahu, možnost vyjádřit své stanovisko a právo napadnout automatizované rozhodnutí. Cílem je zabránit tomu, aby jednotlivci byli vystaveni neprůhledným algoritmickým výstupům, proti nimž se nemohou účinně bránit. Navrhovaná novela správního řádu tyto požadavky nespĺňuje.

Zprv e byl návrh předložen jako poslanecký návrh zákona, a proto nebylo provedeno posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA).⁴⁴ DPIA není pouhou byrokratickou formalitou, ale klíčovým nástrojem požadovaným GDPR pro vyhodnocení vysoce rizikových operací zpracování. Jeho účelem je předvídat rizika automatizace, identifikovat slabá místa v ochraně osobních údajů a procesní spravedlnosti a navrhnout opatření ke

---

⁴³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

⁴⁴ Viz např. BIEKER, Felix; FRIEDEWALD, Michael; HANSEN, Marit; OBERSTELLER, Hannah; ROST, Martin. A Process for Data Protection Impact Assessment Under the European General Data Protection Regulation. In: SCHIFFNER, Stefan; SERNA, Jetzabel; IKONOMOU, Demosthenes; RANNENBERG, Kai (eds.). *Privacy Technologies and Policy*. APF 2016. Lecture Notes in Computer Science, sv. 9857, Cham: Springer, 2016, s. 21–37.

zmírnění těchto rizik ještě před přijetím zákona. Absence DPIA znamená, že ani zákonodárce, ani veřejnost neměli možnost vyhodnotit rizika spojená s algoritmickým rozhodováním ve správní sféře.

Zadruhé samotný text novely neobsahuje žádné záruky. Chybí jakýkoli odkaz na technické standardy zajišťující bezpečnost dat, neexistuje požadavek auditovatelnosti použitých algoritmů a není zaručena ochrana před manipulací nebo chybou. Zřejmě nejvýraznější je absence ustanovení o „člověku ve smyčce“. Současná doktrína i praxe ochrany osobních údajů považují určitou formu lidského dohledu za nezbytnou vždy, když jsou automatizované systémy použity pro rozhodnutí s právními účinky. Bez takového dohledu mohou být jednotlivci zbaveni práva na spravedlivé slyšení a účinný prostředek nápravy, které jsou zaručeny jak Listinou základních práv Evropské unie, tak českým ústavním pořádkem.

Zatřetí absence záruk vytváří přímé riziko zahájení řízení o porušení povinnosti ze strany Evropské komise. Evropský sbor pro ochranu osobních údajů dlouhodobě zastává stanovisko, že členské státy nemohou automatizované rozhodování jednoduše povolit, aniž by současně specifikovaly doprovodná ochranná opatření. Autoři se domnívají, že ustanovení tak obecné a neurčité povahy, jakým je navrhovaný § 15a, by bylo podle práva EU považováno za nedostatečné. Česká republika by se tak mohla ocitnout vystavena nejen vnitrostátní právní nejistotě, ale i riziku unijního sporu.

Konečně, vedle striktní právní neslučitelnosti podkopává opomenutí záruk i důvěru veřejnosti. Občané jen stěží přijmou legitimitu automatizovaných úkonů, nebudou-li ujištěni, že jejich práva budou adekvátně chráněna. Automatizace ve správním právu nevyhnutelně vyvolává obavy z hlediska transparentnosti, odpovědnosti a možnosti pochybení. Tím, že návrh tyto obavy neřeší, riskuje spíše posílení nedůvěry a odporu než budování důvěry v digitální správu.

Návrh proto může být v rozporu s právem EU, vystavit Českou republiku možnému řízení pro porušení povinnosti a oslabit důvěru ve spravedlnost automatizovaných správních postupů.

4.3 Nedostatky legislativní techniky

Snad nejvýraznější slabina návrhu spočívá v jeho legislativně-technickém zpracování. Namísto stanovení jasného a operativního pravidla je ustanovení konstruováno na řetězení podmínek a výjimek, které zatemňují jeho význam a vybízejí k nekonzistentní interpretaci. Úvodní věta stanoví, že automatizace je přípustná, nevyžaduje-li povaha věci, ochrana práv účastníků nebo ochrana veřejného zájmu, aby úkon provedla úřední osoba. Tím se již od počátku nastavuje vysoce neurčitý standard. Jaké typy věcí jsou vyloučeny „povahou věci“? Jak mají správní orgány posuzovat, kdy „veřejný zájem“ vyžaduje lidské zapojení? Tyto otevřené formulace ponechávají příliš široký prostor právě těm správním orgánům, jejichž postup má zákon regulovat.

Ustanovení poté přidává druhou vrstvu omezení, když stanoví, že automatizaci nelze použít „zejména“, je-li třeba správního uvážení nebo jde-li o rozhodnutí o odvolání. Tato formulace je problematická v několika ohledech. Zprvé výraz „zejména“ není vhodný pro vymezování výjimek z pravidla. Naznačuje totiž, že výčet výjimek je pouze demonstrativní, nikoli taxativní, a ponechává tak otevřenou možnost, že budou vyloučeny i další, blíže neurčené kategorie případů. Výsledkem je nejistota ohledně skutečného rozsahu aplikace. Zadruhé není jasný vztah mezi obecnými výlukami v první části ustanovení a „zvláštními“ výlukami v části druhé. Mají být tyto druhé chápány jako ilustrace prvních, nebo fungují jako samostatná a nezávislá omezení? Čtenáři není poskytnuto žádné vodítko, jak se tyto vrstvy navzájem prolínají.

Formulace je neuspokojivá i z hlediska legislativní techniky. Moderní standardy tvorby práva, včetně Legislativních pravidel vlády, zdůrazňují srozumitelnost, přesnost a vyhýbání se neurčitým formulacím. Ustanovení, která ukládají povinnosti nebo zakládají oprávnění, musí být formulována tak, aby jak správní orgány, tak dotčené osoby mohly v rozumné míře předvídat rozsah jejich použití. Navrhované znění tento základní standard nesplňuje. Namísto toho, aby jasně vymezilo, kdy je automatizace přípustná a kdy je vyloučena, vytváří mrak překrývajících se podmínek, jejichž interpretace se nevyhnutelně bude mezi jednotlivými správními orgány lišit. Tento nedostatek jasnosti má i praktické důsledky. Například odkaz na „správní uvážení“ není dále vysvětlen a lze jej považovat za poměrně restriktivní. V českém správním právu může mít správní uvážení řadu podob, od stanovení sankce až po poměrování konkurujících si zájmů. Každé ukládání sankce je ostatně svou povahou výkonem správního uvážení, neboť rozpětí správní pokuty například od 0 do 10 000 Kč technicky poskytuje správnímu orgánu prostor rozhodnout 10 000 různými způsoby, což by fakticky činilo navrhovanou úpravu obsoletní. Platí zákaz pouze tam, kde je vyžadován široký hodnotící úsudek, nebo se vztahuje i na případy obsahující jen drobné prvky uvážení, jako je například stanovení procesních lhůt? Obdobně je sice výluka odvolání do určité míry samozřejmá, avšak formulace ponechává otevřenou otázku, zda mohou být automatizovány alespoň předběžné úkony v rámci odvolacího řízení.

Kumulativním důsledkem výše uvedeného je ustanovení, které je spíše nejednoznačné než instruktivní. Namísto vytvoření rámce pro odpovědné využívání automatizace vybízí k rozdílným správním praxím a právním sporům. Jednotlivci dotčení automatizovanými úkony by jen obtížně předvídali, zda postup použitý v jejich věci spadá do rozsahu zákona, čímž je oslabována zásada právní jistoty. Z ústavního hlediska může být taková vágnost navíc v rozporu s požadavkem legality veřejné správy, který vyžaduje, aby výkon veřejné moci byl založen na jasných a předvídatelných pravidlech.

5. K LEPŠÍM ŘEŠENÍM?

Debata o automatizaci ve správním řízení nemůže zůstat omezena pouze na Českou republiku. Jelikož řada evropských jurisdikcí již automatizované rozhodování ve veřejné správě upravuje, je vhodné pohlédnout za hranice a vzít v úvahu, jak se s touto otázkou

vypořádaly jiné právní řády. Zejména Švédsko, Německo a Francie vyvinuly odlišné přístupy k tomuto problému a nabízejí různá kritéria a záruky, které určují, kdy a jak lze automatizaci využít.

Z tohoto důvodu následující kapitola postupuje ve dvou krocích. Nejprve představuje vybrané zahraniční přístupy, aby načrtla spektrum řešení, která již byla v Evropě přijata. Poté se vrací k České republice a zvažuje, jak by bylo možné v tuzemských podmínkách vybudovat funkční a rozumný rámec pro automatizaci.

5.1 Komparativní poznatky

A. Švédsko

Švédská právní úprava vztahující se k automatizovanému správnímu rozhodování je z posuzovaných zemí nejpřísnější. Na rozdíl od ostatních států nestanoví žádná korektivní opatření pro případy, kdy lze či nelze automatizované správní rozhodování použít. Pouze stanoví, že správní rozhodnutí může být vydáno automatizovaně bez dalšího.⁴⁵

Na první pohled se švédské právo může jevit jako progresivní, avšak švédská právní teoretička J. Reichel dále uvádí, že „švédské právo postrádá jakékoli jasné vymezení toho, kdy je automatizované rozhodování přípustné.“⁴⁶ To se ovšem nedotýká zákazů automatizovaného správního rozhodování vyplývajících ze zvláštních právních předpisů. Švédské právo například stanoví, že v určitých případech mohou být rozhodnutí vydávána pouze konkrétními osobami se zvláštní odborností, například psychiatry ve věcech nedobrovolné péče nebo v řízeních se zvláštními požadavky v rámci sociálních služeb.⁴⁷ V takových případech je použití automatizovaného správního rozhodování ve Švédsku přirozeně vyloučeno.

B. Německo

Ustanovení § 35a německého správního řádu (Verwaltungsverfahrensgesetz) umožňuje vydat správní rozhodnutí zcela automatizovaně, avšak pouze tehdy, je-li to dovoleno zvláštním zákonem a pokud zde není prostor pro správní uvážení..

---

⁴⁵ § 28 švédského správního řádu: „Rozhodnutí může být učiněno úřední osobou samostatně nebo několika úředními osobami společně, anebo může být učiněno automatizovaně. Při konečném vyřízení věci se může zúčastnit zpravodaj a další úřední osoby, aniž by se podíleli na rozhodnutí (...).“

⁴⁶ REICHEL, Jane. Regulating Automation of Swedish Public Administration. CERIDAP: Rivista interdisciplinare sul diritto delle amministrazioni pubbliche. 2023, roč. 1, č. 1, s. 75–91.

⁴⁷ Švédsko. Vládní návrh zákona 2021/22:125 – Elections and Decision-Making in Municipalities and Regions [Val och beslut i kommuner och regioner], 24. února 2022. Dostupné z: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/val-och-beslut-i-kommuner-och-regioner_H903125.

Vazba mezi českou a německou právní úpravou je zjevná. Na rozdíl od české úpravy, která se snaží stanovit dílčí záruky v obecné rovině, německý zákonodárce spoléhá na to, že zmocnění k automatizovanému vydávání aktů bude stanoveno zvláštní úpravou pro konkrétní řízení (například v řízení o sociálních dávkách⁴⁸ nebo při vyměření daně).^{49 50}

Česká úprava obdobně umožňuje využití automatizovaného správního rozhodování na základě obecných pravidel a pokouší se pokrýt všechny myslitelné případy použitím prostřednictvím dílčích záruk, na rozdíl od Německa, které nespolečá na obecnou úpravu, ale na zvláštní ustanovení pro jednotlivé procesy. Tím však není dotčena pravomoc českého zákonodárce automatizované správní rozhodování výslovně zakázat.

C. Francie

V neposlední řadě se francouzský zákonodárce nevydal cestou negativního vymezení případů, v nichž automatizované správní rozhodování nelze použít, ale rozhodl se upravit specifické náležitosti rozhodnutí vydávaných prostřednictvím automatizovaného správního rozhodování.

Tyto zvláštnosti zahrnují povinnost informovat subjekt údajů o způsobu a formě individuálního rozhodování vydaného na základě automatizovaného správního rozhodování. Poskytnuté informace musí zahrnovat (i) rozsah a způsob, jakým algoritmické zpracování přispělo k rozhodnutí, (ii) zpracovávané údaje a jejich zdroje, (iii) parametry zpracování a případně jejich váhu ve vztahu k situaci dotčené osoby a (iv) operace provedené v rámci zpracování.⁵¹

Namísto omezování použití automatizovaného správního rozhodování se francouzská právní úprava soustředí na zajištění hlavních prvků zákonného správního rozhodnutí, tedy jeho odůvodnění a poskytnutí dostatečných informací pro účely napadení rozhodnutí a/nebo nápravy jeho vad.

5.2 Model funkčního právního rámce v českém kontextu

Zahraniční zkušenosti ukazují, že regulaci automatizovaného rozhodování nelze redukovat na jedinou zákonnou formuli. To, co se ukazuje jako funkční v jedné jurisdikci, může být v jiné neproveditelné, protože právní systémy se liší mírou závislosti na správním uvážení, rozložením procesních břemen i samotnou architekturou správního řízení. Česká republika není výjimkou. Ačkoli komparativní příklady mohou sloužit jako inspirace, vytvoření životaschopného domácího rámce vyžaduje citlivé zohlednění zvláštností českého správního práva.

---

⁴⁸ § 31a německého SGB X.

⁴⁹ § 155 odst. 4 německého AO.

⁵⁰ MARTINI, Mario; NINK, David. Subsumtionsautomaten ante portas? – Zu den Grenzen der Automatisierung in verwaltungsrechtlichen (Rechtsbehelfs-) Verfahren. Deutsches Verwaltungsblatt. 2018, roč. 133, č. 17, s. 1128–1137.

⁵¹ Články L311-3-1 a R311-1-3-1-2 Code des relations entre le public et l'administration.

Jedním z klíčových bodů je všudypřítomná role správního uvážení. V některých evropských systémech se právní úprava do značné míry omezuje na pevně stanovené standardy a ponechává relativně malý prostor pro správní posouzení. V takových podmínkách může jednoduché vyloučení všech případů obsahujících správní uvážení účinně vymezit přípustný rozsah automatizace. Český systém je však vystavěn jinak. Hodnotící úvaha je přítomna ve většině správních rozhodnutí, ať již při zjišťování skutkového stavu, určování sankcí nebo poměrování kolidujících zájmů. Plošné vyloučení všech diskrečních rozhodnutí by proto automatizaci zbavilo většiny jejího potenciálu.⁵² Má-li být automatizace smysluplně integrována, musel by být buď přepracován samotný základní systém – například zavedením pevných sazeb sankcí nebo indexů, jako jsou pokuty navázané na průměrnou mzdu – anebo by musel být vytvořen jemnější rámec, který by umožnil využití automatizovaných nástrojů i v řízeních obsahujících prvky správního uvážení.

Druhou otázkou je rozložení procesní iniciativy. V České republice nese primární břemeno procesní aktivity správní orgán, zatímco účastník řízení vystupuje spíše pasivně (což přirozeně neplatí u řízení zahajovaných na návrh, kde se aktivita a součinnost účastníka očekává).⁵³ Automatizace však zpravidla předpokládá alespoň určitý stupeň aktivní participace jednotlivce, ať již ve formě reakce na předem formulovaný správní akt, nebo podání odporu proti automaticky generovanému aktu. To naznačuje, že může být zapotřebí určitý posun v procesním uspořádání, přinejmenším směrem k širšímu využívání zjednodušených forem řízení, jako je příkazní řízení, v němž je na jednotlivci, aby podáním odporu vyvolal plný přezkum. Takový model by lépe odpovídal logice automatizace a zároveň by zachoval záruky ochrany individuálních práv.

Vedle těchto strukturálních úvah vyžaduje zavedení automatizace metodickou a promyšlenou reformní strategii. Reforma tohoto rozsahu by neměla být prováděna krátkou poslaneckou novelou, ale prostřednictvím komplexní vládní iniciativy. Jen tak lze zajistit provedení hodnocení dopadů regulace (RIA) i posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA), která zmapují jak očekávané přínosy, tak rizika. Zákonodárce by měl provést systematický průzkum existujících správních řízení s cílem identifikovat, které typy jsou pro automatizaci vhodné a které nikoli. Tato řízení by měla být v zákoně uvedena výslovně a taxativně, nebo přinejmenším musí být stanovena taková kritéria, aby správní orgány i občané mohli s jistotou vědět, kdy je automatizace přípustná. Takový rámec musí být rovněž doprovázen jasnými zárukami. Je třeba specifikovat technická a organizační opatření k zajištění bezpečnosti dat, integrity a auditovatelnosti automatizovaných

---

⁵² V návaznosti na výše uvedený příklad pokuty by plošné vyloučení veškeré automatizace v případech zahrnujících správní uvážení znamenalo, že nelze automatizovat žádné správní trestání, neboť uložení každé pokuty vyžaduje určitou míru správního uvážení již při samotném stanovení její výše.

⁵³ V návaznosti na logiku spojování obecné vhodnosti pro automatizaci s mírou aktivity účastníka řízení by se jevilo jako přínosné automatizovat alespoň některé kroky v řízeních zahajovaných na návrh. Automatizovat by bylo možné například jednoduché úkony, jako jsou výzvy k doplnění žádosti o potřebné přílohy nebo zastavení řízení pro nedostatek procesní aktivity účastníka.

procesů. Do systému by měl být integrován lidský dohled, přinejmenším jako možnost pro osoby dotčené automatizovanými akty. Vzhledem k technické složitosti automatizace je navíc pravděpodobné, že bude nezbytná i sekundární regulace, která podrobněji upraví technické požadavky a procesní garance.

Opomíjena by neměla být ani ekonomická perspektiva. Automatizace by měla být zaměřena tam, kde slibuje největší přínos pro efektivitu veřejné správy a úsporu veřejných prostředků. Právní reformu by proto mělo doprovázet seriózní ekonomické hodnocení, které identifikuje oblasti správní praxe, jež při automatizaci přinesou nejvyšší návratnost.

Všechny tyto úvahy směřují k širšímu závěru: je poměrně naivní domnívat se, že kvalitní automatizaci lze zavést pouhým vložením jediného ustanovení do správního řádu. Odpovědné zakotvení automatizace do českého správního práva bude vyžadovat změny celé řady právních předpisů, úpravy správní praxe i nové formy dohledu. Stručně řečeno, reforma musí být systémová. Cokoli méně ambiciózního by mohlo vést k přesnému opaku toho, co automatizace slibuje: nikoli k větší srozumitelnosti a efektivitě, ale ke zmatku, nekonzistenci a erozi důvěry ve veřejnou správu.

6. ZÁVĚR

Polemika o automatizaci ve veřejné správě již není otázkou vzdálených spekulací. Napříč Evropou, a stále více také v České republice, se automatizované nástroje stávají hmatatelnou součástí správní praxe. To, co se dříve jevilo jako technický experiment, se postupně proměňuje ve strukturální otázku toho, jak stát vykonává veřejnou moc a jak občané veřejnou moc zakoušejí. Tato proměna s sebou přináší nesporné příležitosti, ale i rizika, která nelze přehlížet. Debata o vložení § 15a do českého správního řádu tuto dvojznačnost dobře ilustruje: signalizuje uvědomění, že automatizaci nelze ignorovat, současně však ukazuje, jak křehké a problematické mohou být první kroky, nejsou-li doprovázeny pečlivým návrhem a robustními zárukami.

Z provedené analýzy je zřejmé, že Česká republika již automatizaci využívá, byť především mimo oblast závazného správního rozhodování. Daňový řád výslovně umožňuje automatizované zpracování pro podpůrné a přípravné úkoly, zatímco dopravní správní trestání spoléhá na zjednodušené mechanismy, které umožňují vyřídit věci bez formálního řízení. Tyto příklady ukazují, že automatizace může být užitečná pro vyšší efektivitu a konzistenci, ale současně naznačují, že právo se dosud vyhýbalo tomu, aby strojům umožnilo vydávat rozhodnutí s přímými právními účinky.

V tomto kontextu autoři uzavírají, že navrhovaný § 15a, alespoň ve svém současném znění, neposkytuje adekvátní rámec pro posun směrem k automatizovanému správnímu rozhodování. Jeho formulace je vágní a neurčitá a opírá se o podmínkové konstrukce a demonstrativní výluky, které jeho rozsah spíše zatemňují, než vyjasňují. Povaha poslanecké iniciativy znamenala, že neproběhl řádný přípravný proces, hodnocení dopadů regulace ani posouzení vlivu na ochranu osobních údajů. V důsledku toho podle autorů návrh postrádá záruky požadované právem EU, zejména ty, které vyplývají z čl. 22 GDPR. Chybí

také jakýkoli odkaz na auditovatelnost, bezpečnost, lidský dohled nebo možnost jednotlivců automatizované akty napadnout. Namísto vytvoření právní jistoty tak návrh riskuje zavedení nejistoty a nekonzistence do správní praxe a současně vystavuje Českou republiku možnému střetu s evropským právem.

Česká republika může čerpat cennou inspiraci též z komparativních zkušeností. Švédsko, Německo a Francie ilustrují různé modely, jak lze automatizaci usměrňovat prostřednictvím permissivní jednoduchosti, restriktivních zmocnění nebo důrazu na transparentnost a odůvodnění. Zároveň však tyto příklady ukazují, že žádný jednotlivý model nelze jednoduše převzít v celku. V českém kontextu bude účinný rámec vyžadovat úpravy jak v právním designu, tak v procesní praxi.

Ze shora uvedených důvodů by jakákoli budoucí reforma měla být koncipována jako systémová iniciativa vedená vládou, doprovázená komplexními hodnoceními dopadů, výslovnými kritérii nebo taxativním vymezením automatizovatelných řízení a vymahatelnými zárukami transparentnosti, odpovědnosti a dohledu. Automatizace by měla být nejprve zaváděna tam, kde slibuje nejvýznamnější přínosy, a to jak z ekonomického, tak správního hlediska, při současném zachování práv občanů a jejich důvěry. Nebude postačovat doplnit do správního řádu jediné ustanovení: zakotvení automatizace do českého správního práva si vyžádá koordinované úsilí napříč více zákony i správní praxí. Český případ tak v konečném důsledku připomíná, že automatizace ve správním právu není jen otázkou technologie, ale legality a legitimacy. Bude-li zavedena s rozmyslem, může skutečně posílit efektivitu, konzistenci a dostupnost. Bude-li však prosazena ukvapeně a nesystémově, riskuje oslabení právě těch principů, jimž má sloužit. Výzvou pro správní právo tedy není to, zda automatizovat, ale jak tak činit způsobem, který posílí, a nikoli oslabí, principy právního státu ve veřejné správě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BIEKER, Felix; FRIEDEWALD, Michael; HANSEN, Marit; OBERSTELLER, Hannah; ROST, Martin. A Process for Data Protection Impact Assessment Under the European General Data Protection Regulation. In: SCHIFFNER, Stefan; SERNA, Jetzabel; IKONOMOU, Demosthenes; RANNENBERG, Kai (eds). *Privacy Technologies and Policy*. APF 2016. Lecture Notes in Computer Science, sv. 9857, Cham: Springer, 2016, s. 21–37.
2. BULLOCK, Justin B. Artificial Intelligence, Discretion, and Bureaucracy. *The American Review of Public Administration*. 2019, roč. 49, č. 7, s. 751–761.
3. BULLOCK, Justin; YOUNG, Mary M.; WANG, Y. F. Artificial intelligence, bureaucratic form, and discretion in public service. *Information Polity*. 2020, roč. 25, č. 4, s. 491–506.
4. EVROPSKÝ PARLAMENT. Usnesení (C/2023/444) ze dne 18. dubna 2023 o eGovernmentu urychlujícím digitální veřejné služby podporující fungování jednotného trhu (2022/2036(INI)).

5. GESK, T. S.; LEYER, M. Artificial intelligence in public services: When and why citizens accept its usage. *Government Information Quarterly*. 2022, čl. 101704.
6. JANSSEN, Marijn; BROUS, Paul; ESTEVEZ, Elsa; BARBOSA, Luciano S.; JANOWSKI, Tomasz. Data governance: Organising data for trustworthy artificial intelligence. *Government Information Quarterly*. 2020, roč. 37, č. 3, čl. 10149.
7. KATTEL, Rainer; MAZZUCATO, Mariana. Mission-oriented innovation policy and dynamic capabilities in the public sector. *Industrial and Corporate Change*. 2018, roč. 27, č. 5, s. 787–801.
8. MADAN, Rohit; ASHOK, Mona. AI adoption and diffusion in public administration: A systematic literature review and future research agenda. *Government Information Quarterly* [online]. 2023, roč. 40, č. 1, čl. 101774.
9. MARAGNO, Giulia; TANGI, Luca; GASTALDI, Luca; BENEDETTI, Michele. Exploring the factors, affordances and constraints outlining the implementation of Artificial Intelligence in public sector organisations. *International Journal of Information Management*. 2023, roč. 73, čl. 102686.
10. MARTINI, Mario; NINK, David. Subsumtionsautomaten ante portas? – Zu den Grenzen der Automatisierung in verwaltungsrechtlichen (Rechtsbehelfs-) Verfahren. *Deutsches Verwaltungsblatt*. 2018, roč. 133, č. 17, s. 1128–1137.
11. MATRIANO, Maria Teresa; JABRI, Mariya Ahmed Al; JAHWARI, Maha Salim Al; KHAYARI, Samira Aamir Al. Artificial intelligence and impact on customs and taxation. In: HUSSAINEY, Khaled; ALBAIMANI, Nasser Salim; QAMASHOUI, Aziza Abdallah Al. *Digital transformation in customs and taxation: A Catalyst for Economic Resilience*. CRC Press, 2025, s. 239–254.
12. MEDAGLIA, R.; GIL-GARCIA, J. R.; PARDO, T. A. Artificial Intelligence in Government: Taking Stock and Moving Forward. *Social Science Computer Review*. 2021, roč. 41, č. 1, s. 123–140.
13. MIKALEF, P.; FJORTOFT, S. O.; TORVATN, H. Y. Artificial intelligence in the public sector: A study of challenges and opportunities for Norwegian municipalities. In: PAPPAS, I. O.; MIKALEF, P.; DWIVEDI, Y. K.; JACCHERI, L.; KROGSTIE, J.; MANTYMAKI, M. (eds.). *Digital Transformation for a Sustainable Society in the 21st Century*. Cham: Springer, 2019 (Lecture Notes in Computer Science; sv. 11701), s. 267–277.
14. Nález Ústavního soudu ze dne 22. července 2009, sp. zn. III. ÚS 2556/07.
15. OECD. *Governing with Artificial Intelligence: The State of Play and Way Forward in Core Government Functions*. Paris: OECD Publishing, 2025. DOI: 10.1787/795de142-en.
16. OECD. *Governing with Artificial Intelligence: The State of Play and Way Forward in Core Government Functions* [online]. Paris: OECD Publishing, 2025 [cit. 12. 10. 2025]. DOI: 10.1787/795de142-en.
17. OECD. *Governing with Artificial Intelligence: The State of Play and Way Forward in Core Government Functions*. Paris: OECD Publishing, 2025. DOI: 10.1787/795de142-en.

18. OECD. Using Artificial Intelligence in Public Financial Management. Paris: Public Governance Directorate, Committee of Senior Budget Officials, 2024.
19. PETRMICH, Václav. Správní uvážení a neurčité právní pojmy. Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 2016.
20. REICHEL, Jane. Regulating Automation of Swedish Public Administration. CERIDAP: Rivista interdisciplinare sul diritto delle amministrazioni pubbliche. 2023, roč. 1, č. 1, s. 75–91.
21. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 5. listopadu 1993, sp. zn. 6 A 99/92-50.
22. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. července 2006, č. j. 2 Afs 207/2005-55.
23. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. listopadu 2004, č. j. 3 As 24/2004-79.
24. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. února 2007, č. j. 4 As 75/2006-52.
25. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. prosince 2008, č. j. 7 As 21/2008-101.
26. SCHEDLER, Kuno; GUENDUEZ, Ali A.; FRISCHKNECHT, Reto. How smart can government be? Exploring barriers to the adoption of smart government. Information Polity. 2019, roč. 24, č. 1, s. 3–20.
27. SHARP, Vladimír. Smart Administrative Punishment: a Slippery Slope of Automated Decision-Making and its Economic Incentives in Public Law. In: CERIDAP: Rivista interdisciplinare sul diritto delle amministrazioni pubbliche. 2025, č. 4, s. 156–178.
28. SKULOVÁ, Soňa. Správní uvážení, základní charakteristika souvislosti pojmu. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, ISBN 80-210-3237-5.
29. Sněmovní tisk č. 845/0: Návrh poslanců Tomáše Dubského, Milady Voborské, Martiny Ochodnické, Jiřího Havránka a Jiřího Carbola na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a další zákony v souvislosti s podporou spolupráce obcí.
30. TANGI, Luca; COMBETTO, Matteo; HUPONT TORRES, Iván; FARRELL, Emily; SCHADE, Sven. The Potential of Generative AI for the Public Sector: Current Use, Key Questions and Policy Considerations. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024. JRC139825.
31. TSIKALO, Yevhen; ZINEVYCH, Oleksandr; OSIPENKO, Denys; KULYK, Viktoriya; LAGOVSKA, Olena. Using artificial intelligence to improve tax security and control over tax avoidance schemes. Journal of Theoretical and Applied Information Technology. 2024, roč. 102, č. 23, s. 8530–8542.
32. Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. dubna 2014, č. j. 8 As 37/2011-154.
33. VALLE-CRUZ, David; GARCÍA-CONTRERAS, Rubén; GIL-GARCIA, J. Ramon. Exploring the negative impacts of artificial intelligence in government: the dark side of intelligent algorithms and cognitive machines. International Review of Administrative Sciences [online]. 2023, roč. 90, č. 2, s. 353–368.

34. VAN NOORDT, Colin; MISURACA, Gianluca. Artificial intelligence for the public sector: results of landscaping the use of AI in government across the European Union. *Government Information Quarterly*. 2022, roč. 39, č. 3, čl. 101714.
35. ZBÍRAL, Robert. Bills in inter-ministerial consultation procedure: key phase of the legislative process, or moment for opportunity for trivial comments? [Návrhy zákonů v meziresortním připomínkovém řízení: zásadní fáze legislativního procesu, nebo přehledka malicherných podnětů?] *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2021, roč. 29, č. 2, s. 261–289.

KONTAKTNÍ ÚDAJE AUTORŮ

JUDr. Vladimír Sharp, LL.M., Ph.D.
Katedra správního práva a správní vědy
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
E-mail: sharp@prf.cuni.cz

JUDr. Jan Nešpor
Katedra správního práva a správní vědy
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
E-mail: nesporjan@prf.cuni.cz

JUDr. Eliška Klimentová, Ph.D.
Katedra správního práva a správní vědy
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
E-mail: klimentova@prf.cuni.cz

NAD NÁVRHOM ZÁKONA O ORGANIZÁCIÍ ŠTÁTNEJ SPRÁVY V OBLASTI UMELEJ INTELIGENCIE¹

CONSIDERATION ON A BILL ON THE ORGANIZATION OF STATE ADMINISTRATION IN THE FIELD OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

MATEJ HORVAT, ZUZANA HAMUĽÁKOVÁ

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Článok sa zaoberá návrhom zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie (AI) v Slovenskej republike, ktorý implementuje požiadavky Aktu o AI prijatého Európskou úniou. Akt o AI predstavuje prvý komplexný regulačný rámec pre AI systémy v EÚ, založený na klasifikácii rizík. Slovenský návrh zákona upravuje inštitucionálne zabezpečenie dohľadu nad trhom, určuje všeobecný orgán dohľadu (MIRRI), sektorové orgány a kontaktné miesto. Článok analyzuje decentralizovaný model dohľadu, poukazuje na možné konflikty kompetencií a potrebu zosúladenia právnych predpisov. Kriticky hodnotí absenciu úpravy notifikujúcich orgánov, nejasnosti v predbežných opatreniach a správnych deliktoch, ako aj nedostatok preventívnych mechanizmov. Cieľom článku je poskytnúť odbornú analýzu legislatívneho návrhu, identifikovať jeho nedostatky a navrhnúť odporúčania na jeho zlepšenie. Príspevok zároveň reflektuje širší kontext európskej AI regulácie a potrebu efektívneho, transparentného a dôveryhodného dohľadu nad AI systémami v národnom prostredí.

ABSTRACT

The article examines the draft law on the organization of state administration in the field of artificial intelligence (AI) in Slovakia, implementing the requirements of the EU's AI Act. The AI Act is the first comprehensive regulatory framework for AI systems in the EU, based on risk classification. The Slovak draft law addresses institutional market oversight, designates a general supervisory authority (MIRRI), sectoral authorities, and a contact point. The article analyzes the decentralized oversight model, highlighting potential conflicts of competence and the need for harmonization of legal regulations. It critically assesses the lack of provisions for notifying authorities, ambiguities in preliminary measures and administrative offenses, and the absence of preventive mechanisms. The

---

¹ Tento príspevok je financovaný EÚ NextGenerationEU prostredníctvom Plánu obnovy a odolnosti SR v rámci projektu č. 17R05-04-V01-00002 (Kompetenčné centrum pre reguláciu kybernetickej bezpečnosti, ochrany súkromia a kybernetickej kriminality).

aim of the article is to provide a professional analysis of the legislative proposal, identify its shortcomings, and offer recommendations for improvement. The contribution also reflects the broader context of European AI regulation and the need for effective, transparent, and trustworthy oversight of AI systems at the national level.

KĽÚČOVÉ SLOVÁ

Akt o AI, notifikujúci orgán, umelá inteligencia, zákon o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie.

KEY WORDS

AI Act, notifying authority, artificial intelligence, bill on the Organization of State Administration in the Field of Artificial Intelligence.

1. ÚVOD

Integrácia algoritmických systémov do kľúčových oblastí moderného života – vrátane zdravotníctva, trestného súdництва, financií a verejnej správy – vyvolala naliehavú potrebu robustných dohľadových mechanizmov. Keďže tieto systémy čoraz viac sprostredkujú rozhodnutia s významnými ľudskými a spoločenskými dôsledkami, vlády na celom svete čelia zložitej politickej výzve: ako efektívne regulovať umelú inteligenciu (AI) bez toho, aby brzdili inovácie alebo narúšali základné práva.¹

Rýchly vývoj technológií umelej inteligencie a ich rastúca integrácia do rôznych sektorov vyvolali nielen nadšenie, ale aj zvýšenú opatrnosť voči verejným politikám a spravovaniu. Európska únia urobila v tomto smere priekopnícky krok zavedením aktu o umelej inteligencii [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii) (ďalej len „Akt o AI“)], ktorým vytvorila prvý komplexný regulačný rámec naprieč členskými štátmi EÚ.²

Pokrok v oblasti umelej inteligencie prebieha bezprecedentným tempom. Rozmach generatívnych AI modelov, ako je ChatGPT, urýchľuje transformácie v každodennom živote. Verejný záujem sa spočiatku sústreďoval na priemyselné možnosti, ako je efektívne

---

¹ CALO, R. Artificial Intelligence Policy: A Primer and Roadmap. In: UC Davis Law Review, 51(2), 2018, s. 401.

² PARISINI, E. DERVISHAJ, E. Emerging models of national competent authorities under the EU AIA. In Conference on Digital Government Research, 26/2025. Dostupné na: <<https://doi.org/10.59490/dgo.2025.1007>>, cit. 2025-10-10.

spracovanie a optimalizácia procesov. Generatívna AI však získala významné postavenie, pričom vyvoláva nadšenie a aj obavy z jej vplyvu na spoločnosť.³

Európska únia reagovala prijatím Aktu o AI, priekopníckeho legislatívneho rámca, ktorého cieľom je zabezpečiť dôveryhodnú AI prostredníctvom systému povinností založených na riziku, regulačných orgánov a nástrojov presadzovania práva.⁴

Akt o AI, ktorý nadobudol účinnosť v auguste 2024, ustanovuje štandardný rámec, ktorý musia členské štáty EÚ dodržiavať, aby spoločnosť rozumela možnostiam a obmedzeniam AI, pričom zároveň podporuje rozvoj a inovácie.⁵

Akt zavádza systém klasifikácie rizík, ktorý rozdeľuje AI systémy do štyroch kategórií: neprijateľné riziko, vysoké riziko, obmedzené riziko a minimálne riziko. Systémy predstavujúce „neprijateľné riziko“ sú úplne zakázané (napr. manipulatívne biometrické systémy alebo sociálne skórovanie zo strany vlád). „Vysokorizikové“ systémy, ktoré zahŕňajú aplikácie v kritických sektoroch ako zdravotníctvo, presadzovanie práva a zamestnanosť, podliehajú prísny povinnostiam vrátane riadenia rizík, správy údajov, ľudského dohľadu a následného monitorovania. Systémy s „obmedzeným rizikom“ musia spĺňať požiadavky na transparentnosť, zatiaľ čo systémy s „minimálnym rizikom“ (napr. AI vo videorách) nemajú žiadne ďalšie povinnosti.⁶

Uvádza sa, že rastúci počet prípadov zneužitia AI na celom svete podčiarkuje narastajúce riziká, ktoré AI predstavuje pre spoločnosť.⁷ Tieto riziká zahŕňajú rôzne obavy, vrátane zaujatosti a diskriminácie, narušenia bezpečnosti, porušenia súkromia a nadmernej závislosti.⁸

Cieľom Aktu o AI je zabezpečiť dôveryhodný vývoj a nasadzovanie AI systémov pre občanov EÚ a zároveň podporovať robustný AI ekosystém. Akt zároveň usiluje o ochranu

---

³ DWIVEDI, R., ELLURI, L. Exploring generative artificial intelligence research: A bibliometric analysis approach. In: IEEE Access, vol. 12/2024, s. 119884.

⁴ European Commission. Proposal for a Regulation Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act). COM/2021/206 final. 2021.

⁵ LU Q., ZHU L., XU X., WHITTLE J., ZOWGHI, D., JACQUET A. Responsible AI Pattern Catalogue: A Collection of Best Practices for AI Governance and Engineering. In ACM Comput. Surv. 56, 7, 2024, s. 5.

⁶ VEALE, M., BORGESIU, F. Z. Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act. In Computer Law Review International, 22(4), 2021, s. 97–112.

⁷ MASLEJ, N. a kol. The AI index 2024 annual report. In AI Index Steering Committee. Dostupné na: <https://hai.stanford.edu/assets/files/hai_ai-index-report-2024-smaller2.pdf>, cit. 2025-10-10.

⁸ FOSSO WAMBA, S., BAWACK, R. E., GUTHRIE, C. QUEIROZ, M. M., CARILLO, K. D. A. Are we preparing for a good AI society? A bibliometric review and research agenda. In Technological Forecasting Social Change, vol. 164, Mar. 2021, Dostupné na: <<https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120482>>, cit. 2025-10-10; Weidinger, L., RAUH, M., MARCHAL, N., MANZINI, A., ANNE HENDRICKS, L., MATEOS-GARCIA, J., BERGMAN, S., KAY, J., GRIFFIN, C., BARIACH, B., GABRIEL, I., RIESER, V., ISAAC, W. Sociotechnical safety evaluation of generative AI systems. Dostupné na: <<https://arxiv.org/pdf/2310.11986>>, cit. 2025-10-11; Juric, M., Sandic, A., Brcic, M. AI safety: State of the field through quantitative lens. Dostupné na: <<https://arxiv.org/pdf/2002.05671>>, cit. 2025-10-11.

individuálnej bezpečnosti a základných práv, posilnenie transparentnosti a zodpovednosti, podporu inovácií a udržanie stabilného trhového prostredia. Akt o AI definuje AI systém ako strojový systém navrhnutý na fungovanie s rôznou mierou autonómie a adaptability, ktorý produkuje výstupy ako predikcie, obsah, odporúčania alebo rozhodnutia, ovplyvňujúce fyzické alebo virtuálne prostredie. Akt prijíma regulačný rámec založený na riziku, pričom kategorizuje AI systémy podľa ich potenciálnych rizík pre zdravie, bezpečnosť a základné práva. Systémy s neprijateľnými rizikami sú klasifikované ako „zakázané AI systémy“, zatiaľ čo systémy s vyššími, ale prijateľnými úrovňami rizika sú kategorizované ako „vysokorizikové AI systémy“. Tieto dve kategórie tvoria hlavné zameranie regulácie. Riziková kategorizácia v rámci Aktu o AI je koncepčne v súlade s novovznikajúcimi medzinárodnými rámcami riadenia rizík AI, ako sú kritériá dôveryhodnosti podľa NIST AI RMF.⁹

V tomto článku sa za využitia metód analýzy právnych dokumentov (Akt o AI, návrh zákona), komparatívnej analýzy (porovnanie prístupov členských štátov EÚ), kritickej reflexie (hodnotenie návrhu zákona a jeho nedostatkov) a normatívnych odporúčaní (návrhy na legislatívne zlepšenia) sa venujeme téme organizácie štátnej správy v oblasti umelej inteligencie v Slovenskej republike v kontexte implementácie Aktu o AI. Cieľom článku je poskytnúť odbornú analýzu návrhu zákona, identifikovať jeho legislatívne a organizačné nedostatky, a navrhnúť odporúčania na jeho zlepšenie v súlade s požiadavkami Aktu o AI.

2. ORGANIZÁCIA SPRÁVY A AKT O AI

Článok 113 Aktu o AI vymedzuje účinnosť tohto nariadenia, ako aj to, od kedy bude aplikovateľné. Akt o umelej inteligencii nadobúda účinnosť 1. augusta 2024, teda dvadsať dní po jeho zverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie 12. júla 2024. Nový právny predpis sa však stáva uplatniteľným až 2. augusta 2026, čo predstavuje obdobie dvadsiatich štyroch mesiacov od dátumu nadobudnutia jeho účinnosti. Zakotvuje tri špecifické prechodné obdobia pre určité kategórie svojich jednotlivých článkov, a to: a) šesť mesiacov od dátumu nadobudnutia účinnosti (t. j. 2. februára 2025), b) dvanásť mesiacov (2. augusta 2025) a c) tridsaťšesť mesiacov (2. augusta 2027).

Uvádza sa, že Akt o AI zavádza viaceré povinnosti vo vzťahu k členským štátom. Celkovo upravuje 88 povinností,¹⁰ pričom medzi ne môžeme radiť aj povinnosti týkajúce sa aplikácie jeho ustanovení vnútroštátnymi orgánmi. Ide teda o povinnosti pre zákonodarcu, aby zabezpečil na národnej úrovni verejnej správy takú jej organizáciu, ktorá bude môcť v dostatočnej miere zabezpečiť úlohy, ktoré kladie Európska únia na členský štát.

---

⁹ PARISINI, E. DERVISHAJ, E. Emerging models of national competent authorities under the EU AIA. In Conference on Digital Government Research, 26/2025. Dostupné na: <<https://doi.org/10.59490/dgo.2025.1007>>, cit. 2025-10-12.

¹⁰ Pozri <https://artificialintelligenceact.eu/responsibilities-of-member-states/>, cit. 2025-10-13.

Recitály 153 a 154 a článok 70 zdôrazňujú, že členské štáty zohrávajú kľúčovú úlohu pri uplatňovaní a presadzovaní Aktu o AI. Každý členský štát by mal určiť aspoň jeden notifikujúci orgán a aspoň jeden orgán dohľadu nad trhom ako národné príslušné orgány. Orgán dohľadu nad trhom bude zároveň pôsobiť ako jednotné kontaktné miesto. Členské štáty pritom môžu rozhodnúť o vymenovaní akéhokoľvek druhu verejného subjektu na plnenie úloh vnútroštátnych príslušných orgánov v zmysle tohto nariadenia v súlade so svojimi osobitnými vnútroštátnymi organizačnými charakteristikami a potrebami.

Akt o AI teda definuje dva typy príslušných orgánov: orgány dohľadu nad trhom a notifikačné orgány. Členské štáty majú flexibilitu pri ich určení alebo zriadení podľa svojich organizačných potrieb, avšak nariadenie stanovuje prísne požiadavky na ich nezávislosť, zdroje a prevádzkové schopnosti. Kľúčovým princípom podľa článku 70 je, že tieto orgány musia „vykonávať svoje právomoci nezávisle, nestranné a bez zaujatosti, aby bola zabezpečená objektivita ich činností a úloh.“ Táto nezávislosť pri výkone právomocí je kľúčová pre zabezpečenie efektívneho dohľadu nad AI systémami a udržanie dôvery verejnosti v regulačný rámec.¹¹

Presadzovanie Aktu o AI je preto v EÚ zabezpečené prostredníctvom troch vrstiev dohľadu:

- Európska rada pre umelú inteligenciu (Európska komisia),¹² ktorá napríklad prispieva ku koordinácii medzi vnútroštátnymi príslušnými orgánmi zodpovednými za uplatňovanie tohto nariadenia, zhromažďuje technické a regulačné znalosti a najlepšie postupy a poskytuje ich členským štátom, či koordinuje metodické usmernenia;
- orgány dohľadu nad trhom – každý členský štát určí alebo zriadi aspoň jeden orgán dohľadu nad trhom; ide o vnútroštátny orgán, ktorý vykonáva činnosti a prijíma opatrenia podľa nariadenia (EÚ) 2019/1020 o dohlade nad trhom a súlade výrobkov. Z daného dôvodu by preto mal mať všetky právomoci v oblasti presadzovania ustanovené v Akte o AI, orgány dohľadu nad trhom môžu prijať opatrenia vo vzťahu ku všetkým systémom AI, ak predstavujú riziko podľa tohto nariadenia;
- notifikujúce orgány – každý členský štát určí alebo zriadi aspoň jeden notifikujúci orgán, ktorý je zodpovedný za stanovenie a vykonávanie potrebných postupov na hodnotenie, určovanie a notifikáciu orgánov posudzovania zhody a ich monitorovanie.

---

¹¹ PARISINI, E. DERVISHAJ, E. Emerging models of national competent authorities under the EU AIA. In Conference on Digital Government Research, 26/2025. Dostupné na: <<https://doi.org/10.59490/dgo.2025.1007>>, cit. 2025-10-13.

¹² AI úrad, ktorý bol formálne zriadený rozhodnutím Európskej komisie zo dňa 24. januára 2024, sa oficiálne stal plne funkčným dňa 2. augusta 2025; dostupné na: <<https://www.dlapiper.com/en-us/insights/publications/2025/08/latest-wave-of-obligations-under-the-eu-ai-act-take-effect>>, cit. 2025-10-13.

Všetky tieto subjekty spolupracujú prostredníctvom Európskeho výboru pre umelú inteligenciu (EAIB). Výbor zohráva kľúčovú úlohu v rámci správy stanovenom v Akte o AI, pričom zabezpečuje účinné vykonávanie tohto nariadenia v celej Európskej únii. Európsky výbor pre umelú inteligenciu pomáha koordinovať a zabezpečovať spoluprácu medzi členskými štátmi EÚ s cieľom dosiahnuť jednotné vykonávanie a uplatňovanie Aktu o AI v celej únii. Pomáha koordinovať príslušné vnútroštátne orgány zodpovedné za presadzovanie nariadenia a zhromažďuje a zdieľa technické a regulačné odborné znalosti, ale aj osvedčené postupy.¹³

Zároveň dňa 2. augusta 2025 začala svoju činnosť vedecká komisia nezávislých expertov (zriadená vykonávacím nariadením (EÚ) 2025/454), hoci jej činnosť môže byť oneskorená. Táto komisia má za úlohu podporovať Úrad pre AI poskytovaním vedeckých a technických odporúčaní, najmä v súvislosti so systémovými rizikami generatívnych AI modelov. Komisia má tiež právomoc vydávať „kvalifikované upozornenia“ smerom k AI úradu v prípadoch, keď sú takéto riziká identifikované.¹⁴

Vo vzťahu k organizácii príslušných orgánov nariadenie poskytuje členským štátom značnú flexibilitu. V článku 70 ods. 1 sa výslovne uvádza, že činnosti a úlohy môžu vykonávať jeden alebo viaceré určené orgány podľa organizačných potrieb každého členského štátu. Táto flexibilita je však vyvážená špecifickými štrukturálnymi požiadavkami: (1) musí byť určený aspoň jeden nofikujúci orgán a jeden orgán dohľadu nad trhom, (2) jeden orgán musí byť určený ako jediný kontaktný bod, (3) informácie o tom, ako kontaktovať tieto orgány, musia byť verejne dostupné prostredníctvom elektronických prostriedkov a (4) je vyžadované pravidelné podávanie správ Komisii o zdrojoch a primeranosti.¹⁵

Akt o AI kladie veľký dôraz na zabezpečenie dostatočných zdrojov a personálu pre príslušné orgány. Článok 70 ods. 3 ukladá členským štátom povinnosť poskytnúť svojim príslušným vnútroštátnym orgánom dostatočné technické, finančné a ľudské zdroje spolu s potrebnou infraštruktúrou na účinné plnenie ich úloh podľa nariadenia. Konkrétne, príslušné orgány musia udržiavať dostatočný počet trvalo dostupných zamestnancov s odbornými znalosťami v oblasti: technológií umelej inteligencie, údajov a výpočtov údajov, ochrany osobných údajov, kybernetickej bezpečnosti, základných práv, rizík pre zdravie a bezpečnosť, existujúcich noriem a právnych požiadaviek. Členské štáty sú povinné každoročne posudzovať a aktualizovať tieto požiadavky na kompetencie a zdroje, aby zabezpečili, že ich orgány si zachovajú schopnosť riešiť meniace sa technologické výzvy.

---

¹³ Dostupné na: <<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-board>>, cit. 2025-10-13.

¹⁴ Dostupné na: <<https://www.dlapiper.com/en-us/insights/publications/2025/08/latest-wave-of-obligations-under-the-eu-ai-act-take-effect>>, cit. 2025-10-13.

¹⁵ PARISINI, E. DERVISHAJ, E. Emerging models of national competent authorities under the EU AIA. In Conference on Digital Government Research, 26/2025. Dostupné na: <<https://doi.org/10.59490/dgo.2025.1007>>, cit. 2025-10-13.

Táto komplexná požiadavka na odborné znalosti odzrkadľuje zložitú a multidisciplinárnu povahu dohľadu.¹⁶

Lehota ustanovená v Akte o AI na vymenovanie takýchto orgánov je 2. august 2025. V apríli 2025 väčšina krajín EÚ neprijala žiadne oficiálne legislatívne opatrenia na vymenovanie oznamovacieho orgánu ani orgánu dohľadu nad trhom. Ide o Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, Českú republiku, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Nemecko, Grécko, Írsko, Lotyšsko, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a Švédsko. Treba poznamenať, že Akt o AI je textom relevantným pre Európsky hospodársky priestor, čo znamená, že sa vzťahuje aj na Island, Nórsko a Lichtenštajnsko. Napriek tomu žiadna z nich nevymenovala príslušné vnútroštátne orgány pred aprílom 2025. Treba tiež poznamenať, že dve krajiny, Cyprus a Malta, už identifikovali príslušné orgány na svojich vládnych webových stránkach, ale v súčasnosti nemajú zavedený žiadny vykonávací zákon.¹⁷

V medzičase, Nemecko sa rozhodlo vymenovať svoj federálny akreditačný orgán („Deutsche Akkreditierungsstelle“) za notifikačný orgán a svoju federálnu sieťovú agentúru („Bundesnetzagentur“) za orgán dohľadu nad trhom.¹⁸ Vo vzťahu k ostatným štátom možno konštatovať, že Cyprus zvolil dva orgány za dohľadové (Komisár pre komunikácie a Komisár na ochranu osobných údajov; jeden vládny a jeden nezávislý orgán) a jeden za notifikujúci (Komisár pre komunikácie). Fínsko zvolilo 11 dohľadových orgánov (z toho 9 vládnych a dve nezávislé; napríklad Agentúra dopravy a komunikácií, Ministerstvo sociálnych vecí a zdravotníctva, Úrad pre energetiku alebo Úrad pre finančný dohľad [ako nezávislý orgán] a päť notifikujúcich orgánov (z toho štyri vládne; napríklad Ministerstvo pre hospodárske záležitosti a zamestnanosť, alebo Ministerstvo sociálnych vecí a zdravotníctva). Maďarsko určilo Radu pre umelú inteligenciu ako vládu agentúre ako dohľadový aj notifikujúci orgán. Taliansko zvolilo Agentúru národnej kyberbezpečnosti ako dohľadový orgán a Agentúru pre digitálne Taliansko za notifikujúci orgán; obe sú vládnymi orgánmi. Litva zvolila Úrad dohľadu nad komunikáciami ako nezávislý orgán za orgán dohľadu a Inovačnú agentúru ako vládu agentúru za notifikujúci orgán. Luxembursko zvolilo ako dohľadové orgány celkovo osem orgánov (z toho šesť je nezávislých, napríklad Národný komisár pre ochranu údajov alebo Komisia pre dohľad nad finančným sektorom) a dva notifikujúce orgány (jeden nezávislý a jeden vládny, a to Národný komisár pre ochranu údajov a Luxemburský Inštitút štandardizácie, akreditácie, bezpečnosti a kvality produktov a služieb). Malta plánuje dva orgány dohľadu a dva notifikujúce (vždy jeden vládny a jeden nezávislý), a to Maltská digitálno-inovačná agentúra, Komisia

---

¹⁶ DWIVEDI, R., ELLURI, L. Exploring generative artificial intelligence research: A bibliometric analysis approach. In: IEEE Access, vol. 12/2024, s. 119884.

¹⁷ PARISINI, E. DERVISHAJ, E. Emerging models of national competent authorities under the EU AIA. In Conference on Digital Government Research, 26/2025. Dostupné na: <<https://doi.org/10.59490/dgo.2025.1007>>, cit. 2025-10-13.

¹⁸ ZENNER, K. The EU AI Act: responsibilities of the Member States. Dostupné na: <<https://www.kaizenner.eu/post/ai-act-responsibilities-ms>>, cit. 2025-10-13.

ochrany informačných údajov (dohľadové orgány) a Maltská digitálno-inovačná agentúra a Národná akreditačná rada (notifikujúce orgány). Poľsko prišlo k oznámeniu jedného dohľadového orgánu (Komisia rozvoja umelej inteligencie a bezpečnosti, vládny orgán) a jedného notifikujúceho orgánu (Oddelenie digitálnych záležitostí pri kancelárii premiéra ako vládny orgán). Napokon samotné Európska únia zvolia cestu jedného orgánu (nezávislého), ktorý bude pôsobiť tak ako dohľadový orgán, ako aj notifikujúci orgán, a to Európsky dozorný úradník pre ochranu údajov.¹⁹

Jednotlivé členské štáty tak zvolili viaceré prístupy, a to nezávislý alebo vládny a zároveň centralizovaný alebo decentralizovaný.

Ako je to v prípade Slovenskej republiky?

3. PRÍSTUP SLOVENSKEHO ZÁKONODARCU

V prípade slovenského zákonodarcu sa 1. augusta 2025 začalo medzirezortné pripomienkové konanie vo vzťahu k návrhu zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré bolo ukončené 21. augusta 2025 a v súčasnosti prebieha jeho vyhodnotenie.²⁰

Zo všeobecnej časti dôvodovej správy vyplýva, že návrhom zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie sa implementujú ustanovenia Aktu o AI, ktorého účelom je zlepšiť fungovanie vnútorného trhu Európskej únie stanovením jednotného právneho rámca, najmä pokiaľ ide o vývoj, uvádzanie na trh, uvádzanie do prevádzky a používanie systémov umelej inteligencie. Na národnej úrovni je potrebné legislatívne upraviť najmä inštitucionálne zabezpečenie dohľadu nad trhom v oblasti umelej inteligencie, t. j. určiť príslušné vnútroštátne orgány pre výkon dohľadu nad trhom pri využívaní najmä vysokorizikových systémov AI a ich kompetencie, jednotné kontaktné miesto, notifikujúci orgán a tiež podmienky zriadenia regulačného experimentálneho prostredia. Rovnako je potrebné ustanoviť právomoci vnútroštátneho orgánu dohľadu nad trhom, ukladanie sankcií a zakotviť povinnosť súčinnosti medzi orgánmi dohľadu nad trhom. Predmetom úpravy návrhu zákona nie je implementácia čl. 5 Aktu o AI (upravuje tzv. zakázané praktiky využívajúce systémy AI). Taktiež oblasť ochrany základných práv v súvislosti s využívaním systémov umelej inteligencie podľa čl. 77 Aktu o AI nie je predmetom úpravy predkladaného návrhu zákona. Aktu o AI vyžaduje určenie a notifikáciu týchto orgánov vo vzťahu k Európskej komisii. V rámci právnej úpravy Slovenskej republiky boli určené orgány ochrany základných práv a slobôd, ktoré potrebujú kompetencie majú už dnes, preto nebola potrebná osobitná vnútroštátna právna úprava. Zverejnenie a

---

¹⁹ Podľa PARISINI, E. DERVISHAJ, E. Emerging models of national competent authorities under the EU AIA. In Conference on Digital Government Research, 26/2025. Dostupné na: <<https://doi.org/10.59490/dgo.2025.1007>>, cit. 2025-10-13.

²⁰ Legislatívny proces LP/2025/401; dostupné na: <<https://www.slovlex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/401>>.

notifikácia týchto orgánov (Úrad na ochranu osobných údajov Úrad verejného ochrancu práv) sa uskutočnila v termíne 2. novembra 2024.

S odkazom na Akt o AI návrh zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie upravuje práve organizačné aspekty výkonu štátnej správy v tejto oblasti. Štátnu správu budú vykonávať všeobecný orgán dohľadu nad trhom, notifikujúci orgán a napokon Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ďalej len „MIRRI“). MIRRI je zároveň zákonom vymedzené ako všeobecný orgán dohľadu nad trhom, pokiaľ ide o určený výrobok, ktorým je systém AI alebo model AI na všeobecné účely, a to v rozsahu, v ktorom nie je výkon pôsobnosti orgánu dohľadu nad trhom osobitným predpisom zverený sektorovému orgánu dohľadu nad trhom. Týmto sektorovým orgánom dohľadu je napríklad Úrad na ochranu osobných údajov (§ 81 ods. 1 zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov) alebo Národný bezpečnostný úrad (§ 5 ods. 2 zákona č. 68/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti). MIRRI okrem toho bude pôsobiť aj ako jednotným kontaktným miestom.

Návrh zákona ďalej MIRRI zveruje úlohy koordinačné, analytické, koncepčné, či metodické a usmerňovacie. Okrem toho bude zabezpečovať spoluprácu s Úradom pre AI a Európskou radou pre umelú inteligenciu, vydávať znalostné štandardy v oblasti svojej pôsobnosti, podieľať sa na výskume a vývoji v oblasti umelej inteligencie a podporovať bezpečné a dôveryhodné využívanie umelej inteligencie.

MIRRI bude vykonávať dohľad nad trhom, a to najmä a) vybavovaním sťažností, b) kontrolou, c) ukladaním predbežných opatrení podľa § 10, d) prejednávaním správnych deliktov a ukladaním pokút.

MIRRI vybavuje sťažnosti v rozsahu, v akom sa namieta porušenie Aktu o AI, pričom postupovať bude pritom podľa zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach.

Vo vzťahu ku kontrole bude oprávnené vykonávať kontrolu plnenia povinností prevádzkovateľa alebo inej osoby podľa Aktu o AI a tohto zákona. Kontrolu bude môcť vykonávať aj formou kontroly na mieste. Kontrolou sa zisťuje stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so zákonmi, príčiny a škodlivé následky nedostatkov zistených kontrolou a splnenie opatrení prijatých na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku. Pri výkone kontroly sa bude postupovať podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe.

MIRRI bude môcť vydávať aj tzv. predbežné opatrenia, a to v dvoch prípadoch. Cieľom opatrenia je v nevyhnutnom rozsahu na predísť vzniku rizika a týka sa systémov AI predstavujúcich riziko pre zdravie, bezpečnosť alebo základné práva osôb. V prvom prípade môže vydať predbežné opatrenie pred začatím konania o uložení pokuty a v druhom prípade, ak sú splnené podmienky podľa Aktu o AI.

Ak má MIRRI dostatočné dôvody domnievať sa, že systém AI predstavuje riziko, vykoná hodnotenie dotknutého systému AI, pokiaľ ide o jeho súlad so všetkými požiadavkami a povinnosťami stanovenými v Akte o AI. Ak sa v priebehu uvedeného hodnotenia zistí, že systém AI nespĺňa požiadavky a povinnosti ustanovené v tomto nariadení, bez zbytočného

odkladu vyžaduje od príslušného prevádzkovateľa prijatie všetkých primeraných nápravných opatrení na dosiahnutie súladu systému AI s uvedenými požiadavkami a povinnosťami, jeho stiahnutie z trhu alebo od používateľa, a to v lehote, ktorú môže orgán dohľadu nad trhom stanoviť, a v každom prípade najneskôr do 15 pracovných dní, alebo ako je stanovené v príslušných harmonizačných právnych predpisov EÚ.

Z návrhu zákona vyplýva, že doručenie predbežného opatrenia prevádzkovateľovi sa považuje za prvý úkon v konaní o uložení pokuty a týmto doručením je konanie začaté. Predbežné opatrenie sa zruší z vlastného podnetu, len čo pominie dôvod, pre ktorý bolo vydané, inak predbežné opatrenie zaniká uplynutím času, na ktoré bolo uložené, alebo dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o uložení pokuty. Odvolanie proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení nemá odkladný účinok. Týmto ustanoveniami nie je dotknutá možnosť vydať predbežné opatrenie v konaní o uložení pokuty.

Napokon MIRRI prejednáva správne delikty a ukladá pokuty za porušenie povinností ustanovených Aktom o AI. Návrh zákona definuje sadzbu pokuty.²¹ Pri ukladaní pokuty sa prihliada na povahu, závažnosť, čas trvania a následky porušenia povinnosti. Uložením pokuty nezanikajú povinnosti, za ktorých porušenie alebo omeškanie so splnením boli uložené. Pokutu možno uložiť do piatich rokov odo dňa porušenia povinností. Pokuta je splatná do 30 kalendárnych dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o ich uložení. Výkon rozhodnutia, ktorým bola uložená pokuta, možno nariadiť najneskôr do piatich rokov odo dňa uplynutia lehoty určenej pre splnenie povinnosti jej zaplatenia. Pokuty sú príjmom štátneho rozpočtu. Procesnoprávne sa postupuje podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).²²

Slovenský zákonodarca tak zvolil cestu decentralizovanú, keďže všeobecným dohľadovým orgánom je MIRRI, avšak zakotvuje aj sektorové orgány dohľadu nad trhom (Úrad na ochranu osobných údajov a Národný bezpečnostný úrad), a zároveň za takéto orgány ustanovil vládne orgány (MIRRI a NBÚ majú postavenie ústredných orgánov štátnej správy²³), ako aj nezávislý orgán (Úrad na ochranu osobných údajov sa považuje za

---

²¹ Na účely určenia sadzby pokuty je ročným obratom celkový obrat dosiahnutý súhrnne vo všetkých krajinách, kde osoba vykonáva činnosť, v bezprostredne predchádzajúcom účtovnom období trvajúcom 12 mesiacov, vychádzajúc pritom najmä z poslednej dostupnej účtovnej závierky. Ak je osoba materskou spoločnosťou alebo dcérskou spoločnosťou materskej spoločnosti, ktorá musí vypracúvať konsolidovanú účtovnú závierku, ako celkový ročný obrat sa použije celkový ročný obrat podľa poslednej dostupnej konsolidovanej účtovnej závierky schválenej riadiacim orgánom hlavnej materskej spoločnosti a zostavenej podľa právne záväzných aktov Európskej únie v oblasti účtovníctva.

²² Správny poriadok sa však všeobecne použije na všetky konania podľa návrhu zákona.

²³ Pozri VRABKO, M. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : C. H. Beck, 2025, s. 93 a nasl.

nezávislý regulačný a dozorný orgán²⁴). Zákon nevyklučuje, že sektorových orgánov dohľadu môže byť aj viac.

4. ZHODNOTENIE NÁVRHU ZÁKONA

Predmetom tejto časti príspevku je kritické zhodnotenie predloženého návrhu zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie.

Ako sme uviedli vyššie, slovenský zákonodarca sa vybral cestou decentralizovaného organizačného modelu, keď upravuje tak všeobecný orgán dohľadu, ale zároveň aj sektorové orgány dohľadu. Pri tomto modeli si dovoľíme poukázať na to, že je náročnejší, pokiaľ ide o možné konflikty medzi pôsobnosťou jednotlivých orgánov dohľadu. Keďže návrh zákona odkazuje pri sektorových orgánoch na osobitné právne predpisy, bude v budúcnosti na mieste vhodné zosúladienie textov osobitných predpisov a návrhu zákona (ktorý považujeme za všeobecný predpis) tak, aby medzi nimi nedochádzalo napríklad k duplikovaniu pôsobností alebo prípadne aj vzájomným protirečeniam.

Ak sa zákonodarca vyberie touto decentralizovanou cestou, potom by sme považovali za vhodné, aby návrh zákona aspoň vymenoval všetky sektorové orgány dohľadu a zároveň vo forme odkazu poznámky pod čiarou aj odkázal na príslušný osobitný právny predpis, ktorý bližšie vymedzuje kompetencie sektorového orgánu dohľadu vo veciach Aktu o AI.

Predmetné zároveň predpokladá, že medzi všeobecným orgánom dohľadu a sektorovými orgánmi by mala vzniknúť vhodná synergia pri výkone svojich pôsobností. MIRRI má zakotvenú pôsobnosť aj koordinácie výkonu štátnej správy so sektorovými orgánmi, z ktorej sa dá vyčítať, že by malo poskytovať napríklad konzultácie, či poradenstvo sektorovým orgánom. Z dôvodu právnej istoty by uvedené mohlo byť prípadne pretavené aj do normatívneho textu zákona. Za vhodné by sa potom dalo považovať aj napríklad zriadenie pracovných skupín medzi jednotlivými orgánmi dohľadmi s cieľom výmeny a zdieľania skúseností a vedomostí medzi nimi.

Návrh zákona v súčasnosti neupravuje notifikujúce orgány. Návrh zákona len všeobecne tento pojem využíva, ale bližšie mu nedáva žiaden obsah, neupravuje kompetencie konkrétneho orgánu tak, aby z textu bolo zrejmé, kto notifikujúcim orgánom v budúcnosti bude.

Uvedené by malo zrejme byť (podľa predloženej predbežnej informácie) predmetom iného právneho predpisu, konkrétne vychádzame z návrhu zákona, ktorým sa upravujú inštitucionálne podmienky, pôsobnosť orgánov, práva a povinnosti subjektov v súvislosti s využívaním systémov umelej inteligencie.²⁵ Toto roztrieštenie nepovažujeme za vhodné, a to s poukazom vôbec aj na legislatívne označenia analyzovaného návrhu zákona,

---

²⁴ Napríklad HORVAT, M. In CEPEK, B. a kol. Správne právo hmotné. Všeobecná časť. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 160-161.

²⁵ Legislatívny proces PI/2025/2; dostupné na <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/PI/2025/2>.

z ktorého sa dá vyčítať ambícia „pokryť“ organizačné aspekty štátnej správy v oblasti umelej inteligencie. Tento zámer podľa nášho názoru nebude naplnený, pokiaľ právna úprava týkajúca sa notifikujúcich subjektov bude prenechaná na osobitnú právnu úpravu.

Z Aktu o AI pritom vyplýva povinnosť oznámiť zriadenie notifikujúceho orgánu v lehote do 2. augusta 2025. Z čl. 28 ods. 1 a 2 Aktu o AI vyplýva, že musí byť zriadený aspoň jeden (odsek 1), pričom ním môže byť aj vnútroštátny akreditačný orgán podľa nariadenia (ES) č. 765/2008 (v podmienkach Slovenskej republiky ide o Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky).

Sme preto toho názoru, že uvedené by malo byť predmetom priamo návrhu zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie.

Nad tento rozsah, vzhľadom na odborné vedecké zameranie autorov tohto príspevku by sme ešte uviedli naše zhodnotenie navrhovaných § 11 a 12 návrhu zákona, teda pripomienky k predbežným opatreniam a k správny deliktom.

Vo vzťahu k § 11 si dovoľujeme upozorniť na textáciu odseku 1²⁶ a 5,²⁷ kde z odseku 1 vyplýva možnosť vydať predbežné opatrenie len pred začatím konania o uložení pokuty, zatiaľ čo následne na to odsek 5 určuje, že ho možno vydať aj počas tohto konania.

Odvolať sa voči predbežnému opatreniu nemá podľa textu návrhu (odsek 4) odkladný účinok. Zaujímavou tu bude potom možnosť súdneho prieskumu uvedeného predbežného opatrenia. Tu poukazujeme na § 7 písm. e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, podľa ktorého správne súdy nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania. Bude preto na žalobcovi, aby v prípade podanej správnej žalobe preukázal dôsledok ujmy na vlastných subjektívnych právach na to, aby bolo rozhodnutie o predbežnom opatrení preskúmané v správnom súdnictve.

Vo vzťahu k § 12 návrhu zákona treba uviesť, že zákonodarca v navrhovanom odseku 1 len formou odkazu pod čiarou (a aj to formuláciou „napríklad“) odkazuje na čl. 81 ods. 1 Aktu o AI ohľadne skutkových podstát správnych deliktov. Sme toho názoru, že uvedené je diskutabilné, pokiaľ ide o zásadu *nullum crimen sine lege*,²⁸ osobitne *nullum crimen sine*

---

²⁶ Všeobecný orgán dohľadu nad trhom môže pred začatím konania o uložení pokuty alebo za splnenia podmienok podľa osobitného predpisu vydať predbežné opatrenie, ktorým v nevyhnutnom rozsahu na predídenie vzniku rizika podľa osobitného predpisu.

²⁷ Ustanoveniami odsekov 1 až 4 nie je dotknutá možnosť vydať predbežné opatrenie v konaní o uložení pokuty.

²⁸ K zásade všeobecne pozri Hamuláková, Z., HORVAT, M. Základy správneho práva trestného. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 55-57.

lege certa.²⁹ Vhodnejšie sa tu javí odkázať na všetky ustanovenia Aktu o AI, ktoré upravujú správne delikty a nielen odkázať na skutkové podstaty príkladným spôsobom.

V odseku 2 potom zákonodarca definuje ročný obrat,³⁰ pričom však Akt o AI ustanovuje, že za obrat treba považovať celosvetový ročný obrat za predchádzajúci finančný rok.³¹ Je teda otázne, či touto definíciou vytvára zákonodarca kritériá, ktoré sú v súlade s úmyslom európskeho zákonodarcu.

Odsek 3³² považujeme za nadbytočný, pretože Akt o AI v čl. 99 ods. 7 (ale aj čl. 100 ods. 1) upravuje podrobné kritériá, na čo všetko musí orgán verejnej správy prihliadnúť pri ukladaní pokuty (písmená a/ až j/ predmetného ustanovenia).

V navrhovanom odseku 7 sa určuje, že výkon rozhodnutia, ktorým bola uložená pokuta, možno nariadiť najneskôr do piatich rokov odo dňa uplynutia lehoty určenej pre splnenie povinnosti jej zaplatenia. Nie je zjavné, prečo zákonodarca upravil takto dlhú túto lehotu.³³ S prihliadnutím na lehotu na vyvodenie zodpovednosti, tak možno pri maximálnych dĺžkach lehoty dospieť k tomu, že pokuta sa bude vymáhať 10 rokov po spáchaní správneho deliktu, čo považujeme za neproporčné. Navyše, sám správny poriadok (ktorý sa uplatňuje na predmetné ustanovenie) upravuje túto lehotu ako trojročnú (§ 71 ods. 3 správneho poriadku).

Čo v súčasnosti návrh zákona neupravuje, sú možnosti riešenia situácie aj inak, než represívne. Túto možnosť pritom Akt o AI výslovne spomína v čl. 99 ods. 1, keď ustanovuje, že členské štáty okrem pokút môžu upraviť aj iné opatrenia presadzovania, ktoré môžu zahŕňať varovania a nepeňažné opatrenia a sú uplatniteľné pri porušeníach tohto nariadenia zo strany prevádzkovateľov. Sme toho názoru, že verejná správa by nemala pôsobiť výlučne represívne, ale aj preventívne.

---

²⁹ K zásade všeobecne pozri HORVAT, M. Nullum crimen sine lege certa – opomínaný princíp správneho trestania? In KOČIČIAROVÁ, S. (ed.) Princípy trestania a správne delikty. Trnava : Trnavská univerzita, Právnická fakulta, 2016, s. 79 a nasl..

³⁰ Na účely určenia sadzby pokuty je ročným obratom celkový obrat dosiahnutý súhrnne vo všetkých krajinách, kde osoba vykonáva činnosť, v bezprostredne predchádzajúcom účtovnom období trvajúcom 12 mesiacov, vychádzajúc pritom najmä z poslednej dostupnej účtovnej závierky. Ak je osoba materskou spoločnosťou alebo dcérskou spoločnosťou materskej spoločnosti, ktorá musí vypracúvať konsolidovanú účtovnú závierku, ako celkový ročný obrat sa použije celkový ročný obrat podľa poslednej dostupnej konsolidovanej účtovnej závierky schválenej riadiacim orgánom hlavnej materskej spoločnosti a zostavenej podľa právne záväzných aktov Európskej únie v oblasti účtovníctva.

³¹ Napríklad čl. 99 ods. 2 a 3.

³² Pri ukladaní pokuty sa prihliada na povahu, závažnosť, čas trvania a následky porušenia povinnosti.

³³ Osobitne, keď lehota na vyvodenie zodpovednosti je určená ako objektívna lehota piatich rokov (odsek 5).

5. ZÁVER

Integrácia umelej inteligencie do kľúčových oblastí života vyvolala potrebu dohľadu nad ňou. Štáty čelia výzve, ako regulovať umelú inteligenciu bez obmedzenia inovácií či práv. Európska únia preto prijala Akt o AI, ktorý je prvým komplexným regulačným rámcom pre členské štáty. Akt zavádza klasifikáciu systémov umelej inteligencie podľa ich rizika na neprijateľné (zakázané), vysoké (prísne povinnosti), obmedzené (transparentnosť) a minimálne (bez povinností). Akt o AI podporuje dôveryhodný vývoj umelej inteligencie a kladie si za cieľ chrániť práva, zvyšovať transparentnosť a zodpovednosť.

Článok 113 Aktu o AI ustanovuje, že nariadenie nadobúda účinnosť 1. augusta 2024, no väčšina jeho ustanovení sa začne uplatňovať až 2. augusta 2026. Zavádza tri prechodné obdobia pre vybrané články (2. februára 2025, 2. augusta 2025 a 2. augusta 2027). Akt o AI kladie na členské štáty povinnosť zabezpečiť organizáciu verejnej správy tak, aby dokázala plniť úlohy vyplývajúce z nariadenia. Jednou z povinností je aj to, že každý štát musí určiť aspoň jeden notifikujúci orgán a jeden orgán dohľadu nad trhom, pričom tieto orgány musia byť nezávislé, odborne a personálne zabezpečené. Dohľad je koncipovaný ako viacvrstvový: Európska rada pre AI koordinuje metodiku a znalosti, národné orgány dohliadajú na trh a notifikujúce orgány zabezpečujú posudzovanie zhody. Členské štáty majú flexibilitu v organizácii, no musia zabezpečiť transparentnosť, kontaktné miesta a dostatočné zdroje. Lehota na vymenovanie orgánov bola 2. august 2025, pričom väčšina štátov ich zatiaľ neurčila.

Slovenský zákonodarca začal 1. augusta 2025 medzirezortné pripomienkové konanie k návrhu zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie, ktorým sa implementuje Akt o AI. Cieľom je legislatívne upraviť inštitucionálne zabezpečenie dohľadu nad trhom, určiť príslušné orgány, notifikujúci orgán, kontaktné miesto a podmienky regulačného experimentálneho prostredia. MIRRI je určené ako všeobecný orgán dohľadu nad trhom, zároveň plní koordinačné, analytické a metodické úlohy, vybavuje sťažnosti, vykonáva kontroly, vydáva predbežné opatrenia a ukladá pokuty. Zákon zavádza decentralizovaný model dohľadu, kde okrem MIRRI pôsobia aj sektorové orgány ako Úrad na ochranu osobných údajov a NBÚ.

Decentralizovaný model, ktorý upravuje všeobecný aj sektorové orgány dohľadu, je náročný na koordináciu a môže viesť ku konfliktom pôsobností, preto je potrebné zosúladiť osobitné predpisy s návrhom zákona a jasne vymenovať sektorové orgány vrátane odkazov na relevantné predpisy. Synergia medzi MIRRI a sektorovými orgánmi by mala byť podporená aj normatívne, napríklad zriadením pracovných skupín. Návrh zákona však neupravuje notifikujúce orgány, čo je v rozpore s požiadavkami Aktu o AI na ich vymenovanie do 2. augusta 2025. K ďalším pripomienkam patrí aj úprava predbežných opatrení (§ 11), kde nie je jasné, kedy ich možno vydať, a otázna je aj možnosť ich súdneho prieskumu. Pri správnych deliktoch (§ 12) je diskutabilné odkazovanie len na príkladné skutkové podstaty a definícia obratu. Zákon by mal podľa nášho názoru umožniť aj preventívne opatrenia, nielen represívne, v súlade s Aktom o AI. V súčasnosti je podľa našich informácií návrh zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie

v stave vyhodnocovania pripomienok vznesených v rámci medzirezortného pripomienkového konania. Je preto možné, že niektoré z vyššie vznesených pripomienok budú zapracované a finálna verzia zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie bude mať odlišnú podobu.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. CALO, R. *Artificial Intelligence Policy: A Primer and Roadmap*. In UC Davis Law Review, 51(2), 2018.
2. DWIVEDI, R., ELLURI, L. *Exploring generative artificial intelligence research: A bibliometric analysis approach*. In IEEE Access, vol. 12/2024.
3. European Commission. *Proposal for a Regulation Laying Down Harmonised Rules on Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act)*. COM/2021/206 final. 2021.
4. FOSSO WAMBA, S., BAWACK, R. E., GUTHRIE, C., QUEIROZ, M. M., CARILLO, K. D. A. *Are we preparing for a good AI society? A bibliometric review and research agenda*. In Technological Forecasting Social Change, vol. 164, Mar. 2021. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120482>.
5. HAMUĽÁKOVÁ, Z., HORVAT, M. *Základy správneho práva trestného*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019.
6. HORVAT, M. *Nullum crimen sine lege certa – opomínaný princíp správneho trestania?* In Košičiarová, S. (ed.) *Princípy trestania a správne delikty*. Trnava: Trnavská univerzita, Právnická fakulta, 2016.
7. HORVAT, M. In CEPEK, B. a kol. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017.
8. JURIC, M., SANDIC, A., BRCIC, M. *AI safety: State of the field through quantitative lens*. <https://arxiv.org/pdf/2002.05671>.
9. LU Q., ZHU L., XU X., WHITTLE J., ZOWGHI D., JACQUET A. *Responsible AI Pattern Catalogue: A Collection of Best Practices for AI Governance and Engineering*. In ACM Comput. Surv. 56, 7, 2024.
10. MASLEJ, N. a kol. *The AI Index 2024 Annual Report*. AI Index Steering Committee. https://hai.stanford.edu/assets/files/hai_ai-index-report-2024-smaller2.pdf.
11. PARISINI, E., DERVISHAJ, E. *Emerging models of national competent authorities under the EU AIA*. In Conference on Digital Government Research, 26/2025. <https://doi.org/10.59490/dgo.2025.1007>.
12. VEALE, M., BORGESIU, F. Z. *Demystifying the Draft EU Artificial Intelligence Act*. In Computer Law Review International, 22(4), 2021.
13. VRABKO, M. a kol. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava: C. H. Beck, 2025.

14. WEIDIGNER, L., RAUH, M., MARCHAL, N., MANZINI, A., HENDRICKS, L. A., MATEOS-GARCIA, J., BERGMAN, S., KAY, J., GRIFFIN, C., BARIACH, B., GABRIEL, I., RIESER, V., ISSAC, W. *Sociotechnical safety evaluation of generative AI systems*. <https://arxiv.org/pdf/2310.11986>.
15. ZENNER, K. *The EU AI Act: Responsibilities of the Member States*. <https://www.kaizenner.eu/post/ai-act-responsibilities-ms>.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTOROV

doc. JUDr. Matej Horvat, PhD.,

Katedra správneho a environmentálneho práva

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

E-mail: matej.horvat@flaw.uniba.sk

doc. JUDr. Zuzana Hamuláková, PhD.

Katedra správneho a environmentálneho práva

Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

E-mail: zuzana.hamulakova@flaw.uniba.

TRANSPARENTNOSŤ AUTOMATIZOVANÉHO ROZHODOVACIEHO PROCESU VO VEREJNEJ SPRÁVE¹

TRANSPARENCY OF THE AUTOMATED DECISION-MAKING PROCESS IN PUBLIC ADMINISTRATION

RADOMÍR JAKAB

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Jednou z nevyhnutných požiadaviek vzťahujúcich sa na využívanie automatizácie v rozhodovacích procesoch vo verejnej správe je zabezpečenie transparentnosti tohto systému, a to v záujme ochrany práv dotknutých osôb takýmto rozhodovaním. Preto sme sa v rámci výskumu zaoberali práve požiadavkou vzťahujúcou sa na transparentnosť a odôvodnenosť rozhodnutia, resp. aj samotného rozhodovania vo verejnej správe pri využívaní automatizácie, či umelej inteligencie. V tejto súvislosti sa skúmanie zameriavalo na vymedzenie pojmu transparentnosť v súvislosti s využívaním umelej inteligencie, na existujúce parciálne požiadavky na transparentnosť vyvoditeľné zo súčasnej právnej regulácie, a následne z toho sme vyvodili konkrétne požiadavky vzťahujúce sa na transparentnosť v automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe. Tieto požiadavky sme kategorizovali do troch skupín, pričom prvá zahŕňala proaktívne informovanie dotknutej osoby o použití automatizovaného systému a jeho charakteristikách, druhá je o možnosti prístupu k detailným informáciám o funkčnosti použitého systému a tretia slúži na zabezpečenie verejnej publicity funkčnosti systému automatizovaného rozhodovania.

ABSTRACT

One of the essential requirements relating to the use of automation in decision-making processes in public administration is to ensure the transparency of this system, in order to protect the rights of the persons affected by such decision-making. Therefore, within the framework of the research, we dealt with the requirement relating to the transparency and justification of the decision, or the decision-making itself in public administration when using automation or artificial intelligence. In this context, the research focused on defining the concept of transparency in connection with the use of artificial intelligence, on the

---

¹ Tento príspevok vznikol s podporou a je výstupom riešenia výskumného projektu podporeného Vedeckou grantovou agentúrou VEGA č. 1/0062/25 s názvom Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe.

existing partial requirements for transparency derivable from current legal regulation, and subsequently we derived specific requirements relating to transparency in automated decision-making processes in public administration. We categorized these requirements into three groups, the first of which included proactive informing the person concerned about the use of the automated system and its characteristics, the second about the possibility of accessing detailed information about the functionality of the system used, and the third serves to ensure publicity of the functionality of the automated decision-making system.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Automatizácia, umelá inteligencia, verejná správa, rozhodovania.

KEY WORDS

Automation, artificial intelligence, public administration, decision-making.

1. ÚVOD

Umelá inteligencia sa stáva integrálnou súčasťou každodenného života. Možno sa s ňou stretnúť už takmer v každej oblasti počnúc zdravotníctvom, dopravou, školstvom, výskumom, a napokon aj v rámci samotnej činnosti štátu a jeho zložiek. Umelá inteligencia sa prejavuje aj v automatizácii úloh vzťahujúcich sa na ľudské myslenie, ako je rozhodovanie, riešenie problémov a učenie.² S prechodom na digitálne platformy a so zavedením automatizácie sú spojené zjavné výhody spočívajúce v dosiahnutí vyššej rýchlosti, efektívnosti a kvality rozhodovania. To následne zvyšuje hospodárnosť, presnosť a precíznosť rozhodovania.³

Berúc do úvahy výhody využívania umelej inteligencie, ani štáty nemôžu si dovoliť zaostávať v týchto nových trendoch a efektívne čeliť výzve, ktorá spočíva v rozvoji umelej inteligencie a jej využívania pri činnostiach zabezpečených štátom, vrátane rozhodovacích procesov štátu. Niektoré štáty už túto výzvu riešia, iné sa tým budú musieť začať zaoberať. Teda, v najbližšom období bude potrebné sa ešte intenzívnejšie zaoberať možnosťami využitia umelej inteligencie v rozhodovacích procesoch v oblasti súdnictva, ako aj v oblasti verejnej správy, resp. ostatnej činnosti štátu.⁴

---

² RUSSELL, S. J., P. NORVIG a E. DAVIS. Artificial intelligence: a modern approach. 3rd ed. Boston: Pearson, c2010. Prentice Hall series in artificial intelligence. ISBN 978-0136042594.

³ NG, Y., E. L. WINDHOLZ a J. MOUTSIAS. Legal Considerations in Machine-Assisted Decision-Making: Planning and Building as a Case Study. Bond Law Review. 2023, 35(1), s. 144.

⁴ K tomu bližšie v Council of Europe (ed.). Artificial Intelligence and Administrative Law. Comparative study on administrative law and the use of artificial intelligence and other algorithmic systems in administrative decision-making in the Member States of the Council of Europe. Strasbourg: Council of Europe, 2022.

Umelá inteligencia určite nájde svoje opodstatnenie aj v rámci rozhodovacích procesoch vo verejnej správe v súvislosti s postupným implementovaním automatizácie rozhodovacích procesov (ADM) vo verejnej správe. Rozhodovanie vo verejnej správe zaiste môže mať výhody z využívania automatizácie, vrátane umelej inteligencie. Automatizované systémy môžu spravovať viacero typov rozhodovacích procesov založených na spravodlivých štandardoch, čím dôjde aj k zlepšeniu výsledkov verejnej správy, keďže dokážu rozhodovať efektívne a v krátkom čase. To zároveň povedie k zefektívneniu celého systému verejnej správy z dôvodu zníženia času potrebného pre rozhodovanie a zníženia potreby ľudských zdrojov.⁵

Zároveň je potrebné uviesť, že integrovanie umelej inteligencie do rozhodovacích procesoch vo verejnej správe môže viesť k výraznejším zmenám v správnom konaní z dôvodu potreby transformácie súčasných zvyklostí, úpravy organizačnej štruktúry orgánov verejnej správy a procesných metód vo verejnej správe.⁶ No s tým je zároveň spojená aj druhá stránka, ktorou je potreba zachovania zákonnosti pri jej využívaní a ochrany základných práv a slobôd jednotlivcov, stanovenie miery a limitov nahradenia človeka umelou inteligenciou v takýchto procesoch. Jedným z takýchto problémov je aj to, do akej miery môže umelá inteligencia nahradiť človeka v rozhodovacích procesoch, pri ktorých sa vyžaduje správne uváženie, resp. administratívna diskrečia.

Práve ostatne zmieneným problémom sa zaoberal autor tohto príspevku v rámci svojej recentnej výskumnej činnosti, ktorej závery boli publikované v článku *Umelá inteligencia a správne uváženie*.⁷ Zo záverov vyplýva, že by bolo iba na škodu, ak by verejná správa v rámci svojej rozhodovacej činnosti nevyužívala potenciál aj umelej inteligencie založenej na strojovom učení, tzv. silnej umelej inteligencie. Inak by sa dostala do konkurenčnej nevýhody vo vzťahu k súkromnej správe. No pri nasadení silnej umelej inteligencie do rozhodovacích procesoch vo verejnej správe, bude potrebné zohľadniť a aj legislatívne upraviť limity jej využitia. Legislatívne riešenia umožňujúce využitie silnej umelej inteligencie v administratívnych rozhodovacích procesoch by mali stanoviť požiadavky na zabezpečenie transparentnosti rozhodovania, odôvodnenosť rozhodnutia, na kontrolu a preskúmanie rozhodnutia s ingerenciou ľudského prvku. A s tým nepochybne súvisí aj legislatívne zakotvenie konkrétnych záruk na zabezpečenie týchto požiadaviek.

---

⁵ RIZK, A. a I. LINDGREN. Automated decision-making in public administration: Changing the decision space between public officials and citizens. *Government Information Quarterly* [online]. Elsevier BV, 2025, 42(3), 102061 [cit. 2025-10-29]. DOI: 10.1016/j.giq.2025.102061. ISSN 0740-624X.

⁶ PARYCEK, P., V. SCHMID a A. NOVAK. Artificial Intelligence (AI) and Automation in Administrative Procedures: Potentials, Limitations, and Framework Conditions. *Journal of the Knowledge Economy* [online]. Springer Science and Business Media, 2023, 15(2), 8390-8415 [cit. 2025-10-29]. DOI: 10.1007/s13132-023-01433-3. ISSN 1868-7873. Dostupné na: <https://link.springer.com/article/10.1007/s13132-023-01433-3>.

⁷ JAKAB, R. (2026). Umelá inteligencia a správne uváženie, *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, Vol (72/1), ISSN 0323-0619.

Cieľom tohto príspevku je tak nadviazať na vyššie uvedený výskum a hlbšie sa zaoberať požiadavkou vzťahujúcou na transparentnosť a odôvodnenosť rozhodnutia, resp. aj samotného rozhodovania vo verejnej správe pri využívaní umelej inteligencie. V tejto súvislosti sa skúmanie zameriava na vymedzenie pojmu transparentnosť v súvislosti s využívaním umelej inteligencie, na existujúce parciálne požiadavky na transparentnosť vyvoditeľné zo súčasnej právnej regulácie, a následne z toho vyvodit' konkrétne požiadavky vzťahujúce sa na transparentnosť v automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe.

Pri výskume v rozsahu vymedzeného cieľa boli využité najmä základné metódy výskumu typické pre právne vedy. V prvom rade bola využívaná analýza v súvislosti so skúmaním aktuálnej spisby doma aj v zahraničí týkajúcej sa vymedzenia pojmu transparentnosť vo vzťahu k využívaniu umelej inteligencie. Taktiež bola vykonaná analýza relevantných právnych predpisov na úrovni Európskej únie, Rady Európy, vnútroštátnych predpisov v Slovenskej republike, z ktorých vyplývajú čiastkové požiadavky na transparentnosť. Následne, na základe syntézy a dedukcie, boli jednotlivé čiastkové požiadavky agregované do jedného celku, a to v podobe vytvorenia katalógu požiadaviek vo vzťahu k transparentnosti, ktoré je potrebné buď aplikovať alebo ešte aj legislatívne precizovať v právnej úprave regulujúcej možnosti využitia umelej inteligencie v rozhodovacích procesoch vo verejnej správe. Keďže v Slovenskej republike takáto úprava nie je, šlo by teda o návrh čiastkovej úpravy vo vzťahu k riešenému problému.

2. VYMEDZENIE TRANSPARENTNOSTI V AUTOMATIZOVANÝCH ROZHODOVACÍCH SYSTÉMOCH

Jedným z aspektov princípu právneho štátu je aj to, že verejná moc (vrátane verejnej správy) musí byť dostatočne transparentná, a zároveň dodržiavať pravidlá a rozhodnutia, ktoré sama vytvorila.⁸ Netransparentný systém s väčšou pravdepodobnosťou produkuje nespravodlivé výstupy, keďže je obťažné ho posudzovať, kontrolovať a korigovať.⁹ Táto požiadavka transparentnosti sa týka zaiste rozhodovacieho procesu realizovaného človekom. No nepochybne je relevantná aj vo vzťahu automatizovanému rozhodovaciemu procesu, hlavne takému, ktorý využíva umelú inteligenciu.

Ako uvádza Fick, existujú dve hlavné príčiny problémov s transparentnosťou v systémoch automatizovaného rozhodovania. Po prvé, nejednoznačnosť týchto systémov môže skrývať rôzne úmyselné a neúmyselné skreslenia a manipulácie. Po druhé, motivácia verejnosti spochybňovať výsledky týchto systémov je priamo úmerná nedostatkom ich

---

⁸ ZALNIERIUTE, M., L. BENNETT MOSES a G. WILLIAMS. The Rule of Law and Automation of Government Decision-Making. SSRN Electronic Journal [online]. Elsevier BV, 2019, 82(3), 1-28 [cit. 2025-10-29]. DOI: 10.2139/ssrn.3348831. ISSN 1556-5068. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3348831>.

⁹ Podobne SCHOEFFER, J. A Human-Centric Perspective on Fairness and Transparency in Algorithmic Decision-Making [online]. , 1-6 [cit. 2025-10-29]. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2205.00033>. Dostupné na: <https://arxiv.org/abs/2205.00033>.

transparentnosti.¹⁰ Ľudia radi konšpirujú o veciach, systémoch, ktoré sú pre nich nie celkom zrejmé a ktoré sú zahalené rúškom tajomstva. Okrem uvedeného, ďalším problémom netransparentnosti automatizovaného rozhodovacieho systému je aj jeho komplikovaná preskúmateľnosť, ako aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia, ktoré je jeho výsledkom. Za účelom eliminácie týchto rizík je potrebné dbať o to, aby automatizované rozhodovacie procesy vo verejnej správe boli dostatočne transparentné a odôvodnené.

Nedostatočná transparentnosť v automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe môže mať dve roviny. Jedna spočíva v nedostatočnej transparentnosti z dôvodu nepochopenia fungovania algoritmu a jeho nedostatočné odôvodnenie pochopiteľné aj pre laikov (najmä účastníkov konania). Ide o rovinu tzv. technického black boxu. Druhá rovina spočíva v tom, že aj samotný algoritmus je predmetom ochrany duševného vlastníctva a obchodného tajomstva, pričom jeho tvorca ho nemusí chcieť sprístupniť za účelom ochrany svojich práv.¹¹ Ide o rovinu tzv. právneho black boxu.¹²

Prvá rovina transparentnosti spočíva v technických problémoch v pochopení fungovania systému AI využitého pri rozhodovacom procese. Systém potrebuje byť pochopený na to, aby mohol fungovať zodpovedne.¹³ Pri automatizovanom rozhodovaní je dôležité, aby bolo možné zistiť dôvody, prečo automatizovaný systém vôbec začal konanie a prijal rozhodnutie a či tieto dôvody sú relevantné. Okrem toho, aj takéto rozhodnutie musí obsahovať rovnaké odôvodnenie z hľadiska obsahovej časti ako rozhodnutie prijaté človekom. Iba na základe poznania týchto dôvodov bude možné dané rozhodnutie preskúmať a posúdiť jeho zákonnosť a správnosť. Absencia dostatočnej transparentnosti môže ohroziť legitimitu automatizovaného systému z hľadiska jeho prijateľnosti a dôveryhodnosti.

Druhá rovina transparentnosti spočíva v právnych problémoch súvisiacich s ochranou práv duševného vlastníctva a obchodného tajomstva tvorca daného systému. Tvorca tohto systému nemusí byť ochotný otvoriť algoritmus verejnosti a umožniť jeho čitateľnosť. S tým súvisí problém spočívajúci v možnosti preskúmania rozhodnutia prijatého automatizovaným systémom, pri ktorom nie je aspoň všeobecné zhrnutie dôvodov aplikácie automatizovaného systému a spôsobu, ako vyhodnocoval relevantné informácie.

---

¹⁰ FINCK, M., *Automated Decision-Making and Administrative Law* (August 5, 2019). Forthcoming, P. Cane et al. (eds), *Oxford Handbook of Comparative Administrative Law*, Oxford, Oxford University Press, 2020, Max Planck Institute for Innovation & Competition Research Paper No. 19-10, Dostupné na SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3433684>.

¹¹ K tomu bližšie KOPČOVÁ, R. *Ochrana algoritmov v kontexte patentového práva a autorského práva*. *STUDIA IURIDICA Cassoviensia* [online]. 2024, 12(2), 80-98 [cit. 2025-6-24]. DOI: 10.33542/SIC2024-2-06. ISSN 13393995. Dostupné na: <https://zenodo.org/records/13842013>.

¹² LIU, H., CH. LIN a Y. CHEN. *Beyond State v Loomis: artificial intelligence, government algorithmization and accountability*. *International Journal of Law and Information Technology* [online]. 2019, 27(2), s. 135. DOI: 10.1093/ijlit/eaz001. ISSN 0967-0769.

¹³ ZALNIERIUTE, M., L. BENNETT MOSES a G. WILLIAMS. *The Rule of Law and Automation of Government Decision-Making*. *SSRN Electronic Journal* [online]. DOI: 10.2139/ssrn.3348831. ISSN 1556-5068. s. 455.

V tomto ohľade vyvstáva otázka, či takéto automatizované systémy môžu byť využité v rozhodovacích procesoch vo verejnej správe, prípadne či iba pod ľudským dohľadom.

Z právneho hľadiska neprichádza do úvahy kompromis ohľadom presnosti a efektívnosti rozhodovacieho procesu na strane jednej a ohľadom jeho transparentnosti na strane druhej. Kritérium výkonu nemôže byť nadriadené kritériu transparentnosti rozhodovacieho procesu. Preto automatizované systémy sa môžu nasadzovať do rozhodovacieho procesu vo verejnej správe iba vtedy, ak sa docieli nielen uľahčenie, zrýchlenie rozhodovania vo verejnej správe, ale aj zabezpečenie dostatočnej transparentnosti takéhoto rozhodovania.

3. IDENTIFIKÁCIA POŽIADAVIEK NA TRANSPARENTNOSŤ V RÁMCI SÚČASNEJ PRÁVNEJ REGULÁCIE

V rámci predchádzajúceho nášho výskumu boli skúmané právne možnosti automatizácie rozhodovacích procesov v oblasti verejnej správy v Slovenskej republike. Z jeho záverov vyplýva, že za súčasného právneho stavu je možná automatizácia iba v rámci jednotlivých fáz rozhodovacieho procesu vo verejnej správe, pričom musí byť zachovaná ingerencia ľudského faktora, ktorý zastrešuje celý proces rozhodovania. Za účelom umožnenia plnej automatizácie, t.j. v rámci všetkých fáz rozhodovacieho procesu, bolo by nevyhnutné prijať legislatívnu úpravu umožňujúcu takúto automatizáciu v rozhodovacích procesoch vo verejnej správe. Táto právna úprava by mala okrem zakotvenia možnosti automatizácie upravovať aj preventívne a následne záruky zákonnosti v automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe.¹⁴

No to neznamena, že niektoré z uvedených preventívnych alebo následných záruk nie je možné vyvodit' už z existujúcej slovenskej alebo európskej regulácie. Ide však o fragmentové regulácie vo vzťahu k jednotlivým aspektom priamo alebo nepriamo aplikujúcich sa aj na automatizované rozhodovacie procesy vo verejnej správe. A práve jednotlivé takéto fragmentové regulácie by mali byť podkladom a východiskom pre komplexnú legislatívnu úpravu umožňujúcu a regulujúcu automatizáciu v rozhodovacích procesoch vo verejnej správe.

Ako bolo uvedené vyššie, transparentnosť činnosti verejnej moci je jedným z aspektov princípu právneho štátu. Ide o záruku zákonnosti činnosti verejnej moci, ktorá pôsobí tak preventívne, ako aj následne. Transparentnosť vo verejnom sektore je v zásade založená na demokratickom práve poznať a mať prístup k informáciám o činnosti orgánov verejnej moci. Toto právo je podporené Všeobecnou deklaráciou ľudských práv (článok 19) a Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach (článok 19.2). 13 štátov tiež ratifikovalo Dohovor Rady Európy č. 205 o prístupe k úradným dokumentom (Tromsøský dohovor). Napokon toto právo je premietnuté v ústavách jednotlivých štátoch, v podmienkach Slovenskej republiky v čl. 26 ods. 5 Ústavy SR.

---

¹⁴ JAKAB, R. National report on automation in decision-making in public administration in Slovakia. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2024, 70(2), 147-157.

V ďalšom texte je venovaná pozornosť práve transparentnosti v rozsahu, ako vyplýva z jednotlivých fragmentových regulácií. Táto analýza nie je samoúčelná. Jej cieľom je následne vyvodiť požiadavky na transparentnosť, ktoré by mala reflektovať už zmienená komplexná právna úprava.

3.1 Požiadavky na transparentnosť vyplývajúce z GDPR

Požiadavky na transparentnosť je možné v prvom rade identifikovať v GDPR.¹⁵ Fragmentovanosť tejto regulácie je daná tým, že sa vzťahuje na ochranu fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a na stanovenie pravidiel týkajúcich sa voľného pohybu osobných údajov. No vzhľadom na to, že pri automatizovanom rozhodovaní vo verejnej správe je možné predpokladať, že dôjde k spracúvaniu osobných údajov, má na mieste brať do úvahy túto reguláciu. Tá v čl. 22 bode 1 zakotvuje právo dotknutej osoby na to, „*aby sa na ňu nevzťahovalo rozhodnutie, ktoré je založené výlučne na automatizovanom spracúvaní, vrátane profilovania, a ktoré má právne účinky, ktoré sa jej týkajú alebo ju podobne významne ovplyvňujú.*“ V nasledujúcom ods. 2 sú stanovené výnimky, kedy automatizované spracovanie a profilovanie je možné, pričom medzi takéto výnimky patrí aj to, že je to „*povolené právom Únie alebo právom členského štátu, ktorému prevádzkovateľ podlieha a ktorým sa zároveň stanovujú aj vhodné opatrenia zaručujúce ochranu práv a slobôd a oprávnených záujmov dotknutej osoby.*“¹⁶ Teda aj z tohto ustanovenia vyplýva požiadavka na existenciu právneho základu pre automatizované rozhodovanie vo verejnej správe so stanovením záruk ochrany práv a slobôd a oprávnených záujmov dotknutej osoby.

GDPR stanovuje aj konkrétne požiadavky na transparentnosť pri spracovaní osobných údajov v čl. 12, podľa ktorého „*Prevádzkovateľ prijme vhodné opatrenia s cieľom poskytnúť dotknutej osobe všetky informácie uvedené v článkoch 13 a 14 a všetky oznámenia podľa článkov 15 až 22 a článku 34, ktoré sa týkajú spracúvania, a to v stručnej, transparentnej, zrozumiteľnej a ľahko dostupnej forme, formulované jasne a jednoducho, a to najmä v prípade informácií určených osobitne dieťaťu. Informácie sa poskytujú písomne alebo inými prostriedkami, vrátane v prípade potreby elektronickými prostriedkami. Ak o to požiadala dotknutá osoba, informácie sa môžu poskytnúť ústne za predpokladu, že sa preukázala totožnosť dotknutej osoby iným spôsobom.*“

A rovnako je relevantný aj čl. 15 bod 1 GDPR upravujúci právo dotknutej osoby na prístup k údajom. Podľa toho „*Dotknutá osoba má právo získať od prevádzkovateľa potvrdenie o tom, či sa spracúvajú osobné údaje, ktoré sa jej týkajú, a ak tomu tak je, má právo získať prístup k týmto osobným údajom a tieto informácie sa týkajú, okrem iného, aj*

---

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

¹⁶ Ďalšou výnimkou je to, že je to nevyhnutné na uzavretie alebo plnenie zmluvy medzi dotknutou osobou a prevádzkovateľom, a že je to založené na výslovnom súhlase dotknutej osoby.

existencie automatizovaného rozhodovania vrátane profilovania uvedeného v článku 22 ods. 1 a 4 a v týchto prípadoch aspoň zmysluplné informácie o použitom postupe, ako aj význame a predpokladaných dôsledkoch takéhoto spracúvania pre dotknutú osobu.“

Na základe uvedeného je možné teda konštatovať, že z GDPR vyplýva požiadavka, aby v prípade umožnenia automatizovaného rozhodnutia (aj vo verejnej správe) existoval na to zákonný (alebo úniový) základ, z ktorého vyplývajú garancie ochrany práv a slobôd a oprávnených záujmov dotknutých osôb. Dotknutej osobe musia byť prístupné informácie požadované vo všeobecnosti pri spracúvaní osobných údajov. Okrem toho, dotknutá osoba musí mať prístup k informáciám, že došlo k automatizovanému rozhodovaniu, a musia byť poskytnuté zmysluplné informácie o použitom postupe, ako aj význame a dôsledkoch takéhoto spracúvania pre dotknutú osobu.

3.2 Požiadavky na transparentnosť vyplývajúce z AI Aktu

Ďalším z relevantných právnych nástrojov, ktorý obsahuje fragmentové požiadavky na transparentnosť v automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe je AI Akt.¹⁷ Limitom daného nástroja je to, že sa aplikuje iba na automatizované systémy založené na umelej inteligencii na báze strojového učenia (nie na základe pravidiel). Druhým limitom je, že stanovuje požiadavky na kategóriu tzv. vysokorizikových systémov umelej inteligencie.¹⁸ Pričom automatizované rozhodovacie procesy vo verejnej správe môžu byť stavané aj na báze slabej umelej inteligencie, ktorá využíva pravidlá (nie strojové učenie), ako aj to, že nie všetky takéto procesy musia spadať do kategórie vysokorizikových. Preto tieto požiadavky sa nebudú automaticky aplikovať na všetky automatizované rozhodovacie procesy vo verejnej správe; ale iba na tie, ktoré spadajú pod rámec pôsobnosti AI Aktu. No napriek tomu, tieto požiadavky je potrebné reflektovať v komplexnej právnej regulácii automatizovaných rozhodovacích procesov vo verejnej správe.

V rozsahu výskumného zamerania je v prvom rade relevantný recitál 27, z ktorého vyplýva, že *„Transparentnosť“ znamená, že systémy AI sa vyvíjajú a používajú tak, aby umožňovali náležitú vysledovateľnosť a vysvetliteľnosť, pričom upozorňujú ľudí na to, že komunikujú a interagujú so systémom AI, a zároveň náležite informujú subjekty nasadzujúce systém AI o spôsobilostiach a obmedzeniach daného systému a dotknuté osoby o ich právach.“*

Požiadavka transparentnosti je následne bližšie upravená v čl. 13 a 50 AI Aktu. Podľa čl. 13 bodu 1 a 2 *„Vysokorizikové systémy AI musia byť dizajnované a vyvinuté tak, aby sa*

---

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii).

¹⁸ MIR, O. The AI Act from the Perspective of Administrative Law: Much Ado About Nothing? European Journal of Risk Regulation. Cambridge University Press (CUP), 2024, 16(1), 63-75. DOI: 10.1017/err.2024.54. ISSN 1867-299X.

zabezpečilo, že ich prevádzka je dostatočne transparentná na to, aby nasadzujúcim subjektom umožnila interpretovať výstupy systému a vhodne ich používať. Zabezpečí sa primeraný druh a stupeň transparentnosti, aby poskytovatelia a nasadzujúce subjekty mohli dodržiavať príslušné povinnosti stanovené v oddiele 3. K vysokorizikovým systémom AI sa vo vhodnom digitálnom formáte alebo inak prikladá návod na použitie obsahujúci stručné, úplné, správne a jasné informácie, ktoré sú pre nasadzujúce subjekty relevantné, prístupné a zrozumiteľné.“ Pričom v nasledujúcom bode 3 sú špecifikované obsahové náležitosti takéhoto návodu na použitie.

V čl. 50 AI Aktu sú následne vymedzené povinnosti v oblasti transparentnosti pre poskytovateľov a nasadzujúce subjekty určitých systémov umelej inteligencie. Podľa ods. 1 „*Poskytovatelia zabezpečia, aby systémy AI určené na priamu interakciu s fyzickými osobami boli dizajnované a vyvinuté tak, aby boli dotknuté fyzické osoby informované o tom, že interagujú so systémom AI, pokiaľ to nie je zrejmé z hľadiska fyzickej osoby, ktorá je primerane informovaná, pozorná a obozretná, pričom sa prihliada na okolnosti a kontext používania...“*. Následne sú špecifikované požiadavky transparentnosti na systémy umelej inteligencie, ktoré generujú syntetický zvukový, obrazový, video alebo textový obsah, a na systémy na rozpoznávanie emócií alebo systémy biometrickej kategorizácie.

Pre požiadavku transparentnosti je rovnako relevantný aj čl. 49 AI Aktu, ktorý zavádza registráciu poskytovateľa AI systému a samotného AI systému v databáze Únie. Táto povinnosť sa vzťahuje na vysokorizikové systémy, ako aj tie, ktoré poskytovateľ vyhodnotil, že nie sú vysokorizikové. Registrácia sa má vykonať pred tým, ako sa systém uvedie na trh alebo do prevádzky. Rovnako zavádza aj registráciu nasadzujúcich subjektov, ak sú nimi orgány verejnej moci, inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry Únie, a začatie používania systému umelej inteligencie z ich strany v databáze Únie. V bode 5 tohto ustanovenia sa predpokladá aj vytvorenie registrov na úrovni členských štátov vo vzťahu k tým vysokorizikovým systémom, ktoré sa neregistrujú v databáze Únie (ktoré sú uvedené v prílohe III bod 2). Registrácia systémov umelej inteligencie v dostupných databázach je významným predpokladom pre zabezpečenie verejnej kontroly takýchto systémov.

Ako bolo uvedené na úvod tejto časti, AI Akt neupravuje komplexne používanie systémov umelej inteligencie v rozhodovacích procesoch orgánov verejnej moci, či verejnej správy. V každom prípade, a to je veľmi dôležité, AI Akt nebráni členským štátom v tom, aby podriadili používanie systémov umelej inteligencie ich verejnými orgánmi dodatočným zárukám (čo vyplýva aj z čl. 26 bod 3). Členské štáty môžu zvýšiť – nie znížiť – minimálne záruky požadované v AI Akte a napr.: zakázať prijímanie určitých rozhodnutí plne automatizovaným spôsobom, používanie systémov strojového učenia v prípadoch, keď zákon vopred určuje kritériá pre administratívne rozhodnutie, používanie systémov, ktoré nemajú určitý stupeň spoľahlivosti, alebo používanie systémov umelej inteligencie v rámci určitých diskrečných právomocí; podriaďiť používanie vysokorizikových systémov podrobnejším posúdeniam vplyvu alebo vysvetleniam; rozšíriť požiadavky AI Aktu na používanie systémov, ktoré nepredstavujú vysoké riziko (napríklad povinnosť registrovať

takéto používanie v národných alebo miestnych databázach); rozšíriť záruky AI Aktu na právnické osoby dotknuté systémami umelej inteligencie atď.¹⁹ To sa nepochybne týka rozšírenia požiadavky transparentnosti v rozsahu uvedenom v AI Akte na všetky systémy umelej inteligencie v rámci rozhodovacích procesov vo verejnej správe.

3.3 Požiadavky na transparentnosť vyplývajúce z aktov Rady Európy

Jedným z významných právnych nástrojov z dielne Rady Európy je odporúčanie Výboru ministrov č. Cm/Rec(2020)1 o dopade algoritmových systémov na ľudské práva. Hoci ide o nástroj z kategórie soft law, je využiteľný pri implementovaní požiadaviek na systémy umelej inteligencie vo vnútroštátnom práve. V tejto súvislosti je možné poukázať v prvom rade na vymedzenie požadovanej úrovne transparentnosti v bode 4.1. tohto odporúčania. Z neho vyplýva nasledovné: *„Štáty by mali stanoviť primeranú úroveň transparentnosti, pokiaľ ide o obstarávanie, používanie, návrh a základné kritériá a metódy spracovania algoritmickej systémov implementovaných nimi a pre nich alebo aktérmi zo súkromného sektora. Legislatívne rámce pre duševné vlastníctvo alebo obchodné tajomstvo by nemali takúto transparentnosť vylučovať, ani by sa štáty alebo súkromné strany nemali snažiť zneužívať ich na tento účel. Úroveň transparentnosti by mala byť čo najvyššia a primeraná závažnosti nepriaznivých vplyvov na ľudské práva, vrátane používania etických označení pre algoritmickej systémy, ktoré umožňujú používateľom navigáciu medzi systémami. Používanie algoritmickej systémov v rozhodovacích procesoch, ktoré predstavujú vysoké riziká pre ľudské práva, by malo podliehať obzvlášť vysokým štandardom, pokiaľ ide o vysvetliteľnosť procesov a výstupov.“*

V nasledujúcom bode je stanovená požiadavka na identifikovanie algoritmového systému v rozhodovacom procese. Podľa daného ustanovenia *„Štáty by mali zabezpečiť, aby všetky procesy alebo rozhodnutia prijaté alebo podporované algoritmickejmi systémami, ktoré môžu významne ovplyvniť uplatňovanie ľudských práv, či už vo verejnej alebo súkromnej sfére, boli identifikovateľné a vysledovateľné ako také pri prvej interakcii, a to jasným a prístupným spôsobom.“*

Z daného odporúčania je možné vyvodit' najmä nasledujúce požiadavky na transparentnosť. V prvom rade je potrebné zabezpečiť primeranú úroveň transparentnosti v každej vývojovej fáze systému umelej inteligencie. Právny black – box (ochrana duševného vlastníctva a obchodného tajomstva) nemôže byť dôvodom na vylúčenie alebo obmedzenie transparentnosti. Čím je riziko vplyvu použitého systému umelej inteligencie na ľudské práva vyššie, tým vyššia musí byť úroveň transparentnosti. A napokon, vyplýva z toho aj požiadavka na identifikáciu použitého systému umelej inteligencie pri prvej interakcii s adresátom, a to jasným a prístupným spôsobom.

---

¹⁹ MIR, O. The AI Act from the Perspective of Administrative Law: Much Ado About Nothing? European Journal of Risk Regulation. Cambridge University Press (CUP), 2024, 16(1), p. 13. DOI: 10.1017/err.2024.54. ISSN 1867-299X.

Okrem odporúčania výboru ministrov bol na úrovni Rady Európy dňa dňa 5. septembra 2024 v litovskom Vilniuse prijatý úplne nový Rámcový dohovor Rady Európy o umelej inteligencii a ľudských právach, demokracii a právnom štáte (ďalej len „Rámcový dohovor“ alebo „dohovor“). Rámcový dohovor mal odrážať „zrýchľujúci sa vývoj v oblasti vedy a technológií a hlboké zmeny vyvolané činnosťami v rámci životného cyklu systémov umelej inteligencie, ktoré majú potenciál podporovať ľudskú prosperitu aj individuálne a spoločenské blaho (...).“ Ide o vôbec prvý záväzný nástroj medzinárodného práva, ktorý bol prijatý s cieľom riešiť výzvy, ktoré umelá inteligencia (AI) predstavuje pre právne systémy v Európe aj mimo nej.²⁰

Aj v rámci tohto dohovoru bola vyzdvihnutá požiadavka transparentnosti vo vzťahu k používaniu systémov umelej inteligencie, a to konkrétne v jeho článku 8. Z jeho obsahu vyplýva „Každá zmluvná strana prijme alebo zachová opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli zavedené primerané požiadavky na transparentnosť a dohľad prispôsobené špecifickým kontextom a rizikám, pokiaľ ide o činnosti v rámci životného cyklu systémov umelej inteligencie, a to aj pokiaľ ide o identifikáciu obsahu generovaného systémami umelej inteligencie.“

Podľa bodu 58 dôvodovej správy k danému ustanoveniu dohovoru „Zabezpečenie transparentnosti vo vzťahu k systému umelej inteligencie by si preto mohlo vyžadovať oznámenie vhodných informácií o systéme (ako napríklad účel(y), známe obmedzenia, predpoklady a technické rozhodnutia vykonané počas návrhu, funkcie, podrobnosti o základných modeloch alebo algoritmoch, tréningové metódy a procesy zabezpečenia kvality). Pojem „algoritická transparentnosť“ sa často používa na opis otvorenosti, pokiaľ ide o účel, štruktúru a základné činnosti systému riadeného algoritmom. Okrem toho môže transparentnosť v prípade potreby zahŕňať informovanie dotknutých osôb alebo širšej verejnosti o podrobnostiach údajov použitých na vytvorenie, školenie a prevádzku systému a o ochrane osobných údajov spolu s účelom systému a spôsobom, akým bol navrhnutý, testovaný a nasadený. Transparentnosť by mala zahŕňať aj informovanie dotknutých osôb o spracovaní informácií a typoch a úrovni automatizácie použitej na prijímanie následných rozhodnutí a o rizikách spojených s používaním systému umelej inteligencie. Zabezpečenie transparentnosti by mohlo okrem toho uľahčiť stranám s oprávnenými záujmami vrátane držiteľov autorských práv uplatňovať a presadzovať svoje práva duševného vlastníctva.“²¹

3.4 Požiadavky na transparentnosť vyplývajúce z vnútroštátnych právnych predpisov

Ako bolo zmienené, vnútroštátnej právo Slovenskej republiky nemá konkrétnu právnu úpravu, ktorá by bola právnym základom možností využívania automatizovaných

²⁰ Por. ZILLER, J. The Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence vs. The EU Regulation: Two Quite Different Legal Instruments. In: Ceridap – Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche, roč. 5, č. 4, 2024, str. 202.

²¹ Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law, dostupné na <https://rm.coe.int/1680afae67>. Prístup dňa 30.10.2025.

rozhodovacích procesov vo verejnej správe na báze umelej inteligencie. Je to však méta, ku ktorej je potrebné sa priblížiť. No z vnútroštátnej legislatívy možno vyvodiť niektoré požiadavky, ktoré by mali byť reflektované v takejto regulácii. V intenciách zamerania tohto výskumu boli identifikované najmä nasledujúce právne predpisy, z ktorých možno vyvodiť požiadavky na transparentnosť rozhodovacích procesov, ktoré budú mať svoje uplatnenie aj v rámci ich automatizácie na báze umelej inteligencie.

Takúto požiadavku je možné vyvodiť aj z ust. § 5 ods. 1 zákona o slobode informácií.²² Podľa ods. d) daného ustanovenia *„Každá povinná osoba podľa § 2 ods. 1 a 2 je povinná zverejniť tieto informácie: postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať.“* Pri širšom výklade daného ustanovenia je možné postupom rozumieť aj využitie automatizovaného systému pri rozhodovaní a špecifikácia spôsobu jeho fungovania. Poskytovanie takejto informácie je v režime zverejňovania, nie v režime sprístupňovania na žiadosť konkrétnej osoby. Teda, z daného možno nepriamo vyvodiť, že aj povinná osoba pri využívaní automatizovaného rozhodovacieho systému na báze umelej inteligencie, bude povinná zverejniť postup, na základe ktorého tento systém funguje.

Určité čiastočné požiadavky, ktoré by sa mohli aplikovať aj v automatizovaných rozhodovacích systémoch vo verejnej správe, je možné vyvodiť zo správneho poriadku.²³ Jednu takúto požiadavku je možné vyvodiť z ust. § 3 ods. 2 správneho poriadku upravujúceho základné pravidlá konania, konkrétne požiadavku úzkej súčinnosti s účastníkmi konania. Podľa daného ustanovenia *„Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka, a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka, musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpli v konaní ujmu.“* V tomto ohľade je relevantné najmä to, že správne orgány sú povinné dať účastníkom, zúčastneným osobám a iným osobám príležitosť na ochranu svojich práv, ako aj ich poučiť, aby neutrpli v konaní ujmu. To sa týka nepochybne aj poskytovania informácií ohľadom fungovania automatizovaného rozhodovacieho systému a možnosti jeho preskúmateľnosti.

Okrem toho, parciálne požiadavky je možné vyvodiť aj z vymedzenia obsahových náležitostí odôvodnenia podľa ust. § 47 ods. 3 správneho poriadku. Podľa daného ustanovenia *„V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom*

---

²² Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

²³ Zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“).

rozhodnutia.“ V prípade automatizovaného rozhodovacieho systému tejto požiadavke bude zodpovedať vymedzenie fungovania algoritmu, ktorý vyhodnocoval dôkazy, prípadne ktorý aplikoval správnu úvahu v konaní.

Záverom tejto časti je potrebné poukázať na to, že problematika využívania umelej inteligencie v rámci rozhodovacích procesov vo verejnej správe nebola častým predmetom záujmu rozhodovacej činnosti najvyšších súdnych autorít v Slovenskej republike. No napriek uvedenému, v jednom svojom rozhodnutí sa Ústavný súd SR zaoberal tzv. profilovaním na báze umelej inteligencie, čím sa zároveň dotkol aj možnej automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe. Šlo o rozhodovanie o posudzovaní súladu zákona o používaní elektronickej registračnej pokladnice²⁴ s Ústavou SR, pričom v danej veci bol vydaný nález PL. ÚS. 25/2019-117 dňa 10.11.2021.²⁵ V odôvodnení daného nálezu Ústavný súd SR špecifikoval aj požiadavky na transparentnosť automatizovaného systému využívaného vo verejnej správe (bod 133 – 135 odôvodnenia). Ako Ústavný súd uvádza „V prvom rade dotknutý jednotlivec preto musí mať informácie o tom, že správanie orgánu verejnej moci, napríklad jeho rozhodnutie, je ovplyvnené použitím takéhoto automatizovaného systému [odporúčanie CM/Rec(2020)1, časť B, bod 4]. Jednotlivec musí mať možnosť vedieť o existencii, rozsahu a dopadoch posúdenia jeho osoby automatizovanými prostriedkami, či už prostredníctvom verejných registrov, špecifických poučení, alebo inak. Len ak je adresátovi zrejmé, že je predmetom automatizovaného posúdenia v určitom rozsahu, dokáže sa efektívne brániť proti prípadným chybám. Je na zákonodarcovi, ako zhmotní túto požiadavku.“

Ďalej uvádza, že „Povinnosť transparentnosti môže vyplývať orgánu verejnej moci čiastočne aj zo všeobecnej podústavnej úpravy práva na ochranu osobných údajov (čl. 12 až 15 GDPR). V kontexte automatizovaného posúdenia bude spravidla vznikať orgánu verejnej moci povinnosť vykonať posúdenie vplyvu ochrany údajov podľa čl. 35 GDPR. Na rozdiel od iných spracovateľských operácií sa však posúdenie vplyvu musí sústrediť na celkový ľudskoprávny dopad automatizovaných systémov na jednotlivca [odporúčanie CM/Rec(2020)1, časť B, bod 5.2]. V rámci neho je potom nutné aj identifikovať konkrétne riziká, ako aj dokumentovať rozsah ľudského a automatizovaného posúdenia v jednotlivých krokoch procesu spracúvania údajov, spôsob testovania „data-set“ a použitých modelov, ako aj alternatívne šetrnejšie riešenia [pozri Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679 (2018), s. 29 a odporúčanie CM/Rec(2020)1, časť B, body 3 a 5]. Dostatočnosť tejto všeobecnej úpravy bude závisieť od okolností a závažnosti zásahu do práva na informačné sebaurčenie.“

---

²⁴ Zákon č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

²⁵ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS. 25/2019-117 dňa 10.11.2021, publikovaný v zbierke zákonov č. 492/2021 Z.z.

A napokon sa vyjadruje aj k možnému právnemu black-boxu, k čomu uvádza „V prípade, ak je technické riešenie poskytované štátu treťou stranou, štát musí splniť rovnaké podmienky transparentnosti. Práva duševného vlastníctva, obchodné tajomstvo alebo bezpečnosť systému nemôžu byť dôvodom na odopretie efektívneho prístupu k potrebným informáciám [rovnako odporúčanie CM/Rec(2020)1, časť B, bod 5.2]. V opačnom prípade by jednoduché rozhodnutie o zapojení externých dodávateľov ukrátilo práva jednotlivca, a preto ak štátny orgán používa riešenia od externých dodávateľov, musí zabezpečiť efektívny prístup k potrebným informáciám. Ako už bolo v odsekoch 97 až 104 tohto nálezu uvedené, podzákonná úprava týchto práv poskytuje široký priestor na realizáciu práva na prístup k informáciám. To však neznižuje povinnosť orgánov verejnej moci konať zodpovedne už v štádiu verejného obstarávania týchto systémov.“

Na základe takto vykonanej analýzy je možné identifikovať jednotlivé požiadavky vzťahujúce sa na transparentnosť v prípade automatizácie rozhodovacích procesov vo verejnej správe. V rámci ďalšej kapitoly sú tieto parciálne požiadavky zosumarizované a zagregované za účelom vytvorenia katalógu požiadaviek na transparentnosť v takýchto automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe.

4. VYVODENIE POŽIADAVIEK NA TRANSPARENTNOSŤ V AUTOMATIZOVANÝCH ROZHODOVACÍCH PROCESOCH

Na základe vykonanej analýzy v predchádzajúcej kapitole je možné konštatovať, že požiadavky na transparentnosť v automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe je možné kategorizovať do troch skupín. Prvou skupinou sú požiadavky, z ktorých vyplýva povinnosť orgánu verejnej správy, ktorý nasadzuje automatizovaný systém, proaktívne informovať dotknuté osoby o používanom systéme. Druhou skupinou sú požiadavky, ktoré spočívajú v umožnení dotknutým osobám získať potrebné informácie o automatizovanom systéme a rozhodovaní založenom na ňom. A do tretej skupiny patria požiadavky, z ktorých vyplýva umožnenie verejnej publicity automatizovaného rozhodovacieho systému.

Ako bolo uvedené, prvú skupinu tvoria požiadavky na transparentnosť, o ktorých je orgán verejnej správy nasadzujúci automatizovaný systém povinný proaktívne informovať. V prvom rade je to informácia o tom, že na rozhodovanie v danej konkrétne veci bol použitý automatizovaný rozhodovací systém. Okrem toho, dotknutá osoba má byť rovnako informovaná aj o úrovni použitej automatizácie, t.j. či bola použitá automatizácia na báze pravidiel, čo na báze umelej inteligencie založenej na strojovom učení. Rovnako by mala byť táto technológia identifikovaná jej dátumom a verziou. V súlade s GDPR by dotknutá osoba mala byť informovaná aj o rozsahu a spôsobe spracovania údajov v rámci automatizácie, o význame ich spracovania a predpokladaných dôsledkoch. Dotknutej osobe by rovnako mal byť poskytnutý aj zjednodušený opis funkčnosti použitého automatizovaného rozhodovacieho systému. S tým, že takáto dotknutá osoba by mala byť rovnako informovaná o tom, kde sa dozvie, kde je prístupný detailný opis funkčnosti

takéhoto systému, ako aj opis postupu vedúceho k vydaniu rozhodnutia v jeho individuálnej veci.

Do druhej kategórie patria požiadavky, ktoré spočívajú v umožnení dotknutým osobám získať potrebné informácie o automatizovanom systéme a rozhodovaní založenom na ňom. Vychádzajúc z predchádzajúceho odseku, pôjde o informácie, ktoré síce nebudú dotknutej osobe poskytnuté automaticky, ale ku ktorým bude mať jednoduchý prístup v prípade vyvinutia aktivity o získanie týchto informácií. Teda, pôjde o detailný opis funkčnosti automatizovaného rozhodovacieho systému, ako aj opis postupu vedúceho k vydaniu rozhodnutia v individuálnej veci. V rámci tejto kategórie sú aj požiadavky na informácie o zázname udalostí (logov) automatizovaného rozhodovacieho systému v danej individuálnej veci. Informácie spadajúce do tejto kategórie by boli relevantné pre dotknuté osoby pre účely preskúmania správnosti a zákonnosti rozhodnutia vydaného automatizovaným systémom.

A napokon, tretia kategória požiadaviek zahŕňa verejnú publicitu funkčnosti automatizovaného rozhodovacieho systému za účelom umožnenia jeho spoločenskej kontroly, ako aj kontroly zo strany kompetentných orgánov. Okrem toho, že detailný opis funkčnosti automatizovaného rozhodovacieho systému má byť prístupný pre dotknuté osoby, mal by byť aj verejný prístupný. Jedným z nástrojov, ako je možné dosiahnuť takúto verejnú publicitu, je vedenie verejných registrov automatizovaných rozhodovacích systémov. V predchádzajúcej kapitole bolo uvedené, že požiadavka evidencie systému umelej inteligencie v databáze EÚ vyplýva z čl. 49 AI Aktu. No táto požiadavka sa vzťahuje „iba“ na vysokorizikové systémy na báze umelej inteligencie. Nič nebráni tomu, aby bol vytvorený národný register automatizovaných rozhodovacích systémov, a to najmä vo vzťahu k tým, ktoré využíva verejná správa. Pričom registrácii by podliehali nielen vysokorizikové systémy, ale všetky systémy využívané verejnou správou.²⁶

Existencia verejných registrov automatizovaných systémov nie je úplne novinkou. Napríklad, v roku 2016 Francúzsko prijalo zákon o digitálnej republike²⁷, ktorý nadobudol účinnosť v roku 2018. Do správneho práva zaviedol nové povinnosti transparentnosti pre verejné agentúry používajúce automatizované rozhodovacie systémy vrátane povinnosti „všeobecných informácií“, ktorá sa rovná požiadavke na registre algoritmov. Obdobne, aj v Kanade prijatím smernice o automatizovanom rozhodovaní z roku 2019²⁸ (aktualizovaná v apríli 2023), bolo zavedené povinné posúdenia vplyvu pre všetky rozhodovacie algoritmy používané vládnyimi agentúrami. Aj keď nebola táto povinnosť koncipovaná ako register, v

---

²⁶ Bližšie k registrom algoritmov v PÉNICAUD, S. Making Algorithm Registers Work for Meaningful Transparency [online]. IA Ciudadana, 2025 [cit. 2025-11-4]. Dostupné na: <https://iaciudadana.org/wp-content/uploads/2025/03/Report-1.pdf>.

²⁷ LOI n° 2016-1321 du 7 octobre 2016 pour une République numérique.

²⁸ Dostupné na: <https://www.tbs-sct.canada.ca/pol/doc-eng.aspx?id=32592> (prístup dňa 30.10.2025).

skutočnosti ho vytvára tým, že vyžadovala povinné online zverejňovanie posúdení vplyvu.²⁹

5. ZÁVER

Požiadavka transparentnosti vo vzťahu k činnosti štátu a jeho orgánov verejnej moci je vyvoditeľná zo samotného princípu právneho štátu. Nepochybne sa transparentnosť musí vzťahovať aj na štátom riadené automatizované rozhodovacie procesy vo verejnej správe. Pričom vzhľadom na charakter umelej inteligencie je zabezpečenie tejto požiadavky v takýchto procesoch náročnejšie, no aj oveľa dôležitejšie.

V rámci výskumu, ktorého závery sú zhrnuté v tomto príspevku, sme pozornosť venovali jednotlivým parciálnym reguláciám týkajúcich sa transparentnosti vo vzťahu k činnostiam štátu, a to v rámci regulácie na úrovni Európskej únie, Rady Európy, ako aj v rámci vnútroštátneho právneho poriadku v Slovenskej republike. A na základe takýchto parciálnych zistení sme následne identifikovali požiadavky na transparentnosť, ktoré je potrebné mať zaručené v automatizovaných rozhodovacích procesoch vo verejnej správe.

Na základe toho sme identifikovali tri skupiny požiadaviek vzťahujúcich sa na transparentnosť v automatizovaných procesoch vo verejnej správe. Prvou skupinou sú požiadavky, z ktorých vyplýva povinnosť orgánu verejnej správy, ktorý nasadzuje automatizovaný systém, proaktívne informovať dotknuté osoby o použítom systéme (o tom, že vôbec bol takýto systém použitý, o jeho úrovni, o zjednodušenom fungovaní, či o mieste zverejnenia bližších informácií). Druhou skupinou sú požiadavky, ktoré spočívajú v umožnení dotknutým osobám získať potrebné informácie o automatizovanom systéme a rozhodovaní založenom na ňom (detailný popis funkčnosti a postupe rozhodovania, o záznamoch udalostí systému). A do tretej skupiny patria požiadavky, z ktorých vyplýva umožnenie verejnej publicity automatizovaného rozhodovacieho systému (zverejnením opisu funkčností, zriadením a vedením registra automatizovaných systémov).

Máme za to, že pri kreovaní právneho základu pre využívanie automatizácie v rozhodovacích procesoch vo verejnej správe v podmienkach Slovenskej republiky, je nevyhnutné zvýrazniť požiadavku transparentnosti; pričom obsah danej požiadavky by mohol reflektovať naše zistenia uvedené vyššie.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. Council of Europe (ed.). Artificial Intelligence and Administrative Law. Comparative study on administrative law and the use of artificial intelligence and other algorithmic systems in administrative decision-making in the Member States of the Council of Europe. Strasbourg: Council of Europe, 2022.

---

²⁹ V súčasnosti má databáza 30 registrovaných systémov. Dostupné na: <https://search.open.canada.ca/opendata/?collection=aia> (prístup dňa 30.10.2025).

2. FINCK, M., Automated Decision-Making and Administrative Law (August 5, 2019). Forthcoming, P. Cane et al. (eds), Oxford Handbook of Comparative Administrative Law, Oxford, Oxford University Press, 2020, Max Planck Institute for Innovation & Competition Research Paper No. 19-10. Dostupné na SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3433684>.
3. JAKAB, R. (2026). Umelá inteligencia a správne uváženie, *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, Vol (72/1), ISSN 0323-0619.
4. JAKAB, R. National report on automation in decision-making in public administration in Slovakia. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*. 2024, 70(2), 147-157.
5. KOPČOVÁ, R. Ochrana algoritmov v kontexte patentového práva a autorského práva. *STUDIA IURIDICA Cassoviensia* [online]. 2024, 12(2), 80-98 [cit. 2025-6-24]. DOI: 10.33542/SIC2024-2-06. ISSN 13393995. Dostupné na: <https://zenodo.org/records/13842013>.
6. LIU, H., Ch. LIN a Y. CHEN. Beyond State v Loomis: artificial intelligence, government algorithmization and accountability. *International Journal of Law and Information Technology* [online]. 2019, 27(2), s. 135. DOI: 10.1093/ijlit/eaz001. ISSN 0967-0769.
7. MIR, O. The AI Act from the Perspective of Administrative Law: Much Ado About Nothing? *European Journal of Risk Regulation*. Cambridge University Press (CUP), 2024, 16(1), 63-75. DOI: 10.1017/err.2024.54. ISSN 1867-299X.
8. NG, Y., E. L. WINDHOLZ a J. MOUTSIAS. Legal Considerations in Machine-Assisted Decision-Making: Planning and Building as a Case Study. *Bond Law Review*. 2023, 35(1).
9. PARYCEK, P., V. SCHMID a A. NOVAK. Artificial Intelligence (AI) and Automation in Administrative Procedures: Potentials, Limitations, and Framework Conditions. *Journal of the Knowledge Economy* [online]. Springer Science and Business Media, 2023, 15(2), 8390-8415 [cit. 2025-10-29]. DOI: 10.1007/s13132-023-01433-3. ISSN 1868-7873. Dostupné na: <https://link.springer.com/article/10.1007/s13132-023-01433-3>.
10. PÉNICAUD, S. Making Algorithm Registers Work for Meaningful Transparency [online]. *IA Ciudadana*, 2025 [cit. 2025-11-4]. Dostupné na: <https://iaciudadana.org/wp-content/uploads/2025/03/Report-1.pdf>.
11. RIZK, A. a I. LINDGREN. Automated decision-making in public administration: Changing the decision space between public officials and citizens. *Government Information Quarterly* [online]. Elsevier BV, 2025, 42(3), 102061 [cit. 2025-10-29]. DOI: 10.1016/j.giq.2025.102061. ISSN 0740-624X.
12. RUSSELL, S. J., P. NORVIG a E. DAVIS. Artificial intelligence: a modern approach. 3rd ed. Boston: Pearson, c2010. Prentice Hall series in artificial intelligence. ISBN 978-0136042594.
13. SCHOEFFER, J. A Human-Centric Perspective on Fairness and Transparency in Algorithmic Decision-Making [online]. , 1-6 [cit. 2025-10-29]. DOI:

<https://doi.org/10.48550/arXiv.2205.00033>. Dostupné na:
<https://arxiv.org/abs/2205.00033>.

14. ZALNIERIUTE, M., L. BENNETT MOSES a G. WILLIAMS. The Rule of Law and Automation of Government Decision-Making. SSRN Electronic Journal [online]. Elsevier BV, 2019, 82(3), 1-28 [cit. 2025-10-29]. DOI: 10.2139/ssrn.3348831. ISSN 1556-5068. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3348831>.
15. ZILLER, J. The Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence vs. The EU Regulation: Two Quite Different Legal Instruments. In: Ceridap – Rivista Interdisciplinare sul Diritto delle Amministrazioni Pubbliche, roč. 5, č. 4, 2024.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

prof. JUDr. Radomír Jakab, PhD.

Katedra ústavného práva a správneho práva

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: radomir.jakab@upjs.sk

FACTORS SUPPORTING LEAVING DECISION-MAKING TO “ADMINBOTS” IN AN EFFORT TO ELIMINATE FALSE DECISIONS IN PUBLIC ADMINISTRATION¹

FAKTORY PODPORUJÚCE PONECHANIE ROZHODOVANIA NA „ADMINBOTOV“ V SNAHE ELIMINOVAŤ CHYBNÉ ROZHODNUTIA VE VEREJNEJ SPRÁVE

RASTISLAV KRÁL

Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Public Administration

ABSTRACT

The aim of this paper is to promote professional discussion on the factors in the case under consideration that support and reinforce the idea of involving automated decision-making by public authorities in matters concerning the rights, legally protected interests, and obligations of natural and legal persons in the field of public administration. Attention is paid to several factors. One of them is the situation where the decisive factor for issuing a decision in administrative proceedings is the futile expiry of the deadline for the fulfillment of the obligations of the administered entities. The second situation analyzed is the type of decisions whose issuance is subject to simple mathematical and statistical calculations. The factor of decision-making in the social sphere, based on the occurrence and existence of selected social events, is also taken into account.

ABSTRAKT

Cieľom tohto príspevku je podporiť odbornú diskusiu o faktoroch, ktoré podporujú a posilňujú myšlienku zapojenia automatizovaného rozhodovania orgánmi verejnej moci vo veciach týkajúcich sa práv, právom chránených záujmov a povinností fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Pozornosť je venovaná niekoľkým faktorom. Jedným z nich je situácia, kedy je rozhodujúcim faktorom pre vydanie rozhodnutia v správnom konaní márne uplynutie lehoty na splnenie povinností spravovaných subjektov. Druhou analyzovanou situáciou je typ rozhodnutí, ktorých vydanie podlieha jednoduchým matematickým a štatistickým výpočtom. Zohľadňuje sa aj faktor rozhodovania v sociálnej sfére na základe výskytu a existencie vybraných sociálnych udalostí.

---

¹ This article was written as part of the VEGA grant project No. 1/0505/23, "Possibilities for the use of alternative dispute resolution (ADR) in public administration."

KEY WORDS

AI, decision making, factors, public administration.

KĽÚČOVÉ SLOVÁ

AI, rozhodovanie, faktory, verejná správa.

1. INTRODUCTION

The changes in public administration that we have seen over the last decade are closely linked, among other things, to the digitization of public affairs management and the introduction of innovations. The goals of public administration reform are essentially permanent and long-term: efficiency, speed, transparency, economy, client focus, etc. What is changing and evolving dynamically in this context are the tools that help achieve these goals. Scientific and technological progress brings new ways and means of eliminating the barriers that have accompanied the performance of public administration for decades. At the same time, progress also brings new challenges and problems that public administration must face in connection with modern trends.

One of the dominant issues of today is the introduction and extent of use of automated systems, robots, and other mechanisms in public administration. Complementing human resources with electrical engineering resources creates new dimensions in the concept of public administration not only in Slovakia, but also on a broad international scale.

In our opinions and considerations in this article, we will focus on that part of public administration which is systematic and, by its very nature, human activity. This is the legal application process in public administration, which we simply refer to as decision-making. In Slovakia, we talk about the administrative process or administrative proceedings.

To what extent is it possible to leave decisions on rights, legally protected interests, and obligations in the area of public administration to an automated system? Under what conditions can we significantly eliminate the risks of disputes arising from this type of decision-making? What guarantees are there for the correctness and fairness of such decision-making? What about responsibility for the exercise of public power in this way? Questions begin to flood our minds, regardless of which stage of the administrative process we focus our attention on.

The use of artificial intelligence tools and self-learning systems in public administration has led us to consider when and under what circumstances their introduction is so useful and beneficial that we will use them to supplement or perhaps replace human decision-making on the part of administrative authorities regarding the rights and obligations of parties to proceedings. Seman states, that *“the introduction of artificial intelligence into*

the process of administrative proceedings can not only increase their efficiency and speed but also contribute overall to improving decision-making processes.”²

We agree with the view that *"the development of artificial intelligence cannot be stopped, nor probably slowed down. One thing is certain: society must prepare for these dramatic expected changes, whether legislatively, psychologically, pedagogically, or otherwise.”³* In this context, Dr. Staša also states that *"the automation of administrative decision-making is inevitably becoming a reality. The question remains, in general terms, its scope and pace.”⁴* The topic of the need for legal regulation of artificial intelligence is becoming the subject of numerous publications⁵, including in Slovakia.

Automation and artificial intelligence have already become part of public administration in Slovakia. The aim of our considerations is to find criteria in administrative proceedings that can be easily evaluated by artificial intelligence systems and that minimize the factual and legal error rate of these decisions. This could create a material basis for the introduction of "adminbots" in specific types of administrative proceedings in order to speed them up and simplify them. In this way, public administration activities could be further directed towards greater efficiency and economy.

Scientific methods used primarily in legal sciences and sciences devoted to the functioning of public administration were used to create this contribution. An appropriate level of scientific abstraction was applied, which we subsidiarily supported with a corresponding scope of scientific analysis. The subject of the analysis was primarily legal sources of the *de lege lata* status. By supplementing the methods of legal logic and interpretation of the examined legal norms, we expanded the range of methods used in our research work. When using the method of interpretation of legal norms, we emphasized methods of linguistic, logical, and systematic interpretation. The methods described were supported by methods of working with information and communication technologies for searching, evaluating, and processing electronic sources of information. The use of the methods described and critical analysis of the data led us to consider solutions and improvements to the current legal situation.

2. FACTORS IN FAVOR OF USING AN “ADMINBOT”

We derived our thoughts on the use of "non-human" entities in administrative proceedings from our knowledge of the decision-making practices of administrative authorities and, in particular, from the current state of *de lege lata*, where the complexity

---

² SEMAN T. *Risks of partial exploitation of artificial intelligence potential in administrative proceedings*. In: *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, 2025 Vol. 13., special issue, p. 155.

³ FARKAŠ I. *Umelá inteligencia a spoločnosť: príležitosti a riziká*, p. 33.

⁴ STAŠA J. : *Očekávání a obavy spojené s automatizací správního rozhodování*. In: *Maslen: Zborník príspevkov z konferencie: elektronizácia a digitalizácia verejnej správy*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2024. p. 139.

⁵ PINTÉROVÁ, D.: *Právna regulácia umelej inteligencie (perspektívy a výzvy)*. *Právny obzor*, 107, 2024, č. 4, p. 361 – 383.

complexity, or, conversely, simplicity of decision-making in administrative proceedings depends on many factors (e.g., the scope and quality of the supporting documents necessary for the decision, the number of participants in the proceedings, the number of persons involved in the proceedings, the need for personal participation of persons in the proceedings, etc.).

We considered time to be the first criterion. More precisely, situations where time, or the passage of time, or the expiry of a deadline is a key factor for proper proceedings and, in particular, for the outcome of those proceedings. Time, as an objective legal fact independent of human will, is a factual reality. For example, the possibilities of arguing against missing a deadline in proceedings conducted exclusively electronically are significantly limited. The disputability of compliance or non-compliance with a deadline (especially when performing the relevant act in the proceedings), with a few exceptions⁶, ceases to be a fundamental procedural problem.

If meeting the deadline or time limit is the most important (ideally the only) condition for issuing a decision in administrative proceedings, then issuing a decision in these proceedings through an automated system appears to be a good choice with minimal risk of error in the decision resulting from incorrect evaluation of the basis for the decision. Compliance with the deadline or time limit in the case of the need to fulfill obligations or the conduct of proceedings in electronic form (e.g., tax proceedings for legal entities in the Slovak Republic) is essentially free of the risk of error in assessing compliance or non-compliance with the set deadline (whether statutory or set by the administrative authority). In the examples described, the activity of the adminbot appears to be effective and relieves the burden on administrative authority employees, speeds up the process, and, when functioning properly, also eliminates possible subjective human errors and mistakes (overlooking facts in the course of deadlines, etc.).

Examples of reasonable use of alternative decision-making methods in the situations described include automated decisions on imposing fines for administrative offenses in tax matters. These are situations involving late filing or failure to file a tax return, late fulfillment of registration obligations, late fulfillment of reporting obligations (provisions of Section 154(1)(a), (b) c) of Act No. 563/2009 Coll. on Tax Administration (Tax Code) and on Amendments to Certain Acts).

We emphasize that an automated decision would be a substantive decision on guilt, i.e., on a violation of an obligation arising from a legal regulation. The decision on sanctions represents a slightly different situation, since in the examples described, the sanction is the imposition of a fine, the amount of which is (or should be) subject to administrative discretion. The discretionary power of the administrative authority and its application through adminbots is a topic that exceeds the content and scope of this article. Therefore, even with a degree of inaccuracy or inconsistency, it is possible to consider an automated decision on guilt and, subsequently, three options for deciding on a sanction.

---

⁶ Of course, special situations caused primarily by technical problems cannot be overlooked.

The first option would be to leave the decision on the sanction to an employee of the administrative authority. The second alternative would be to set rational and precise criteria for sanctions by adminbots (for example, for a first violation, a certain amount of fine would be set, for a second violation within, say, three years, a higher fine would be imposed, and so on). The last method, in cases of highly developed artificial intelligence, would be to leave the decision on sanctions to the adminbot.⁷

Another example of the potential for automated decision-making based on real-time non-compliance is provided by Act No. 106/2018 Coll. on the operation of vehicles in road traffic and on amendments to certain acts. According to the provisions of § 148 (administrative offenses), the district office shall impose (mandatory) a fine on the operator of a motor vehicle in accordance with selected provisions of paragraph 14(a) or (b). For example, in cases where the operator of a motor vehicle does not submit the vehicle for a technical inspection within the prescribed period when replacing the vehicle's technical certificate, or if they do not apply for temporary deregistration of the vehicle or deregistration of the vehicle within the prescribed period, does not apply for the issuance of a new vehicle document within the prescribed period, etc.

The second factor we could focus on in our issue is the use of adminbots in cases where the basis for issuing a decision is a social event to which applicable law links a certain type of social security benefit. We can consider basic life situations such as birth or death.

The birth of a child is associated with several benefits and payments, the granting of which is the result of administrative proceedings (granting of entitlement to benefits). These include, for example, the childbirth allowance under Act No. 383/2013 Coll. on childbirth allowance and allowance for multiple births and on amendments to certain acts. Pursuant to the provisions of Section 12(2) of the aforementioned Act, proceedings for childbirth allowance commence on the date of delivery of information to the office regarding the registration of the child in the register of natural persons or on the date of proof of the child's birth outside the territory of the Slovak Republic.

Since the entire proceedings are conducted, with minor legal exceptions, in accordance with the Administrative Procedure Code (Act No. 71/1967 Coll. on Administrative Procedure), the basis for decisions, pursuant to Section 32(2) of the Administrative Procedure Code, also includes data from public administration information systems and extracts from them. Therefore, the basic basis for proceedings and decisions on entitlement to benefits will only be data on the birth of a child from the register of natural persons⁸ and data on the permanent residence and domicile of the eligible person in the territory of the Slovak Republic. Therefore, the complexity of granting entitlement by

---

⁷ We take a more reserved stance on the issue of granting discretionary powers to artificial intelligence. The future, practice, case law, and, above all, experience with the use of AI will give us clues as to whether there is room for granting discretionary powers to adminbots.

⁸ See Section 23a of Act No. 253/1998 Coll. on the reporting of residence of citizens of the Slovak Republic and the register of inhabitants of the Slovak Republic.

decision is not high and an automated decision on the granting of benefits can be considered.

In the area of social security, we also see an opportunity to incorporate automated systems into the cyclical, in Slovakia's case annual, decision-making process on the indexation of pension benefits. This is an administrative procedure in social insurance matters, where changes to the rights of pension recipients (old-age, early retirement, disability, widow's, and orphan's pensions) are made by an authoritative decision of the Social Insurance Agency. The decision is the result of ex officio proceedings by the insurance company, and the sole object of the proceedings is the mathematical-numerical update of the amount of the benefit within the meaning of Section 82 of Act No. 461/2003 Coll. on social insurance. Considering that 1,823,082⁹ recipients received pension benefits in Slovakia in November 2025 and that it is necessary to carry out proceedings aimed at valorization and issue corresponding decisions with all the necessary details for the same number of participants, automation appears to be a necessity.

The areas we have mentioned in our considerations form only a basic framework, which must be reinforced for the possible use of automated systems so that the right to a fair trial for participants in individual administrative proceedings is fully preserved and, at the same time, the standards of good public governance are observed.

3. CONCLUSION

The topic of introducing artificial intelligence into public administration processes raises new perspectives and expectations for the management of public affairs. The entire spectrum of public administration resources and processes will face challenges associated with the benefits, risks, and concerns of artificial intelligence. This is an irreversible path, and it is a path of change. Although public administration is apparently approaching the introduction of artificial intelligence into its activities somewhat more slowly and conservatively than the private sector, it is not possible to close the door on the use of adminbots and remain passive.

Those who fail to embrace modern trends in artificial intelligence in their activities today will suffer in society, which will lead to them falling behind. Public administration should therefore be as open as possible to ideas of innovation, while taking into account the fundamental principles of the rule of law.

In this article, we have outlined the ideas identifying areas of public administration where the deployment of automated decision-making systems based on artificial intelligence could be useful with relatively low risk. We identified the basic factors whose assessment by artificial intelligence and subsequent decision-making in administrative proceedings could lead to the minimization of factual and legal errors. This would speed up and

---

⁹ <https://www.socpoist.sk/socialne-poistenie/statistiky> [available on line, 30.12.2025].

streamline proceedings, eliminating undesirable subjective human errors or other negative subjective factors.

In conclusion, one of the factors that could be assessed by artificial intelligence, which would then be used as a basis for decisions in administrative proceedings, is time, or rather the monitoring of compliance with legal obligations related to meeting deadlines or time limits. Another area is the issuance of administrative decisions in proceedings where the main reason for conducting them is the occurrence/existence of a social event (such as birth or death). Automating this type of proceedings could contribute to targeted improvement and accelerated access to social security for persons whose lives are directly affected by such social events. The final third area of our interest was proceedings whose outcome (decision) consists of mathematical-numerical operations. We mentioned, for example, decisions on pension benefit adjustments, which are issued annually to hundreds of thousands of residents. Their implementation without the use of automated calculation systems would be extremely time-consuming.

REFERENCES

1. FARKAŠ I. *Umelá inteligencia a spoločnosť: príležitosti a riziká*. In: ALIEVA D., SCHENK, J. a M. TAKÁČ: *Umelá inteligencia: sociálne a etické problémy*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2004, pp. 16-36.
2. PINTÉROVÁ, D.: *Právna regulácia umelej inteligencie (perspektívy a výzvy)*. *Právny obzor*, 107, 2024, č. 4, pp. 361 – 383. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2024.4.02>.
3. SEMAN T. *Risks of partial exploitation of artificial intelligence potential in administrative proceedings*. In: *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, 2025 Vol. 13., special issue, p. 155-169. *STUDIA IURIDICA Cassoviensia* ISSN 1339-3995, Vol. 13.2025, special issue <https://doi.org/10.33542/SIC2025-S-10>.
4. STAŠA J. : *Očakávaní a obavy spojené s automatizáci správneho rozhodovania*. In: Maslen: *Zborník príspevkov z konferencie: elektronizácia a digitalizácia verejnej správy*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis, 2024. pp. 127-140.
5. <https://www.socpoist.sk/socialne-poistenie/statistiky> [available on line, 30.12.2025].

AUTHOR CONTACT INFORMATION

Rastislav Král, Mgr. PhDr. PhD.

Department of Public Law Disciplines

Faculty of Public Administration, University of P.J. Šafarik in Košice

E-mail: rastislav.kral@upjs.sk

DIGITALIZÁCIA TRHU PRÁCE: OPATRENIA EURÓPSKEJ ÚNIE ZABEZPEČUJÚCE PRÁVNÚ OCHRANU ZAMESTNANCOV¹

DIGITALISATION OF THE LABOUR MARKET: EUROPEAN UNION MEASURES TO ENSURE LEGAL PROTECTION FOR EMPLOYEES

VLADIMÍRA ŽOFČINOVÁ, VIKTÓRIA ADAMOV KRÁĽOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Fakulta verejnej správy

ABSTRAKT

Digitalizácia ako globálny fenomén zásadne mení podobu spoločnosti v rôznych oblastiach, trh práce nevynímajúc. Digitálne technológie a s tým súvisiaca modernizácia vplyvajú na spôsob organizácie práce a jej výkon a predstavujú výzvu pre Európsku úniu ako aktéra poskytujúceho pracovnoprávnu ochranu pracovníkom naprieč členskými štátmi. Autorky sa v príspevku zaoberajú problematikou legislatívnej reakcie orgánov Európskej únie na aktuálne výzvy v oblasti transformácie pracovnoprávných vzťahov v digitálnej ére, pričom pozornosť tiež venujú aj nevyhnutným procesom transformácie legislatívneho rámca v Slovenskej republike. Problematika má výraznú ontologicko-filozofickú dimenziu, keďže zasahuje do samotnej podstaty človeka ako subjektu vykonávajúceho závislú prácu v ére umelej inteligencie. Ide o otvorený vedecký problém, ktorý nemá archívnu povahu, ale dynamicky sa vyvíja spolu s technologickým a spoločenským pokrokom.

ABSTRACT

Digitalization as a global phenomenon is fundamentally changing society in various areas, including the labour market. Digital technologies and the associated modernization are influencing the way work is organized and performed, posing a challenge for the European Union as an actor providing labour law protection to workers across member states. In this article, the authors address the issue of the legislative response of European Union bodies to current challenges in the transformation of labour relations in the digital age, while also paying attention to the necessary processes of transforming the legislative framework in the Slovak Republic. The issue has a significant ontological and philosophical dimension, as it touches on the very essence of human beings as subjects performing dependent work

---

¹ Tento článok vznikol ako súčasť riešenia grantového projektu VVGS č. 2025-3632 „Uplatňovanie aktívnych činností formou menších obecných služieb“ a VEGA č. 1/0505/23 „Možnosti využitia prostriedkov alternatívneho riešenia sporov (ADR) vo verejnej správe.“

Tento príspevok je prekladom článku „Digitalization of the labour market: European Union measures to ensure legal protection for employees“ zverejneného v *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, s. 189-202. ISSN 1339-3995.

in the digital age. It is an open scientific problem that is not archival in nature but is developing dynamically alongside technological and social progress.

KĽÚČOVÉ SLOVÁ

digitalizácia, právna ochrana, umelá inteligencia, zamestnanec.

KEY WORDS

digitalization, legal protection, artificial intelligence, employee.

1. ÚVOD

Proces postupnej digitalizácie zásadným spôsobom ovplyvňuje štruktúru trhu práce v Európskej únii. Sme svedkami doby s expandujúcim nástupom digitálnych technológií, automatizácie, umelej inteligencie či rozvoja digitálnych platforiem, ktoré vedú k vzniku nových foriem zamestnávania, znižujú náklady, zvyšujú efektivitu a umožňujú flexibilnejšiu organizáciu práce. Vplyv digitalizácie na hospodárstvo, spoločnosť a kvalitu života predstavuje významné výzvy pre trh práce, pričom vyvstáva potreba zvýšiť dôveru ľudí v úroveň ich zručností a čo najlepšie využiť digitalizáciu podnikov.³ Požiadavky na trhu práce a spôsoby výkonu práce sa v posledných rokoch výrazne menia, a to najmä pod vplyvom neustáleho vývoja informačných a komunikačných technológií.⁴

Umelá inteligencia, ktorá je v súčasnosti v mnohých oblastiach už realitou, zasahuje aj do oblastí pracovnoprávných vzťahov.⁵ Zavedenie nových digitálnych technológií umožňuje konkurenčnú výhodu zamestnávateľov, zlepšuje ich výrobky a služby a vytvára nové pracovné príležitosti.⁶ Uvedené potvrdzuje aj jedno z ostatných usmernení Európskej komisie, podľa záverov ktorého kolaboratívne platformy prinášajú možnosť vytvárania nových pracovných príležitostí, flexibilné pracovné podmienky a nové zdroje príjmov.⁷

---

³ VASILESCU, M.D. Digital divide, skills and perceptions on digitalisation in the European Union - Towards a smart labour market. In: PlosOne, 2020, vol. 15, no. 4. ISSN:1932-6203. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0232032>.

⁴ KATSABIAN, T. It's the End of the Working Time as We Know It – New Challenges to the Concept of Working Time in the Digital Reality. In: McGill Law Journal. 2020, vol. 65, no. 3, p. 380-419. ISSN: 1920-6356. DOI: <https://doi.org/10.7202/1075597ar>.

⁵ MORÁVEK, J. Změna některých výchozích paradigmat a její reflexe v právní úpravě pracovněprávních vztahů a sociálního zabezpečení. In Právník, 2021, vol. 160, no. 2, p. 136-152. ISSN: 0231-6625.

⁶ KEŠELOVÁ, D. a kol. Vplyv robotizácie, automatizácie a digitalizácie na trh práce v SR. [online]. 2022. [30-09-2025]. Dostupné z: https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/01/Vyskumna_sprava_digitalizacia.pdf

⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. Európska agenda pre kolaboratívne hospodárstvo. .

Rýchle sa rozvíjajúce systémy digitálnych technológií prinášajú do hospodárskeho života štátov široké spektrum výhod a predností. Konkurenčná výhoda pre zamestnávateľov je na druhej strane spojená s obavami z možnej nepredvídateľnosti ich správania osobitne v situáciách, keď sú na tieto systémy prenesené aj rozhodovacie procesy, do ktorých by mal vstupovať človek svojou „ľudskou inteligenciou.“⁸

Zavádzanie digitálnych systémov, algoritmického riadenia či systémov umelej inteligencie prináša so sebou mnoho rizík, najmä vo vzťahu k dodržiavaniu základných ľudských práv, akým je právo na ochranu súkromného života, ochranu osobných údajov, ale aj rovnosti pred zákonom a zákazu diskriminácie.

Napriek výhodám, príležitostiam a prínosom, ktoré technologické zmeny prinášajú, kladú tiež nové nároky na právnu ochranu zamestnancov. Pracovné právo v „tradičnej“ podobe už nereflektuje a nezabezpečuje dostatočnú ochranu pri zabezpečovaní práv zamestnancov, ktorí pôsobia v digitálnom prostredí. Tieto zmeny v pracovnoprávnej oblasti sú predobrazom problémov, s ktorými sa bude musieť vysporiadať zákonodarca, pretože konflikty a spory medzi zamestnancami a zamestnávateľmi vznikajú a predpokladáme, že v novej ére aj vznikajú budú. Doposiaľ zaužívaným spôsobom riešenia sporov v pracovnej oblasti je riešenie súdnou cestou, pričom ide o spory s ochranou slabšej strany. Zaznamenávame aj prienik alternatívnych foriem riešenia sporov, ktoré majú potenciál byť solídnu alternatívou aj do budúcnosti, a to práve nástupom digitalizácie do pracovného prostredia. Efektívnym nástrojom pre možné riešenia sporov je mediácia. V právnom priestore Slovenskej republiky absentuje inštitút súdnej mediácie ako samostatný inštitút spôsobu alternatívneho riešenia pracovnoprávných sporov. Aj keď mnohé členské štáty EÚ prijali osobitné právne predpisy o mediácii a sudy nabádajú strany, aby svoje spory riešili mimosúdnym konaním, mediácia stále nie je v Európskej únii rozšírená. Radanova a kol.⁹ skúma práve výzvy v regulácii profesií mediátorov na úrovni Európskej únie, pričom slabší rozmach je spôsobený najmä nedostatkom štruktúrovaných informácií o mediácii a jej výhodách v porovnaní so súdnym sporom.¹⁰

Ak má pracovné právo ochrannú funkciu aj skutočne napĺňať, musí garantovať, že primeraná ochrana sa bude týkať každého, pre koho je so zreteľom k obsahu a povahe vzťahu, v ktorom pre iného vykonáva prácu, určená. Pokiaľ by určitá skupina osôb vykonávajúca závislú prácu bola z uplatnenia tejto ochrany vylúčená, spôsobilo by to jednak neúčinnosť normatívnej regulácie pravidiel pracovného práva (čo je stav z hľadiska

---

⁸ BARANCOVÁ, H. Umeľá inteligencia a pracovné právo. In: Právny obzor, 2024, vol. 107, no. 2, p. 112. ISSN 2729-9228. DOI: <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2024.2.02>.

⁹ RADANOVA, Y. a TVARONAVIČIENÉ, A. Free movement of mediators across the European Union: a new frontier yet to be accomplished? In: Access to Justice in Eastern Europe, 2024, vol. 7, no. 1, p. 83-106. ISSN: 2663-0583. DOI: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-7.1-a000122>.

¹⁰ STEFAN, A. a PRYTYKA, Y. Mediation in the EU: common characteristics and advantages over litigation. In: InterEULawEast: Journal for the international and european law, economics and market integrations, 2021, vol. 8, no. 2, p. 175. ISSN: 1849-3734. DOI: <https://doi.org/10.22598/iele.2021.8.2.9>.

úcty a dôvery k právu ako nástroju pôsobenia na sociálnu realitu značne problematický) a jednak riziko vzniku sociálneho dumpingu, sociálneho vylúčenia, segmentácie trhu práce a ďalších vysoko problematických javov.

Meniaci sa charakter výkonu práce sa stal kontroverznou témou vo verejnej diskusii naprieč celou spoločnosťou s presahom na Európsku úniu, pričom záujem o ňu zo strany think-tankov, firiem, medzinárodných organizácií, vlád, zamestnávateľov a širšej verejnosti neustále narastá.¹¹ Nezastupiteľnú úlohu v tejto oblasti zohráva Európska únia, ktorá aktívne pristupuje k riešeniu výziev digitalizácie trhu práce tým, že formuluje politické a legislatívne iniciatívy, ktoré zohľadňujú nové formy práce a zabezpečujú pracovnoprávnu ochranu pracovníkov naprieč členskými štátmi Európskej únie.

Implementácia autonómnych systémov umelej inteligencie svojimi právnymi dôsledkami zasahuje do rôznych oblastí spoločenského diania, preniká aj do oblasti správneho práva a ostatných verejnoprávnych a súkromnoprávných disciplín. Vo vedeckých diskusiách naprieč jednotlivými právnymi odvetviami sa napr. zvažuje, či umelá inteligencia môže spĺňať právne charakteristiky právnickej osoby alebo právne charakteristiky fyzickej osoby. Otázne sa javí, či umelá inteligencia môže byť osobou „sui generis“ (tzv. elektronickou osobou) a či môže takto vysoko autonómne konanie umelej inteligencie založiť právny úkon. Podľa nášho názoru tu absentuje vôľová zložka a chýbajúci prejav subjektívnej vôle ako základnej obsahovej náležitosti právneho úkonu.

Filozofické implikácie technologickej autonómie pritom výrazne presahujú rámec bežných právnych problémov. Moderné autonómne systémy menia základné paradigmy pracovnoprávných vzťahov tým, že posúvajú hranice medzi slobodou a determináciou, medzi ľudskou vôľou a algoritmickým rozhodovaním a nastáva potreba redefinovať etické a právne princípy, ktoré tvoria základ pracovnoprávnej ochrany.

Z hľadiska použitia metód vedeckého skúmania sme pre skúmanie meritórneho obsahu príspevku používali metódu analýzy právneho stavu *de lege lata* s použitím systematickej kvalitatívnej analýzy právnych predpisov, ktorá skúma dynamiku určitej udalosti z hľadiska jej právnej úpravy. Za účelom hlbšej analýzy sme sa zamerali na výskumné otázky:

- Je súčasná podoba právneho postavenia „zamestnanca“ a „výkonu závislej práce“ dostatočná?
- Je Európska únia z hľadiska legislatívnych opatrení aktívna za účelom poskytovania právnej ochrany?

Nakoľko šírka problematiky je značná, je evidentné, že jej explikáciu nemožno dosiahnuť bez náčrtu súčasnej legislatívnej úpravy. Z ďalších metód vedeckého poznania bola primerane použitá zovšeobecňujúca abstrakcia k vyvodzovaniu záverov. Analyticko-syntetickú metódu sme používali prevažne v časti prieniku do legislatívnych prameňov a

---

¹¹ VÁZQUEZ, I.G. et al. The changing nature of work and skills in the digital age. Luxembourg: Publications Office of the EU, 2019, p. 102. ISBN: 978-80-89517-48-0.

opierali sme sa aj o citačnú obsahovú analýzu, ktorú sme využívali pri interpretácii prameňov odbornej literatúry a ostatných súvisiacich dokumentov. Rovnako sme uplatňovali analýzu sémantického charakteru, ktorá umožňuje preniknúť do terminológie skúmanej problematiky ako základného postulátu potrebného pre vyloženie obsahu právneho textu. V časti prezentovania hodnotiacich postojov a záverov bola okrem logických postupov aplikovaná metóda kauzality a dedukcie, zovšeobecňovanie a hľadanie analógií.

2. UMEĽÁ INTELIGENCIA A TRH PRÁCE

Umelá inteligencia (ďalej len „AI“) je pojem označujúci počítačové systémy schopné vykonávať úlohy, ktoré zvyčajne vyžadujú ľudskú inteligenciu. AI sa stala transformatívnou silou na trhu práce, ktorá mení povahu práce, pracovné pozície a dynamiku zamestnanosti v rôznych odvetviach. Vzhľadom nato, že technológie AI sa neustále vyvíjajú, vplyv AI na trh práce je mnohostranný a komplexný. Jej rozvoj môže prinášať výhody občanom a podnikom v celej Európe a môže viesť k zvýšeniu produktivity, automatizácii úloh, zlepšovaniu rozhodovacích procesov, tvorbe nových pracovných miest (v oblastiach ako analýza údajov, strojové učenie, vývoj AI), zlepšovaniu kvality existujúcich pracovných miest či k zlepšovaniu pracovných podmienok. Rozmach AI však so sebou prináša aj výzvy. Technologický pokrok prináša rastúcu neistotu, technológia môže mať okrem iného významný vplyv na počet tradičných pracovných miest a spôsob vykonávania práce, čo má v konečnom dôsledku vplyv na kvalitu života pracovníkov.^{12 13} AI mení pracovné prostredie tým, že mení obsah a dizajn práce, spôsob, akým zamestnanci komunikujú medzi sebou a so strojmi a tiež spôsob, akým sa monitoruje pracovné nasadenie a efektívnosť.¹⁴

Napriek tomu, že väčšina systémov AI nepredstavuje riziko a môže prispieť k riešeniu mnohých spoločenských výziev, niektoré systémy umelej inteligencie vytvárajú riziká, ktoré je v záujme predchádzania nežiadúcim výsledkom potrebné riešiť.¹⁵ Túto úlohu na seba prevzala Európska únia prijatím *Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828* (ďalej len „Akt o umelej inteligencii“). Akt o umelej inteligencii

---

¹² EUROPEAN COMMISSION. Artificial Intelligence and the future of work. [online]. 2025. [01-10-2025]. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3222>.

¹³ INTERNATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT COUNCIL. Artificial Intelligence Impact on Labor Markets. [online]. 2025. [01-10-2025]. Dostupné z: https://www.iedconline.org/clientuploads/EDRP%20Logos/AI_Impact_on_Labor_Markets.pdf.

¹⁴ LANE, M. a SAINT-MARTIN, A. The impact of Artificial Intelligence on the labour market: What do we know so far? [online]. 2021. [01-10-2025]. DOI: <https://doi.org/10.1787/7c895724-en>.

¹⁵ EURÓPSKA KOMISIA. Akt o umelej inteligencii. [online]. 2025. [01-10-2025]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/policies/regulatory-framework-ai>.

je prvým komplexným právnym rámcom pre využívanie umelej inteligencie vo svete a je záväzný a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch Európskej únie.

Účelom Aktu o umelej inteligencii je zlepšiť fungovanie vnútorného trhu, podporiť zavádzanie dôveryhodnej umelej inteligencie sústredenej na človeka, zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia, bezpečnosti, základných práv vrátane demokracie, právneho štátu a ochrany životného prostredia pred škodlivými účinkami systémov AI v Európskej únii a podporovať inovácie. Táto právna úprava vymedzuje jednotné pravidlá pre vývoj a využívanie AI technológií v Európskej únii, zameriava sa na identifikáciu a reguláciu AI systémov podľa ich rizikovosti a stanovuje povinnosti pre poskytovateľov, distribútorov a používateľov AI systémov.¹⁶

Akt o umelej inteligencii má zásadný a priamy vplyv aj nato, akým spôsobom sa AI zavádza, používa a riadi v pracovnom prostredí. Ako sme už uviedli, implementácia systémov AI prináša výzvy pre zamestnávateľov aj zamestnancov, na ktoré predmetná legislatíva reaguje.

Jednou z takýchto výziev je nedostatok transparentnosti pri využívaní určitých systémov AI (napr. algoritmov a rozhodovacích systémov). Transparentnosť v zmysle nariadenia znamená, že systémy AI sa vyvíjajú a používajú tak, aby umožňovali náležitú vysledovateľnosť a vysvetliteľnosť, pričom upozorňujú ľudí na to, že komunikujú a interagujú so systémom AI a zároveň náležite informujú subjekty nasadzujúce systém AI o spôsobilostiach a obmedzeniach daného systému a dotknuté osoby o ich právach. V pracovnom prostredí sa systémy AI čoraz častejšie využívajú pri prijímaní dôležitých rozhodnutí s dopadom na zamestnancov (napr. pri nábore, hodnotení výkonu, prerozdeľovaní úloh či prepúšťaní). Zamestnanci však častokrát nevedia na základe čoho sa rozhodnutia prijímajú a nemajú možnosť tieto rozhodnutia spochybniť. V tomto kontexte ide o vysokorizikové systémy, ktorými sú v zmysle prílohy III Aktu o umelej inteligencii: systémy AI, ktoré sa majú používať na nábor alebo výber fyzických osôb, najmä na umiestňovanie cielených inzerátov na pracovné miesta, na analýzu a filtrovanie žiadostí o zamestnanie a na hodnotenie uchádzačov; systémy AI, ktoré sa majú používať pri rozhodovaní o podmienkach pracovnoprávných vzťahov, o kariérom postupe v zamestnaní alebo ukončení zmluvných pracovnoprávných vzťahov, pri prideľovaní úloh na základe individuálneho správania, osobných čŕt alebo charakteristických znakov alebo pri monitorovaní a hodnotení výkonnosti a správania osôb v rámci takýchto vzťahov. Akt o umelej inteligencii vo vzťahu k vysokorizikovým systémom AI zavádza požiadavky na transparentnosť, bezpečnosť (napr. systém riadenia rizík, systém riadenia kvality, systém posudzovania vplyvu na základné práva, povinnosť vypracovania technickej dokumentácie, uchovávanie dokumentácie, požiadavky na presnosť, spoľahlivosť a kybernetickú bezpečnosť a i.) a ľudský dohľad zameraný na prevenciu alebo

---

¹⁶ ÚRAD PRE VEREJNÉ OBSTARÁVANIE. Nariadenie o umelej inteligencii. [online]. 2024. [01-10-2025]. Dostupné z: <https://www.uvo.gov.sk/aktualne-temy/aktualita/nariadenie-o-umelej-inteligencii>.

minimalizáciu rizík, ktoré môžu vzniknúť pri používaní vysokorizikového systému AI. Zamestnanci tiež častokrát nevedia, akým spôsobom sa brániť voči rozhodnutiam systémov AI v dôsledku absencie právnych mechanizmov, resp. vymedzenia zodpovednej osoby. Prijatie Aktu o umelej inteligencii tieto nedostatky prekonáva zavedením opatrení na zabezpečenie ľudského dohľadu, rámca zodpovednosti či systémov dohľadu.

3. PRÁCA PRE PLATFORMY

V kontexte súčasnej digitalizovanej éry sme svedkami rozsiahleho dynamického nárastu nových elektronických, resp. digitálnych pracovných foriem, ktoré prinášajú príležitosti a pracovné miesta dostupné prostredníctvom platformami rôznych online aplikácií. Jednu z podkategórií digitálnych pracovných foriem tvorí „práca pre platformy“ vyznačujúca sa flexibilitou, jednoduchým výberovým procesom a relatívne nízkymi nárokmi na kvalifikáciu pracovníkov.¹⁷ Práca pre platformy predstavuje formu zamestnania, v rámci ktorej organizácie alebo jednotlivci využívajú online platformu na prístup k iným organizáciám alebo jednotlivcom s cieľom riešiť konkrétne problémy, resp. poskytovať osobitné služby výmenou za platbu.¹⁸ Digitálne pracovné platformy podporujú inovatívne služby a nové obchodné modely, vytvárajú množstvo príležitostí pre spotrebiteľov a podniky, dokážu efektívne zladiť ponuku práce a dopyt po nej, ponúkajú príležitosti zarábať alebo získať dodatočný príjem, a to aj znevýhodneným uchádzačom na trhu práce (napr. absolventi, ľudia so zdravotným postihnutím, migranti, ľudia s menšinovým rasovým alebo etnickým pôvodom). Digitálne pracovné platformy poskytujú zamestnávateľom širší prístup k spotrebiteľom, príležitosti na diverzifikáciu príjmov a rozvoj nových oblastí podnikania, pre spotrebiteľov znamenajú lepší prístup k rôznorodejším produktom a službám. Využívanie platformovej práce sa štandardizovalo v období pandémie COVID-19 a v dôsledku zvýšenej migrácie v súvislosti s vojnových konfliktom na Ukrajine „popularita“ takéhoto spôsobu zamestnávania neustále rastie.

S rastúcou popularitou platformovej práce vyvstala zvýšená potreba jej právnej regulácie vzhľadom k tomu, že digitálne pracovné platformy narúšajú a relativizujú existujúci právny rámec v pracovnoprávnej a sociálnoprávnej oblasti. V dôsledku toho, že pôsobia naprieč členskými štátmi Európskej únie, častokrát využívajú regulačné rozdiely vo svoj prospech. K takémuto kroku ako prvý zákonodarca pristúpila Európska únia prijatím *Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2831 z 23. októbra 2024 o zlepšení pracovných podmienok v oblasti práce pre platformy* (ďalej len „smernica

---

¹⁷ SÍPOS, A. Platformová ekonomika: Výzvy a príležitosti pre efektívnu právnu ochranu zamestnancov. In: Acta Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae, 2023, vol. 42, no. 2, p. 46. ISSN: 1336-6912. DOI: <https://doi.org/10.62874/afi.2023.2>.

¹⁸ EURÓPSKA RADA, RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Pravidlá EÚ týkajúce sa práce pre platformy. [online]. 2025. [05-10-2025]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/platform-work-eu/>.

o platformovej práci“). Smernica o platformovej práci nadobudla účinnosť 1. decembra 2024, pričom členské štáty sú povinné zabezpečiť jej transpozíciu do 2. decembra 2026.

Všeobecným cieľom smernice o platformovej práci je zlepšenie pracovných podmienok a ochrana osobných údajov v oblasti práce pre platformy. Za účelom naplnenia vymedzeného cieľa boli stanovené osobitné ciele, a to: zavedenie opatrení na uľahčenie určenia správneho zamestnaneckého statusu osôb pracujúcich pre platformy; podpora transparentnosti, spravodlivosti, ľudského dohľadu, bezpečnosti a zodpovednosti pri algoritmickom riadení v oblasti práce pre platformy a zlepšenie transparentnosti v oblasti práce pre platformy (aj v cezhraničných situáciách).

Predmetná právna úprava reaguje na viacero výziev. Prvou z nich je fenomén nesprávnej klasifikácie práce ako samostatne zárobkovej činnosti¹⁹, čo bráni tomu, aby sa určil správny zamestnanecký status osôb pracujúcich pre platformy a zabezpečil sa ich prístup k dôstojným životným a pracovným podmienkam. V zmysle čl. 5 smernice o platformovej práci sa zavádza právna domnienka pracovnoprávneho vzťahu ak sa zistia skutočnosti, ktoré naznačujú riadenie a kontrolu v súlade s vnútroštátnym právom, kolektívnymi zmluvami alebo zaužívanou praxou v členských štátoch s prihladnutím na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie. Zároveň dochádza k prenosu dôkazného bremena na stranu digitálnej pracovnej platformy, ktorá ak sa snaží vyvrátiť právnu domnienku, musí preukázať, že predmetný zmluvný vzťah nie je pracovnoprávnym vzťahom. V súvislosti s nesprávnou klasifikáciou zamestnaneckého statusu sa pracovníci digitálnych pracovných platforiem stretávajú so zníženou pracovnoprávnou a sociálnoprávnou ochranou (absentujúce sociálne poistenie, dovolenka, prekážky v práci, či minimálna mzda). Na základe presného určenia pracovnoprávneho vzťahu majú pracovníci prístup k právam vyplývajúcim z pracovnoprávnych predpisov a sociálneho systému.

Výzvou v súvislosti rozvojom platformovej ekonomiky je tiež nedostatok transparentnosti v informovaní o automatizovaných monitorovacích a automatizovaných rozhodovacích systémoch, ktoré sa používajú na prijímanie alebo podporu rozhodnutí vplývajúcich na osoby pracujúce pre platformy, vrátane pracovných podmienok pracovníkov platforiem (prístup k pracovným úlohám, príjmy, bezpečnosť a ochrana zdravia, pracovný čas, prístup k odbornej príprave, povýšenie alebo tomu rovnocenné opatrenie a pod.). Na základe čl. 9 sa zavádza informačná povinnosť digitálnych pracovných platforiem o používaní automatizovaných monitorovacích alebo automatizovaných rozhodovacích systémov voči osobám pracujúcim pre platformy, zástupcom pracovníkov platforiem a na požiadanie aj voči príslušným vnútroštátnym orgánom. V nadväznosti na uvedené sa v zmysle čl. 10 zavádza povinnosť digitálnych pracovných platforiem dohliadať na vplyv, ktorý majú jednotlivé rozhodnutia prijaté alebo

---

¹⁹ V uvedenom kontexte sa jedná o nepravú samostatne zárobkovú činnosť, ktorá je formálne deklarovaná ako samostatne zárobková činnosť, avšak spĺňa podmienky charakteristické pre pracovnoprávny vzťah.

podporované automatizovanými monitorovacími a automatizovanými rozhodovacími systémami. Digitálne pracovné platformy sú taktiež povinné zabezpečiť dostatok ľudských zdrojov na účinný dohľad a hodnotenie zamerané na vplyv jednotlivých rozhodnutí prijatých alebo podporovaných automatizovanými monitorovacími a rozhodovacími systémami. Osoby, ktoré digitálna pracovná platforma poverí funkciou dohľadu a hodnotenia, musia mať spôsobilosť, odbornú prípravu a právomoc potrebnú na vykonávanie tejto funkcie, a to aj na účely zrušenia automatizovaných rozhodnutí. Smernica tiež osobám pracujúcim pre platformy garantuje právo na ústne alebo písomné vysvetlenie akéhokoľvek rozhodnutia prijatého automatizovaným rozhodovacím systémom.

Nedostatok transparentnosti sa týka tiež spracovania údajov prostredníctvom automatizovaných monitorovacích a automatizovaných rozhodovacích systémov. Digitálne pracovné platformy využívajú tieto systémy na rozhodovanie o pridelení práce, hodnotení výkonu či ukončení spolupráce, pričom pracovníci nemajú transparentné informácie o tom, ako tieto systémy fungujú, v dôsledku čoho nemajú možnosť sa voči týmto rozhodnutiam brániť. Na základe čl. 7 smernice o platformovej práci vyššie vymedzené systémy nemôžu spracovávať žiadne osobné údaje o emocionálnom alebo psychickom stave osoby pracujúcej pre platformy; žiadne osobné údaje v súvislosti so súkromnými rozhovormi, vrátane komunikácie s inými osobami pracujúcimi pre platformy a zástupcami osôb pracujúcich pre platformy; osobné údaje s cieľom predvídať uplatňovanie základných práv, vrátane slobody združovať sa, práva na kolektívne vyjednávanie a kolektívne akcie alebo práva na informácie a konzultácie; osobné údaje na vyvodenie rasového alebo etnického pôvodu osoby, migračného postavenia, politických názorov, náboženského alebo filozofického presvedčenia, zdravotného postihnutia, zdravotného stavu vrátane chronickej choroby alebo HIV stavu, emocionálneho alebo psychického stavu, členstva v odborových zväzoch, sexuálneho života alebo sexuálnej orientácie a nespracúvajú žiadne biometrické údaje týkajúce sa osoby pracujúcej pre platformy s cieľom zistiť totožnosť tejto osoby tak, že tieto údaje porovnajú s biometrickými údajmi fyzických osôb uloženými v databáze; nezískavajú žiadne osobné údaje počas obdobia, keď osoba pracujúca pre platformy neponúka ani nevykonáva prácu pre platformy.

Digitálne pracovné platformy sú častokrát medzinárodnými podnikateľskými subjektmi, ktoré vykonávajú činnosti a zavádzajú obchodné modely vo viacerých členských štátoch alebo cezhranične. V prípade takéhoto pôsobenia nie je vždy zrejmá príslušnosť členského štátu pri uplatňovaní právnych predpisov, resp. subjekt zodpovedný za kontrolu činnosti dotknutej digitálnej pracovnej platformy. Príslušné vnútroštátne orgány tiež nemajú ľahký prístup k údajom o digitálnych pracovných platformách, vrátane počtu osôb pracujúcich pre platformy, ich zamestnaneckého statusu a ich pracovných podmienok. V záujme zamedzenia vzniku nejasností, zavádza smernica o platformovej práci systematický a transparentný systém poskytovania informácií a vzájomnej spolupráce príslušných vnútroštátnych orgánov. S pôsobením digitálnych pracovných platform vo

viacerých členských štátoch a rôznou mierou právnej regulácie súvisí tiež nedostatok právnej istoty a rozdielne podmienky pri vykonávaní rovnakej práce. Smernicou o platformovej práci sa zavádza jednotný právny rámec pre celú Európsku úniu, ktorý zavádza rovnaké pravidlá pre digitálne pracovné platformy vo všetkých členských štátoch a chráni tak práva pracovníkov bez ohľadu na miesto pôsobenia.

4. PRETRVÁVAJÚCE VÝZVY V KONTEXTE VPLYVU DIGITALIZÁCIE NA TRH PRÁCE

Cez prizmu vyššie uvedeného, Európska únia reaguje na rôzne výzvy súvisiace s digitalizáciou trhu práce a inštitúcie Európskej únie plnia nezastupiteľnú úlohu pri formovaní legislatívy zohľadňujúcej vývoj a zabezpečujúcej predovšetkým ochranu zamestnancov. Napriek uvedenému však členské štáty v kontexte neustáleho vývoja naďalej čelia a budú čeliť rôznym typom adaptačných potrieb.

Digitalizácia pracovných aktivít má neoddeliteľný dopad na súkromie zamestnanca, dobu odpočinku, či na rodinný život.²⁰ Kultúra neustálej dostupnosti spôsobuje zvýšené riziko depresí, úzkosti a vyhorenia.²¹ Tento trend vzrástol počas pandémie COVID-19, kedy bolo množstvo zamestnancov nútených pracovať z domu. Napriek tomu, že takáto možnosť zachránila veľa pracovných miest a veľké množstvo podnikov, ukázalo sa, že práca na diaľku má aj nedostatky. Jedným z príkladov môže byť fakt, že množstvo ľudí naďalej pracuje mimo „štandardný pracovný čas“ (nad rámec maximálneho pracovného času) a rovnováha medzi pracovným a súkromným životom sa v dôsledku toho výrazne zhoršila. Neustále pripojenie k práci tiež môže viesť k zdravotným problémom (k narušeniu duševnej aj fyzickej pohody).²² V reakcii na uvedené Európsky parlament²³ žiada o prijatie novej legislatívy, ktorá zakotví tzv. právo na odpojenie, ktoré znamená právo pracovníkov nevykonávať pracovné činnosti a nezapájať sa do pracovnej komunikácie mimo pracovného času pomocou digitálnych nástrojov, ako sú telefonické hovory, e-maily alebo iné správy. Právo na odpojenie by malo oprávňovať pracovníkov na to, aby mimo pracovného času mohli vypnúť pracovné nástroje a nemuseli reagovať na požiadavky zamestnávateľa, a to bez toho, aby im hrozili nepriaznivé následky, ako napríklad prepustenie z práce alebo iné odvetné opatrenia. Zamestnávateľia by zároveň nemali vyžadovať, aby pracovníci pracovali mimo pracovného času. Zamestnávateľia by nemali

---

²⁰ VÍTKOVÁ, L. Nedostatky právnej úpravy práva zamestnanca na odpojenie. In: Legal Point, 2024, vol. 1, no. 1. ISSN: 1339-0104.

²¹ WEBER, T. a ADĂSCĂLIȚEI, D. Right to disconnect: Implementation and impact at company level. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023, p. 57. ISBN 978-92-897-2337-4. DOI: 10.13140/RG.2.2.19335.16800

²² EURÓPSKY PARLAMENT. Poslanci chcú v celej EÚ garantovať právo odpojiť sa od práce. [online]. 2021. [08-10-2025]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20210121STO96103/poslanci-chcu-v-celej-eu-garantovat-pravo-odpojit-sa-od-prace>

²³ Uznesenie z 21. januára 2021 s odporúčaniami pre Komisiu, pokiaľ ide o právo na odpojenie (2019/2181(INL))

podporovať kultúru práce „byť neustále k dispozícii“, v ktorej sú pracovníci, ktorí sa vzdávajú „práva na odpojenie“, jasne uprednostňovaní pred tými, ktorí tak neurobia. Pracovníci, ktorí nahlasujú situácie nedodržovania práva na odpojenie na pracovisku, by nemali byť penalizovaní. V súčasnosti v tejto záležitosti prebieha druhé kolo konzultácií Európskej komisie a sociálnych partnerov, ktorých vyústením by mal byť návrh legislatívneho aktu zakotvujúceho pracovnoprávnu ochranu zamestnancov nadväzujúcu na ich právo na odpojenie.

5. ZMENA CHARAKTERU PRACOVNOPRÁVNÝCH VZŤAHOV

Rozvoj a implementácia nových technologických systémov a umelej inteligencie zásadne mení charakter pracovnoprávných vzťahov a ovplyvňuje viaceré aspekty pracovného prostredia. V prvom rade má umelá inteligencia významný vplyv na stabilitu zamestnania – dochádza k poklesu tradičných pracovných pomerov na plný úväzok a k nárastu flexibilných, no často neistých foriem práce. Pred budúcou právnou úpravou tak stojí zložitá úloha vytvoriť vyvážený právny rámec, ktorý zamestnancom zabezpečí primeranú ochranu.

Ďalšou naliehavou otázkou, ktorú bude potrebné riešiť, je zmena štruktúry trhu práce v dôsledku digitalizácie. Automatizácia manuálnej práce vedie k vytlačaniu nízkokvalifikovaných pracovníkov z trhu práce, čo zvyšuje potrebu aktívnych opatrení vo vzťahu k ľuďom s nižšou kvalifikáciou alebo nízkou digitálnou gramotnosťou. Digitálne vylúčenie vytvára potrebu aktívne zapájať do zamestnania ľudí, ktorí sú vzdialení od trhu práce, pričom nenahraditeľnú úlohu pri poskytovaní pomoci obyvateľom v súlade so zásadou subsidiarity zohrávajú častokrát obce. Hoci si štát zachováva kľúčovú zodpovednosť za úroveň zamestnanosti, obce sú aktívnymi aktérmi v oblasti sociálneho začlenenia, najmä v menších alebo znevýhodnených regiónoch. Obce sú schopné identifikovať potreby miestnych komunit a nezamestnaných, poskytovať sociálne poradenstvo, podporovať vzdelávanie a digitálnu gramotnosť a v neposlednom rade priamo vytvárať pracovné miesta, napríklad prostredníctvom aktívnych opatrení. Organizovaním menších komunálnych služieb prispieva obec k sociálnej aktivácii a udržiavaniu sociálnych návykov, čo je prechodným krokom k stabilnému zamestnaniu.

Jedným z aspektov je zvýšená miera monitorovania zamestnancov prostredníctvom systémov umelej inteligencie. Technológie umožňujú detailne sledovať pracovnú činnosť, vrátane identifikácie, či zamestnanec počas pracovného času skutočne pracuje alebo vykonáva súkromné aktivity, ako napríklad používanie sociálnych sietí či hranie hier. Systém umelej inteligencie napríklad presne rozpozná skutočné využívanie pracovného času na plnenie pracovných úloh, presne identifikuje, či zamestnanec počas pracovného času pracuje, resp. sa venuje iným aktivitám. S uvedeným sú následne spojené riziká sankcionovania zamestnanca zo strany zamestnávateľa, vrátane jednostranného skončenia pracovného pomeru. V zmysle čl. 5 Aktu o umelej inteligencii sa zakazuje používanie rôznych typov systémov AI (napr. systémov na odvodzovanie emócií fyzickej

osoby v oblasti pracoviska²⁴ či systémov biometrickej kategorizácie, ktoré jednotlivo kategorizujú fyzické osoby na základe ich biometrických údajov s cieľom odvodit' alebo vyvodit' ich rasu, politické názory, členstvo v odboroch, náboženské alebo filozofické presvedčenie, sexuálny život alebo sexuálnu orientáciu a pod.).

Využívanie umelej inteligencie zasahuje aj do oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Akt o umelej inteligencii jednoznačne zakazuje používanie systémov, ktoré predstavujú neprijateľné riziko pre zdravie a bezpečnosť zamestnancov. Cieľom týchto opatrení je zabezpečiť, aby technologický pokrok nebol na úkor ľudskej dôstojnosti, fyzickej či psychickej pohody pracovníkov.

Dôležité je tiež vnímať možnosť zásahu do spôsobu výberu vhodných zamestnancov pre zamestnávateľa prostredníctvom systémov umelej inteligencie založených na vopred daných očakávaníach pracovného výkonu zamestnanca. Rozhodnutia takýchto systémov tiež môžu viesť k ukončeniu pracovného pomeru, napríklad v prípade, ak tieto systémy identifikujú porušenie pracovných pokynov a postupov určených zamestnávateľom. Pri takomto posúdení pracovného výkonu bez „mäkkých techník“ ľudskej inteligencie a zváženía všetkých okolností je miera právnej neistoty na vzostupe.

Mení sa aj podoba esenciálnych znakov závislej práce. V súčasnom období nastáva rozmach výkonu závislej práce v nových formách prostredníctvom informačných a digitálnych technológií.²⁵ Vo vzťahu k pôsobeniu autonómnych systémov umelej inteligencie na oblasť práce sa Akt o umelej inteligencii vzťahuje na všetky kategórie pracovníkov (zamestnancov) v zmysle článku 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, vrátane pracovníkov pracujúcich pre platformy. Z uvedeného vyplýva, že regulácia Európskej únie podstatným spôsobom presahuje rámec pojmového vymedzenia „zamestnanec“ či pojmu „závislá práca“ tak, ako sú tieto základné právne pojmy vymedzené v Zákonníku práce. Umelá inteligencia sa vo významnejšej miere používa pri výkone platformovej práce, crowdworkingu s charakteristickým algoritmickým riadením, ktorý sa sčasti obsahovo vymyká obsahu pojmu „závislá práca“ tak, ako ju upravuje § 1 Zákonníka práce. Napríklad rozsudok Spolkového pracovného súdu Nemecka prisúdil právny status zamestnanca – crowdworkerovi s vysokou mierou samostatnosti výkonu práce a s priznaním všetkých základných práv, aké má zamestnanec pri tzv. „štandardnom zamestnaní“.²⁶ Automatizované monitorovacie a rozhodovacie systémy riadené algoritmiami čoraz viac nahradzujú funkcie, ktoré v podnikoch vykonávali manažéri. Ide nielen o pokyny zamestnávateľa na pridelenie pracovných úloh zamestnancom a

---

²⁴ S výnimkou prípadov, keď je používanie systému AI určené na uvedenie do prevádzky alebo na trh zo zdravotných alebo bezpečnostných dôvodov.

²⁵ LACKO, M. Sociálna ochrana zamestnanca v digitálnej dobe. In: Zamestnanec v digitálnom prostredí. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021, p. 36. ISBN: 978-80-574-0068-4.

²⁶ Rozhodnutie Spolkového pracovného súdu BAG 1.12.2020-9 AZR 102/20, Nr. 132 k pojmu „závislosť“.

prideľovanie iných pokynov, ale aj hodnotenie vykonávanej práce, poskytovanie pracovných stimulov a ukladanie prípadných sankcií. Právo zamestnávateľa udeľovať pokyny odrážajúce závislosť a podriadenosť zamestnanca zakotvené vo viacerých ustanoveniach Zákonníka práce prechádza vo väčšej či menšej miere na umelú inteligenciu. Podľa právneho stavu *de lege lata* je esenciálnou zložkou závislej práce podriadenosť zamestnanca voči zamestnávateľovi a závislosť zamestnanca v oblasti pracovnoprávných vzťahov sa prejavuje povinnosťou zamestnanca plniť pokyny svojho zamestnávateľa, ktorých zavinené nesplnenie môže viesť aj k výpovedi zo strany zamestnávateľa pre porušenie pracovnej disciplíny.

Zavádzaním systémov umelej inteligencie do oblasti pracovnoprávných vzťahov bude potrebné legislatívne riešiť aj právne postavenie zamestnanca voči pokynom zadaným umelou inteligenciou zvlášť v situáciách, ak by tieto pokyny boli v rozpore s platným právom alebo by ohrozovali zdravie zamestnanca. Vzhľadom k uvedenému musia mať systémy umelej inteligencie stanovené právne rámce. Ak sa zamestnávateľ rozhodne nasadiť systémy umelej inteligencie, deleguje veľkú časť svojho dizpozičného práva na systém umelej inteligencie. Pokyny, ktoré vydá umelá inteligencia, ktorá pracuje autonómne, nie sú totožné s pokynovým právom konkrétneho zamestnávateľa, prípadne jeho vedúceho zamestnanca. V uvedenej súvislosti vzniká otázka, či je zamestnanec povinný splniť takýto pokyn umelej inteligencie. V týchto situáciách by mal do uvedeného procesu vstúpiť ľudský prvok (ľudská inteligencia) a overiť správnosť vydaného pokynu v záujme ochrany samotných zamestnancov. Odlišným spôsobom by bolo potrebné posudzovať pokyny umelej inteligencie týkajúce sa oblasti ochrany osobných údajov, ktoré majú právnu formu odporúčania, ktoré by zamestnanec nemal povinnosť splniť, a odlišne posudzovať pokyny umelej inteligencie, ktoré majú povahu rozhodnutia, voči ktorému by sa zamestnanec mohol odvolať.²⁷

Obmedzenie zásahov ľudského faktora do riadenia pracovných procesov môže vyvolávať a spôsobovať aj nové formy diskriminácie. Samotné dáta, na ktorých sa umelá inteligencia učí, môžu byť samy o sebe diskriminačné, napr. ak proces zberu, resp. spracovania týchto dát bol diskriminačný. Diskriminačné otázky ako aj výstupy umelej inteligencie môžu vyplývať aj z diskriminačných algoritmov. Tzv. automatizovaná diskriminácia je ťažšie rozpoznateľná, je abstraktnejšia, subtílnejšia a preto v praxi podstatne menej identifikovateľná a tým aj menej sankcionovaná. Pri algoritmických systémoch doteraz chýbajú dostatočné signalizačné mechanizmy porovnávania medzi zamestnancami či jednotlivými skupinami zamestnancov, čo sa vyžaduje na identifikáciu nepriamej diskriminácie. V oblasti antidiskriminačného práva by bolo potrebné do budúcnosti viac rozšíriť kolektívnu právnu ochranu zamestnancov a celkovo posilniť existujúce právne nástroje prevencie pred diskrimináciou zamestnancov.

---

²⁷ BARANCOVÁ, H. Umelá inteligencia a pracovné právo. In: Právny obzor, 2024, vol. 107, no. 2, p. 116. ISSN 2729-9228. DOI: <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2024.2.02>

6. ZÁVER

Svet práce sa neustále mení, je to živý proces reflektujúci na vývojové, technologické, spoločenské a ekonomické prostredie. Ide nielen o právny problém, ale aj o hlboký filozofický rozmer, pričom filozofický rozmer problému spočíva v redefinícii vzťahu človeka a práce v kontexte technologickej autonómie, ktorá kladie nové otázky týkajúce sa ľudskej dôstojnosti, autonómie, slobody a zodpovednosti subjektu v ére, kde inštitút vôle je redukovaný či transformovaný vplyvom autonómnych systémov umelej inteligencie. Tradičný model závislej práce je postavený na ontologickom predpoklade ľudskej závislosti a subordinácie, kde zamestnanec odovzdáva čas a výkon výmenou za mzdu a právnu ochranu. V digitálnej ére však „čas“ ako základná kategória pracovného práva stráca stabilitu – práca sa vykonáva v rámci neustálej dostupnosti, často bez jasného vymedzenia pracovného času a miesta výkonu.

Tým vzniká zásadná filozofická otázka: kde končí ľudská autonómia a začína digitálne determinovaný výkon práce? Ak algoritmus vydáva pracovné pokyny a hodnotí výkon, zamestnanec sa dostáva do situácie, keď musí reagovať na rozhodnutia systému, ktorý síce disponuje funkčnou racionalitou, no postráda morálnu a etickú zodpovednosť. Ide o problém etickej imputácie v prostredí, kde chýba subjekt vôle, čo si vyžaduje novú reflexiu základných pracovnoprávných princípov – dôstojnosti, slobody a zodpovednosti.

V socioekonomickom kontexte, ktorý je charakterizovaný symbiotickou dynamikou medzi rozvojom nových technológií a zavádzaním nových foriem organizácie práce a riadenia, sa pojem digitalizácia stáva čoraz zaujímavejším ako štruktúrujúci fenomén trhu práce.²⁸ Zásadné zmeny do vývoja prinesie ďalšia revolúcia – spoločenská revolúcia 5.0., ktorá sa spája s nástupom umelej inteligencie. Je nepochybné, že pracovný trh sa zmení. Už teraz sme svedkami tejto zmeny keď vstupujeme do predajne potravín a namiesto piatich pokladničiek nás čakajú samoobslužné pokladne s jednou pomocnou pracovnou silou.²⁹

Digitalizácia, automatizácia, robotizácia, razantný nástup umelej inteligencie už nie je futuristická vízia. Už v súčasnosti je nesporné, že umelá inteligencia zasahuje, resp. bude zasahovať aj do oblasti pracovnoprávných vzťahov, výrazným spôsobom bude zasahovať osobitne do oblasti ochrany osobných údajov zamestnancov, práva na súkromný život, práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, do kvality pracovných podmienok, bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, spôsobov odmeňovania zamestnancov pomocou algoritmov a tým následne aj do spôsobov výkonu manažérskych funkcií, do oblasti zodpovednostných pracovnoprávných vzťahov, ako aj skončenia pracovného pomeru.

---

²⁸ CALDERÓN-GÓMEZ, D. a kol.. The labour digital divide: digital dimensions of labour market segmentation. In: *Work Organisation, Labour & Globalisation*, 2020, vol. 14, no. 2, p. 23. ISSN: 1745-641X. DOI: <https://doi.org/10.13169/workorglaboglob.14.2.0007>

²⁹ DOLOBÁČ, M. Futuroológia pracovného práva. In: *Zamestnanec v digitálnom prostredí*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021, p. 61. ISBN: 978-80-574-0068-4.

Pred budúcou pracovnoprávnou úpravou stojí preto neľahká úloha vytvorenia optimálneho právneho rámca právneho postavenia zamestnanca pri nasadzovaní systémov umelej inteligencie. Podľa autoriek sa ukazuje, že nasadením autonómnych systémov umelej inteligencie je potrebné zmeniť aj zákonnú formuláciu a „prekresliť“ pojem závislej práce a optimálne legislatívne stvárnenie pojmu „zamestnanec“. Kľúčové zistenia príspevku potvrdzujú nevyhnutnosť systematickej revízie právnych pojmov, procesov a vzťahov. V tejto súvislosti dochádza k výraznej zmene prijatím zákona č. 261/2025 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s konsolidáciou verejných financií. S účinnosťou od 1. januára 2026 dochádza k novelizácii Zákonníka práce. Okrem iného dochádza k zmene definičného znenia pojmu závislá práca. Vypúšťajú sa slová „v pracovnom čase určenom zamestnávateľom“. Táto charakteristická zložka závislej práce už nebude esenciálnou súčasťou definície závislej práce. Zmena definície pojmu závislej práce by mala napomôcť odhaľovaniu tzv. fiktívnych živností. Úprava definície závislej práce má reagovať aj na rozmach flexibilných pracovných režimov – najmä práce na diaľku, telepráce, platformovej práce a používania autonómnych systémov riadenia pracovných úloh. Nové znenie definície umožňuje zahrnúť širšie spektrum pracovných vzťahov, v ktorých zamestnanec nevykonáva prácu v klasicky určenom pracovnom čase, ale zostáva závislý od pokynov či hodnotenia algoritmických systémov. Z tohto hľadiska ide o zásadný krok smerom k modernizácii pracovnoprávných pojmov a k prispôsobeniu legislatívy novým technologickým a organizačným modelom práce v digitálnej ére.

Týmto konštatovaním sme sa vysporiadali s prvou výskumnou otázkou položenou v úvode príspevku. Zastávame názor, že sa bude potrebné zamyslieť nad novým právnym modelom dispozičného tzv. „pokynového“ práva zamestnávateľa (tzv. digitálne pokynové právo). Právo zamestnávateľa udeľovať pokyny zamestnancom zakotvené vo viacerých ustanoveniach Zákonníka práce prevezme z väčšej či menšej miery umelá inteligencia. S nasadením umelej inteligencie do oblasti pracovnoprávných vzťahov sa preto v najbližšej budúcnosti dôvodne očakáva aj prijatie nových právnych nástrojov predchádzajúcich porušeniu alebo ohrozeniu ľudských práv zamestnancov v rámci pracovnoprávných vzťahov, najmä ochrany súkromného života, ochrany osobných údajov a zákazu diskriminácie, čo reflektuje aj na druhú výskumnú otázku. Hoci legislatívna aktivita Európskej únie je nesporná, domnievame sa, že súčasné právne modely ochrany a zodpovednosti za škodu v prípade nasadenia systémov umelej inteligencie nebudú stačiť a budúci právny vývoj bude závisieť od schopnosti vyvážiť technologickú inováciu so zachovaním základných pracovnoprávných záruk. Podľa nášho názoru sa legislatíva bude musieť naďalej prispôbovať hybridným formám zamestnávania, posilňovať transparentnosť a rozširovať zodpovednostné rámce pre autonómne systémy. V tomto dynamicky sa meniacom kontexte pracovnoprávnej ochrany bude kritická spolupráca medzi zákonodarcom, odborníkmi na pracovné právo a technologickými expertmi v záujme zabezpečenia takého vývoja legislatívy, ktorý zabezpečí efektívnu reakciu na

digitalizáciu a automatizáciu trhu práce a zároveň neohrozí právnu istotu ani sociálnu ochranu zamestnancov.

Tento širší pohľad autoriek zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa budúci vývoj právnej úpravy realizoval premyslene, s ohľadom na nové komplexné spoločenské a technologické súvislosti. Autorky vnímajú návrhy na riešenie tejto problematiky spočívajúce v zavedení princípu „algoritmickej transparentnosti“ a práva zamestnanca na vysvetlenie pracovných pokynov generovaných umelou inteligenciou. Rovnako je dôležité zaoberať sa otázkou právneho zakotvenia odpočinku na ochranu pred prekročením pracovnej doby v digitálnom prostredí a problematikou participatívnych modelov riadenia práce s nevyhnutným zapojením zamestnancov pri hodnotení algoritmických systémov. Zároveň je potrebné legislatívne zdefinovať zodpovednosť za škody autonómnymi systémami a v neposlednom rade je potrebné podporovať vzdelávanie zamestnancov v oblasti digitálnych zručností a právnej ochrany v digitálnom pracovnom prostredí. Tieto riešenia vytvárajú pevný základ pre ďalší interdisciplinárny výskum a tvorbu právnych noriem, ktoré budú reagovať nielen na technologické zmeny, ale aj posilňovať sociálnu úroveň a dôstojnosť na pracovisku v ére umelej inteligencie.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. BARANCOVÁ, H. Umelá inteligencia a pracovné právo. In: Právny obzor, 2024, vol. 107, no. 2, p. 108-120. ISSN: 2729-9228. DOI: <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2024.2.02>.
2. CALDERÓN-GÓMEZ, D. a kol. The labour digital divide: digital dimensions of labour market segmentation. In: Work Organisation, Labour & Globalisation, 2020, vol. 14, no. 2, p. 7-30. ISSN: 1745-641X. DOI: <https://doi.org/10.13169/workorgalaboglob.14.2.0007>.
3. DOLOBÁČ, M. Futurológia pracovného práva. In: Zamestnanec v digitálnom prostredí. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021, p. 61. ISBN: 978-80-574-0068-4.
4. EUROPEAN COMMISSION. Artificial Intelligence and the future of work. [online]. 2025. [01-10-2025]. Dostupné z: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3222>.
5. EURÓPSKA KOMISIA. Akt o umelej inteligencii. [online]. 2025. [01-10-2025]. Dostupné z: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/policies/regulatory-framework-ai>.
6. EURÓPSKA RADA, RADA EURÓPSKEJ ÚNIE. Pravidlá EÚ týkajúce sa práce pre platformy. [online]. 2025. [05-10-2025]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/platform-work-eu/>.
7. EURÓPSKY PARLAMENT. Poslanci chcú v celej EÚ garantovať právo odpojiť sa od práce. [online]. 2021. [08-10-2025]. Dostupné z:

- <https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20210121STO96103/poslanci-chcu-v-celej-eu-garantovat-pravo-odpojit-sa-od-prace>.
8. INTERNATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT COUNCIL. Artificial Intelligence Impact on Labor Markets. [online]. 2025. [01-10-2025]. Dostupné z: https://www.iedconline.org/clientuploads/EDRP%20Logos/AI_Impact_on_Labor_Markets.pdf.
  9. KATSABIAN, T. It's the End of the Working Time as We Know It – New Challenges to the Concept of Working Time in the Digital Reality. In: McGill Law Journal, 2020, vol. 65, no. 3, p. 380-419. ISSN: 1920-6356. DOI: <https://doi.org/10.7202/1075597ar>.
  10. KEŠELOVÁ, D. a kol. Vplyv robotizácie, automatizácie a digitalizácie na trh práce v SR. [online]. 2022. [30-09-2025]. Dostupné z: https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/01/Vyskumna_sprava_digitalizacia.pdf.
  11. LACKO, M. Sociálna ochrana zamestnanca v digitálnej dobe. In: Zamestnanec v digitálnom prostredí. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Vydavateľstvo ŠafárikPress, 2021, p. 36. ISBN: 978-80-574-0068-4.
  12. LANE, M. a SAINT-MARTIN, A. The impact of Artificial Intelligence on the labour market: What do we know so far? [online]. 2021. [01-10-2025]. DOI: <https://doi.org/10.1787/7c895724-en>.
  13. MORÁVEK, J. Změna některých výchozích paradigmat a její reflexe v právní úpravě pracovněprávních vztahů a sociálního zabezpečení. In: Právník, 2021, vol. 160, no. 2, p. 136-152. ISSN: 0231-6625.
  14. RADANOVA, Y. a TVARONAVIČIENÉ, A. Free movement of mediators across the European Union: a new frontier yet to be accomplished? In: Access to Justice in Eastern Europe, 2024, vol. 7, no. 1, p. 83-106. ISSN: 2663-0583. DOI: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-7.1-a000122>.
  15. STEFAN, A. a PRYTYKA, Y. Mediation in the EU: common characteristics and advantages over litigation. In: InterEULawEast: Journal for the international and european law, economics and market integrations, 2021, vol. 8, no. 2, p. 175. ISSN: 1849-3734. DOI: <https://doi.org/10.22598/iele.2021.8.2.9>.
  16. SÍPOS, A. Platformová ekonomika: Výzvy a príležitosti pre efektívnu právnu ochranu zamestnancov. In: Acta Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae, 2023, vol. 42, no. 2, p. 46. ISSN: 1336-6912. DOI: <https://doi.org/10.62874/afi.2023.2>.
  17. ÚRAD PRE VEREJNÉ OBSTARÁVANIE. Nariadenie o umelej inteligencii. [online]. 2024. [01-10-2025]. Dostupné z: <https://www.uvo.gov.sk/aktualne-temy/aktualita/nariadenie-o-umelej-inteligencii>.
  18. VASILESCU, M.D. Digital divide, skills and perceptions on digitalisation in the European Union - Towards a smart labour market. In: PlosOne, 2020, vol. 15, no. 4. ISSN:1932-6203. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0232032>.

19. VÁZQUEZ, I.G. et al. The changing nature of work and skills in the digital age. Luxembourg: Publications Office of the EU, 2019, p. 102. ISBN: 978-80-89517-48-0.
20. VÍTKOVÁ, L. Nedostatky právnej úpravy práva zamestnanca na odpojenie. In: Legal Point, 2024, vol. 1, no. 1. ISSN: 1339-0104.
21. WEBER, T. a ADĂSCĂLIȚEI, D. Right to disconnect: Implementation and impact at company level. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023, p. 57. ISBN 978-92-897-2337-4. DOI: 10.13140/RG.2.2.19335.16800.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTOROV

doc. JUDr. Vladimíra Žofčinová, PhD.

Katedra verejnoprávnych disciplín

Fakulta verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: vladimira.zofcinova@upjs.sk

Mgr. Viktória Adamov Kráľová, PhD.

Katedra verejnoprávnych disciplín

Fakulta verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: viktoria.kralova@upjs.sk

LIMITY VYUŽITIA UMELEJ INTELIGENCIE V ALTERNATÍVNOM RIEŠENÍ SPRÁVNÝCH SPOROV¹

LIMITS OF THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE ALTERNATIVE RESOLUTION OF ADMINISTRATIVE DISPUTES

PETER MOLITORIS

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Fakulta verejnej správy

ABSTRAKT

Integrácia umelej inteligencie (AI) do verejnej správy prináša príležitosti, ale tiež nezanedbateľné riziká spočívajúce v spochybnení tradičných princípov, na ktorých je verejná správa vybudovaná. Aj keď si AI svoj bezpečný priestor v rozhodovacej činnosti iba hľadá, je potrebné uvažovať aj o jej využití v prospech pretvárania verejnej správy z čisto autoritatívnej na kooperatívnu. Tento príspevok vychádza z predpokladu, že regulovaná integrácia AI môže pôsobiť ako nepriamy katalyzátor na zvýšenie legitimacy a akceptácie ADR vo verejnej správe. Skúma riziká AI, ako sú algoritmická predpojatosť a netransparentnosť, a v tomto kontexte analyzuje aj limity ADR v slovenskom a regionálnom kontexte. V závere sa konštatuje, že potenciál AI je možno realizovať prostredníctvom hybridného modelu, kde AI slúži ako podporný nástroj pre ľudského konciliátora alebo mediátora. Vyžaduje si to silný právny rámec zaručujúci transparentnosť, zodpovednosť a procesnú spravodlivosť. Identifikujú sa štyri kľúčové podmienky úspešnej implementácie, ktoré naznačujú, že technológia môže pomôcť prekonať kultúrny odpor a posilniť dôveru v konsenzuálne riešenie sporov.

ABSTRACT

The integration of artificial intelligence (AI) into public administration presents both opportunities and significant risks, challenging the traditional principles upon which public administration is founded. While AI is still finding its place within decision-making processes, it is essential to consider its application in transforming public administration from a purely authoritative model to a more cooperative one. This paper proceeds from the premise that the regulated integration of AI can act as an indirect catalyst for enhancing the legitimacy and acceptance of ADR within public administration. It examines

---

¹ Príspevok bol vypracovaný s podporou grantu VEGA č. 1/0505/23.

Tento príspevok je prekladom článku „Limits of the use of artificial intelligence in the alternative resolution of administrative disputes“ zverejneného v *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, s. 120-139. ISSN 1339-3995.

the risks associated with AI, such as algorithmic bias and non-transparency, and within this framework, analyses the limitations of ADR in the Slovak and broader regional context. The paper concludes that the potential of AI can be best realised through a hybrid model, wherein AI serves as a support tool for a human conciliator or mediator. This requires a robust legal framework that guarantees transparency, accountability, and procedural justice. Four key conditions for successful implementation are identified, suggesting that technology can help overcome cultural resistance and foster trust in consensual dispute resolution.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

alternatívne riešenia správnych sporov, umelá inteligencia, verejná správa.

KEY WORDS

alternative administrative dispute resolution, artificial intelligence, public administration.

1. ÚVOD

V aktuálnom vývoji postmoderného právneho štátu je jedným z významných faktorov postupná a čoraz rozsiahlejšia integrácia umelej inteligencie (AI) do mechanizmov správy, riadenia a rozhodovania. Digitálne technológie prenikajú do činnosti verejnej správy a stávajú sa základnou komunikačnou platformou medzi občanmi a orgánmi verejnej moci, čím dochádza k zásadnej a hlbokkej transformácii verejnej správy z analógovej na digitálnu. Tento proces zasahuje ďaleko za hranice akceptácie a zapojenia nových technologických možností. Z hľadiska rýchlosti a rozsahu digitalizácie je podľa nás možné hovoriť o paradigmatickej zmene, ktorá sa prejavuje často v zmene operačných a riadiacich postupov, v inštitucionálnej štruktúre a v neposlednom rade aj v normatívnom rámci výkonu verejnej moci. Tradičné princípy verejnej správy a právnej regulácie správnym právom sú takto vystavované výzvam vyplývajúcim zo snahy udržať krok s technologickým pokrokom a jeho využitím v súkromnej sfére. Tento pokrok so sebou nutne prináša aj zmenené spoločenské očakávania na spôsob, rýchlosť a kvalitu výkonu verejnej moci. K uvedenej paradigmatickej zmene nedošlo „skokovo“. Prvé prejavy akceptácie vtedy dostupných foriem AI je možné identifikovať už v akceptácii expertných systémov z 80. rokov 20. storočia, ktoré sa primárne využívali vo finančnej správe pri výkone kontroly a odhaľovaní podvodov.² Akceptácia a snaha o začlenenie technologického vývoja do činnosti verejnej správy je nepochybne spojená aj s hnutím „New Public Management“ (NPM), ktorého cieľom bolo implementovať do verejnej správy nástroje typické

---

² VATAMANU, A. F. and M. TOFAN. *Integrating Artificial Intelligence into Public Administration: Challenges and Vulnerabilities*. Administrative Sciences, 15(4), 149. p. 2. ISSN 2076-3387. <https://doi.org/10.3390/admsci15040149>.

a osvedčené v súkromnom sektore.³ Bovens a Zouridis tento proces identifikujú ako posun od „street-level“ byrokracie k „system-level“ byrokracii.⁴ Trend naštartovaný NPM sa v súčasnosti vyvinul do trendu označovaného aj „New Public Analytics“, ktorý je charakteristický používaním technológií založených na dátach, predikciách generovaných strojovým učením, často s politickou motiváciou finančných úspor.⁵

Cieľom predkladaného príspevku je na podklade hĺbkovej analýzy limitov, očakávaných prínosov a rizík zavádzania systémov AI vo verejnej správe a s prihliadnutím na nízku úroveň integrácie postupov alternatívneho riešenia sporov (ADR) v jej rozhodovacej činnosti, identifikovať možnosti a podmienky využitia AI pre zvýšenie miery akceptácie konsenzuálnych riešení v rozhodovacích procesoch verejnej správy. Ťažiskovo svoju pozornosť zameriame na oblasť individuálnych rozhodovacích procesov.

Základnou hypotézou príspevku je predpoklad, že integrácia systémov AI do slovenskej verejnej správy, ak sa bude riadiť princípmi legality, transparentnosti, efektívnosti a zodpovednosti, môže po prispôbení národnej legislatívy slúžiť ako nepriamy a silný katalyzátor na podporu dôvery vo využitie ADR vo verejnej správe a ich akceptáciu zo strany občanov aj štátu.

Z tejto hypotézy vyplýva základná výskumná otázka: Za akých právnych a inštitucionálnych podmienok by mohla integrácia AI do slovenskej verejnej správy slúžiť ako nepriamy katalyzátor na zvýšenie legitimacy a akceptácie ADR v správnych konaniach so sporovým prvkom?

Túto otázku je možné zodpovedať na základe odpovede na dve sekundárne parciálne výskumné otázky:

Ktoré modely a spôsoby použitia AI pri ADR vo verejnom sektore by mohli slúžiť ako životaschopný plán pre slovenský kontext, vyvažujúc inováciu s ochranou základných práv?

Ako sa musí reformovať súčasný slovenský právny rámec pre riadenie AI aj pre správne konanie, aby sa vytvoril synergický vzťah, v ktorom technologická modernizácia prostredníctvom AI podporí dôveru vo využitie konsenzuálneho zmierlivého riešenia sporov?

---

³ SMUHA, N.A. *The Use of Algorithmic Systems by Public Administrations: Practices, Challenges and Governance Frameworks*. In: SMUHA, N.A. (ed.). *The Cambridge Handbook of the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025, p. 385. DOI 10.1017/9781009367783.

⁴ K tomu pozri BOVENS, M. and S. ZOURIDIS. *From street-level to system-level bureaucracies: How information and communication technology is transforming administrative discretion and constitutional control*. *Public Administration Review*, 2002, 62(2): 174–184. Accessible at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/0033-3352.00168>.

⁵ SMUHA, N.A. *The Use of Algorithmic Systems by Public Administrations: Practices, Challenges and Governance Frameworks*. In: SMUHA, N.A. (ed.). *The Cambridge Handbook of the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025, pp. 386, 387. DOI 10.1017/9781009367783.

Pri hľadaní odpovedí na tieto otázky sme využili najmä kvalitatívnu, sociálno-právnu metodológiu. Kombinujeme doktrinálnu právnu analýzu slovenskej a európskej legislatívy s porovnávacou štúdiou administratívnych praktík v iných európskych štátoch a teoretickou analýzou založenou na princípoch procesnej a administratívnej spravodlivosti. Výskum je primárne zameraný na Slovenskú republiku, nevyhnutne však čerpá zo širších európskych a medzinárodných modelov. Analytická časť stojí na obsahovej analýze právnych a doktrinálnych textov a na normatívno-analytickom hodnotení dopadov princíпов procesnej a administratívnej spravodlivosti (transparentnosť, zodpovednosť, efektívnosť) na mediáciu/ADR vo verejnej správe. Primárnym referenčným rámcom je Slovenská republika; zahraničné poznatky slúžia na funkčnú komparáciu. Predmetom sú administratívne postupy a horizontálne zmierovacie mechanizmy medzi účastníkmi v správe, nie súdne konania ani súkromnoprávne/rodinnoprávne režimy.

Z hľadiska použitých pojmov je potrebné podotknúť, že v niektorých častiach príspevku hovoríme všeobecne o ADR, v iných iba o mediácii, keďže ide o najbežnejšiu formu ADR vo verejnej správe iných štátov. To nám umožňuje efektívnejšiu komparáciu a prácu so zahraničnými zdrojmi. Napriek tomu je pochopiteľne potrebné reflektovať rozdiel medzi mediáciou ako procesom s presnými pravidlami a postupmi, ktorý realizuje mediátor, a facilitovaným zmierovacím procesom, ktorý môže byť realizovaný aj s využitím mediačných techník a jeho vedenie má na starosti úradník, často aj s právomocou vo veci autoritatívne rozhodnúť (konciliácia).

2. RODIACI SA DIGITÁLNY ŠTÁT: OČAKÁVANIA A RIZIKÁ

2.1 Verejná správa ako dynamický systém v digitálnej ére

Digitálnu transformáciu vládnutia je možné analyzovať na viacerých, vzájomne prepojených úrovniach medzi strategickou víziou a realitou praxe verejnej správy.⁶ Criado a Gil-Garcia vplyv AI na chod verejnej správy skúmajú a analyzujú na troch úrovniach. Makroúroveň sa týka ústredných inštitucionálnych a vládnych úrovní správy a politického riadenia štátu, alebo medzinárodných a nadnárodných organizácií. Prejavuje sa tvorbou stratégií, plánov a regulačných rámcov formujúcich centrálnu zastrešujúcu politiku vo vzťahu k AI.⁷ Direktívy na tejto úrovni však môžu členským štátom ukladať legislatívnu

---

⁶ DAVID, G. *Artificial Intelligence: Opportunities and Challenges for Public Administration*. In: Canadian Public Administration. 2024, vol. 67, p. 402. ISSN 1754-7121. DOI: 10.1111/capa.12580; KRIŠTOFÍK, A. *Využitie (asistenčných) systémov založených na strojovom učení v ODR a ich klasifikácia podľa aktu o umelej inteligencii* [Use of (Assistance) Systems Based on Machine Learning in ODR and Their Classification under the Artificial Intelligence Act], Právny obzor, 106 (2), 2023, pp. 116–126. ISSN 0032-6984. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.2.03>.

⁷ CRIADO, J.I., R. SANDOVAL-ALMAZÁN and J.R. GIL-GARCIA. Artificial intelligence and public administration: Understanding actors, governance, and policy from micro, meso, and macro

záťaž, čo pred nich stavia často zložité výzvy pri dodržiavaní predpisov a plnení schválených stratégií.⁸ Mezo-úroveň je definovaná na úrovni organizačných a sektorových úloh a skúma vplyv digitalizácie na realizáciu verejnej správy a verejných politík pri reštrukturalizácii pracovných postupov a postupov pri poskytovaní služieb.⁹ Práve na tejto, spravidla už vnútroštátnej úrovni najčastejšie dochádza k neprijatiu či konfliktu v dôsledku zažitej praxe, prirodzenej inštitucionálnej zotrvačnosti a odporu k zmenám, ktoré pôsobia ako bariéry pre bezproblémovú implementáciu cieľov z makroúrovne.¹⁰ Napokon na mikroúrovni je predmetom skúmania individuálne správanie verejných zamestnancov a súkromných osôb pri ich interakcii s verejnou správou vykonávanou prostredníctvom AI. Práve na tejto úrovni sa primárne prejavuje zmena postavenia úradníka, ktorý je v rozhodovaní dopĺňaný alebo nahrádzaný algoritmickými nástrojmi, čo celkom oprávnene vedie k otázkam o povahe a význame diskrecie v automatizovanom rozhodovaní a tiež o otázke zodpovednosti pri digitálnom výkone správy.¹¹

Z uvedenej viacúrovňovej dynamiky vyplýva teda existencia napätia v dvoch líniiach. Napätie medzi makroúrovňou vyvolané tvorbou stratégií a predpisov neodrážajúcich špecifiká a možnosti mezo- a mikro úrovne, a naopak, napätie spôsobené tým, že mikro- a mezoúroveň už v praxi implementujú do svojej činnosti technológie, no makroúroveň nestačí túto realitu reflektovať včasným prijatím právnej regulácie. Táto právna medzera je, aspoň dočasne, vypĺňaná nezáväznými pravidlami soft law, ako sú etické kódexy

---

perspectives. In: *Public Policy and Administration*. 2025, vol. 40, no. 2, p. 175. ISSN 1749-4192. DOI: 10.1177/09520767241272921. DOI: 10.1177/09520767241272921.

⁸ KEVICKÁ, M. *Digitálna stratégia EÚ - právny rámec pre inovatívnu Európu*. [EU Digital Strategy: The Legal Framework for an Innovative Europe] In: DRAŽOVÁ, P. and V. ŤAŽKÁ (eds.). *Bratislavské právnické fórum 2024: Právo a technológie v 21. storočí optikou európskeho práva*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2024, pp. 31,32. ISBN 978-80-7160-728-1, [online]. [cit. 2025-10-01]. Accessible at: <https://dspace.uniba.sk/handle/123456789/225?show=full>.

⁹ CRIADO, J.I., R. SANDOVAL-ALMAZÁN and J.R. GIL-GARCIA. *Artificial intelligence and public administration: Understanding actors, governance, and policy from micro, meso, and macro perspectives*. In: *Public Policy and Administration*. 2025, vol. 40, no. 2, p. 6. ISSN 1749-4192. DOI: 10.1177/09520767241272921. DOI: 10.1177/09520767241272921.

¹⁰ JAKAB, R. *National Report on Automation in Decision-Making in Public Administration in Slovakia*. In: *Acta Universitatis Carolinae–Iuridica*. 2024, no. 2, pp. 153,154. ISSN 2336-6478. DOI: 10.14712/23366478.2024.28; KREMSER, K. *Digitalizácia verejnej správy: legislatívny rámec, strategické dokumenty a prax na Slovensku*. [Digitalisation of Public Administration: Legislative Framework, Strategic Documents, and Practice in Slovakia] In: MASLEN, M. (ed.). *Elektronizácia a digitalizácia verejnej správy*. Trnava : Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2024, pp. 75,76. ISBN 978-80-568-0714-9. , [online]. [cit. 2025-10-01]. Accessible at: https://publikacie.iuridica.truni.sk/wp-content/uploads/2025/01/Zbornik-Maslen-Spravne-pravo_2.korektura.pdf <https://dspace.uniba.sk/handle/123456789/225?show=full>.

¹¹ DAVID, G. *Artificial Intelligence: Opportunities and Challenges for Public Administration*. In: *Canadian Public Administration*. 2024, vol. 67, p. 396. ISSN 1754-7121. DOI: 10.1111/capa.12580.

a princípy.¹² Takýto reaktívny prístup pri normotvorbe a regulácii prispieva k oslabeniu právnej istoty z hľadiska otázky legality postupov subjektov verejnej moci a s ňou spojenej zodpovednosti. V rámci väčších integrovaných nadnárodných zoskupení, akým je napr. Európska únia, je tiež zrejme odlišné tempo prijímania a akceptácie AI vo verejnej správe. Na túto skutočnosť upozornila štúdia z roku 2019, z ktorej vyplynulo, že v západnej Európe sa k používaniu AI prihlásilo 30% respondentov, zatiaľ čo vo východnej Európe iba 3%.¹³ Príčinou môže byť aj skutočnosť, že zatiaľ čo v súkromnej sfére je implementovanie nových technológií motivované dosahovaním zisku, jeho integrácia vo verejnej správe je zameraná na tvorbu „public value“. Tá je konceptom presahujúcim obyčajnú nákladovú efektívnosť a zahŕňa princípy ako rovnosť, spravodlivosť a politickú uskutočniteľnosť. Aj v tomto kontexte je možné poukázať na význam etických pravidiel, ktoré tvoria krehkú rovnováhu medzi technologickým pokrokom a ochranou ľudských práv a hodnôt demokratickej spoločnosti, ako sú súkromie, spravodlivosť, transparentnosť.¹⁴

2.2 Vstup AI do rozhodovacích procesov

Politická komunikácia potreby širšej integrácie AI do verejného sektora a jej očakávaných prínosov adresovaná verejnosti sa zväčša obmedzuje na zvýrazňovanie vyššej efektivity, spočívajúcej vo vyššej rýchlosti a hospodárnosti rozhodovacej činnosti. Systémy AI sľubujú modernizáciu spočívajúcu v pohotovejšej, presnejšej a nákladovo efektívnejšej správe.¹⁵ S touto víziou pristupuje verejná správa aj k spôsobom, ktorými nasadzuje technológie do svojej činnosti. Prvý možný spôsob spočíva vo vývoji vlastných systémov. To síce vyžaduje značný objem prostriedkov z verejných financií, zvyšuje však transparentnosť a prispieva k tzv. „digital sovereignty“. Druhý spôsob spočíva v zakúpení a následnom prispôbení nástroja vyvinutého súkromným subjektom. Pri tomto spôsobe je už kontrola zo strany prevádzkujúcej organizácie obmedzená a časť nástrojov prevádzky a údržby je outsourcovaná. Napokon tretí, a z hľadiska rizík najnevhodnejší spôsob je využívanie verejne dostupných nástrojov ako ChatGPT pri verejnosprávnej činnosti, keďže takto dochádza k narastaniu rizika ohrozenia dôvernosti a ochrany osobných údajov či

---

¹² KLUČKA, J. *Úloha a dôležitosť etických pravidiel v systémoch umelej inteligencie*. [The Role and Importance of Ethical Principles in Artificial Intelligence Systems.] *Právny obzor*, 108, 2025, č. 3, s. 241. ISSN 0032-6984 <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2025.3.02>.

¹³ WŁODYKA, E.M. *Implementation of e-Government and Artificial Intelligence in Polish Public Administration*. In: *TalTech Journal of European Studies*. 2024, vol. 14, no. 2, pp. 122. ISSN 2674-4619. <https://doi.org/10.2478/bjes-2024-0019>.

¹⁴ KLUČKA, J. *Úloha a dôležitosť etických pravidiel v systémoch umelej inteligencie*. [The Role and Importance of Ethical Principles in Artificial Intelligence Systems.] *Právny obzor*, 108, 2025, č. 3, s. 242. ISSN 0032-6984 <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2025.3.02>.

¹⁵ BABŠEK, M., D. RAVŠELJ, L. UMEK and A. ARISTOVNIK. *Artificial Intelligence Adoption in Public Administration: An Overview of Top-Cited Articles and Practical Applications*. In: *AI*. 2025, vol. 6, no. 3, p. 7. ISSN 2673-2688. <https://doi.org/10.3390/ai6030044>.

chránených dát.¹⁶ Bez ohľadu na spôsob zavedenia, pri dodržaní nevyhnutne potrebných princípov vo vzťahu k bezpečnosti, transparentnosti a „public value“ môžu nástroje a aplikácie AI prispieť k podpore efektívnosti a funkčnosti interných riadiacich procesov, zjednodušeniu, sprehľadneniu a celkovému zlepšeniu poskytovania verejných služieb ako aj k zvýšeniu kvality procesu tvorby verejných politík verejnou správou.¹⁷ To potvrdzujú aj viaceré empirické štúdie, z ktorých vyplynul štatisticky významný vzťah medzi úrovňou digitalizácie verejnej správy a kvalitou vládnutia v krajinách EU.¹⁸ Podľa odhadov zaberajú v súčasnosti 60-70% času zamestnancov verejnej správy interné, alebo do veľkej miery rutinné činnosti, ktoré by mohli byť automatizované a zamestnanci by sa mohli venovať práci s väčším významom. Praktickým príkladom vhodných oblastí automatizácie z oblasti externých rozhodovacích procesov môže byť automatizácia odhaľovania podvodov pri spracovaní daňových priznaní v Poľsku za účelom zníženia medzery vo výbere DPH,¹⁹ alebo využívanie chatbotov poháňaných AI pri poskytovaní informácií, či automatizované posudzovanie nárokov na sociálne dávky. Tieto postupy však so sebou nesú riziká dehumanizácie interakcií medzi občanom a štátom, či riziko skreslenia v tréningových dátach. Napokon v oblasti tvorby politík je možné vidieť potenciálne významné prínosy AI v prediktívnom modelovaní, ktoré umožňuje efektívnejší odhad a alokáciu zdrojov, zároveň však sporné otázky zodpovednosti za prediktívne chyby a v neposlednom rade, otázky demokratickej legitimacy vládnutia prostredníctvom umelej inteligencie. AI môže byť vo verejnej správe využitá aj na posilnenie demokratických procesov, keďže viacero experimentov ukázalo jej možné pôsobenie ako mediátora diskusie, čomu bude venovaná pozornosť v nasledujúcich statiach tohto článku.²⁰

2.3 Očakávania, prínosy a riziká

Aj keď je prísľub efektívnosti verejnej správy poháňanej AI nesporne lákavý, jej integrácia do verejnej správy je spojená aj s celým radom etických a normatívnych výziev súvisiacich s reflektovaním základných princípov právneho štátu. Prvým identifikovaným rizikom je možná algoritmická predpojatosť „algorithmic bias“ a diskriminácia. Tréning AI

---

¹⁶ WEERTS, S. *Generative AI in public administration in light of the regulatory awakening in the US and EU*. In: Cambridge Forum on AI: Law and Governance. 2025, vol. 1(e3), p.6. ISSN 3033-3733. doi:10.1017/cfl.2024.10.

¹⁷ BABŠEK, M., D. RAVŠELJ, L. UMEK and A. ARISTOVNIK. *Artificial Intelligence Adoption in Public Administration: An Overview of Top-Cited Articles and Practical Applications*. In: AI. 2025, vol. 6, no. 3, p. 19. ISSN 2673-2688. <https://doi.org/10.3390/ai6030044>.

¹⁸ VATAMANU, A. F. and M. TOFAN. *Integrating Artificial Intelligence into Public Administration: Challenges and Vulnerabilities*. Administrative Sciences, 15(4), 149. p. 16. ISSN 2076-3387. <https://doi.org/10.3390/admsci15040149>.

¹⁹ WŁODYKA, E.M. *Implementation of e-Government and Artificial Intelligence in Polish Public Administration*. In: TalTech Journal of European Studies. 2024, vol. 14, no. 2, pp. 123. ISSN 2674-4619. <https://doi.org/10.2478/bjes-2024-0019>.

²⁰ TESSLER, M.H. et al. *AI can help humans find common ground in democratic deliberation*. In: Science. 2024, vol. 386, eadq2852. p. 246. ISSN 1095-9203. DOI: 10.1126/science.adq2852.

systémov na historických dátach môže viesť k replikácii historických predsudkov a viesť k nespravodlivým výsledkom, čo môže viesť až k posilneniu sociálnej nerovnosti.²¹ Toto riziko potvrdzujú známe zlyhania automatizovaných systémov, ktoré mali dopad na stovky či tisíce rodín a jednotlivcov a v niektorých prípadoch viedli až k demisii vlády.²² Dokumentované incidenty (schéma Robodebt v Austrálii, škandál Britskej pošty, Poľský systém klasifikácie nezamestnaných, systém SyRI v Holandsku) poukazujú na riziko vytvárania „systematic injuries“ s hromadnými účinkami „mass effects“.²³

Ďalšou veľkou výzvou je problém tzv. black box“, čiže algoritmickej netransparentnosti, spočívajúci v nedostatočnom pochopení komplexných systémov AI a logiky ich rozhodovania, čo je v priamom rozpore s princípmi dobrej verejnej správy či správneho práva procesného. Podľa týchto princípov, totiž každé rozhodnutie musí byť riadne odôvodnené.²⁴ V niektorých jurisdikciách tento problém viedol k zákazu plne automatizovaných rozhodnutí v tých prípadoch, ktoré si vyžadujú správne uváženie.²⁵ Podľa niektorých autorov tiež veľké jazykové modely nemajú skutočné právne porozumenie (legal understanding) a ponúkajú iba presvedčivú simuláciu tohto presvedčenia. Chýba im „vlastné posúdenie, etická intencionalita a kontextuálne povedomie“, ktoré by mali byť prítomné v rozhodovaní vo verejnej správe, pričom spoliehanie sa na závery AI prináša riziko „tichej erózie právnej autority“.²⁶ Stále časté

---

²¹ KLUČKA, J. *Úloha a dôležitosť etických pravidiel v systémoch umelej inteligencie*. [The Role and Importance of Ethical Principles in Artificial Intelligence Systems.] *Právny obzor*, 108, 2025, č. 3, s. 240. ISSN 0032-6984 <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2025.3.02>.

²² SMUHA, N.A. *The Use of Algorithmic Systems by Public Administrations: Practices, Challenges and Governance Frameworks*. In: SMUHA, N.A. (ed.). *The Cambridge Handbook of the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025, pp. 388, 389. DOI 10.1017/9781009367783.

²³ SANCHEZ-GRAELLS, A. *Resh(AI)ping Good Administration: Addressing the Mass Effects of Public Sector Digitalisation*. In: *Laws*. 2024, vol. 13, no. 1, p. 7,8. ISSN 2075-471X. <https://doi.org/10.3390/laws13010009>.

²⁴ CHAUDHARY, G. *Unveiling the Black Box: Bringing Algorithmic Transparency to AI*. In: *Masaryk University Journal of Law and Technology*. 2024, vol. 18, no. 1, pp. 99,100. ISSN 1802-5951. DOI: 10.5817/MUJLT2024-1-4, obdobne NEŠPOR, J. *Automated Administrative Decision-Making: What Is the Black Box Hiding?* In: *Acta Universitatis Carolinae–Iuridica*. 2024, no. 2, p. 72. ISSN 2336-6478. DOI: 10.14712/23366478.2024.23.

²⁵ NEŠPOR, J. *Automated Administrative Decision-Making: What Is the Black Box Hiding?* In: *Acta Universitatis Carolinae–Iuridica*. 2024, no. 2, p. 72. ISSN 2336-6478. DOI: 10.14712/23366478.2024.23.

²⁶ PRINCE TRITTO, P. and I.C. TORRES ORTEGA. *Jurists of the Gaps: Large Language Models and the Quiet Erosion of Legal Authority*. In: *Masaryk University Journal of Law and Technology*. 2025, vol. 19, no. 2, p. 179. ISSN 1802-5951. DOI: 10.5817/MUJLT2025-2-4.

„halucinácie“ týchto jazykových modelov spochybňujú aj princíp právnej istoty a predvídateľnosti práva.²⁷

Samotné ponechanie človeka v rozhodovacom procese (human-in-the-loop) ako strážcu zmiených princípov nemusí nutne znamenať vyriešenie problému technickej netransparentnosti. Výskum realizovaný Alon-Barkatom a kol. tiež spoľahlivo odhalil vo vzťahu k zamestnancom pracujúcim s AI existenciu kognitívnych predsudkov (cognitive biases), ako napríklad automatizačnú zaujatosť (automation bias), teda tendenciu ľudských operátorov nekriticky prijímať výstupy automatizovaného systému.²⁸ Ľudský prvok tiež predstavuje slabinu v kybernetickej bezpečnosti. Využitie zamestnancov verejnej správy ako „human firewall“ totiž naráža na častú absenciu základných digitálnych zručností medzi zamestnancami.²⁹ Navyše, zásah človeka, napr. v odvolacom procese, má často iba ad hoc charakter. Môže síce viesť k náprave konkrétneho nezákonného alebo z etického hľadiska nesprávneho rozhodnutia, nerieši však možnú systémovú zaujatosť, ktorá je príčinou takéhoto nezákonného rozhodnutia.³⁰ Modely hlbokého učenia v zásade vylučujú aplikovateľnosť ľudskej kontroly v reálnom čase, preto je zrejme potrebné úvahy smerovať skôr k možnostiam ex post kontroly väčších súborov rozhodnutí s následnou možnosťou identifikácie a opravy negatívnych vzorcov.³¹

2.4 Nastavovanie právnych rámcov

Európska únia v reakcii na tieto riziká prijala Nariadenie (EÚ) 2024/1689 ako prelomový legislatívny rámec vychádzajúci z akceptácie existujúcich rizík. Niektoré praktiky využitia AI označuje za „neprijateľné riziko“ (unacceptable risk) a v prípade praktík označených ako vysokorizikové (high-risk), kam patrí množstvo aplikácií využívaných vo verejnej správe

---

²⁷ WEERTS, S. *Generative AI in public administration in light of the regulatory awakening in the US and EU*. In: Cambridge Forum on AI: Law and Governance. 2025, vol. 1(e3), p. 16. ISSN 3033-3733. doi:10.1017/cfl.2024.10.

²⁸ ALON-BARKAT, S. and M. BUSUIOC. *Human-AI Interactions in Public Sector Decision Making: “Automation Bias” and “Selective Adherence” to Algorithmic Advice*. In: Journal of Public Administration Research and Theory. 2023, vol. 33, no. 1, pp. 154,155. ISSN 1477-9803. <https://doi.org/10.1093/jopart/muac007>.

²⁹ WŁODYKA, E.M. *Implementation of e-Government and Artificial Intelligence in Polish Public Administration*. In: TalTech Journal of European Studies. 2024, vol. 14, no. 2, pp. 129. ISSN 2674-4619. <https://doi.org/10.2478/bjes-2024-0019>.

³⁰ KLUČKA, J.: *Úloha a dôležitosť etických pravidiel v systémoch umelej inteligencie*. [The Role and Importance of Ethical Principles in Artificial Intelligence Systems.] Právny obzor, 108, 2025, č. 3, s. 248. ISSN 0032-6984 <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2025.3.02>.

³¹ KRIŠTOFÍK, A. *Využitie (asistenčných) systémov založených na strojovom učení v ODR a ich klasifikácia podľa aktu o umelej inteligencii* [Use of (Assistance) Systems Based on Machine Learning in ODR and Their Classification under the Artificial Intelligence Act], Právny obzor, 106 (2), 2023, pp. 116–126. ISSN 0032-6984. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.2.03>.

záväzne ukladá prísne povinnosti pre zvýšenie bezpečnosti ich použitia³² Dlhodobá účinnosť prijatej regulácie je otázna, s ohľadom na relatívne pomalé tempo a často nízku kvalitu národnej legislatívy reflektujúcej na prijatú právnu reguláciu, ako aj s ohľadom na enormne rýchle tempo technologického pokroku v oblasti AI.³³ Smuha a Yeung tiež upozorňujú na riziká plynúce z relatívne slabého nastavenia nezávislého dohľadu.³⁴ Klučka v tejto súvislosti navrhuje zavedenie externých overovacích mechanizmov, ako audit AI, ktorého cieľom by bolo posúdenie, či systémy spĺňajú očakávané etické a právne pravidlá.³⁵

Z prezentovaných úvah je zrejmé, že postupná integrácia AI do rozhodovacej (normotvornej, riadiaco-organizačnej aj individuálnej) činnosti verejnej správy je nevyhnutnou transformačnou udalosťou, ktorou bude musieť verejná správa reagovať na trendy a technologické inovácie, ktoré sa už v súkromnom sektore stávajú samozrejmosťou a často katalizátorom efektívnejšieho, hospodárnejšieho a modernejšieho fungovania. Úlohou štátov bude v blízkom období nastaviť legálne rámce využitia systémov AI verejnou správou tak, aby zaručovali v čo najvyššej možnej miere zachovanie princípov transparentnosti, preskúmateľnosti a predvídateľnosti rozhodovania, ale tiež zásad materiálnej pravdy, voľného hodnotenia dôkazov, diskrecie, zodpovednosti za chybné a nezákonné rozhodnutia, či práva občanov byť vypočutý v procese prijímania rozhodnutí.

Je zrejmé, že právny výskum využitia AI vo verejnej správe je potrebné zamerať na hĺbkovú a parciálnu analýzu jednotlivých oblastí, metód a foriem činnosti verejnej správy a podrobiť ich testu rizikovosti, resp. váženiu potenciálnych prínosov a rizík. V tomto príspevku zameriavame túto analýzu špecificky na oblasť, ktorá aj v súčasnosti a bez zásadnejšej integrácie AI nie je v právnej úprave ani v praxi slovenskej verejnej správy dostatočne etablovaná, na oblasť využitia mediácie, mediačných techník a postupov či iných ADR vo verejnej správe.

---

³² SMUHA, N.A. and K. YEUNG. *The European Union's AI Act: Beyond Motherhood and Apple Pie?* In: SMUHA, N.A. (ed.). *The Cambridge Handbook of the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025, pp. 229. DOI 10.1017/9781009367783.

³³ PINTÉROVÁ, J. *Právna regulácia umelej inteligencie z európskej a medzinárodnej perspektívy a jej vybrané ústavnoprávne a správno-právne súvislosti*. [Regulating Artificial Intelligence: European and International Perspectives and Selected Constitutional and Administrative Law Implications] In: *Justičná revue*. 2024, vol. 76, no. 2, p. 362. ISSN 1335-6461.

³⁴ SMUHA, N.A. and K. YEUNG. *The European Union's AI Act: Beyond Motherhood and Apple Pie?* In: SMUHA, N.A. (ed.). *The Cambridge Handbook of the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025, pp. 229. DOI 10.1017/9781009367783.

³⁵ KLUČKA, J.: *Úloha a dôležitosť etických pravidiel v systémoch umelej inteligencie*. [The Role and Importance of Ethical Principles in Artificial Intelligence Systems.] *Právny obzor*, 108, 2025, č. 3, s. 247. ISSN 0032-6984. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2025.3.02>.

3. KOOPERATÍVNA VEREJNÁ SPRÁVA: OHROZENIE LEGALITY ALEBO CESTA K NOVEJ FORME LEGITIMITY?

3.1 Právny a teoretický základ pre využívanie ADR vo verejnej správe

Pojem „kooperatívnej verejnej správy“ vyplývajúci z integrácie konsenzuálnych a kooperatívnych prvkov do rozhodovacích procesov v posledných dvoch desaťročiach získava stále väčšiu pozornosť, najmä v členských štátoch Rady Európy.³⁶

Primárny právny a politický kontext využívaniu konsenzuálnych prístupov vo verejnej správe nastavila Rada Európy prostredníctvom soft law tvoreného primárne Odporúčaním výboru ministrov Rady Európy CM Rec (2001)9.³⁷ Európska komisia pre efektívnosť súdnictva (CEPEJ) sa v posledných rokoch stala hlavným hnacím motorom tejto agendy, najmä prostredníctvom dokumentov ako sú Usmernenia pre lepšiu implementáciu existujúceho Odporúčania o alternatívach k súdnym sporom (2007) alebo Európska príručka pre tvorbu mediácie legislatívy (2019). V kontexte týchto dokumentov je mediácia vo verejnej správe vymedzená ako dobrovoľný a dôverný proces, v ktorom neutrálna tretia strana pomáha stranám sporu dosiahnuť vzájomne uspokojivú dohodu.³⁸

Odborný diskurz o tejto oblasti je pomerne vyhranený. Zástancovia využitia mediácie a mediálnych techník vo verejnej správe vychádzajú z predpokladu, že prinesie zvýšenie efektívnosti správy alebo procesov správneho súdnictva, pričom zároveň vedie k zlepšeniu vzťahu medzi štátom a občanom³⁹, pričom z týchto dôvodov hovoria o zavádzaní mediácie vo verejnej správe ako o „nevyhnutnom opatrení“.⁴⁰ Potenciál silného legitimačného účinku priznávajú mediácii aj autori, ktorí mediáciu vnímajú skôr ako prvok, ktorý je

---

³⁶ MOLITORIS, P. and V. ŽOFČINOVÁ. *Možnosti využitia mediácie v správnych veciach v Slovenskej republike a vo vybraných európskych štátoch*. [Possibilities of using mediation in administrative cases in the Slovak Republic and in selected european countries]. In: *Studia Iuridica Cassoviensia*. 2024. Roč. 12, č. 2, p. 154, ISSN 1339-3995. DOI: 10.33542/sic2024-2-10.

³⁷ COMMITTEE OF MINISTERS OF THE COUNCIL OF EUROPE. (2001). Recommendation (2001) 9 of the Committee of Ministers of the Council of Europe on alternatives to litigation between administrative authorities and private parties. available at: <https://rm.coe.int/16805e2b59>.

³⁸ ŻOŁĄDŹ, J. *Mediacja w sferze administracji publicznej jako przedmiot badań politologicznych*. *Wrocławskie Studia Politologiczne*, 2011. 12, p. 66. ISSN 2957-2444. available at: <https://wuwr.pl/wrsp/article/view/5944>

³⁹ k tomu pozri napr. YAROSHENKO, O. et al. *Alternative resolution of public law disputes in administrative proceedings of european union member states*, In: *PA PERSONA E AMMINISTRAZIONE*, 10(1), 2022. pp. 901–925. ISSN 2610-9050. available at: <https://journals.uniurb.it/index.php/pea/article/view/3578>.

⁴⁰ YAROSHENKO, Oleg et. al.: *The use of Mediation in Administrative Proceedings: The Experience of European Union Member States*. In.: *Revista Relacoes Internacionais do Mundo Atual Unicritiba*. 2021. Volume 3. Num. 32. p. 85, ISSN 2316-2880, DOI: <http://dx.doi.org/10.21902/Revrima.v3i32.5510>, available at <https://portaldeperiodicos.animaeducacao.com.br/index.php/RIMA/issue/view/1392>.

verejnej správe cudzí.⁴¹ Skeptici hovoria skôr o koncepčne problematickej implementácii súkromnoprávneho inštitútu do verejnej správy, ktorá sa môže stať „trójskym koňom pre právny štát“ založený na zásade legality a ochrany verejného záujmu.⁴² Vychádzajú zväčša zo záveru, že tradičné hierarchicky vedené správne konania a rozhodovacie procesy neponúkajú priestor pre konsenzuálne vyjednávanie, najmä nie medzi orgánom štátu a súkromnou osobou, pokiaľ predmetom konania je verejnoprávny vzťah.⁴³ Tento stručne demonštrovaný názorový rozpor sa prejavuje v dlhodobom nesúlade medzi politickým tlakom Rady Európy a realitou praxe verejnej správy, čo odhalil aj vlastný monitoring CEPEJ z roku 2018 a následne 2022, ktorý potvrdil, že iniciatívy Rady Európy a CEPEJ mali v oblasti verejnej správy vo väčšine členských štátov iba „malý alebo žiadny účinok“.⁴⁴ Medzi tieto štáty nesporne patrí aj Slovenská republika.

3.2 Limity uplatnenia ADR v rozhodovacích procesoch verejnej správy v Slovenskej republike a susediacich štátoch

Dôvodov, pre ktoré Slovenská republika v normatívnej rovine nereflektovala žiadne z odporúčaní či záverov Rady Európy týkajúce sa ADR vo verejnej správe (s výnimkou spotrebiteľských ADR) je viacero. V neposlednom rade je to nepochybne rezistencia tradičnej vrchnostensky rozhodujúcej verejnej správy voči novým prvkom nemajúcim v tomto prostredí tradíciu, ale tiež nedostatočný „tlak zdola“, ktorý nevytvára reálny dopyt po takejto úprave legislatívy. Nie že by v prostredí rozhodovacích procesov verejnej správy nedochádzalo ku kompromisným riešeniam, zmierom či dohodám dosiahnutým aj za asistencie subjektov verejnej správy (najmä na úrovni obecnej samosprávy), avšak pravidla sa tieto postupy dejú neformálne a ich zákonná opora môže byť sporná. V právnom poriadku Slovenskej republiky absentuje legislatívny rámec, ktorý by vymedzoval priestor pre zmier či mediáciu v rozhodovacej činnosti verejnej správy

---

⁴¹ HOHMANN, B. *Possibilities for the Application of Alternative Dispute Resolution Methods in the Administrative Procedure*. In: European Journal of Multidisciplinary Studies, 2018. 3(4), p. 97. ISSN 2414-8385 DOI: 10.26417/ejms.v3i4.p90-98.

⁴² BALTHASAR, A.: *Alternativní řešení sporů ve správním právu – významný krok vpřed pro větší spokojenost občanů, nebo trojský kůň pro právní stát?* In.: SKULOVÁ, Soňa., POTĚŠIL, Lukáš. a kol.: *Prostředky ochrany subjektivních práv ve veřejné správě – jejich systém a efektivnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, p. 419-426, ISBN 978-80-7400-647-0.

⁴³ VUČETIĆ, D. *Is mediation viable in administrative matters?* In: Facta Universitatis, Series: Law and Politics. 2016. Vol. 14, No 4, p. ISSN 2406-1786. DOI 10.22190/FULP1604495V.

⁴⁴ CEPEJ. *Roadmap of the CEPEJ-GT-MED (2018)*⁸. available at: <https://rm.coe.int/road-map-for-mediation-based-on-the-cepej-gt-med-report-on-the-impact-/16808c3fd5>; BOUSSARD, S., SALEM, K.: *State of play of the practice of mediation in administrative disputes in the Member States of the Council of Europe*. [citované: 8. september 2024]. <https://rm.coe.int/cepej-gt-qual-2022-1rev-en-state-of-play-of-the-practice-of-mediation-/1680ab3db7>.

a zároveň rešpektoval princípy a limity vyplývajúce z verejnoprávnej povahy regulácie.⁴⁵ Zákon o mediácii je aj po jeho viacerých zmenách a úpravách stále prispôsobený výlučne súkromnoprávnym a rodinným sporom, Správny poriadok⁴⁶ o tejto problematike mlčí, hoci vo svojich základných pravidlách ukladá správny orgánom povinnosť pokúsiť sa, v konaniach na to vhodných, viesť účastníkov konania k zmiernu (§ 3 ods. 4 Správneho poriadku). Ako posudzovať vhodnosť konaní už zákon nerieši. Využívanie ADR vo verejnej správe je popri legislatívnom mlčaní vnútorne obmedzené aj povinnosťou správnych orgánov chrániť pri rozhodovaní verejný záujem a práva tretích strán. V dôsledku toho by nemohol správny orgán akceptovať napr. mediačnú dohodu, ktorá by bola v rozpore s verejným záujmom alebo by nepriaznivo ovplyvňovala zákonom chránené práva a záujmy osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania a stranami mediácie.⁴⁷

Napriek uvedeným obmedzeniam existuje v praxi úzky priestor pre neformálne uplatňovanie tzv. horizontálnej mediácie, a to najmä pri vyvlastňovacom konaní, stavebnom konaní či konaní o priestupkoch a správnych deliktoch.⁴⁸

Problematickosť integrácie mediácie do rozhodovania verejnej správy však nie je slovenským špecifikom. Od roku 2017 Poľsko vytvorilo právny rámec pre horizontálnu (medzi účastníkmi navzájom) aj vertikálnu mediáciu (medzi účastníkmi a správnym orgánom) v správnom konaní. Napriek tomu, že túto úpravu sprevádzala pomerne veľká mediálna podpora, oficiálne štatistiky z rokov 2018-2022 ukazujú, že ročne sú mediáciou riešené nanajvýš jednotky správnych konaní.⁴⁹ Poľsko tak patrí medzi krajiny, v ktorých je síce mediácia vo verejnej správe právne zakotvená, no v praxi v podstate neexistuje.⁵⁰

---

⁴⁵ MOLITORIS, P. *Možnosti a limity využitia mediácie a mediačných techník v právnoaplikačných procesoch vo verejnej správe* [Possibilities and limits of the use of mediation and mediation techniques in the legal-application processes in public administration] In: Mediácia a multidisciplinarita ako kľúč k harmonickým riešeniam konfliktov. 2024. Bratislava: Inštitút mediácie a mimosúdneho riešenia sporov, 2024. p. 178. ISBN 9788097477325.

⁴⁶ zákon. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok).

⁴⁷ MOLITORIS, P. *Možnosti a limity využitia mediácie a mediačných techník v právnoaplikačných procesoch vo verejnej správe* [Possibilities and limits of the use of mediation and mediation techniques in the legal-application processes in public administration] In: Mediácia a multidisciplinarita ako kľúč k harmonickým riešeniam konfliktov. 2024. Bratislava: Inštitút mediácie a mimosúdneho riešenia sporov, 2024. p. 181. ISBN 9788097477325.

⁴⁸ MOLITORIS, P. and V. ŽOFČINOVÁ. *Možnosti využitia mediácie v správnych veciach v Slovenskej republike a vo vybraných európskych štátoch*. [Possibilities of using mediation in administrative cases in the Slovak Republic and in selected european countries]. In: *Studia Iuridica Cassoviensia*. 2024. Roč. 12, č. 2, p. 161, ISSN 1339-3995. DOI: 10.33542/sic2024-2-10.

⁴⁹ *Klapa mediacji, ale uproszczenia działają - resort rozwoju ocenia wprowadzone procedury*. [citované 16. september 2025] <https://www.prawo.pl/samorzad/uproszczeniaprocedur-administracyjnych-nie-zawsze-dzialaja,516368.html>.

⁵⁰ KALISZ, A. AND SERHIEIEVA, A. *When a State Is a Party to a Dispute (Court-)Administrative Mediation in Poland and in Ukraine (A Comparative Perspective)*. In: *Review of European and Comparative Law*. 2023. 53(2), p. 134. ISSN 2545-384X. DOI: 10.31743/recl.15967, Obdobný stav je napr. Portugalsku alebo na Ukrajine.

Tento stav je pripisovaný najmä vnútornému konfliktu medzi cieľmi mediácie a podstatou správneho konania, ktoré je v zásade nesporové a jednostranné, zameraná na autoritatívne uplatňovanie práva.⁵¹ Zavedenie vertikálnej mediácie je zo strany úradov vnímané ako nesystémový, revolučný prvok, ktorý narúša rozdelenie úloh medzi spravujúcim a spravovaným a núti správny orgán vyjednávať o uplatňovaní práva.⁵² K nízkemu využívaniu mediácie prispievajú podľa Przylepa-Lewak aj neochota verejných zamestnancov riskovať zodpovednosť za takto dohodnutý výsledok, a v neposlednom rade aj hlboko zakorenené kultúrne vzorce vo vnímaní verejnej správy ako mocensky-autoritatívneho vykonávateľa verejnej moci.⁵³ V roku 2021 prijala zákon o mediácii explicitne umožňujúci mediáciu aj v správnych sporoch Ukrajina. Aj v tomto prostredí zostáva jeho uplatnenie veľmi nízke, okrem iného aj z dôvodu obmedzených možností diskrecie zo strany správnych orgánov.⁵⁴ V Maďarsku inštitút obdobný mediácii s využitím nestrannej osoby ako sprostredkovateľa (tzv. Hatóság közvetítő) existoval v právnej úprave čl. 41 zákona CXL: 2004, teda správneho poriadku účinného do roku 2017. Nová právna úprava správneho konania (2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról) účinná od roku 2018 už takýto inštitút neobsahuje. Bereczki k tomu uvádza, že dôvodom pre zmenu bola zrejme skutočnosť, že úradný mediátor nebol menovateľný priamo na základe správneho poriadku, ale vždy len ak to umožňoval osobitný predpis, pričom osobitná právna úprava umožňujúca v konkrétnych typoch konaní mediáciu sa zrejme javí ako dostatočná. Navyše, pôvodná právna úprava bola v praxi využívaná iba vo veľmi obmedzenej miere.⁵⁵ Česká právna úprava výslovne využitie mediácie v rozhodovacích procesoch verejnej správy neupravuje, konsenzuálny prístup jej však úplne cudzí nie je, keďže ponúka veľmi podrobnú a funkčnú úpravu verejnoprávnych zmlúv, ktoré môžu v istých prípadoch nahrádzať autoritatívne rozhodnutia.⁵⁶

S ohľadom na historické podobnosti výstavbe princípov verejnej správy a kultúrnu blízkosť prostredia okolitých štátov je možné aj vo vzťahu k Slovenskej republike predpokladať, že priama transpozícia širokého modelu mediácie vo verejnej správe

---

⁵¹ SUWAJ, Robert: *Mediation as a new form of settling administrative matters in Poland*. In: *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*. 2019. p. 18. DOI 10.33226/0137-5490.2019.12.4.

⁵² KUŁAK-KRZYŚIAK, K. AND ŚWITAL, P. *Mediation as Means of Communication for Public Administration in Settling Administrative Disputes*. In: *Review of European and Comparative Law*, 2023. 54(3), pp. 281. ISSN 2545-384X. DOI: 10.31743/recl.16226.

⁵³ PRZYLEPA-LEWAK, A. *Mediation as a Form of Communication in Administrative Proceedings*. In: *Annales universitatis Mariae Curie – Skłodowska, Lublin*, VOL. LXIX, 2. 2022. p. 71. DOI:10.17951/g.2022.69.2.61-73.

⁵⁴ KALISZ, A. AND SERHIEIEVA, A. *When a State Is a Party to a Dispute (Court-)Administrative Mediation in Poland and in Ukraine (A Comparative Perspective)*. *Review of European and Comparative Law*. 2023. 53(2), p. 137. ISSN 2545-384X. DOI: 10.31743/recl.15967.

⁵⁵ BEREZKI, I. *A közigazgatási perek során elrendelt közvetítés alkalmazásának egyes kérdései*. In: *Iustum Aequum Salutare*. XIV. 3. 2018. p. 142,143.

⁵⁶ napr. plánovací smlouva podľa § 130 a nasl. zákona č. 283/2021 Sb. Stavební zákon, § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochrane prírody a krajiny.

odporúčaného Radou Európy a CEPEJ do slovenského právneho poriadku by zrejme nemala zásadnejší dopad na prax. Reformné úsilie by preto malo smerovať k systematickému budovaniu právneho rámca pre využitie horizontálnej mediácie vo verejnej správe, a to najmä v rámci procesov, ktoré majú bezprostredný dopad na práva a povinnosti jednotlivcov a v ktorých dochádza k stretu záujmov jednotlivých účastníkov konania. Vertikálna mediácia by prichádzala do úvahy jedine na úrovni správneho súdnictva, čo je však mimo rámca témy tohto článku, prípadne na úrovni prípravnej fázy procesov podzákonnej normotvorby. Z uvedeného čiastkového záveru vychádza aj kľúčová výskumná otázka tohto článku, a teda či môže postupná širšia miera zavedenia právne regulovanej AI do rozhodovacích procesov prispieť k väčšiemu záujmu o mediáciu alebo mediačné techniky, na báze posilnenia dôvery v tento nástroj, s prísľubom efektívnejších, spravodlivejších, akceptovateľnejších a rýchlejších rozhodnutí verejnej správy. Preto v slovenskom kontexte odporúčame postupovať od horizontálnych foriem, v presne vymedzených typoch konaní s konfliktom medzi účastníkmi, kde verejný záujem a práva tretích osôb môžu byť procesne chránené.

4. ROBOT AKO MEDIÁTOR?

Vzhľadom na opísané limity je kľúčové skúmať, kde má AI pri realizácii ADR a mediácie vo verejnej správe najvyššiu pridanú hodnotu bez narušenia legality, a to najmä v asistenčných, nie autonómnych úlohách.

Využitie AI pri mediovaní sporov je v oblasti súkromného práva predmetom výskumu v podstate už od počiatku mohutnej digitalizácie spoločnosti. Aj novšie výskumy potvrdzujú, že AI môže byť využitá nie len ako subjekt, ktorý rozhoduje, ale tiež ako sofistikovaný nástroj pomáhajúci nájsť spoločnú reč, čím sa rozširuje rámec jej potencionálneho využitia v oblasti justície a verejnej správy.⁵⁷ Dominujúcou otázkou tak už nie je to, či môže algoritmus nahradiť ľudského arbitra či mediátora, ale za akých podmienok to je možné a či by bol takýto prístup skutočne prínosom.

Už s nástupom internetu sa začali objavovať platformy pre online riešenie sporov (ODR), najmä v oblasti elektronického obchodu.⁵⁸ Vývoj ODR viedol ku konceptu technológie ako „štvrtej strany“ vo dvoch fázach. V prvej fáze bola technológia iba pasívnou zložkou komunikácie a slúžila iba ako technické zázemie pre ľudského sprostredkovateľa komunikácie. V druhej fáze sa už stala aktívnou zložkou dopĺňajúcou, či

---

⁵⁷ TESSLER, M.H. et al. *AI can help humans find common ground in democratic deliberation*. In: Science. 2024, vol. 386, eadq2852. p. 34. ISSN 1095-9203. DOI: 10.1126/science.adq2852.

⁵⁸ AHMAD, N. *Smart Resolutions: Exploring the Role of Artificial Intelligence in Alternative Dispute Resolution*, Cleveland State Law Review, 2025. 73(2), p. 280. ISSN 0009-8876. available at <https://engagedscholarship.csuohio.edu/clevstlrev/vol73/iss2/6>, ALESSA, H. *The Role of Artificial Intelligence in Online Dispute Resolution: A Brief and Critical Overview*, Information & Communications Technology Law, 2022. 31(3), p. 321. ISSN: 1469-8404. DOI: 10.1080/13600834.2022.2088060.

dokonca nahrádzajúcou ľudského sprostredkovateľa. Napriek vysokým očakávaniam od substantívnej integrácie AI do ODR, kedy táto aktívne reaguje na obsah komunikácie a navrhuje riešenia, v ODR naďalej dominujú „asistenčné“ technológie vyžadujúce ľudský vstup a dohľad. Tento jav je pripisovaný jednak konzervativizmu inštitúcií, jednak technologickým obmedzeniam.⁵⁹ Napriek uvedenému je možné práve v prostredí ODR vidieť základ pre moderné prístupy k ADR, v ktorých sofistikovaná AI aktívne analyzuje dáta, predpovedá výsledok sporu a s rastúcou autonómiou navrhuje riešenia, čím sa presúva aktívna úloha z človeka na stroj.⁶⁰

Využitie AI v prostredí ADR je mnohovrstevné. V praxi prináša možnosti automatizovanej analýzy dokumentov a prediktívne prognózovanie výsledkov, či návrhy stratégie urovnania. Príkladom môže byť automatizovaný arbitrážny proces prostredníctvom platformy SAMA v Indii. Platforma využíva analýzu dát zo skorších prípadov a navrhuje riešenia.⁶¹ Viacero podobných asistenčných systémov na podporu vyjednávania pôsobí v oblasti rodinného a rodinného majetkového či pracovného práva.⁶² Napriek tejto čiastočnej integrácii stále existuje viacero špecifických problémov, ktoré plnú integráciu AI do zmierovacích a mediačných procesov brzdia, pričom sa v zásade svojou podstatou veľmi nelíšia od problémov, na ktoré sme poukázali v prvej časti tohto príspevku.

4.1 Kto uverí robotom? Špecifické problémy pri využívaní AI v zmierlivom riešení konfliktov

V prvom rade ide o problém algoritmickej predpojatosti,⁶³ ktorý môže vytvárať začarovaný kruh spätnej väzby („vicious feedback loop“) vedúci k posilneniu počiatočných predsudkov. Aj týmto problémom sa zaoberal napr. výskum Tesslera a kol. z roku 2023.

---

⁵⁹ KRIŠTOFÍK, A. *Využitie (asistenčných) systémov založených na strojovom učení v ODR a ich klasifikácia podľa aktu o umelej inteligencii* [Use of (Assistance) Systems Based on Machine Learning in ODR and Their Classification under the Artificial Intelligence Act], *Právny obzor*, 106 (2), 2023, pp. 116–126. ISSN 0032-6984. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.2.03>.

⁶⁰ CANDEIAS, T. de J. *Artificial Intelligence's Role in Enhancing Conflict Resolution within the Online Dispute Resolution (ODR) System*. SSRN Electronic Journal. 2023. p. 9. ISSN 1556-5068. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4559439>.

⁶¹ KARTHIKEYAN, C. *AI (Artificial Intelligence) for Conflict Resolution and Negotiation: Enhancing Mediation and Collaboration Through Intelligent Technology*. In: Özsungur, F. (ed.) *Navigating Organizational Behavior in the Digital Age With AI*. Hershey, PA: IGI Global (Business Science Reference), p. 22. ISBN 979-8-3693-8445-9 <https://doi.org/10.4018/979-8-3693-8442-8.ch002>.

⁶² KRIŠTOFÍK, A. *Využitie (asistenčných) systémov založených na strojovom učení v ODR a ich klasifikácia podľa aktu o umelej inteligencii* [Use of (Assistance) Systems Based on Machine Learning in ODR and Their Classification under the Artificial Intelligence Act], *Právny obzor*, 106 (2), 2023, pp. 116–126. ISSN 0032-6984. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.2.03>.

⁶³ AHMAD, N. *Smart Resolutions: Exploring the Role of Artificial Intelligence in Alternative Dispute Resolution*, *Cleveland State Law Review*, 2025. 73(2), pp. 285. ISSN 0009-8876. available at <https://engagedscholarship.csuohio.edu/clevstlrev/vol73/iss2/6>.

Výskumný tím vytvoril na báze AI tzv. Habermasov stroj, ktorý zo skupiny viacerých prezentovaných postojov výskumnej vzorky ľudí – aktérov sporu - k určitej spornej otázke vytvoril viacero možných riešení, ktoré by mohli byť zúčastnenými akceptované. Následne prediktívne určil, ktoré z ním generovaných riešení by sa v akej miere páčilo jednotlivým aktérom sporu. Z riešení na základe toho vytvoril pomyselný „rebríček“ akceptovateľných riešení pre každého aktéra sporu. Následne určí celkového víťaza Schulzeho výpočtovou metódou. Z hľadiska tohto článku významný výsledok štúdia prezentovala vo vzťahu k predsudkom. Pokiaľ by totiž systémy AI boli navrhnuté tak, aby využívali model Habermasovho stroja, systém by po fáze ľudskej kritiky jeho výsledkov poznačených tendenciami k predsudkom dokázal prikladať vyššiu váhu aj menšinovým názorom a nevyjadroval by iba ich jednoduchý podiel v celkovej skupine, čím vlastne preukázal schopnosť podporovať inkluzivitu.⁶⁴ Podstatná časť verejne dostupných systémov generatívnej AI však týmto spôsobom nepracuje.

Ďalším problémom pri zavádzaní AI v ADR je problém čiernej skrinky, ktorý vo veľkej miere oslabuje dôveru v skutočnú odbornosť a nestrannosť navrhovaných riešení, čo je však nutným predpokladom akejkoľvek mediácie či facilitácie konfliktu. Ani prítomnosť ľudského mediátora, ktorý však v skutočnosti nemá dostatok informácií o tom, ako ním využívaný systém AI funguje a na základe akých algoritmov produkuje svoje výsledky tento problém neodstráni.

Špecifickým problémom pre oblasť ADR je absencia jedinečných ľudských vlastností u AI, ako sú emocionálna inteligencia, životná a pracovná skúsenosť či schopnosť chápať abstraktné právne a morálne koncepty (dobrá viera, spravodlivosť), ktoré sú nevyhnutným predpokladom pre dosiahnutie výsledkov založených na konsenze a zároveň spravodlivosti v kontexte konkrétnej riešenej veci.⁶⁵

Napokon je potrebné poukázať aj na faktor dôvernosti, ktorý je využitím AI ako novej tretej strany v konflikte významne ohrozený. Ide o jeden z kľúčových faktorov ADR a jeho rámce rigorózne reguluje GDPR.⁶⁶

4.2 Nahradí umelá inteligencia pri zmierovacích procesoch ľudského úradníka?

Širšia integrácia AI do mediácie a ďalších ADR bude pravdepodobne závisieť nie len na vhodnej a podobnej právnej regulácii, ale v neposlednom rade aj na jej prijatí klientmi. V tejto oblasti veľmi užitočné odpovede priniesol empirický výskum aplikujúci tzv. Unified

---

⁶⁴ TESSLER, M.H. et al. *AI can help humans find common ground in democratic deliberation*. In: Science. 2024, vol. 386, eadq2852. p. 123. ISSN 1095-9203. DOI: 10.1126/science.adq2852.

⁶⁵ AHMAD, N. *Smart Resolutions: Exploring the Role of Artificial Intelligence in Alternative Dispute Resolution*, Cleveland State Law Review, 2025. 73(2), p. 286. ISSN 0009-8876. available at <https://engagedscholarship.csuohio.edu/clevstlrev/vol73/iss2/6>.

⁶⁶ k tomu podrobne napr. SARTOR, G. and LAGIOIA, F. *The impact of the General Data Protection Regulation (GDPR) on artificial intelligence*. Brussels : European Parliament. 2020. DOI: [10.2861/293].

Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT). Z výsledkov nedávneho výskumu realizovaného v USA vyplynulo, že aj keď klienti mediácie ako aktéri sporu veria, že AI je efektívna, ich ochota obrátiť sa na mediátora, ktorý ju používa, závisí od ich dôvery v to, že mediátor bude AI využívať zodpovedne a eticky. V tejto súvislosti sú významnými faktormi vyššej akceptácie AI v procesoch ADR najmä transparentnosť, proaktívne informovanie o spôsobe a rozsahu použitia AI zo strany ľudského sprostredkovateľa.⁶⁷

Uvedené zistenia sú plne v súlade s tvrdením, že (iteratívne procesy) procesy obsahujúce aj spätnú väzbu od človeka (human-in-the-loop) sú používateľmi vnímané ako hodnotnejšie. V Tesslerovom experimente boli riešenia generované AI a revidované na základe ľudskej kritiky výrazne preferované pred riešeniami bez ľudského prvku. To dokazuje, že aktívna účasť používateľa podporuje dôveru v správnosť výsledku.⁶⁸ Na druhej strane, Tesslerov výskum ukázal, že pri porovnaní výstupov účastníci preukázali štatisticky významnú preferenciu konsenzuálnych riešení generovaných AI oproti tým, ktoré navrhol ľudský mediátor (56% vs 44%), pričom výstup AI získal vyššie hodnotenie tak za mieru súhlasu, ako aj za celkovú kvalitu.⁶⁹

Miera akceptácie využitia AI v mediácii je tiež výrazne rozdielna podľa toho, akú úlohu má plniť. Vysoká miera prijatia existuje pre prípravné, tzv. „back office“ úlohy spočívajúce v sumarizácii dokumentov a plánovaní. Naopak, nízka miera prijatia sa týka využitia „pri stole“ („at the table“), teda použitie viditeľné počas živého stretnutia s aktérmi sporu na úlohy ako analýza sentimentu v reálnom čase, prípadne na použitie anonymizovaných dát z iných prípadov na tréning AI. Niekde v strede je akceptácia použitia AI na prediktívne účely.⁷⁰

Citované výskumy naznačujú, že ani v prípade prijatia regulačnej legislatívy zrejme budúcnosť AI pri zmierlivom riešení sporov nespočíva v plnej automatizácii, ale v rozumnej miere spolupráce človeka a stroja. Riešením sa ukazuje byť hybridný model, využívajúci AI pri spracovaní obrovského množstva dát a vykonávaní rutinných úloh. Nenahraditeľnou úlohou ľudského personálu bude vyhodnotiť AI produkované dáta na základe eticky formovaného úsudku, aplikujúc princípy spravodlivosti na báze ľudskej emocionálnej inteligencie.

---

⁶⁷ CHOI, Y. Using AI in My Disputes? Clients' Perception and Acceptance of Using AI in Mediation, *Conflict Resolution Quarterly*, Early View (online first, 28 May 2025). p. 9. <https://doi.org/10.1002/crq.21483>.

⁶⁸ TESSLER, M.H. et al. AI can help humans find common ground in democratic deliberation. In: *Science*. 2024, vol. 386, eadq2852. p. 169. ISSN 1095-9203. DOI: 10.1126/science.adq2852.

⁶⁹ TESSLER, M.H. et al. *AI can help humans find common ground in democratic deliberation*. In: *Science*. 2024, vol. 386, eadq2852. p. 97, 100. ISSN 1095-9203. DOI: 10.1126/science.adq2852.

⁷⁰ CHOI, Y. Using AI in My Disputes? Clients' Perception and Acceptance of Using AI in Mediation, *Conflict Resolution Quarterly*, Early View (online first, 28 May 2025). p. 8. <https://doi.org/10.1002/crq.21483>.

5. ZÁVER

Jedným z kľúčových aspektov brániacich širšej akceptácii mediácie vo verejnej správe, sa aj na základe stručnej komparácie skúseností okolitých štátov javí nedostatok záujmu zo strany tak štátu, ako aj zo strany spravovaných subjektov. Dôvody na strane štátu do veľkej miery pramenia v obave, že zamestnanec správneho orgánu sa vstupom do vyjednávania a zmierovania vzdáva svojej neutrality, stráca potrebný odstup nevyhnutný k reflexii verejného záujmu a v podstate sa stáva stranou sporu. Uvedený problém by odpadol, pokiaľ by legislatíva explicitne umožňovala využitie externých profesionálnych mediátorov pri riešení konfliktov vznikajúcich pri rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy. S tým však samozrejme vzniknú otázky súvisiace s kontrolou mediačnej dohody úradníkom, s jej schvaľovaním či otázky súvisiace s nákladmi mediácie. Domnievame sa, že ani myšlienka, aby „mediátorom“ bol aj úradník vyškolený v mediačných technikách nie je úplne neprijateľná. Práve v tomto smere by totiž mohol byť nápomocný vhodne dimenzovaný systém umelej inteligencie. Využitie AI v rozsahu a spôsobom precízne regulovaným právom a pod kontrolou osoby úradníka by totiž mohlo viesť k identifikácii priestoru novej dohody pri zachovaní zákonných rámcov a verejného záujmu, ako aj k produkcii rámcových návrhov možných dohôd. Z osoby zmierovacieho úradníka, voči ktorému by mohlo smerovať podozrenie sporiacich sa účastníkov, že cielene preferuje riešenie výhodné iba pre jedného zo zúčastnených, alebo pre štát, by sa takto stal nezávislý zmierovateľ dohľadajúci nad spravodlivým, štruktúrovaným a transparentným procesom. Pre korektnosť je tu potrebné uviesť, že v prípade, pokiaľ by mediačnými technikami viedol účastníkov k niektorému z návrhov dohody generovanej AI úradník s právomocou vo veci aj autoritatívne rozhodnúť, nie je už na mieste hovoriť o mediácii, ale skôr o konciliácii smerujúcej k zmiernemu konsenzuálnemu riešeniu sporu medzi účastníkmi, čo však na potenciálnom prínose nič nemení. Predpokladom akceptácie načrtnutého prístupu by bola popri prehľadnej a podrobnej legislatíve aj eliminácia problému „čiernej skrinky“. Tá by si vyžadovala vývoj, resp. ideálne podiel na vývoji vlastných systémov AI v prostredí verejnej správy s dostatkom bezpečnostných záruk ochrany osobných údajov, princípu legality a verejného záujmu. Takéto procesy založené na cielene nastavených algoritmoch by mali byť jasne auditovateľné orgánmi štátu s presne vymedzenými právomocami. Záujem úradníkov o využívanie tohto typu nástroja by mohla stimulovať práve skutočnosť, že nebudú v citlivých veciach facilitovať strany k riešeniu, ktoré by z pozície orgánu verejnej moci aj navrhli. Ďalším faktorom pre prekonanie inštitucionálnej zotrvačnosti a kultúrneho odporu úradníkov by mohla byť očakávateľná vyššia efektívnosť a zníženie administratívnej záťaže vyplývajúcej z digitalizácie prípravy podkladov, ale tiež z očakávanej nižšej miery atakovania prijatých riešení prostredníctvom opravných prostriedkov a žalôb.

Pokiaľ by sme teda mali odpovedať na kľúčovú otázku týkajúcu sa použiteľných spôsobov použitia AI pri ADR a na to nadväzujúceho nevyhnutného právneho rámca, je potrebné poukázať na štyri kľúčové podmienky:

Po prvé, je potrebné primárne sústrediť pozornosť nie len na inkorporovanie možnosti mediácie v rozhodovacích procesoch verejnej správy do mediačného zákona, ale aj na prípravu a prijatie konkrétnych a precíznych procesných postupov, ktoré v zmysle zásady legality jasne vymedzia právomoci orgánov verejnej správy pri mediačných a zmierovacích postupoch. Implementácia mediácie do verejnej správy by sa mala týkať v prvom slede iba prípadov umožňujúcich horizontálnu mediáciu, aj to najmä v konaniach so súkromnoprávnym predmetom konfliktu účastníkov.

Po druhé, je potrebné reflektovať, že AI by v zmierovacích procesoch nemala byť používaná ako autonómny rozhodca či zmierovateľ, ale iba ako podporný nástroj v rámci hybridného modelu, v ktorom by zmierovateľom zabezpečujúcim komunikáciu na ceste konsenzu zostával človek. Prípadné chyby plnoautomatizovaného systému by totiž mohli dlhodobo oslabiť dôveru nie len v systémy AI vo verejnej správe, ale tiež v samotné ADR pri riešení tohto druhu sporov.

Po tretie, návrh právnej regulácie by mal vždy zohľadňovať princípy dobrej verejnej správy a základné procesné princípy právneho štátu. Použité platformy AI by teda mali byť navrhnuté tak, aby posilňovali princípy transparentnosti, neutrality a efektívnosti. Využitie vhodne nastavených platforiem by umožnili depersonalizáciu niektorých etáp zmierovacieho procesu s dôrazom na nezávislosť a nestrannosť.

Po štvrté, nasadenie technológií si vyžaduje aj prijatie synergického právneho rámca nie len z hľadiska štandardov transparentnosti, dohľadu a zodpovednosti pri použití AI vo verejnej správe, ale tiež z hľadiska procesných predpisov regulujúcich osobitným spôsobom použitie digitálnych technológií a AI v rozhodovacej činnosti.

Naše zistenia poskytujú silnú čiastočnú podporu vyslovenej hypotéze o tom, že AI môže pôsobiť ako nepriamy katalizátor využitia ADR v činnosti verejnej správy. Tento záver je konzistentný s teóriou a dostupnými štúdiami (Tessler, Choi), avšak rozsah tohto pôsobenia v Slovenskej republike závisí od implementácie štyroch vyššie uvedených podmienok. Je zrejmé, že digitalizácia procesov sama o sebe nevyrieši konflikt medzi konsenzuálnou povahou ADR a autoritatívne poňatým princípom legality a ochrany verejného záujmu. Vytvorenie efektívneho, spravodlivého, transparentného a funkčného procesného rámca, ktorý umožní bezpečne využívať AI pri rôznych formách a úrovniach rozhodovacej činnosti verejnej správy môže viesť k narušeniu hlboko skeptického postoja verejnej správy voči zmierlivým riešeniam. V dlhodobom horizonte môže fungujúci spôsob využívania AI vo verejnej správe vytvoriť potrebný impulz pre prehodnotenie úlohy ADR v jej rozhodovacích procesoch, a to tak na strane spravujúcich, ako aj na strane spravovaných subjektov.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. AHMAD, N. Smart Resolutions: Exploring the Role of Artificial Intelligence in Alternative Dispute Resolution, *Cleveland State Law Review*, 2025. 73(2), pp. 273–

298. ISSN 0009-8876. available at <https://engagedscholarship.csuohio.edu/clevstlrev/vol73/iss2/6>.
2. ALESSA, H. *The Role of Artificial Intelligence in Online Dispute Resolution: A Brief and Critical Overview*, Information & Communications Technology Law, 2022. 31(3), pp. 319–342. ISSN: 1469-8404. DOI: 10.1080/13600834.2022.2088060.
  3. ALON-BARKAT, S. and M. BUSUIOC. Human-AI Interactions in Public Sector Decision Making: “Automation Bias” and “Selective Adherence” to Algorithmic Advice. In: *Journal of Public Administration Research and Theory*. 2023, vol. 33, no. 1, pp. 153–169. ISSN 1477-9803. <https://doi.org/10.1093/jopart/muac007>.
  4. BABŠEK, M., D. RAVŠELJ, L. UMEK and A. ARISTOVNIK. *Artificial Intelligence Adoption in Public Administration: An Overview of Top-Cited Articles and Practical Applications*. In: *AI*. 2025, vol. 6, no. 3, p. 44. ISSN 2673-2688. <https://doi.org/10.3390/ai6030044>.
  5. BALTHASAR, A.: *Alternativní řešení sporů ve správním právu – významný krok vpřed pro větší spokojenost občanů, nebo trojský kůň pro právní stát?* In.: SKULOVÁ, Soňa., POTĚŠIL, Lukáš. a kol.: *Prostředky ochrany subjektivních práv ve veřejné správě – jejich systém a efektivnost*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, p. 419-426, ISBN 978-80-7400-647-0.
  6. BERCZKI, I. A közigazgatási perek során elrendelt közvetítés alkalmazásának egyes kérdései. In: *Iustum Aequum Salutare*. XIV. 3. 2018. pp. 131-149 available at <https://publikacio.ppke.hu/id/eprint/295/>.
  7. BOVENS, M. and S. ZOURIDIS. *From street-level to system-level bureaucracies: How information and communication technology is transforming administrative discretion and constitutional control*. *Public Administration Review*, 2002, 62(2): 174–184. [online]. [cit. 2025-10-01]. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/0033-3352.00168>.
  8. CANDEIAS, T. de J. Artificial Intelligence’s Role in Enhancing Conflict Resolution within the Online Dispute Resolution (ODR) System. *SSRN Electronic Journal*. 2023. ISSN 1556-5068. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4559439>.
  9. CEPEJ. *Roadmap of the CEPEJ-GT-MED (2018)*8. available at: <https://rm.coe.int/road-map-for-mediation-based-on-the-cepej-gt-med-report-on-the-impact-/16808c3fd5>.
  10. COMMITTEE OF MINISTERS OF THE COUNCIL OF EUROPE. (2001). Recommendation (2001) 9 of the Committee of Ministers of the Council of Europe on alternatives to litigation between administrative authorities and private parties. available at: <https://rm.coe.int/16805e2b59>.
  11. CRIADO, J.I., R. SANDOVAL-ALMAZÁN and J.R. GIL-GARCIA. Artificial intelligence and public administration: Understanding actors, governance, and policy from

- micro, meso, and macro perspectives. In: *Public Policy and Administration*. 2025, vol. 40, no. 2, pp. 173–184. ISSN 1749-4192. DOI: 10.1177/09520767241272921.
12. DAVID, G. Artificial Intelligence: Opportunities and Challenges for Public Administration. In: *Canadian Public Administration*. 2024, vol. 67, pp. 388–406. ISSN 1754-7121. DOI: 10.1111/capa.12580.
  13. EUROPEAN PARLIAMENT AND COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence and amending Regulations (EC) No 300/2008, (EU) No 167/2013, (EU) No 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 and (EU) 2019/2144 and Directives 2014/90/EU, (EU) 2016/797 and (EU) 2020/1828 (Artificial Intelligence Act)*. In: Official Journal of the European Union. L series, 2024.
  14. HOHMANN, B. *Possibilities for the Application of Alternative Dispute Resolution Methods in the Administrative Procedure*. In: *European Journal of Multidisciplinary Studies*, 2018. 3(4), pp. 90-98. ISSN 2414-8385 DOI: 10.26417/ejms.v3i4.p90-98.
  15. CHAUDHARY, G. Unveiling the Black Box: Bringing Algorithmic Transparency to AI. In: *Masaryk University Journal of Law and Technology*. 2024, vol. 18, no. 1, pp. 93–122. ISSN 1802-5951. DOI: 10.5817/MUJLT2024-1-4.
  16. CHOI, Y. *Using AI in My Disputes? Clients' Perception and Acceptance of Using AI in Mediation*, *Conflict Resolution Quarterly*, Early View (online first, 28 May 2025). <https://doi.org/10.1002/crq.21483>.
  17. JAKAB, R. National Report on Automation in Decision-Making in Public Administration in Slovakia. In: *Acta Universitatis Carolinae–Iuridica*. 2024, no. 2, pp. 147–157. ISSN 2336-6478. DOI: 10.14712/23366478.2024.28.
  18. KALISZ, A. AND SERHIEIEVA, A. *When a State Is a Party to a Dispute (Court-)Administrative Mediation in Poland and in Ukraine (A Comparative Perspective)*. In: *Review of European and Comparative Law*. 2023. 53(2), p. 129-148. ISSN 2545-384X. DOI: 10.31743/recl.15967.
  19. KARTHIKEYAN, C. *AI (Artificial Intelligence) for Conflict Resolution and Negotiation: Enhancing Mediation and Collaboration Through Intelligent Technology*. In: Özsungur, F. (ed.) *Navigating Organizational Behavior in the Digital Age With AI*. Hershey, PA: IGI Global (Business Science Reference), pp. 21–50. ISBN 979-8-3693-8445-9 <https://doi.org/10.4018/979-8-3693-8442-8.ch002>.
  20. KEVICKÁ, M. *Digitálna stratégia EÚ - právny rámec pre inovatívnu Európu*. In: DRAŽOVÁ, P. and V. ŤAŽKÁ (eds.). *Bratislavské právnické fórum 2024: Právo a technológie v 21. storočí optikou európskeho práva*. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2024, pp. 25–34. ISBN 978-80-7160-728-1, [online]. [cit. 2025-10-01]. available at: <https://dspace.uniba.sk/handle/123456789/225?show=full>.

21. *Klapa mediácii, ale uproszczenia działają - resort rozwoju ocenia wprowadzone procedury.* [online]. [accessed 16.09.2025] available at://www.prawo.pl/samorzad/uproszczenia-procedur-administracyjnych-nie-zawsze-dzialaja,516368.html.
22. KLUČKA, J.: *Úloha a dôležitosť etických pravidiel v systémoch umelej inteligencie.* Právny obzor, 108, 2025, č. 3, s. 240 - 254. ISSN 0032-6984 <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2025.3.02>.
23. KREMSER, K. *Digitalizácia verejnej správy: legislatívny rámec, strategické dokumenty a prax na Slovensku.* In: MASLEN, M. (ed.). *Elektronizácia a digitalizácia verejnej správy.* Trnava : Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, 2024, pp. 69–77. ISBN 978-80-568-0714-9. , [online]. [cit. 2025-10-01]. Accessible at: https://publikacie.iuridica.truni.sk/wp-content/uploads/2025/01/Zbornik-Maslen-Spravne-pravo_2.korektura.pdf
<https://dspace.uniba.sk/handle/123456789/225?show=full>.
24. KRIŠTOFÍK A., *Využitie (asistenčných) systémov založených na strojovom učení v ODR a ich klasifikácia podľa aktu o umelej inteligencii* [Use of (Assistance) Systems Based on Machine Learning in ODR and Their Classification under the Artificial Intelligence Act], Právny obzor, 106 (2), 2023, pp. 116–126. ISSN 0032-6984. <https://doi.org/10.31577/pravnyobzor.2023.2.03>.
25. KUŁAK-KRZYSIAK, K. AND ŚWITAL, P. *Mediation as Means of Communication for Public Administration in Settling Administrative Disputes.* In: *Review of European and Comparative Law*, 2023. 54(3), pp. 279-301. ISSN 2545-384X. DOI: 10.31743/recl.16226.
26. MOLITORIS, P. and V. ŽOFČINOVÁ. *Možnosti využitia mediácie v správnych veciach v Slovenskej republike a vo vybraných európskych štátoch.* [Possibilities of using mediation in administrative cases in the Slovak Republic and in selected european countries]. In: *Studia Iuridica Cassoviensia.* 2024. Roč. 12, č. 2, pp. 154-164, ISSN 1339-3995. DOI: 10.33542/sic2024-2-10.
27. MOLITORIS, P. *Možnosti a limity využitia mediácie a mediačných techník v právnoaplikačných procesoch vo verejnej správe* [Possibilities and limits of the use of mediation and mediation techniques in the legal-application processes in public administration] In: *Mediácia a multidisciplinarita ako kľúč k harmonickým riešeniam konfliktov.* Bratislava: Inštitút mediácie a mimosúdneho riešenia sporov, 2024. pp. 174-181. ISBN 9788097477325.
28. NEŠPOR, J. *Automated Administrative Decision-Making: What Is the Black Box Hiding?* In: *Acta Universitatis Carolinae–Iuridica.* 2024, no. 2, pp. 69–83. ISSN 2336-6478. DOI: 10.14712/23366478.2024.23.
29. PINTÉROVÁ, J. *Právna regulácia umelej inteligencie z európskej a medzinárodnej perspektívy a jej vybrané ústavnoprávne a správno-právne súvislosti.* In: *Justičná revue.* 2024, vol. 76, no. 2, pp. 129–141. ISSN 1335-6461.

30. PRINCE TRITTO, P. and I.C. TORRES ORTEGA. Jurists of the Gaps: Large Language Models and the Quiet Erosion of Legal Authority. In: *Masaryk University Journal of Law and Technology*. 2025, vol. 19, no. 2, pp. 179–204. ISSN 1802-5951. DOI: 10.5817/MUJLT2025-2-4.
31. PRZYLEPA-LEWAK, A. *Mediation as a Form of Communication in Administrative Proceedings*. In: *Annales universitatis Mariae Curie – Skłodowska, Lublin, VOL. LXIX, 2*. 2022. pp. 61-73. DOI:10.17951/g.2022.69.2.61-73.
32. SANCHEZ-GRAELLS, A. Resh(AI)ping Good Administration: Addressing the Mass Effects of Public Sector Digitalisation. In: *Laws*. 2024, vol. 13, no. 1, p. 9. ISSN 2075-471X. <https://doi.org/10.3390/laws13010009>.
33. SARTOR, G. and LAGIOIA, F. The impact of the General Data Protection Regulation (GDPR) on artificial intelligence. Brussels : European Parliament. 2020. DOI: [10.2861/293].
34. SMUHA, N.A. and K. YEUNG. *The European Union’s AI Act: Beyond Motherhood and Apple Pie?* In: SMUHA, N.A. (ed.). *The Cambridge Handbook of the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025, pp. 228–258. DOI 10.1017/9781009367783.
35. SMUHA, N.A. *The Use of Algorithmic Systems by Public Administrations: Practices, Challenges and Governance Frameworks*. In: SMUHA, N.A. (ed.). *The Cambridge Handbook of the Law, Ethics and Policy of Artificial Intelligence*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025, pp. 383–410. DOI 10.1017/9781009367783.
36. SUWAJ, Robert: *Mediation as a new form of settling administrative matters in Poland*. In: *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*. 2019. pp. 18-26. DOI 10.33226/0137-5490.2019.12.4.
37. TESSLER, M.H. et al. AI can help humans find common ground in democratic deliberation. In: *Science*. 2024, vol. 386, eadq2852. 99. 34-326. ISSN 1095-9203. DOI: 10.1126/science.adq2852.
38. VATAMANU, A. F. and M. TOFAN. *Integrating Artificial Intelligence into Public Administration: Challenges and Vulnerabilities*. *Administrative Sciences*, 15(4), 149. pp. 2-23. ISSN 2076-3387. <https://doi.org/10.3390/admsci15040149>.
39. VUČETIĆ, D. Is mediation viable in administrative matters? In: *Facta Universitatis, Series: Law and Politics*. 2016. Vol. 14, No 4, ISSN 2406-1786. DOI 10.22190/FULP1604495V.
40. WEERTS, S. Generative AI in public administration in light of the regulatory awakening in the US and EU. In: *Cambridge Forum on AI: Law and Governance*. 2025, vol. 1(e3), pp. 1–19. ISSN 3033-3733. doi:10.1017/cfl.2024.10.
41. YAROSHENKO, O. et al. Alternative resolution of public law disputes in administrative proceedings of european union member states, In: *PA PERSONA E*

- AMMINISTRAZIONE, 10(1), 2022. pp. 901–925. ISSN 2610-9050. available at: <https://journals.uniurb.it/index.php/pea/article/view/3578>.
42. YAROSHENKO, Oleg et. al.: The use of Mediation in Administrative Proceedings: The Experience of European Union Member States. In.: Revista Relacoes Internacionais do Mundo Atual Unicuritiba. 2021. Volume 3. Num. 32. p. 64-88, ISSN 2316-2880, DOI: <http://dx.doi.org/10.21902/Revrima.v3i32.5510>, available at <https://portaldeperiodicos.animaeducacao.com.br/index.php/RIMA/issue/view/1392>.
43. ŻOŁĄDŹ, J. Mediacja w sferze administracji publicznej jako przedmiot badań politologicznych. Wrocławskie Studia Politologiczne, 2011. 12, pp. 65-81. ISSN 2957-2444. available at: <https://wuwr.pl/wrsp/article/view/5944>.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.

Katedra verejnoprávnych disciplín

Fakulta verejnej správy Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: peter.molitoris@upjs.sk

LIMITY VYUŽITIA AI V KONANÍ O ZAMEDZENÍ NELEGÁLNEHO OBSAHU¹

LIMITS OF USING AI IN PROCEEDINGS ON PREVENTING ILLEGAL CONTENT

DIANA REPIŠČÁKOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Autorka sa vo svojom príspevku zaoberá možnosťami využitia umelej inteligencie v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu online, ktoré môže byť neprimerane zdĺhavé, čím toto konanie stráca svoj zmysel. Autorka vidí využitie umelej inteligencie jednak pri detegovaní nelegálneho obsahu online, ale aj pri vydávaní rozhodnutí v tomto konaní. Využitie umelej inteligencie by umožnilo zrýchliť konanie o zamedzení nelegálneho obsahu, čím by sa toto konanie stalo efektívnejším. Využitie AI pri odstraňovaní nelegálneho obsahu online však má svoje limity, a to nielen právne. Autorka sa vo svojom príspevku zaoberá hľadaním odpovede na otázku, kde sú (právne) limity využitia umelej inteligencie pri odstraňovaní nelegálneho obsahu online.

ABSTRACT

The author examines the possibilities of using artificial intelligence in the proceedings on preventing illegal content online, which can often be disproportionately lengthy and thus lose its purpose. The author considers the use of artificial intelligence both in the detection of illegal content online and in the decision-making process within such proceedings. Implementing AI could accelerate the proceedings on preventing illegal content, thereby increasing its efficiency. However, the use of AI in removing illegal online content has its limits – not only legal. The author seeks to identify and analyse the (legal) limits of employing artificial intelligence in the proceedings on preventing illegal content.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

nelegálny obsah, digitálny priestor, umelá inteligencia.

---

¹ Tento príspevok vznikol s podporou a je výstupom riešenia výskumného projektu podporeného Vedeckou grantovou agentúrou VEGA č. 1/0062/25 s názvom Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe.

KEY WORDS

illegal content, digital space, artificial intelligence.

1. ÚVOD

Poskytovatelia sprostredkovateľských služieb sú v súčasnosti nútení prijímať opatrenia na detekciu, sledovanie a odstraňovanie nelegálneho obsahu. Za týmto účelom používajú AI na moderovanie online obsahu. Systémy filtrovania obsahu s využitím AI však majú určité obmedzenia, ktoré môžu spôsobiť, že legálny obsah bude odstránený, zatiaľ čo nelegálny obsah bude zachovaný.²

Slovenský zákon o mediálnych službách³ vo svojom ust. § 151 a nasl. upravuje konanie vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu na platforme na zdieľanie obsahu alebo prostredníctvom obsahovej služby nevyžadujúcej oprávnenie podľa tohto zákona, najmä v elektronickej periodickej publikácii, na spravodajskom webovom portáli alebo v agentúrnom servise (ďalej len „konanie o zamedzení nelegálneho obsahu“). Toto konanie prichádza na rad vtedy, ak sa nelegálny obsah nepodarí odstrániť v rámci samoregulačných mechanizmov platforiem. Toto konanie sa nezameriava na tých, ktorí nelegálny obsah na platforme uverejnili, ale na platformy, na ktoré je takto vyvíjaný tlak, aby sa nelegálnym obsahom zaoberali.

O podnetoch na zamedzenie šírenia nelegálneho obsahu na platforme na zdieľanie obsahu rozhoduje Rada pre mediálne služby, ktorá je zároveň koordinátorom digitálnych služieb podľa DSA⁴. Výsledkom konania o zamedzení nelegálneho obsahu môže byť rozhodnutie o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu. Nelegálnym obsahom sa na účely zákona o mediálnych službách podľa jeho ust. § 151 ods. 2 rozumie obsah, ktorý:

- napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,
- podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,
- schvaľuje konanie, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo
- napĺňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.

---

² MARSOOF, Althaf & LUCO, Andrés & TAN, Harry & JOTY, Shafiq. (2022). Content-filtering AI systems—limitations, challenges and regulatory approaches. *Information & Communications Technology Law*. 32. 1-38. <https://doi.org/10.1080/13600834.2022.2078395>.

³ Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) v z. n. p.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách).

To, či je takéto vymedzenie nelegálneho obsahu správne alebo nie a či by mala Rada pre mediálne služby rozhodovať o tom, čo je to nelegálny obsah, je už na inú debatu.⁵ Nás zaujímal, aké sú možnosti využitia AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu a zároveň, aké sú limity využitia AI v tomto konaní.

Možnosti využitia AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu vidíme dvojaké – tá prvá je pri detekcii nelegálneho obsahu a tá druhá pri samotnom vydávaní rozhodnutí o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu. Pri spracovaní tohto príspevku sme vychádzali z hypotézy, že AI môže byť v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu dobrým sluhom, a teda efektívnym nástrojom na boj proti nelegálnemu obsahu online, no môže byť aj zlým pánom, keď zasiahne do legitímnej debaty.

V súčasnosti je podľa nás konanie o zamedzení nelegálneho obsahu príliš zdĺhavé. Ako to vyplýva z ust. § 152 zákona o mediálnych službách, môže ubehnúť až 45 dní od dátumu evidovania podnetu týkajúceho sa nelegálneho obsahu, kým Rada pre mediálne služby rozhodne, či konanie vôbec začne. Na začatie konania pritom postačuje, že ide o potenciálne nebezpečný obsah. Navyše, rozhodnutie o začatí konania je len procesným rozhodnutím, nie meritórnym. Preto si vieme predstaviť, že o začatí konania by mohla rozhodnúť samotná AI.

Ak aj konanie začne, náš zákonodarca úplne zabudol stanoviť lehotu na vydanie rozhodnutia, pričom súčasne vylúčil použitie všeobecnej lehoty na rozhodnutie vyplývajúcej zo Správneho poriadku⁶. Pri nelegálnom obsahu online je pritom podľa nás dôležité konať rýchlo, kým je nelegálny obsah na platforme „živý“ a má vysoký dosah. Pri odstraňovaní nelegálneho obsahu s veľkým časovým odstupom konanie o zamedzení nelegálneho obsahu úplne stráca svoj zmysel. Zamýšľali sme sa preto nad tým, že využitie AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu by mohlo priniesť zefektívnenie a zrýchlenie rozhodovania.

Napokon, vzhľadom na obrovský objem obsahu je pre platformy na zdieľanie obsahu fakticky nemožné podrobne skontrolovať obsah z hľadiska jeho legálnosti. Je len čírym zbožným priáním, aby všetok obsah na platformách mohol skontrolovať z hľadiska jeho legálnosti človek.⁷ Už odborná literatúra z roku 2021 predpokladala, že regulácia samotných filtrovacích algoritmov bude nevyhnutná na zabránenie súkromnej cenzúre a na ochranu základných práv online.⁸ Aj na tomto mieste je priestor na využitie AI, no otázkou zostáva, kde sú limity využitia AI pri odstraňovaní nelegálneho obsahu online.

---

⁵ K tomuto viď bližšie REPIŠČÁKOVÁ, Diana. Odstraňovanie nelegálneho obsahu online – rozpory medzi slovenskou legislatívou a legislatívou EÚ? In: *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*. ISSN 1339-3995, Vol. 13.2025, special issue. <https://doi.org/10.33542/SIC2025-S-09>.

⁶ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v z. n. p.

⁷ RAUE, Benjamin. Digital services act: article-by-article commentary. Editor Franz HOFMANN. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2025. s 195.

⁸ DAMJAN, Matija. (2021). Algorithms and Fundamental Rights: The Case of Automated Online Filters. *Journal of Liberty and International Affairs*, 7, s. 36-47. doi: 10.47305/JLIA2137136d..

Pri spracovaní tohto príspevku sme využívali predovšetkým metódu analýzy, pričom sme analyzovali právnu úpravu, a to slovenský zákon o mediálnych službách, ale aj právnu úpravu na úrovni EÚ, ako aj relevantnú odbornú literatúru. Využili sme aj metódu deskripcie či explanácie.

2. VYUŽITIE AI PRI DETEKcii NELEGÁLNEHO OBSAHU ONLINE

Umelá inteligencia sa pri detekcii nelegálneho obsahu online využíva prostredníctvom viacerých technických prístupov. V oblasti textu zohrávajú významnú úlohu metódy spracovania prirodzeného jazyka (Natural Language Processing – NLP), ktoré umožňujú automatizovane identifikovať zakázané výrazy, frázy alebo celé tematické okruhy.⁹ Moderné modely dokážu analyzovať nielen kľúčové slová, ale aj širší kontext a odlíšiť napríklad nenávistný prejav od neutrálneho či ironického použitia.¹⁰

V praxi však existujú významné obmedzenia, keďže moderátorské systémy veľkých platforiem, ako je Meta, sú zvyčajne trénované na svetových jazykoch. Mnoho platforiem nedokáže zmierniť obsah v iných jazykoch ako angličtina – predovšetkým v oblasti strednej a východnej Európy.¹¹ Pri jazykoch ako napr. slovenčina, platformy ako Meta opakovane čelili problémom, kedy ich systémy nedokázali správne vyhodnotiť určité výrazy. Problémom môže byť nedostatočná databáza tréningových dát, algoritmus v takom prípade nerozumie regionálnym a slangovým výrazom. S tým súvisia aj kontextové nejasnosti, napr. slovo „morgoš“ sa v slovenčine používa ako pejoratívne označenie Róma, ale systém ho môže vyhodnotiť ako neutrálne alebo vôbec nerozpoznať. Presnosť detekcie môže napokon znižovať i to, že používatelia kombinujú viaceré jazyky v jednom príspevku (napr. slovenčinu a angličtinu). Napokon, ďalším problémom nazývaným kamuflovanie alebo obfuskácia jazyka (z angl. *word obfuscation*) je zámerná zmena slov, aby sa obišli automatizované filtre.¹² Vynechávanie znakov („cgn“ namiesto cigán), zámena znakov

---

⁹ SHOHAN, Mehedi & AHMED, Kazi Rifat & KAHAR, N.F & JAHAN, Nusrat & HASSAN, Md Maruf & AHMAD, R.Badlishah & YAAKOB, Naimah & ONG, Bi & ISLAM, Nadira. (2024). Use of Natural Language Processing for the Detection of Hate Speech on Social Media. *Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology*. 51. 86-96. (online) Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/384148960_Use_of_Natural_Language_Processing_f_or_the_Detection_of_Hate_Speech_on_Social_Media.

¹⁰ AKDIK, Beste & SARIMAN, Guncel. (2025). Hate Speech Detection In Social Media with Deep Learning And Language Models. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*. 14. 1077-1095. (online) Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/393101827_Hate_Speech_Detection_In_Social_Media_with_Deep_Learning_And_Language_Models.

¹¹ HANKE VELA, Jakob. *Brussels Playbook: New Russia sanctions — Parliamentary real estate — Chinese threats*. In: POLITICO. (online) cit. 03.10.2025. Dostupné na: <https://www.politico.eu/newsletter/brussels-playbook/russia-sanctions-parliaments-real-estate-deals-chinese-threats/>.

¹² K tomuto vid' bližšie HUERTAS-GARCÍA, Álvaro & MARTÍN, Alejandro & TATO, Javier Huertas & CAMACHO, David. (2023). Countering Malicious Content Moderation Evasion in Online Social

(„cig@n“ alebo „cig#n“) či používanie medzier alebo znakov navyše („c i g á n“) – to všetko znižuje presnosť NLP modelov.

Pri vizuálnom obsahu sa uplatňujú techniky počítačového videnia (Computer Vision), ktoré sú schopné rozpoznávať symboly, extremistické znaky alebo násilné scény v obrázkoch a videách.¹³ Bežne sa využíva aj hashovanie, pri ktorom sa známe súbory s nelegálnym obsahom (napríklad materiály so zneužívaním detí) ukladajú vo forme digitálnych odtlačkov a následne sa porovnávajú s novými nahrávkami.¹⁴

Okrem toho sa rozvíjajú predikčné modely, ktoré vyhodnocujú pravdepodobnosť, že konkrétny obsah je nelegálny. Takéto modely označujú sporné príspevky na ďalšie manuálne posúdenie, čím slúžia ako podporný nástroj pre moderátorov.

2.1 Právne aspekty využitia AI pri detekcii nelegálneho obsahu online

Domnievame sa, že základnou hranicou je **zákaz uloženia všeobecnej povinnosti monitorovať obsah**, ktorý pôvodne obsahoval článok 15 smernice o elektronickom obchode¹⁵ a ktorý bol prevzatý aj do článku 8 DSA. Znenie článku 8 DSA a článku 15 smernice je takmer doslova totožné.

Zákaz všeobecnej povinnosti monitorovať sa vzťahuje na tie služby informačnej spoločnosti, ktoré svojou činnosťou naplňajú niektorú zo skutkových podstát mere conduit, caching alebo hosting.¹⁶ Podstata zákazu všeobecnej povinnosti monitorovať spočíva v tom, že zabraňuje, aby bola poskytovateľovi právnym predpisom uložená neúmerná povinnosť prevencie po strate bezpečného prístavu (napr. kontrolovať a priori všetok obsah) a aby bola poskytovateľovi súdnym, prípadne správnym rozhodnutím uložená neúmerná povinnosť prevencie počas alebo po strate bezpečného prístavu (napr. abstraktne filtrovať všetky videá).¹⁷ Zavedenie systému bezpečného prístavu vychádzalo z myšlienky, že zodpovednosť platforiem za nezákonnú činnosť ich používateľov by bola

---

Networks: Simulation and Detection of Word Camouflage. (online) Dostupné na: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.14727>

¹³ Vid' napr. BERZINJI, Ala & AMIN, Shvan. (2024). Detection of Cyber Extremism Objects Through Utilizing Different Versions of YOLOv8 Model to Determine their Performance. 9-15. (online) Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/394478172_Detection_of_Cyber_Extremism_Objects_Through_Utilizing_Different_Versions_of_YOLOv8_Model_to_Determine_their_Performance.

¹⁴ DASKALAKI, Evangelia, KOKOLAKI, Emmanouela & FRAGOPOULOU, Paraskevi. (2025). Hashing in the Fight Against CSAM: Technology at the Crossroads of Law and Ethics. J. Cybersecur. Priv. 2025, 5(4), 92; <https://doi.org/10.3390/jcp5040092>.

¹⁵ Smernica 2000/31/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode).

¹⁶ HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete: podľa českého a slovenského práva*. Praha: CZ.NIC, 2014. s 140.

¹⁷ Ibid. s 141.

príliš veľkou záťažou.¹⁸ Otvorenou otázkou zostáva, či je pri využívaní automatizovaných filtrovacích systémov vôbec možné zabezpečiť požadovaný stupeň špecifickosti tak vo vzťahu ku konkrétnemu obsahu, ako aj vo vzťahu ku konkrétnym používateľom, bez toho, aby sa takýto systém nevyhnutne zvrhol na plošné monitorovanie celého obsahu platformy.¹⁹

Hoci poskytovatelia sprostredkovateľských služieb v praxi využívajú filtrovacie technológie na odhaľovanie nezákonného obsahu online, vyvstáva otázka, či takéto postupy – najmä ak sú uplatňované plošne a preventívne – nie sú v rozpore so zákazom všeobecnej monitorovacej povinnosti. DSA síce formálne neukladá povinnosť všeobecného monitorovania obsahu, avšak spôsob, akým sú vykladané niektoré povinnosti poskytovateľov, môže v praxi viesť k faktickému tlaku na systematické preverovanie obsahu pochádzajúceho od používateľov, čím sa oslabuje tradičný režim zodpovednosti založený na reakcii na konkrétne prípady nezákonného obsahu.²⁰

Ako uvádza Husovec, pred prvým porušením práva nemožno voči poskytovateľovi vo vzťahu k cudziemu obsahu vyžadovať takmer žiadnu mieru prevencie. Po prvom oznámení sa prevencia podľa národného práva môže aktivovať, no s obmedzením na „špeciálny prípad“, t.j. porušenie, ktoré je predmetom oznámenia a tiež ďalšie podobné porušenia.²¹

DSA poskytovateľom sprostredkovateľských služieb neukladá všeobecnú povinnosť monitorovať informácie ani povinnosť aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti naznačujúce nezákonnú činnosť.²² Ako to vyplýva z odôvodnenia DSA, poskytovatelia sprostredkovateľských služieb by nemali podliehať monitorovacej povinnosti, čo sa však netýka povinností monitorovania v konkrétnom prípade, a najmä nemá vplyv na príkazy vnútroštátnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, v súlade s právom EÚ, ako ho vykladá Súdny dvor EÚ, a v súlade s podmienkami stanovenými v DSA.²³ Konkrétne povinnosti (napr. týkajúce sa konkrétneho nelegálneho príspevku na sociálnej sieti) sa odlišujú od všeobecných povinností.²⁴ Článok 8 DSA neustanovuje zákaz preverovať všetok obsah z hľadiska konkrétneho porušenia, ale zákaz podrobiť všetok

---

¹⁸ SENFTLEBEN, Martin and ANGELOPOULOS, Christina, *The Odyssey of the Prohibition on General Monitoring Obligations on the Way to the Digital Services Act: Between Article 15 of the E-Commerce Directive and Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market (2020)*. Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3717022>.

¹⁹ Ibid.

²⁰ GOSZTONYI, Gergely and GALEWSKA, Ewa and ŠKOLKAY, Andrej (2024) *Challenges of Monitoring Obligations in the European Union's Digital Services Act*. ELTE LAW JOURNAL, 12 (1). pp. 45-60. ISSN 2064-4965. <https://doi.org/10.54148/ELTELJ.2024.1.45>.

²¹ HUSOVEC, Martin. *Zodpovednosť na internete: podľa českého a slovenského práva*. Praha: CZ.NIC, 2014. s 142.

²² Čl. 8 DSA.

²³ Bod 30 odôvodnenia DSA.

²⁴ RAUE, Benjamin. *Digital services act: article-by-article commentary*. Editor Franz HOFMANN. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2025. s 198.

obsah podrobnej kontrole jeho zákonnosti.²⁵ Článok 8 DSA teda nezakazuje, aby bol všetok obsah preverovaný vo vzťahu ku konkrétnemu typu protiprávneho konania – napríklad detskej pornografie alebo teroristického materiálu, kde sa bežne využívajú databázy známych súborov (vyššie spomínaný hash matching). Zakazuje však plošné a všeobecné preverovanie všetkého obsahu, ktoré by malo za cieľ overovať jeho zákonnosť v plnom rozsahu. Inými slovami, prípustné sú cielené a konkrétne kontroly (ex post) na základe individuálnych podnetov alebo jasne vymedzených kategórií obsahu, zatiaľ čo preventívna plošná kontrola (ex ante) každého nahraného príspevku by predstavovala neprípustnú formu všeobecného monitorovania.

Z odôvodnenia DSA ďalej vyplýva, že príkazy konať proti nezákonnému obsahu by sa mali vydávať v súlade s nariadením GDPR a so zákazom všeobecných povinností monitorovať informácie alebo aktívne zisťovať skutočnosti alebo okolnosti, ktoré naznačujú nezákonnú činnosť uvedenú v DSA.²⁶ Podmienky a požiadavky stanovené v DSA, ktoré sa vzťahujú na príkazy konať proti nezákonnému obsahu, by nemali mať vplyv na možnosť členských štátov požadovať od poskytovateľa sprostredkovateľských služieb, aby zabránil porušovaniu právnych predpisov, v súlade s právom EÚ, vrátane DSA, a najmä so zákazom všeobecnej monitorovacej povinnosti.²⁷

Podľa Husovca tri hlavné faktory určujú, či je monitorovanie všeobecné a zakázané alebo špecifické a povolené: (a) špecifickosť pokynov, (b) primeraná automatizovateľnosť implementácie a (c) existencia záruk. Maximalizácia týchto faktorov vedie k prísnemu zameraniu sa na obavy týkajúce sa ochrany prejavu, súkromia a údajov a proporcionality pre právo podnikáť.²⁸ Požiadavka, aby platformy používali filtre, ktoré sú také nepresné, že ich musia dopĺňať ľudia, by mala byť v rozpore so zákazom všeobecnej povinnosti monitorovať, rovnako ako požiadavka, aby pred zavedením takýchto filtrov kontrolovali jednotlivé časti obsahu.²⁹

Vo všeobecnosti sa nevyžaduje, aby bol obsah proaktívne preverovaný z hľadiska jeho zákonnosti (prvá alternatíva), ani aby sprostredkovateľ z vlastnej iniciatívy zisťoval napríklad určité porušenia, ktoré sa štatisticky pravidelne vyskytujú (druhá alternatíva). Konkrétne podľa prvej alternatívy nie je potrebné kontrolovať nahrávanie alebo prenos obsahu tretích strán ex ante prostredníctvom rôznych filtrovacích technológií (automatizované monitorovanie), alebo podľa druhej alternatívy analyzovať uložený obsah ex post na základe určitých vyhľadávacích výrazov (vrátane manuálneho

---

²⁵ Ibid. s 199.

²⁶ Bod 34 odôvodnenia DSA.

²⁷ Ibid.

²⁸ HUSOVEC, Martin. Principles of the digital services act. New York: Oxford university press, 2024. s 79.

²⁹ Ibid.

preverovania).³⁰ Zákaz sa vzťahuje na nevyžiadané preverovanie všetkého dostupného obsahu.

Povinnosti vykonávať špecifické monitorovanie, ktoré podliehajú akémukoľvek druhu sankcie, predstavujú formu zodpovednosti za informácie. Preto spadajú pod výnimky zo zodpovednosti, no následne sú vyňaté prostredníctvom ustanovení o príkazoch, aby sa zachovala možnosť, aby súd alebo správny orgán vydával príkazy. Inak povedané, aj povinnosti špecifického monitorovania, ktoré sú zlučiteľné so zákazom všeobecnej monitorovacej povinnosti, môže stále uložiť výlučne súd, resp. správny orgán.³¹ Nikdy nemôžu byť uložené na základe žiadosti súkromnej osoby bez akejkoľvek účasti súdnych alebo správnych orgánov.³²

Poskytovateľom online služieb nemožno ukladať povinnosť plošne a preventívne kontrolovať všetok obsah nahrávaný používateľmi. Preto sa domnievame, že ak by bola AI využívaná na plošné „pre-skenovanie“ obsahu, viedlo by to k porušeniu tohto zákazu.

Aj keď AI ponúka sofistikované technické riešenia na detekciu problematického obsahu – od spracovania prirodzeného jazyka až po analýzu vizuálneho obsahu – jej nasadenie v online prostredí naráža na jasne stanovené právne hranice. Najvýznamnejšou z nich je zákaz všeobecnej monitorovacej povinnosti, ktorý obmedzuje možnosti plošného a preventívneho využívania AI zo strany platforiem, ale aj štátu. Z toho dôvodu je nevyhnutné analyzovať nielen samotné technické kapacity AI, ale aj právny rámec, ktorý určuje, v akom rozsahu a za akých podmienok je možné tieto kapacity reálne využívať.

Zákaz všeobecnej monitorovacej povinnosti sa vzťahuje primárne na poskytovateľov sprostredkovateľských služieb, najmä online platformy a hostingové služby. Tieto subjekty nemôžu byť nútené plošne a preventívne kontrolovať všetok obsah, ktorý ich používatelia ukladajú alebo sprístupňujú. Zákaz však zároveň limituje aj samotný štát, pretože mu bráni uložiť takúto povinnosť poskytovateľom prostredníctvom normatívnych alebo individuálnych právnych aktov. V praxi to znamená, že štátne orgány, v našom prípade Rada pre mediálne služby, môžu nariadiť odstránenie konkrétneho nezákonného obsahu, no nemôžu zaviesť systém plošného monitorovania obsahu, ktorý by bol v rozpore s právom EÚ aj s ústavným zákazom cenzúry.

Ako sme už uviedli vyššie, na Slovensku môže Rada pre mediálne služby vydávať rozhodnutia o zamedzení nelegálneho obsahu, na základe ktorých prikáže platforme na zdieľanie obsahu odstrániť nelegálny obsah. Sú to v podstate príkazy konať proti nezákonnému obsahu v zmysle DSA. Rozhodnutia Rady pre mediálne služby sú v súlade s DSA, keďže ide o cielené a individuálne opatrenie, nie všeobecné monitorovanie.

---

³⁰ RAUE, Benjamin. Digital services act: article-by-article commentary. Editor Franz HOFMANN. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2025.. s 198.

³¹ HUSOVEC, Martin. Principles of the digital services act. New York: Oxford university press, 2024. s 80.

³² Ibid.

Rada pre mediálne služby koná ex offio alebo na základe podnetu. Na tomto mieste sa naskytá otázka, či Rada pre mediálne služby môže využiť AI na detegovanie nelegálneho obsahu v prípadoch, kedy koná ex offio, a teda sa o nelegálnom obsahu dozvedela na základe svojej vlastnej činnosti. Domnievame sa, že áno, avšak s určitými limitmi. Rada pre mediálne služby môže využívať AI ako podporný nástroj na mapovanie online priestoru, napríklad na vyhľadávanie indícií nelegálneho obsahu alebo vzorcov šírenia, avšak nesmie ísť o plošné a neodôvodnené monitorovanie všetkého obsahu (to by bolo v rozpore s čl. 8 DSA a so zákazom cenzúry). Rada pre mediálne služby by podľa nás musela primárne zabezpečiť proporcionalitu – nástroj cielený na konkrétne kategórie obsahu, čo by nebol problém, keďže v Zákone o mediálnych službách je explicitne vymedzené, čo je to nelegálny obsah, ktorým sa Rada pre mediálne služby zaoberá. Taktiež bude potrebné zabezpečiť transparentnosť, a teda, aké kritériá AI sleduje pri detegovaní nelegálneho obsahu (napr. určité kľúčové slová, známe databázy zakázaných súborov). A napokon, bude potrebné zabezpečiť i ľudský dohľad.

Napr. pri odhaľovaní extrémistického obsahu by Rada pre mediálne služby mohla využívať nástroje AI schopné identifikovať špecifické obrazové či textové vzory, napr. symboly zakázaných hnutí, extrémistické slogany alebo radikalizačné materiály (manifesty teroristov a pod.). Takto nastavený systém by dokázal označiť podozrivý obsah, ktorý by následne podrobil kontrole ľudský rozhodovateľ. Práve v tejto oblasti je však obzvlášť dôležité rozlišovanie kontextu – rovnaký symbol alebo slogan môže byť prejavom podpory extrémistickej ideológie, ale aj legitímnou súčasťou spravodajstva, výskumu či umeleckého stvárnenia. AI preto môže slúžiť ako pomocný nástroj na vyhľadanie indícií, avšak konečné posúdenie zákonnosti by podľa nás malo zostať na správnom orgáne, konkrétne na ľudskom rozhodovateľovi.

Hoci moderné NLP modely založené na umelej inteligencii dokážu do určitej miery rozlišovať kontext použitia výrazov či symbolov – napríklad odlíšiť ich ironické alebo neutrálne využitie od explicitne nenávisťného – ide vždy iba o **pravdepodobnostné vyhodnotenie založené na štatistických vzorcoch v dátach**. Takéto algoritmy preto podľa nás nie sú schopné poskytnúť právne relevantné a dostatočne spoľahlivé posúdenie zákonnosti obsahu. Z hľadiska požiadaviek na ochranu základných práv, najmä slobody prejavu, je nevyhnutné, aby konečné rozhodnutie o nezákonnosti obsahu prijal ľudský rozhodovateľ, ktorý je schopný uplatniť zásadu proporcionality a poskytnúť náležité odôvodnenie. Umelá inteligencia tak môže podľa nás slúžiť len ako **podporný nástroj na predbežnú detekciu potenciálne nelegálneho obsahu**, zatiaľ čo autoritatívne právne posúdenie by malo zostať v rukách správneho orgánu.

3. VYDANIE ROZHODNUTIA O ZAMEDZENÍ ŠÍRENIA NELEGÁLNEHO OBSAHU

Na tomto mieste je základnou hranicou zásada „human-in-the-loop“ alebo zásada ľudského dohľadu, ktorá predstavuje požiadavku, aby rozhodnutia prijímané s využitím AI,

ktoré môžu mať významné právne alebo faktické dôsledky pre jednotlivcov, podliehali vždy kontrole a schváleniu človeka.

Podľa čl. 22 bod 1 GDPR má dotknutá osoba právo na to, aby sa na ňu nevzťahovalo rozhodnutie, ktoré je založené výlučne na automatizovanom spracúvaní, vrátane profilovania, a ktoré má právne účinky, ktoré sa jej týkajú alebo ju podobne významne ovplyvňujú. Zásada „human-in-the-loop“ vyplýva aj z čl. 14 AI Aktu³³, ktorý pri vysokorizikových systémoch AI vyžaduje mechanizmy zabezpečujúce ľudský dohľad. Cieľom je predísť situáciám, v ktorých by algoritmus samostatne rozhodol o zákonnosti obsahu bez toho, aby bola zohľadnená proporcionalita zásahu a poskytnuté náležité právne odôvodnenie.

Praktickým príkladom uplatnenia zásady ľudského dohľadu je rozhodovanie o odstránení obsahu na sociálnej sieti. Algoritmus dokáže automatizovane vyhodnotiť, že určitý príspevok obsahuje symbol extrémistického hnutia alebo nenávisťný jazyk a označí ho ako problematický. Samotné odstránenie príspevku by však nemalo byť výsledkom výlučne automatizovaného rozhodnutia – je potrebné, aby konečné posúdenie vykonal príslušný správny orgán, v právnych podmienkach SR Rada pre mediálne služby. Len ľudský rozhodovateľ totiž dokáže posúdiť širší kontext, napríklad či ide o propagáciu extrémistickej ideológie alebo o legitímnu novinársku či vzdelávaciu činnosť. Takýto postup zabezpečuje, že využitie AI zostáva v súlade s požiadavkami proporcionality a ochranou základných práv.

Aj DSA ukladá online platformám viacero povinností, ktoré sa či už priamo alebo nepriamo dotýkajú využívania AI pri odstraňovaní nezákonného obsahu. Veľmi veľké online platformy (VLOPs) sú povinné každoročne posudzovať systémové riziká spojené so šírením nezákonného obsahu, vrátane rizík vyplývajúcich z využívania algoritmov a AI³⁴, a prijímať primerané opatrenia na ich zmiernenie³⁵, ktoré podliehajú nezávislým auditom³⁶. Zásadným prvkom je aj transparentnosť – platformy musia zverejňovať správy o moderovaní obsahu, ktoré obsahujú aj informácie o akomkoľvek použití automatizovaných prostriedkov na účely moderovania obsahu vrátane kvalitatívneho opisu, špecifikácie presných účelov, ukazovateľov presnosti a možnej chybovosti automatizovaných prostriedkov použitých pri plnení týchto účelov a akýchkoľvek uplatnených záruk.³⁷ Aj z odôvodnenia DSA vyplýva, že od poskytovateľov online platforiem by sa malo vyžadovať, aby zabezpečili vnútorné systémy vybavovania sťažností, ktoré spĺňajú určité podmienky,

---

³³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii) (Text s významom pre EHP).

³⁴ Čl. 34 DSA.

³⁵ Čl. 35 DSA.

³⁶ Čl. 37 DSA.

³⁷ Čl. 15 ods. 1 písm. e) DSA.

ktoré sú zamerané na zaistenie toho, aby systémy boli ľahko dostupné a prinášali rýchle, nediskriminačné, nesvojvoľné a spravodlivé výsledky a aby podliehali ľudskej kontrole, keď sa použijú automatizované prostriedky.³⁸

Ak poskytovatelia hostingových služieb odstránia nezákonný obsah alebo znemožnia prístup k nezákonnému obsahu, všetkým dotknutým príjemcom služby poskytnú jasné a konkrétne odôvodnenie, ktoré má obsahovať aj informácie o použití automatizovaných prostriedkov pri prijímaní rozhodnutia vrátane informácií o tom, či sa rozhodnutie prijalo v súvislosti s obsahom odhaleným alebo identifikovaným automatizovanými prostriedkami.³⁹

3.1 Rozsah diskrečnej právomoci Rady pre mediálne služby v digitálnom prostredí

Rozhodnutie o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu je podľa nás vždy záporným rozhodnutím⁴⁰, ktorého dôsledkom je odstránenie alebo zablokovanie nelegálneho obsahu. Takýto postup predstavuje závažný zásah do práva na slobodu prejavu, a preto musí byť vždy podrobený prísnyim kritériám proporcionality a zákonnosti. Slovenský zákon o mediálnych službách síce prostredníctvom odkazov na ustanovenia Trestného zákona pomerne jasne vymedzuje, čo sa považuje za nelegálny obsah. V praxi však môže byť aj pre človeka náročné určiť, či v konkrétnom prípade ide o nelegálny obsah, napr. pri nenávistných prejavoch.⁴¹ V mnohých prípadoch je totiž nevyhnutné posudzovať širší kontext konkrétneho prejavu – rozlíšiť, či ide o skutočné šírenie nezákonného obsahu, alebo o jeho spravodajské, umelecké či vzdelávacie spracovanie. Práve v týchto situáciách je potrebné, aby správny orgán uplatnil svoje správne uváženie a zabezpečil, že zásah do slobody prejavu nepresiahne nevyhnutnú mieru.

Ako sme poukázali vyššie, AI výrazne ovplyvňuje proces zisťovania skutkového stavu. AI môže v tomto procese slúžiť ako účinný podporný nástroj na predbežnú detekciu problematickeho obsahu. Domnievame sa však, že konečné rozhodnutie musí zostať výsledkom uváženia správneho orgánu, ktorý je schopný uplatniť zásadu proporcionality, poskytnúť náležité právne odôvodnenie, a tým zabezpečiť dodržanie zásady ľudského dohľadu.

---

³⁸ Bod 58 odôvodnenia DSA.

³⁹ Čl. 17 ods. 3 písm. c) DSA.

⁴⁰ K rozdielom medzi vydávaním kladných a záporných rozhodnutí vid' bližšie WOLSWINKEL, J. *Artificial Intelligence and Administrative Law - Comparative study on administrative law and the use of artificial intelligence and other algorithmic systems in administrative decision-making in the member states of the Council of Europe*. Council of Europe Publishing, 2022., s. 21.

⁴¹ SHOHAN, Mehedi & AHMED, Kazi Rifat & KAHAR, N.F & JAHAN, Nusrat & HASSAN, Md Maruf & AHMAD, R.Badlishah & YAAKOB, Naimah & ONG, Bi & ISLAM, Nadira. (2024). Use of Natural Language Processing for the Detection of Hate Speech on Social Media. *Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology*. 51. 86-96. (online) Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/384148960_Use_of_Natural_Language_Processing_for_the_Detection_of_Hate_Speech_on_Social_Media.

Aké legislatívne zmeny bude potrebné vykonať, aby bolo možné využívať AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu? V prvom rade sa domnievame, že rozhodnutie o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu nebude môcť byť vydávané výlučne na základe algoritmického rozhodovania. Ďalej bude potrebné zabezpečiť, aby rozhodnutie o zamedzení nelegálneho obsahu obsahovalo informáciu o tom, že pri zisťovaní skutkového stavu, a teda na detekciu nelegálneho obsahu, bola využitá AI, a to vrátane základných parametrov a metodiky fungovania algoritmu. Takéto ustanovenie by posilnilo transparentnosť konania a umožnilo účastníkovi lepšie uplatniť opravný prostriedok proti rozhodnutiu o zamedzení nelegálneho obsahu vydanému s podporou AI. Napokon, samotná Rada pre mediálne služby bude musieť kontrolovať využívanie AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu, a to tak, aby napr. nedochádzalo k plošnému a neproporcionálnemu monitorovaniu online priestoru.

Napokon, inšpirujúc sa nemeckou právnou úpravou⁴², podľa ktorej musí špeciálna právna úprava výslovne stanoviť, že rozhodnutie môže byť vydané na základe automatizácie, bude potrebné, aby zákon o mediálnych službách vyslovene umožňoval vydať rozhodnutie na základe automatizácie. Ako uvádzame vyššie, vieme si to predstaviť najmä pokiaľ ide o začatie konania o zamedzení nelegálneho obsahu, keďže na to postačuje, že ide o potenciálne nelegálny obsah – takýto postup by zefektívnil samotné konanie, keďže by ho urýchlil. Na rozhodnutie o tom, či sa konanie začne, by nebolo potrebných 45 dní a takéto konanie by mohlo začať prakticky ihneď, pričom do samotného konania by už bol zapojený aj ľudský rozhodovateľ.

4. ZÁVER

Možnosti využitia AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu vidíme dvojaké – pri detekcii nelegálneho obsahu a pri samotnom vydávaní rozhodnutí o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu. V súčasnosti je podľa nás konanie o zamedzení nelegálneho obsahu príliš zdĺhavé, pričom pri nelegálnom obsahu online je dôležité konať rýchlo, kým je nelegálny obsah na platforme „živý“ a má vysoký dosah. Zamýšľali sme sa preto nad tým, že využitie AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu by mohlo priniesť zefektívnenie a zrýchlenie rozhodovania. Pri spracovaní tohto príspevku sme vychádzali z hypotézy, že AI môže byť v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu dobrým sluhom, a teda efektívnym nástrojom na boj proti nelegálnemu obsahu online, no môže byť aj zlým pánom, keď zasiahne do legitímnej debaty. Vzhľadom na vyššie uvádzané môžeme skonštatovať, že došlo k potvrdeniu tejto hypotézy, keďže využívanie AI by prinieslo zefektívnenie konania o zamedzení nelegálneho obsahu, avšak jej využitie má svoje limity, a to nie len právne.

V príspevku sme poukázali na limity samotnej AI pri detegovaní nelegálneho obsahu. Medzi tieto limity patrí napr. to, že AI je zvyčajne tréňovaná na svetových jazykoch, preto

---

⁴² Vid' bližšie SCHNEIDER, J.-P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, 100.

pri jazykoch ako je slovenčina, môže zatiaľ čeliť problémom, nemusí rozumieť regionálnym a slangovým výrazom, s tým súvisia aj kontextové nejasnosti. Presnosť detekcie môže znižovať i to, že používatelia kombinujú viaceré jazyky v jednom príspevku, obfuskácia jazyka, vynechávanie znakov, zámena znakov či používanie medzier alebo znakov navyše.

Pokiaľ ide o právne limity, tu za najdôležitejší považujeme zákaz všeobecnej monitorovacej povinnosti, ktorý vyplýva z DSA. Jeho podstata spočíva v zákaze plošného a všeobecného preverovania všetkého obsahu, ktoré by malo za cieľ overovať jeho zákonnosť v plnom rozsahu. Poskytovateľom online služieb nemožno ukladať povinnosť plošne a preventívne kontrolovať všetok obsah nahrávaný používateľmi. Preto sa domnievame, že ak by bola AI využívaná na plošné „pre-skenovanie“ obsahu, viedlo by to k porušeniu tohto zákazu.

Rada pre mediálne služby môže nariadiť odstránenie konkrétneho nezákonného obsahu, no nemôže zaviesť systém plošného monitorovania obsahu, ktorý by bol v rozpore s právom EÚ aj s ústavným zákazom cenzúry. Rozhodnutia Rady pre mediálne služby sú v súlade s DSA, keďže ide o ciele a individuálne opatrenia, nie všeobecné monitorovanie. Pokiaľ ide o vydanie rozhodnutia o zamedzení nelegálneho obsahu, na tomto mieste je základnou hranicou zásada „human-in-the-loop“. Samotné odstránenie nelegálneho obsahu by podľa nás nemalo byť výsledkom výlučne automatizovaného rozhodnutia. Napokon, ide vždy iba o pravdepodobnostné vyhodnotenie založené na štatistických vzorcoch v dátach. Zapojenie ľudského rozhodovateľa preto považujeme za nevyhnutné.

Áké legislatívne zmeny bude potrebné vykonať, aby bolo možné využívať AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu? V prvom rade, rozhodnutie o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu nebude môcť byť vydávané výlučne na základe algoritmického rozhodovania. Ďalej bude potrebné zabezpečiť, aby rozhodnutie o zamedzení nelegálneho obsahu obsahovalo informáciu o tom, že pri zisťovaní skutkového stavu, a teda na detekciu nelegálneho obsahu, bola využitá AI. Napokon, samotná Rada pre mediálne služby bude musieť kontrolovať využívanie AI v konaní o zamedzení nelegálneho obsahu, a to tak, aby napr. nedochádzalo k plošnému a neproporcionálnemu monitorovaniu online priestoru. Napokon bude potrebné, aby zákon o mediálnych službách vyslovene umožňoval vydať rozhodnutie na základe automatizácie. Vieme si to predstaviť najmä pokiaľ ide o začatie konania o zamedzení nelegálneho obsahu - takýto postup by podľa nás zefektívnil samotné konanie.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

1. AKDIK, Beste & SARIMAN, Guncel. (2025). Hate Speech Detection In Social Media with Deep Learning And Language Models. Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi. 14. 1077-1095. (online) Dostupné na:
https://www.researchgate.net/publication/393101827_Hate_Speech_Detection_In_Social_Media_with_Deep_Learning_And_Language_Models.

2. BERZINJI, Ala & AMIN, Shvan. (2024). Detection of Cyber Extremism Objects Through Utilizing Different Versions of YOLOv8 Model to Determine their Performance. 9-15. (online) Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/394478172_Detection_of_Cyber_Extremism_Objects_Through_Utilizing_Different_Versions_of_YOLOv8_Model_to_Determine_their_Performance .
3. DAMJAN, Matija. (2021). Algorithms and Fundamental Rights: The Case of Automated Online Filters. *Journal of Liberty and International Affairs*, 7, s. 36-47. doi: 10.47305/JLIA2137136d.
4. DASKALAKI, Evangelia, KOKOLAKI, Emmanouela & FRAGOPOULOU, Paraskevi. (2025). Hashing in the Fight Against CSAM: Technology at the Crossroads of Law and Ethics. *J. Cybersecur. Priv.* 2025, 5(4), 92; <https://doi.org/10.3390/jcp5040092>.
5. GOSZTONYI, Gergely and GALEWSKA, Ewa and ŠKOLKAY, Andrej (2024) Challenges of Monitoring Obligations in the European Union's Digital Services Act. *ELTE LAW JOURNAL*, 12 (1). pp. 45-60. ISSN 2064-4965. <https://doi.org/10.54148/ELTELJ.2024.1.45>.
6. HANKE VELA, Jakob. Brussels Playbook: New Russia sanctions — Parliamentary real estate — Chinese threats. In: *POLITICO*. (online) cit. 03.10.2025. Dostupné na: <https://www.politico.eu/newsletter/brussels-playbook/russia-sanctions-parliaments-real-estate-deals-chinese-threats/>.
7. HUERTAS-GARCÍA, Álvaro & MARTÍN, Alejandro & TATO, Javier Huertas & CAMACHO, David. (2023). Countering Malicious Content Moderation Evasion in Online Social Networks: Simulation and Detection of Word Camouflage. (online) Dostupné na: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.14727>.
8. HUSOVEC, Martin. Principles of the digital services act. New York: Oxford university press, 2024. ISBN 9780192882455. 482 s.
9. HUSOVEC, Martin. Zodpovednosť na internete: podľa českého a slovenského práva. Praha: CZ.NIC, 2014. ISBN 9788090424883. 230 s.
10. MARSOOF, Althaf & LUCO, Andrés & TAN, Harry & JOTY, Shafiq. (2022). Content-filtering AI systems—limitations, challenges and regulatory approaches. *Information & Communications Technology Law*. 32. 1-38. <https://doi.org/10.1080/13600834.2022.2078395>.
11. RAUE, Benjamin. Digital services act: article-by-article commentary. Editor Franz HOFMANN. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2025. ISBN 9783848786169. 1253 s.
12. REPIŠČÁKOVÁ, Diana. Odstraňovanie nelegálneho obsahu online – rozpory medzi slovenskou legislatívou a legislatívou EÚ? In: *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*. ISSN 1339-3995, Vol. 13.2025, special issue. <https://doi.org/10.33542/SIC2025-S-09>.

13. SCHNEIDER, J. - P. – ENDERLEIN, F.: Automated Decision-Making Systems in German Administrative Law. In: CERIDAP, 2023, No. 1, s. 95-115. DOI: 10.13130/2723-9195/2023-1-102.
14. SENFTLEBEN, Martin and ANGELOPOULOS, Christina, The Odyssey of the Prohibition on General Monitoring Obligations on the Way to the Digital Services Act: Between Article 15 of the E-Commerce Directive and Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market (2020). Dostupné na: <https://ssrn.com/abstract=3717022>.
15. SHOHAN, Mehedi & AHMED, Kazi Rifat & KAHAR, N.F & JAHAN, Nusrat & HASSAN, Md Maruf & AHMAD, R.Badlishah & YAAKOB, Naimah & ONG, Bi & ISLAM, Nadira. (2024). Use of Natural Language Processing for the Detection of Hate Speech on Social Media. Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology. 51. 86-96. (online) Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/384148960_Use_of_Natural_Language_Processing_for_the_Detection_of_Hate_Speech_on_Social_Media.
16. WOLSWINKEL, J. Artificial Intelligence and Administrative Law - Comparative study on administrative law and the use of artificial intelligence and other algorithmic systems in administrative decision-making in the member states of the Council of Europe. Council of Europe Publishing, 2022., s. 21.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

JUDr. Diana Repiščáková, PhD.

Katedra ústavného práva a správneho práva

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: diana.repiscakova@upjs.sk

RIZIKÁ PARCIÁLNEJ EXPLOATÁCIE POTENCIÁLU UMELEJ INTELIGENCIE V ADMINISTRATÍVOM KONANÍ¹

RISKS OF PARTIAL EXPLOITATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE POTENTIAL IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS

TIBOR SEMAN

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Administratívne konanie je nevyhnutnou súčasťou činnosti verejnej správy. Jeho výsledkom je spravidla vydanie rozhodnutia, ktorým sa priznávajú práva alebo ukladajú povinnosti, prípadne sa zasahuje do právom chránených záujmov fyzických či právnických osôb. Umelá inteligencia predstavuje fenomén, ktorého potenciál je predurčený na využitie v mnohých sférach, nevynímajúc administratívne konanie. Zavádzanie umelej inteligencie do procesu administratívneho konania môže zvýšiť nielen jeho efektivitu a rýchlosť, ale celkovo prispieť k zlepšeniu rozhodovacích procesov. Zatiaľ je vhodné uvažovať o postupnej implementácii umelej inteligencie do administratívneho konania, teda využiť ju iba v niektorých fázach konania alebo len v niektorých typoch rozhodnutí. Zapojenie umelej inteligencie do právneho procesu vydávania individuálnych správnych aktov so sebou prináša aj viaceré riziká, ktoré je potrebné mať na zreteli. Príspevok je upriamený na skúmanie rizík, ktoré sú spojené s parciálnym využitím umelej inteligencie v administratívnom konaní, pričom zvažuje a hodnotí prínos ako aj potenciálne riziká, ktoré táto technológia, hoci len pri jej čiastočnom zapojení do rozhodovacích procesov, môže priniesť do právnej praxe.

ABSTRACT

Administrative proceedings are an essential part of public administration activities. Their outcome is typically the issuance of a decision that grants rights, imposes obligations, or interferes with the legally protected interests of natural or legal persons. Artificial intelligence represents a phenomenon with the potential to be utilized in many areas, including administrative proceedings. The introduction of artificial intelligence into the

---

¹ Tento príspevok vznikol s podporou a je výstupom riešenia výskumného projektu podporeného Vedeckou grantovou agentúrou VEGA č. 1/0062/25 s názvom Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe.

Tento príspevok je prekladom článku „Risks of partial exploitation of artificial intelligence potential in administrative proceedings“, zverejneného v *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, s. 155-169. ISSN 1339-3995.

process of administrative proceedings can not only increase their efficiency and speed but also contribute overall to improving decision-making processes. For now, it is appropriate to consider the gradual implementation of artificial intelligence in administrative proceedings, meaning its use only in certain phases of the proceedings or in specific types of decisions. The involvement of artificial intelligence in the legal process of issuing individual administrative acts also brings with it various risks that must be taken into account. This paper focuses on examining the risks associated with the partial use of artificial intelligence in administrative proceedings, while also considering and evaluating both the benefits and potential risks that this technology—even when only partially integrated into decision-making processes—may bring to legal practice.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

administratívne konanie, umelá inteligencia.

KEY WORDS

administrative procedure, artificial intelligence.

1. ÚVOD

Administratívne konanie tvorí podstatnú časť aktivít orgánov verejnej správy a spravidla smeruje k vydaniu rozhodnutia o právach a povinnostiach, prípadne so zásahom do právom chránených záujmov fyzických či právnických osôb. Technológia umelej inteligencie disponuje rozsiahlym potenciálom využitia zásadne v každej sfére ľudskej činnosti, napríklad v oblastiach techniky, zdravotníctva či vzdelávania. V kontexte práva a verejnej správy sa umelá inteligencia perspektívne javí ako užitočný nástroj, spôsobilý prispieť k efektívnosti rozhodovacích procesov. K zásadám individuálneho rozhodovacieho procesu patrí aj zásada zákonnosti, ktorú je potrebné vnímať aj v kontexte prípadnej parciálnej implementácie umelej inteligencie do administratívneho konania. Do úvahy prichádza čiastočné využitie umelej inteligencie napríklad vo fáze získavania dôkazov ako nevyhnutných podkladov pre rozhodnutie. Z aspektu možností, ktoré so sebou technológia umelej inteligencie prináša, má osobitný potenciál exploatacie osobitne v administratívnom sankčnom práve, či už pôjde o sankčné administratívne konanie o priestupkoch alebo o iných správnych deliktoch.

Umelá inteligencia nepochybne prináša potenciál výrazne zmeniť spôsob, akým verejná správa komunikuje s občanmi, respektíve v širšom zmysle s fyzickými osobami a právnickými osobami ako adresátmi administratívneho spravovania. Teoreticky by to znamenalo menej byrokratickej záťaže, rýchlejšiu realizáciu administratívneho konania ako aj predpoklad minimalizácie ľudských chýb. V realite však nielen absolútna, ale aj parciálna alebo fragmentárna aplikácia umelej inteligencie v administratívnom konaní môže

znamenat zásah do práv občanov, do dôveryhodnosti rozhodovania, ale aj celkovo do právnej istoty.

Príspevok je upriamený na tie fázy administratívneho konania a typy rozhodovacích procesov, v ktorých je umelá inteligencia využiteľná, a to analytickým skúmaním potenciálnych výhod, respektíve pozitív, ktoré môže priniesť, zároveň s poukázaním na možné negatíva, respektíve riziká a chyby, ktoré nemožno plne vylúčiť.

Cieľom príspevku je identifikovať oblasti potenciálnej parciálnej exploatacie umelej inteligencie v administratívnom konaní, detekcia hlavných rizík, ktoré táto technológia prináša, analýza dopadov na jednotlivé fázy ako aj subjekty administratívneho konania, a napokon formulovanie návrhov a námetov na zmiernenie týchto rizík.

Pri písaní príspevku boli použité viaceré vedecké metódy výskumu, a to analýza súčasného stavu právnej úpravy administratívneho konania so zvýraznením možných fáz s využitím umelej inteligencie, takisto interpretačná a explanačná metóda pri podávaní výkladu tých zákonných ustanovení, ktoré potenciálne umožňujú, respektíve nevylučujú parciálne využitie umelej inteligencie. Ďalšími metódami výskumu boli deduktívna a induktívna metóda pri pomenúvaní rizík, spojených s využitím umelej inteligencie.

2. POTENCIÁL UMELEJ INTELIGENCIE BYŤ PARCIÁLNE EXPLOATOVANÁ V ADMINISTRATÍVOM KONANÍ

2.1 Čo je umelá inteligencia

Pod umelou inteligenciou v najširšom zmysle sa rozumenú techniky, umožňujúce strojom napodobniť ľudskú inteligenciu. V užšom slova zmysle ide o „*odbor informatiky zaoberajúci sa tvorbou systémov riešiacich komplexné úlohy ako je rozpoznávanie či klasifikácia, napr. v oblastiach spracovania obrazu alebo spracovania písaného textu či hovoreného jazyka, alebo plánovania či riadenia na základe spracovania veľkých objemov dát.*“² Umelá inteligencia je „*schopnosť zariadenia prejavíť schopnosti podobné človeku, ako sú uvažovanie, učenie, plánovanie a tvorivosť.*“³ „*Ide o inteligentné systémy, ktoré sú navrhnuté tak, aby dokázali samostatne rozmýšľať, učiť sa a robiť rozhodnutia. Tieto systémy sú založené na algoritmoch a strojovom učení a môžu byť použité na rôzne úlohy.*“⁴

---

² KAPLAN, A: *Artificial Intelligence, Business and Civilization: Our Fate Made in Machines*. London: Routledge. ISBN 978-1-003-24455-4. [online]

<https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003244554/artificial-intelligence-business-civilization-andreas-kaplan>. [cit. 2025-08-27]

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Umelá_inteligencia.

³ *Umelá inteligencia: definícia a využitie – Spravodajstvo - Európsky parlament* [online]. www.europarl.europa.eu, 2020-04-09, [cit. 2025-08-27]. Dostupné online: <https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20200827STO85804/umela-inteligencia-definicija-a-vyuzitie>.

⁴ SLOVÁKOVÁ, A. I. *Čo je to umelá inteligencia? 1 000 slov o nej od nej* [online]. [cit. 2025-08-27]. Dostupné online: <https://www.techbox.sk/co-je-to-umela-inteligencia-1-000-slov-o-nej-od-nej>.

Patrí k najrýchlejšie sa rozvíjajúcim technológiám. „Je to vedná disciplína, ktorá za pomoci počítačov, alebo systémov rieši určité úlohy využívaním takého postupu, ktorý keby to robil človek, považovali by sme tento prejav za prejav inteligencie. (...)Umelá inteligencia je disciplína počítačových vied, ktorá sa zameriava na vývoj systémov schopných vykonávať úlohy, ktoré by normálne vyžadovali ľudskú inteligenciu, ako je učenie, rozpoznávanie obrazov, rozhodovanie a prirodzená reč.“⁵ A napokon, je to aj „názov pre každý počítačový systém, ktorý sa naučil napodobňovať inteligentné ľudské správanie.“⁶ Aké je najstručnejšie a azda aj najzrozumiteľnejšie vyjadrenie a vysvetlenie, čo je vlastne umelá inteligencia? Umelá inteligencia je „mysliaci stroj.“

2.2 Čo znamená parciálna exploatácia umelej inteligencie

V súčasnej dobe je absolútne prenechanie ingerencie umelej inteligencie do právnych procesov zrejme (ešte) nemožné. Do úvahy však prichádza parciálna exploatácia umelej inteligencie, teda zavedenie umelej inteligencie len do vybraných častí administratívneho konania. Príkladom je automatizované prijímanie a triedenie podaní, predovšetkým žiadostí, s ktorým je spojené pochopenie ich zmyslu a obsahu, s následným pridelením podania konkrétnemu úseku či útvaru orgánu verejnej správy na vybavenie. Tu by sa dalo využiť aj rozpoznávanie naliehavosti vybavenia podania, čo by sa prejavilo pri označení konkrétnych podaní ako prioritných. Ďalej prichádza do úvahy využitie umelej inteligencie pri príprave návrhov rozhodnutí, kde by boli napríklad do odôvodnenia písomnej časti rozhodnutia zapracované predložené dôkazy, na ktoré správny orgán prihladal pri rozhodovaní, ako aj formulácia výrokovkej časti. Táto fáza by jednoznačne odbremenila konkrétnych zamestnancov verejnej správy od spracúvania podkladov rozhodnutia, keďže ich úlohou by bolo oboznámenie sa s podkladmi rozhodnutia a kontrola písomného vyhotovenia rozhodnutia, bez potreby prácného spracúvania. Šlo by teda iba o kontrolu práce, vykonanej umelou inteligenciou, čo iste zaberie menej času ako celistvé vyhotovovanie písomnej formy rozhodnutia. Parciálne využitie umelej inteligencie by ďalej zahrnovalo automatizované spracovanie a výmenu informácií, ktorými správny orgán disponuje vo všetkých konaniach, čo by urýchlilo spracovanie údajov, zaraďovaných ku skutočnostiam známym z úradnej činnosti. Umelá inteligencia by teda bola nie kardinálnym prvkom rozhodovacej činnosti, ktorým by stále zostával človek, ale významným fragmentárnym pomocníkom v individuálnom administratívnom rozhodovacom procese. Pri permanentnej kontrole človekom by umelá inteligencia vlastnými činnosťami na presne vymedzených úsekoch výrazne prispela k plnohodnotnému a efektívnemu priebehu administratívneho konania.

Postupné zavádzanie umelej inteligencie do administratívneho konania je zmysluplné, a to najmä z dôvodu prípadnej potreby eliminácie zistených nedostatkov. Úvahy o využití

---

⁵ https://sk.wikipedia.org/wiki/Umelá_inteligencia [online]. [cit. 2025-08-27].

⁶ *Umelá inteligencia od A po Z: AI (Umelá inteligencia)* [online] [cit. 2025-08-27] Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Umelá_inteligencia.

umelej inteligencie pri súdnej aplikácii práva sa objavujú u odbornej verejnosti čoraz častejšie, avšak tiež so zjavne časovo opatrným prístupom: „Autor verí, že využitie umelej inteligencie v procese súdnej aplikácie práva bude prirodzeným krokom v informatizácii súdneho konania. Keďže je však tento proces zložitý a časovo náročný, nemali by sme očakávať, že sa tak stane v blízkej budúcnosti.“⁷

Je pochopiteľné, ak sa k zavádzaniu čohokoľvek nového pristupuje obozretne a postupne. V súvislosti s umelou inteligenciou sa zvyrazňuje tzv. „**problém čiernej skrinky**.“ **Mohli by sme ho jednoducho vysvetliť tým, že pre človeka, ktorý príde do styku s výsledkom činnosti umelej inteligencie, nemusí byť, no prakticky ani nie je, zrozumiteľný** algoritmus hlbokého učenia, realizovaného umelou inteligenciou, ktorá na základe spracovaných dát vytvorila výstup, ktorým je rozhodnutie. Problém čiernej skrinky v súvislosti s odôvodňovaním rozhodnutí spomína aj Melanie Fink, odborná asistentka na holandskej Univerzite v Leidene (Universiteit Leiden) spolu s Michèle Finck. Poukazujú vo svojom článku, že človek nemusí byť schopný vysvetliť konkrétne dôvody rozhodnutia, zásadne ovplyvnené systémom umelej inteligencie, pretože tomuto systému ani človek nerozumie. „V dôsledku toho verejná správa, ktorá používa takéto softvér, **nemusí byť schopná porozumieť, ako bol výstup vytvorený – rovnako ako občania, ktorých sa príslušné rozhodnutie týka. Existuje možnosť, že s rastúcou sofistikovanosťou techník umelej inteligencie sa tento problém bude ešte viac prehľbovať.**“⁸ O postupnom, nie o náhlom „nasadení“ umelej inteligencie sa zmieňuje aj Jakub Handrlica, profesor na Právnickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe: „Postupné nasadenie umelej inteligencie v množstve oblastí súkromnej sféry, snaha o efektívne, rýchle ale tiež spravodlivé rozhodovanie, reflektujúce technologické vymoženosti súčasnej doby, však vedú k tomu, že zavádzanie automatizácie do postupov verejnej správy je v súčasnej Európe predmetom širokej diskusie.“⁹

Využitie umelej inteligencie v administratívnom konaní si však nemožno predstavovať ako nahradenie úradníka robotom. Umelá inteligencia má byť iba pomocníkom, takže nahradíť sa má iba práca úradníka umelou inteligenciou. Inak povedané, ľudská práca, respektíve jej časť, má alebo môže byť nahradená automatizovanými úkonmi. Na tento rozdiel poukazuje aj profesor internetového práva Lilian Edwards z Strathclyde Law School, University of Strathclyde, Glasgow v Spojenom Kráľovstve, spoločne s Michaelom

---

⁷ NOWOTKO, Paweł Marcin: *AI in judicial application of law and the right to a court* [online] In: *Procedia Computer Science* 192 (2021), str. 2224, [cit. 05.09.2025] Zdroj: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050921017324?via%3Dihub>.

⁸ Viac pozri: Fink, M., & Finck, M. (2022). *Reasoned AI Administration: explanation requirements in EU law and the automation of public administration* [online] In: *European Law Review*, 47(3), 376-392, str. 377, [cit. 12.09.2025]. Zdroj: <https://hdl.handle.net/1887/3439725>.

⁹ HANDRLICA, Jakub: *Automatizace v rozhodování správních orgánů: Fatamorgána, nebo realita budoucnosti?* [online] In: *Procedia Computer Science* 192 (2024), str. 1, [cit. 12.09.2025] Zdroj: https://www.researchgate.net/publication/384063318_Automatizace_v_rozhodovani_spravnich_organu_Fatamorgana_nebo_realita_budoucnosti.

Vealeom (Michael Veale pôsobí na Katedre vedy, technológie, inžinieringu a verejnej správy na Univerzite College v Londýne - Department of Science, Technology, Engineering and Public Policy (STeAPP), University College London).¹⁰ Oboch cituje aj generálny advokát Jean Richard De La Tour vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania, prednesenom 12. septembra 2024 Súdnemu dvoru Európskej únie, ktorý podal Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko).¹¹ Parciálne využitie umelej inteligencie v aktuálnom vedecko - technickom štádiu vývoja spoločnosti by smerovalo k zníženiu záťaže úradníka, nie však k plnému vylúčeniu úradníka ako ľudského prvku na strane orgánu verejnej moci.

3. ŠPECIFIKÁ PARCIÁLNEJ EXPLOATÁCIE UMELEJ INTELIGENCIE V SANKČNOM ADMINISTRATÍVNOM KONANÍ

Umelá inteligencia bude nesporne využiteľná aj v špecifickom administratívnom konaní, ktorým je konanie o uložení sankcie za správny delikt. Osobitne pri odhaľovaní priestupkov a pri prejednávaní priestupkov. Aj v tejto oblasti existuje detekcia potenciálnych rizík, a to tak pri odhaľovaní ako aj pri postihovaní priestupkov. Na mysl máme výskyt chýb v činnostiach umelej inteligencie, ktoré táto technológia môže priniesť do právnej praxe, nevynímajúc oblasť sankčného administratívneho konania.¹²

Umelá inteligencia je určite užitočným nástrojom, ktorý môže prispieť nielen k efektívnosti odhaľovania priestupkov, ale do istej miery aj zjednodušiť administratívne procesy spojené s ich prejednávaním. Využiteľná bude teda schopnosť umelej inteligencie detegovať priestupky rozpoznávaním vzorcov správania sa ako aj analyzovať dáta z kamerových systémov.

V súvislosti s priestupkovým právom bude umelá inteligencia schopná aj automatizovane spracúvať údaje o spáchaných priestupkoch a ich páchateloch. Rozpoznávanie obrazov umelou inteligenciou môže byť spojené s analýzou videozáznamov

---

¹⁰ Viac k téme nahradenia ľudskej práce automatizovanými systémami napr. EDWARDS L. - VEALE M. "Slave to the Algorithm? Why a "Right to Explanation" Is Probably Not the Remedy You Are Looking for". [online] In: *Duke Law & Technology Review*. 2017, roč. 16, č. 1, str. 82, [cit. 26.09.2025]

Retrieved from: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1315&context=dltr>.

¹¹ Návrhy generálneho advokáta Jean Richard De La Tour, prednesené Súdnemu dvoru Európskej únie 12. septembra 2024, vo veci C-203/22 za účasti: Dun & Bradstreet Austria GmbH, Magistrat der Stadt Wien - návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko). [online] In: Zbierka súdnych rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie, ECLI:EU:C:2024:745, str. 20. [cit. 12.09.2025] Zdroj: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:62022CC0203>.

¹² Tematike využitia umelej inteligencie sa autor podrobnejšie venoval aj vo svojom príspevku s názvom *Využitie umelej inteligencie v odhaľovaní priestupkov a pri ich prejednávaní* na celoštátnej interdisciplinárnej vedeckej konferencii s názvom „Košícké dni trestného práva 2025, IX. roč.“ konanej v Košiciach 18. a 19. júna 2025. Spomenutý príspevok bude publikovaný v zborníku z predmetnej konferencie.

z kamerových systémov. V postupnosti zavádzania umelej inteligencie do administratívneho konania nevylučujeme ani vedenie výsluchu obvineného z priestupku alebo svedka s následným porovnaním takýchto výpovedí a vyhodnotením ich súladnosti. Napokon, umelá inteligencia človeka môže nahradiť aj pri kvalifikovaní konkrétneho protiprávneho konania a pri spracovaní rozhodnutia v sankčnom administratívnom konaní minimálne v takom rozsahu ako aj v ostatných administratívnych konaniach. Na umelú inteligenciu bude kladená požiadavka smerujúca k znemožneniu prejavov zaujatosti voči účastníkom administratívnych konaní. Trúfame si povedať, že využitie umelej inteligencie pomôže nielen zefektívniť prácu štátnych orgánov, ale algoritmy umelej inteligencie umožnia dokonca presnejšie a objektívnejšie rozhodovať.

Pri odhaľovaní priestupkov je využiteľné rozpoznávanie protiprávneho konania a jeho následná kvalifikácia ako naplnenie znakov konkrétnej skutkovej podstaty priestupku. Umelej inteligencii sa vopred zadajú definície protiprávneho konania. V oblasti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky pôjde o odhalenie prekročenia maximálnej povolenej rýchlosti či nerešpektovanie svetelnej signalizácie na semaforoch. Ak to bude de lege lata umožnené právnymi predpismi, z kamerových záznamov bude umelou inteligenciou identifikovateľné znečistenie verejného priestranstva ako aj iné formy nežiadúceho správania sa. Umelá inteligencia bude schopná podľa záznamu evidenčného čísla okamžite stotožniť vozidlo a podľa databázy ľudských tvárí, spôsobu chôdze, prípadne iných charakteristík stotožniť protiprávne konajúceho človeka. Umelá inteligencia bude schopná odhaliť priestupok spáchaný pri elektronickej komunikácii. Nehovoriac o tom, že bezprostredne po detekcii protiprávneho konania bude môcť umelá inteligencia signalizovať potrebu zásahu oprávnenými osobami. Pri monitorovaní verejných priestranstiev kamerovým systémom môže umelá inteligencia nielen sledovať, ale aj vyhodnocovať zaznamenávaný dej. V prípade potreby spáchanie priestupku oznámi príslušnému orgánu, napríklad mestskej polícii, ktorá môže následne realizovať bezprostredný zákrok voči páchatelovi.

Využitie umelej inteligencie v naznačenom zmysle bude vyžadovať právne zakotvenie a súlad s ochranou základných práv a slobôd, čo súvisí najmä s vytváraním databáz potrebných na stotožnenie osôb.

4. RIZIKÁPARCIÁLNEJ EXPLOATÁCIE UMELEJ INTELEGENCIE V ADMINISTRATÍVNYM KONANÍ

Aj keď sa na prvý pohľad môže javiť využitie umelej inteligencie ako bezproblémové, opak je pravdou. Tento „mysliaci stroj“ je možné považovať síce za pomocníka, avšak v aktuálnom štádiu vývoja jeho dokonalosti je potrebné z opatrnosti považovať ho nateraz radšej za „hlúpeho pomocníka“ a takto k tomuto pomocníkovi pristupovať. Príkladom je požiadavka zadaná umelej inteligencii zostaviť vedomostný test. Umelá inteligencia pripravila súhrn otázok s odpoveďami, pričom pred vypracovaním testu človekom ho upozornila, že pri každej otázke bude vždy iba jedna odpoveď správna. Modelovo si

naznačíme, o akú chybu umelej inteligencie došlo. Medzi otázkami sa však vyskytla aj taká, na ktorú zo štyroch odpovedí boli správne dve. Na ľahšie pochopenie by otázka znela „Ktoré čísla sú väčšie ako číslo 4?“ Odpovede boli a) 6, b) 3, c) 5, d) 1. Keďže umelá inteligencia jasne upozornila, že odpoveď bude správna iba jedna, odpovedajúci človek si zo správnych odpovedí a) a c) vybral jednu, konkrétne c). Umelá inteligencia vyhodnotila túto odpoveď ako nesprávnu. Avšak nie preto, že bolo potrebné označiť ako správne obe odpovede (a, c), ale za správne chcela umelá inteligencia považovať iba odpoveď a). Na otázku, prečo iba jednu z dvoch správnych odpovedí, sa umelá inteligencia vyjadrila, že pri podkladoch, ktoré použila, bola ako správna vyznačená tá odpoveď, ktorá bola na prvom mieste. Na tomto jednoduchom príklade sa umelá inteligencia správala ako hlupák, ktorý skutočne nerozumie tomu, čo robí, a vychádza z rôznych zmiešaných podkladov, z ktorých vyhotoví finálny produkt. Pokiaľ by nedošlo ku kontrole človekom, záver z chybné zhodnoteného výsledku testu by jednoznačne nezodpovedal skutočnosti. Pokiaľ by však šlo o dôležité úkony alebo činnosti, podobná chyba by mohla mať fatálne následky.

Z hľadiska druhov pochybení umelej inteligencie sa dajú vytvoriť tri základné okruhy rizík, spojených s využitím umelej inteligencie v administratívnom konaní. Prvý okruh tvoria právno - procesné riziká, druhým okruhom sú administratívne a technologické riziká a do tretieho okruhu môžeme zaradiť etické riziká.

4.1 Právno - procesné riziká

Na využitie umelej inteligencie je potrebný právny základ. Podľa nášho názoru nebude postačovať iba všeobecný predpis o umelej inteligencii (pracovne ho nazvime „Zákon o umelej inteligencii a jej využívaní vo verejnej správe“ alebo aj „Zákon o umelej inteligencii a jej využívaní orgánmi verejnej moci“) na to, aby bola využiteľná v administratívnom konaní. Účastník konania má právo vedieť, kto konkrétne o jeho veci rozhodoval. S tým je spojené právo dozvedieť sa, ktoré činnosti v administratívnom konaní spracovala umelá inteligencia, najmä pokiaľ pôjde o zásah do právom chránených záujmov, prípadne o ukladanie povinností účastníkovi administratívneho konania.

Teda, na začiatok je potrebná rigorózna právna úprava použitia umelej inteligencie v administratívnom konaní so súčasným vymedzením revízie, respektíve kontroly jej postupov a výsledkov jej aktivít ako aj následným označením zodpovednosti. Dostatočná právna regulácia umelej inteligencie v administratívnom konaní zabráni právnej neistote v súvislosti s jej využívaním. Nie je vylúčené, aby sa aj vo všeobecnom predpise o správnom konaní, ktorým je zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), v znení neskorších predpisov, zakotvila činnosť umelej inteligencie. De lege ferenda, toto zakotvenie bude mať zrejme svoje optimálne miesto medzi pravidlami konania, teda medzi zásadami, ktoré sú v správnom konaní záväzné a zároveň slúžia na interpretáciu ustanovení správneho poriadku. V doplnenej zásade o využívaní umelej inteligencie by bol odkaz na všeobecný predpis o umelej inteligencii.

Ďalším procesom – právnym úskalím je právo na rovnaké zaobchádzanie. Medzi základnými právami a slobodami sa v Ústave Slovenskej republiky rovnosť v právach nachádza hneď na prvom mieste. „*Ludia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.*“

¹³ Prvá veta citovaného článku jednoznačne zakotvuje rovnosť v právach. Ak sa umelá inteligencia bude využívať iba voči niektorým subjektom alebo iba na vybrané typy administratívnych konaní, môže to mať povahu nerovnosti. Napríklad žiadosti spracovávané pomocou umelej inteligencie môžu mať iný štandard posúdenia než žiadosti posudzované človekom. V praxi by to mohlo znamenať, že dve totožné žiadosti o rovnaký príspevok budú spracované rozdielne, pretože jedna prešla modulom umelej inteligencie a druhá nie. Jeden účastník konania dostane odpoveď do dvoch dní, druhý do dvoch týždňov. Okrem toho, odpovede, respektíve rozhodnutia budú diametrálne odlišné. Takáto realita má vplyv na zachovanie princípu rovnosti pred zákonom, a teda môže predstavovať narušenie rovnosti, zakotvenej v článku 12 Ústavy Slovenskej republiky.

Za ďalší problém pri využití umelej inteligencie považujeme zodpovednosť za rozhodnutia, na vydaní ktorých umelá inteligencia participovala, prípadne ktoré sama vyhotovila bez zásahu človeka. S tým je spojená aj požiadavka na opraviteľnosť takýchto rozhodnutí. Podľa našej mienky, umelá inteligencia by nemala vydávať rozhodnutia, proti ktorým nie je možné podať riadny opravný prostriedok. Takisto, ak napríklad umelá inteligencia navrhne rozhodnutie, teda plne spracuje administratívne rozhodnutie so všetkými náležitosťami, je otázne, kto bude zodpovedať za právne dôsledky takéhoto rozhodnutia. Súčasná právna úprava umožňuje domáhať sa náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, prípadne nesprávnym úradným postupom.¹⁴ Ak nie je jasné, kde sa nachádza hranica medzi človekom a strojom, môže dôjsť k vyhýbaniu sa zodpovednosti. Myslíme si, že zodpovednosť za takéto rozhodnutia by sa mala konkretizovať zavedením povinnej kontroly človekom prinajmenšom v konaní o riadnych opravných prostriedkoch.

Napokon, automatizovane vydávané rozhodnutia môžu byť problematické z hľadiska uplatňovania práv účastníkov konania. Každý má právo byť prítomný pri prejednávaní jeho veci. Pokiaľ by šlo o tzv. klasické, štandardné správne konanie, musia v ňom byť rešpektované všetky práva účastníka konania. Výnimkou môžu byť skrátené konania, ku ktorým patrí napríklad rozkazné konanie o priestupku. V praxi ide o osvedčený postup v tých prípadoch, keď je nepochybné, že obvinený z priestupku sa priestupku dopustil a ak vec nebola vybavená v blokovanom konaní. Teda, správny orgán môže bez ďalšieho konania

---

¹³ Ustanovenie článku 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v aktuálnom znení.

¹⁴ Aktuálne je táto zodpovednosť upravená v zákone č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov. Podľa tejto právnej úpravy sa nesprávne postupy alebo rozhodnutia, na ktorých by participovala umelá inteligencia, zodpovednostne dajú riešiť vyvodením zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, a takisto vyvodením zodpovednosti obce a vyššieho územného celku (teda územnej samosprávy) za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy.

vydať rozkaz o uložení sankcie za priestupok. Ak zákon o priestupkoch alebo osobitný zákon neustanovuje inak, v rozkaznom konaní možno uložiť pokutu do 250 eur. Rozkaz má rovnaké náležitosti ako rozhodnutie o priestupku a oznamuje sa vždy písomne. Pokiaľ ide o možnosť využitia riadneho opravného prostriedku, obvinený z priestupku môže proti rozkazu podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia odpor správneho orgánu, ktorý rozkaz vydal. Včasným podaním odporu sa rozkaz zrušuje a správny orgán pokračuje v konaní, pričom obvinenému z priestupku následne nemožno uložiť iný druh sankcie s výnimkou pokarhania alebo vyššiu výmeru sankcie, než bola uvedená v rozkaze, ak sa pri prejednávaní priestupku nezistia nové podstatné skutkové okolnosti. Ide o vyjadrenie zákazu zmeny k horšiemu (tzv. reformationis in peius), t. j. *zákaz zmeny* v neprospech obvineného z priestupku. Rozkaz, proti ktorému nebol včas podaný odpor, má účinky právoplatného rozhodnutia. V rozkaznom konaní nemožno prejednať priestupky, o ktorých sa koná len na návrh (tzv. návrhové delikty). Rozkaz nemožno vydať, ak obvinený z priestupku je zbavený spôsobilosti na právne úkony alebo jeho spôsobilosť na právne úkony je obmedzená.¹⁵

Pri realizácii rozkazného konania ako skráteného typu administratívneho sankčného konania si vieme predstaviť plne automatizované vydanie rozhodnutia na základe dôkazov, pričom musí byť vždy zachované právo na podanie riadneho opravného prostriedku. Podaním odporu, ktorý je riadnym opravným prostriedkom proti rozkazu o uložení sankcie za priestupok, sa *ex lege* rozkaz o uložení sankcie zrušuje a vo veci sa uskutoční štandardné administratívne konanie. Tu zastávame názor, že vo veci priestupku, o ktorom bolo rozhodnuté rozkazom, musí po podaní odporu rozhodovať človek. Pridŕžame sa požiadavky, že vo veciach, kde rozhodovala umelá inteligencia, vždy musí po podaní opravného prostriedku konať človek. Inými slovami, je lepšie, aby výsledok činnosti jedného „mysliaceho stroja“ nebol kontrolovaný iným „mysliacim strojom“. Táto požiadavka by podľa nášho názoru mala byť formulovaná medzi základnými pravidlami administratívneho konania vo všeobecnom predpise o správnom konaní. Tým sa zabráni „nerovnému súboju“ medzi človekom ako účastníkom konania na jednej strane a „mysliacim strojom“ na náprotivnej strane. Trváme na tom, že ani parciálne automatizované rozhodnutia nemajú spôsobiť vylúčenie „právneho súboja“ medzi človekom (účastníkom konania) a človekom (reprezentantom štátnej moci).

4.2 Administratívne a technologické riziká

Spomedzi rizík, ktoré so sebou prináša čo i len parciálne využitie umelej inteligencie v administratívnom konaní, nemožno vylúčiť administratívne a technologické riziká.

Ak by sme uvažovali o zapojení umelej inteligencie do administratívneho konania v prvom stupni a opravné konanie by bolo prenechané iba človeku, tento stav by sa dal označiť ako oddelené moduly. To znamená, že modul ako samostatná jednotka systému by

---

¹⁵ Porovnaj § 87 odseky 1 až 6 a § 13 ods. 2 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, v znení neskorších predpisov.

bol v prvom stupni administratívneho konania naviazaný na činnosť umelej inteligencie, avšak v konaní o opravných prostriedkoch by modul opravného konania súvisel iba s činnosťou človeka. Šlo by teda o istú fragmentáciu procesov s tým rizikom, že oddelené moduly (napr. umelá inteligencia na začiatku a človek na konci) by nemuseli vedieť komunikovať efektívne, s čím by mohla byť spojená duplicitná činnosť, prípadne aj strata kontextu. V každom administratívnom konaní bude potrebné zabezpečiť, aby nedošlo k chýbaniu dát, s ktorými pracovala na začiatku umelá inteligencia, v konečnom zapojení človeka. Takisto, človek musí vždy presne vedieť o všetkom, čo umelá inteligencia robila, ako to robila aj ako uvažovala. Na otázku, ako by mohlo dôjsť napríklad k strate dát, je jednoduchá odpoveď, ktorá súvisí s kybernetickou bezpečnosťou. Viaceré oddelené systémy (v našom prípade stroj na začiatku a človek na konci) bez centrálného riadenia, musia byť dostatočne zabezpečené a odolné voči kybernetickým útokom, úniku dát a technologickým chybám.

Napokon, pri zavádzaní umelej inteligencie u rôznych orgánov verejnej správy so špecifickými požiadavkami na konanie s potrebou ovládania konkrétnych právnych predpisov, relevantnej judikatúry ako aj praxe verejnej správy by ľahko mohlo dôjsť k finančnému plytvaniu. Zavádzanie častí umelej inteligencie samostatne pre rôzne oblasti výkonu verejnej správy môže byť nákladovo neefektívne. Je vhodné vytvoriť všeobecný model „pomocníka v administratívnom konaní“ na kvalitné uskutočňovanie stanovených činností, čím sa zabráni duplicitným investíciám pre rôzne kategórie správnych orgánov.

4.3 Etické riziká

V súvislosti s využívaním umelej inteligencie nemožno opomenúť etické súvislosti. Tieto je potrebné brať do úvahy aj v administratívnom konaní. Nejde iba o spracúvanie osobných údajov a ich možnú zneužiteľnosť. Rizikom pri využívaní umelej inteligencie môže byť domnienka o technickej úplnosti, respektíve aj dokonalosti výsledkov činnosti umelej inteligencie. Na rozhodovacia činnosť, ktorá by bola zverená umelej inteligencii, musia byť dané a právne zakotvené jasné pravidlá. Človek musí mať jednoznačný a komplexný prehľad o spôsobe „myslenia“ umelej inteligencie. Táto nemá byť „čiernou skrinkou“ s tajnými postupmi. Uvažovanie umelej inteligencie v neposlednom rade musí byť zrozumiteľné nielen človeku, ktorý reprezentuje štátu moc a koná za štátny orgán, ale najmä účastníkovi konania. Tu opäť poukazujeme na istú „hašterivosť“ umelej inteligencie pri jednoduchom vedomostnom teste, ktorým sme ilustrovali náchylnosť ku „hlúposti“ umelej inteligencie a jej zotrvávanie na hlúpych záveroch. Teda, štátny orgán ako aj účastník konania musia plne rozumieť uvažovaniu umelej inteligencie s jednoznačne zabezpečenou možnosťou obrany účastníka konania.

Za neopomenuteľný prvok pri zvažovaní využitia umelej inteligencie v administratívnych konaniach považujeme potenciálnu chybovosť umelej inteligencie. Samotná umelá inteligencia pripúšťa, že robí chyby. Na položenú otázku, či sa dopúšťa

chýb a akých, odpovedala jednoznačne kladne.¹⁶ Chyby, ktoré samotná umelá inteligencia vo svojej činnosti pripúšťa, sme rozdelili na päť druhov.

Za prvú, zrejme najpochopteľnejšiu príčinu chýb, považujeme chyby **vyplývajúce z nedokonalosti dát, keďže umelá inteligencia čerpá svoje poznatky, teda učí sa z historických dát**. Pokiaľ sa tieto dáta vyznačujú nepresnosťou či neúplnosťou, výsledok použitia takýchto dát je potom tiež nepresný, respektíve chybný. Navyše, umelá inteligencia pripúšťa, že pri svojej činnosti môže tieto chyby nielen opakovať, ale dokonca aj zvýšiť ich intenzitu. Eliminácia tohto rizika by podľa nášho názoru mala spočívať v zadávaní všetkých relevantných údajov človekom bez možnosti samostatného a nekontrolovateľného samoučenia sa umelou inteligenciou. Za presnosť vložených dát by zodpovedal človek a takisto človek by dohliadal na dopĺňanie, respektíve aktualizáciu dát, s ktorými má umelá inteligencia pracovať.

Ďalším druhom chýb je nesprávna **interpretácia kontextu, ktorej výsledkom môžu byť** nielen nesprávne postupy, ale najmä nesprávne rozhodnutia. Domnievame sa však, že pri presne definovaných úlohách pre umelú inteligencia, ako aj s vysvetlením umelej inteligencii, že v ľudskom styku poznáme napríklad aj iróniu, sarkazmus, či význam vyplývajúci zo širšieho kontextu, môže sa výrazne znížiť nesprávny výklad trebárs obsahu svedeckej výpovede. Aj preto by po podaní opravných prostriedkov proti rozhodnutiu, na ktorom participovala umelá inteligencia, mal sa vecou zaoberať človek, ktorý by námietky účastníkov konania k nesprávne výkladu textu vedel žiadúco skorigovať.

Tretí druh chýb, ktoré si umelá inteligencia uvedomuje, tvoria **technické chyby modelov umelej inteligencie**. Ide o nesprávne predvídanie, predpokladanie či predpovedanie ako závažný problém súvisiaci so strojovým učením, spočívajúcom v osvojovaní si vzorov tréningovej dátovej sady umelou inteligenciou. V skratke vysvetlené, ide o Overfitting a underfitting.¹⁷ Underfitting znamená tzv. podtrénovanie, čo znamená, že v situácii, keď sa model umelej inteligencie nedokáže naučiť správne súvislosti medzi dátami, bude ich predikovať nesprávne. Umelá inteligencia, ktorá nepochopí dáta správne, vytvára nepresný výsledok. Inak povedané, keď sa umelá inteligencia niečo naučí zle, tak to aj zle interpretuje. Overfitting zas znamená preučenie. Ide o situáciu, keď umelá inteligencia vyhľadá viac, často nesprávnych, súvislostí medzi dátami. Na rozdiel od človeka, ktorý nežiadúce odchýlky v dátach dokáže odhaliť a ignorovať, toho umelá inteligencia nemusí byť schopná.

Štvrtý druh chýb spočíva v **nedostatku transparentnosti a s tým súvisiacej zodpovednosti. V tejto súvislosti sa zmienime o tzv. „black-box“ algoritmoch. Black box, teda čierna schránka či čierna skrinka, je zložitý počítačový program, do ktorého**

---

¹⁶ S umelou inteligenciou sme komunikovali na platforme chat.gpt.com.

¹⁷ Podrobnejšie vysvetlenie overfittingu a underfittingu napr.: *Co je overfitting? Trading Terminologie!* [online]. Zdroj: <https://www.tradesmart.cz/co-je-overfitting-trading-terminologie/> [cit. 2025-09-25] alebo *Co je overfitting/underfitting a jak funguje?* [online]. Zdroj: <https://denik.mikulasske.cz/?p=2237> [cit. 2025-09-25].

fungovania človek zreteľne nevidí.¹⁸ Tým sa sťažuje, respektíve komplikuje chápanie „myslenia“ umelej inteligencie. Pri absencii zreteľného zdôvodnenia či vysvetlenia, prečo umelá inteligencia rozhodla práve tak a nie inak, **sa sťažuje napadnuteľnosť rozhodnutí umelej inteligencie**. Eliminácia takéhoto nežiadúceho fenoménu by mohla spočívať vo vhodných edukatívnych metódach a tréningových postupoch, na základe ktorých by potom umelá inteligencia navonok vyjadrila aj spôsob vytvárania záverov či úsudkov, na ktorých je založené administratívne rozhodnutie. Ani úradník potom nebude vedieť odpovedať na otázku, prečo umelá inteligencia odporučila napríklad zamietnutie žiadosti, keď sama zatají postupy, ktorými dospela k záverom.

Posledným druhom chýb, ktoré si umelá inteligencia uvedomuje, sú dôsledky chýb, ktorých sa umelá inteligencia dopustí. Tu sa identifikujú nielen právne, ale aj etické dôsledky chýb. K týmto dôsledkom patrí ohrozenie práv subjektov administratívneho konania, ktorého príkladom môže byť nesprávne posúdenie irelevantného konania ako priestupku, po čo môže nasledovať nespravodlivé sankcionovanie. Takto sa pričinením umelej inteligencie zasiahne aj do authority verejnej správy.

5. RIZIKÁ EXPLOATÁCIE UMELEJ INTELEGENCIE V JEDNOTLIVÝCH FÁZACH ADMINISTRATÍVNEHO KONANIA – KATEGORIZÁCIA, VYHODNOTENIE A NÁMETY DE LEGE FERENDA

5.1 Kategorizácia a vyhodnotenie rizík zapojenia umelej inteligencie do jednotlivých fáz administratívneho konania

Bez ohľadu na jednotlivé spravované oblasti či sféry verejnej správy, v rozhodovacích procesoch môžu byť potenciálne nedostatky či riziká zapojenia umelej inteligencie podobné alebo aj zhodné.

Pôjde najmä o začatie správneho konania, či už na základe návrhu účastníka konania alebo z úradnej povinnosti. Pri začatí správneho konania na základe návrhu účastníka konania je rizikom správne pochopenie obsahu podania a jeho zaradenie na ďalšie spracovanie. Ak sa bude začínať správne konanie z úradnej povinnosti, umelej inteligencií bude ponechané zvážiť, či sú splnené zákonné podmienky na takéto začatie správneho konania. Nie je vylúčené nesprávne vyhodnotenie splnenia podmienok na začatie konania ex offa, čo by znamenalo následnú nutnosť kontroly správnosti tohto postupu človekom. Takto sa očakávaná pomoc umelej inteligencie môže skomplikovať potrebou kontroly správnosti začatia správneho konania, respektíve správnosti nezačatia správneho konania.

Po začatí správneho konania je potrebné správne a úplne zistiť skutočný stav veci a na konkrétny prípad aplikovať relevantné právne predpisy. Zistenie skutočného stavu veci dokazovaním, realizovaným umelou inteligenciou, ako aj zadovážovanie potrebných

---

¹⁸ Podrobnejšie o fenoméne „black box“ v činnosti umelej inteligencie napr.: Black box. [online]. Zdroj: <https://www.seoprakticky.cz/slovník-pojmu/black-box/> [cit. 2025-09-25].

podkladov pre rozhodnutie sa apriórne musí vyriešiť definovaním úloh pre umelú inteligenciu. Ponechanie voľnosti umelej inteligencii prináša riziko nežiadúceho osamostatnenia či odpútania sa od požiadaviek kladených na správne konanie. To následne opäť bude vyžadovať kontrolu a prípadnú nevyhnutnú nápravu zo strany človeka. Či už pôjde o nedostatky v zistení skutočného stavu veci, v hodnotení dôkazov, alebo aj o nesprávnu aplikáciu právnych predpisov na danú vec.

Pokiaľ by úlohou umelej inteligencie bolo iba pripraviť návrh rozhodnutia, ktorý by následne prehodnotil človek, tento návrh by musel obsahovať dôvody. Problémom by mohlo byť nejasné vysvetlenie dôvodov toho – ktorého konkrétneho rozhodnutia.

Ak bude umelá inteligencia poverená vyhotovením rozhodnutia, tu je namieste zohľadniť zodpovednosť nielen za výrokovú časť, ale aj za ďalšie náležitosti, predovšetkým za jasné a zrozumiteľné odôvodnenie. Teda, štátny orgán ako aj účastník konania musia plne rozumieť uvažovaniu umelej inteligencie, ktorá vyhotovila rozhodnutie a v tomto rozhodnutí určite bude musieť byť jednoznačne špecifikované, na čom participovala umelá inteligencia.

Ďalšou dôležitou oblasťou administratívneho konania je využívanie opravných prostriedkov. Či už pôjde o riadne alebo mimoriadne opravné prostriedky, rozhodovanie o nich v prípade zverenia umelej inteligencii naráža na problém nutnosti iného subjektu na preskúmanie rozhodnutia a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Je otázne, či umelá inteligencia bude môcť preskúmať rozhodnutie umelej inteligencie. Skrátka, preskúmať rozhodnutie a postup, ktorý mu predchádzal, je z hľadiska objektivity konania nevyhnutné iným subjektom. Devolúcia kompetencie je prvkom, na ktorom treba trvať, aby bolo zachované spravodlivé konanie v právnom štáte. Zatiaľ sa ako optimálne riešenie pri preskúmaní rozhodnutí, vydaných umelou inteligenciou, ukazuje plné uplatnenie človeka.

Práve z dôvodu overovania spoľahlivosti zapojenia umelej inteligencie individuálneho do rozhodovacieho administratívneho procesu, je vhodné postupovať fragmentárne či parciálne. Až po náležitej eliminácii rizika procesného zmätku a vylúčení právnej neistoty, súvisiacej s nevyspytateľnosťou umelej inteligencie, bude podľa nášho názoru vhodné rozširovať úlohy, zadávané umelej inteligencii v administratívnom konaní.

5.2 Námety de lege ferenda

S poukázaním na potenciálne riziká, vyplývajúce zo zapojenia činnosti umelej inteligencie do administratívneho konania, je nevyhnutné paralelne uvažovať o minimalizácii, respektíve až eliminácii nežiadúcich dopadov parciálnej participácie umelej inteligencie či už v jednotlivých štádiách administratívneho konania alebo v špecifických administratívnych konaniach.

V súvislosti so začatím správneho konania na základe návrhu účastníka konania bude potrebné umelej inteligencii definovať požiadavky na jej činnosť a ustáliť zdroje, s ktorými bude obsah podania porovnávať. Pri začatí správneho konania z úradnej povinnosti

špecifikovať dôvody na tento postup bez možnosti akejkoľvek nežiadúcej modifikácie či rozširovania týchto dôvodov.

Za kardinálny zákaz pre umelú inteligenciu považujeme apriórny zákaz samoučenia sa. Umelá inteligencia bude musieť pracovať iba s vopred stanoveným okruhom materiálov bez možnosti dopĺňať si svoje „vedomosti“ z neoverených zdrojov. Teda, človek bude zadávať umelej inteligencii kompletný rozsah materiálov ako aj požiadaviek na ich spracúvanie.

Dôležité bude definovanie úloh pre umelú inteligenciu po začatí správneho konania za účelom správneho a úplného zistenia skutočného stavu veci a ustálenie okruhu relevantných právnych predpisov, vzťahujúcich sa na konkrétny prípad. S tým súvisí zamedzenie nežiadúceho osamostatnenia či odpútania sa od požiadaviek kladených na správne konanie.

Napokon, každý druh správneho konania ako aj štádiá jednotlivých administratívnych konaní, kde bude zapojená činnosť umelej inteligencie, jednoznačne musí podliehať kontrole človekom. Bez výnimky sa požiadavka následnej kontroly človekom musí vzťahovať na kontrolu rozhodnutí a postupov po podaní opravných prostriedkov.

Vo všeobecnom predpise o správnom konaní, ktorým je aktuálne zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), v znení neskorších predpisov, navrhujeme povinnosť uvádzať v rozhodnutiach, ktoré ich časti boli vyhotovené umelou inteligenciou. V každom administratívnom rozhodnutí bude musieť byť jednoznačne špecifikované, na čom participovala umelá inteligencia. To sa dá vyriešiť novou náležitosťou administratívneho rozhodnutia, teda samostatnou časťou písomného vyhotovenia rozhodnutia, ktorým by bol tzv. dodatok o práci umelej inteligencie. Táto požiadavka má byť právne zakotvená nielen medzi pravidlami správneho konania, teda v ustanoveniach § 3 a § 4 správneho poriadku, ale aj v ustanoveniach § 46 a § 47, kde sú upravené náležitosti rozhodnutia.

Pokiaľ ide o zodpovednosť za prípadnú škodu, spôsobenú rozhodnutím alebo procesným postupom realizovaným umelou inteligenciou, bude potrebné jasne vymedziť zodpovedný subjekt, či už to bude orgán verejnej správy, informačný technológ zadávajúci úlohy umelej inteligencii, prípadne človek vykonávajúci kontrolu nad činnosťou umelej inteligencie.

A v súvislosti s využívaním opravných prostriedkov proti rozhodnutiam, na ktorých participovala umelá inteligencia, rozhodovanie o nich bude povinne určené človeku. Táto povinnosť má byť zakotvená vo všeobecnom predpise o správnom konaní, teda v správnom poriadku.

6. ZÁVER

Parciálna exploatácia potenciálu umelej inteligencie v administratívnom konaní ponúka priaznivú perspektívu, smerujúcu k zefektívneniu administratívnych rozhodovacích procesov. Od každej technickej vymoženosti, vrátane umelej inteligencie, sa očakáva

pozitívny prínos. Umelá inteligencia môže prispieť k skvalitneniu činnosti verejnej správy. Jej zapojenie do jednotlivých aktivít však musí byť obozretné a postupné. Pri výskyte chýb sa tieto budú musieť čo najskôr eliminovať, aby v konečnom dôsledku umelá inteligencia nespôsobila viac škôd ako úžitku. Avšak aj parciálne zavádzanie umelej inteligencie so sebou prináša riziká, ktoré v príspevku odhaľujeme. Zároveň však predkladáme námety, ktoré môžu významne prispieť k žiadúcemu zapojeniu umelej inteligencie do rozhodovacích procesov, so súčasným návrhom riešení, smerujúcich k minimalizácii či až k eliminácii rizík, ktoré so sebou táto technológia prináša a ktoré si aj sama priznáva.

Optimálne sa ukazuje vypracovať stratégiu a návrh právnej úpravy pre postupné zavádzanie umelej inteligencie do administratívneho konania. S tým bude spojené vymedzenie zodpovednosti za nesprávne postupy a rozhodnutia, na ktorých participovala umelá inteligencia, pretože algoritmy a programy pre umelú inteligenciu má vytvoriť a kontrolovať človek. Pokiaľ umelá inteligencia bude formulovať administratívne rozhodnutia, je nevyhnutné trvať na požiadavke jasného vysvetlenia jej „myšlienkových postupov“ a presnej špecifikácii, ako zapojenie umelej inteligencie ovplyvnilo výsledok administratívneho konania.

S parciálnym zavádzaním umelej inteligencie do administratívneho konania bude potrebné realizovať vzdelávanie zamestnancov vo verejnej správe o princípoch fungovania umelej inteligencie so súčasným zdôraznením potreby signalizácie nedostatkov v záujme vylepšovania tejto novej technológie pri jej zaradení do aktivít verejnej správy.

V príspevku sme identifikovali tri základné okruhy rizík, spojených s využitím umelej inteligencie v administratívnom konaní, ktorými sú právno - procesné riziká, administratívne a technologické riziká a napokon etické riziká. V prvom rade bude potrebná právna úprava, zakotvujúca právo účastníka administratívneho konania dozvedieť sa, ktoré činnosti v administratívnom konaní spracovala umelá inteligencia. De lege ferenda, toto zakotvenie bude mať zrejme svoje optimálne miesto medzi pravidlami konania, upravenými vo všeobecnom predpise o správnom konaní, ktorým je zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), v znení neskorších predpisov, zakotvila činnosť umelej inteligencie. V navrhovanej zásade o využívaní umelej inteligencie by bol odkaz na všeobecný predpis o umelej inteligencii.

Akcentujeme potrebu zachovať právo na rovnaké zaobchádzanie, keďže žiadosti spracovávané pomocou umelej inteligencie môžu mať iný štandard posúdenia než žiadosti posudzované človekom.

Považujeme za nevyhnutné, aby v konaní o opravných prostriedkoch pri rozhodnutiach, na ktorých vydaní participovala umelá inteligencia, rozhodoval človek a nie opäť umelá inteligencia, čím sa uplatní nielen devolúcia kompetencie, ale hlavne povinná kontrola človekom nad umelou inteligenciou. Vychádzame z nášho zistenia, že umelá inteligencia sama pripúšťa vlastnú chybovosť, respektíve omylnosť. Preto nepovažujeme za správne, aby výsledok činnosti jedného „mysliaceho stroja“ bol kontrolovaný iným „mysliacim strojom“, takže aj táto požiadavka by podľa nášho názoru mala byť formulovaná medzi

základnými pravidlami administratívneho konania vo všeobecnom predpise o správnom konaní, čím sa zabráni „nerovnému súboju“ medzi človekom ako účastníkom konania na jednej strane a „mysliacim strojom“ na náprotivnej strane.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. *Black box*. [online]. Zdroj: <https://www.seoprakticky.cz/slovník-pojmu/black-box/> [cit. 2025-09-25].
2. *Co je overfitting? Trading Terminologie!* [online]. Zdroj: <https://www.tradesmart.cz/co-je-overfitting-trading-terminologie/> [cit. 2025-09-25].
3. *Co je overfitting/underfitting a jak funguje?* [online]. Zdroj: <https://denik.mikulasske.cz/?p=2237> [cit. 2025-09-25].
4. EDWARDS, L., VEALE, M.: *Slave to the Algorithm? Why a „Right to an Explanation“ Is Probably Not the Remedy You Are Looking For*. [online] In: *Duke Law & Technology Review*. Durham: Duke Law School, 2017, roč. 16, s. 18 – 84. [accessed 12.09.2025]. Retrieved from: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1315&context=dltr>.
5. Fink, M., & Finck, M. (2022). *Reasoned A(I)dmistration: explanation requirements in EU law and the automation of public administration* [online]. In: *European Law Review*, 47(3), 376-392, pag. 377. [accessed 12.09.2025] Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3439725>; p375-392.
6. HANDRLICA, Jakub: *Automatizace v rozhodování správních orgánů: Fatamorgána, nebo realita budoucnosti?* [online] In: *Procedia Computer Science 192 (2024)*, pag. 1, available at: https://www.researchgate.net/publication/384063318_Automatizace_v_rozhodovani_spravnych_organu_Fatamorgana_nebo_realita_budoucnosti [accessed 12.09.2025].
7. <https://chatgpt.com>.
8. https://sk.wikipedia.org/wiki/Umelá_inteligencia [online]. [cit. 2025-08-27].
9. KAPLAN, A: *Artificial Intelligence, Business and Civilization: Our Fate Made in Machines*. London: Routledge. ISBN 978-1-003-24455-4. [online] <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781003244554/artificial-intelligence-business-civilization-andreas-kaplan>. Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Umelá_inteligencia [cit. 2025-08-27].
10. Návrhy generálneho advokáta Jean Richard De La Tour, prednesené 12. septembra 2024, vo veci C-203/22 za účasti: Dun & Bradstreet Austria GmbH, Magistrat der Stadt Wien [návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Verwaltungsgericht Wien (Správny súd Viedeň, Rakúsko), [online] In: Zbierka súdnych rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie, ECLI:EU:C:2024:745, s. 20. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:62022CC0203>.

11. NOWOTKO, Paweł Marcin: *AI in judicial application of law and the right to a court* [online] [accessed 05.09.2025]. In: *Procedia Computer Science 192 (2021)*, available at: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050921017324?via%3Dihub>; DOI: 10.1016/j.procs.2021.08.235. p2220-2228.
12. SLOVÁKOVÁ, A. I. *Čo je to umelá inteligencia? 1 000 slov o nej od nej* [online]. [cit. 2025-08-27]. Dostupné online: <https://www.techbox.sk/co-je-to-umela-inteligencia-1-000-slov-o-nej-od-nej>.
13. *Umelá inteligencia: definícia a využitie | Spravodajstvo | Európsky parlament* [online]. www.europarl.europa.eu, 2020-04-09, [cit. 2025-08-27]. Dostupné online: <https://www.europarl.europa.eu/topics/sk/article/20200827STO85804/umela-inteligencia-definicia-a-vyuzitie>.
14. *Umelá inteligencia od A po Z: AI (Umelá inteligencia)* [online]. Umelá inteligencia od A po Z, [cit. 2025-08-27]. Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Umelá_inteligencia [online].
15. Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v aktuálnom znení.
16. Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), v znení neskorších predpisov.
17. Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, v znení neskorších predpisov.
18. Zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

doc. JUDr. Tibor Seman, PhD.

Katedra ústavného práva a správneho práva

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E- mail: tibor.seman@upjs.sk

ZODPOVEDNOSŤ ZA NULITNÉ ROZHODNUTIA VYDANÉ UMELOU INTELIGENCIOU¹

RESPONSIBILITY FOR NULL AND VOID DECISIONS MADE BY ARTIFICIAL INTELLIGENCE

MIROSLAVA FRANC KUPCOVÁ

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Článok sa zaoberá aktuálnou a vysoko odbornou problematikou zodpovednosti za nulitné správne akty vydané systémami umelej inteligencie. V prvej časti sa venuje charakteristike AI z pohľadu práva, aktuálnemu právnemu rámcu EÚ, ako aj pripravovanej legislatíve v oblasti zodpovednosti. Nasleduje analýza právnej povahy nulity rozhodnutí a aplikačných výziev, ktoré vyplývajú z používania plne alebo čiastočne automatizovaných systémov v správnom konaní. Osobitná pozornosť je venovaná využitiu žaloby podľa čl. 263 ZFEÚ, ako aj identifikácii chýb, ktoré môžu spôsobiť nulitnosť rozhodnutí AI. Článok skúma nulitu rozhodnutí vydaných systémami AI vo verejnej správe a právnou zodpovednosť za ne.

ABSTRACT

The article deals with the current and highly specialized topic of liability for null administrative acts issued by artificial intelligence systems. The first part addresses the general legal concept of AI, the current legal framework of the EU, and the upcoming legislation in the area of liability. The analysis then focuses on the legal nature of nullity and the challenges posed by the use of fully or partially automated systems in administrative procedures. Special attention is given to the applicability of the annulment action under Article 263 TFEU and the identification of critical errors that may lead to the nullity of AI-generated decisions. The article examines the nullity of decisions issued by AI systems in public administration and legal liability for them.

---

¹ Tento príspevok vznikol s podporou a je výstupom riešenia výskumného projektu podporeného Vedeckou grantovou agentúrou VEGA č. 1/0062/25 s názvom „Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe.“

Tento príspevok je prekladom článku „Responsibility for null and void decisions made by artificial intelligence“, zverejneného v *STUDIA IURIDICA Cassoviensia*, roč. 13, special issue, 2025, s. 36-51. ISSN 1339-3995.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

nullitnosť, nulitné akty, umelá inteligencia, zodpovednosť za AI, žaloba o neplatnosť podľa čl. 263 ZFEÚ.

KEY WORDS

nullity, nullity acts, artificial intelligence, AI liability, Annulment Action under Article 263 TFEU.

1. ÚVOD

Rozmach digitálnych technológií a ich progresívne nasadzovanie v rôznych sférach verejného aj súkromného života so sebou priniesli zásadné výzvy, ktorým musí moderné právo čeliť. Jednou z najvýznamnejších technológií 21. storočia je nepochybne umelá inteligencia, ktorej uplatnenie postupne preniká aj do oblasti verejnej správy a správneho rozhodovania. Automatizácia rozhodovacích procesov, či už formou podporných nástrojov alebo úplne autonómnych systémov, predstavuje zásadný kvalitatívny posun v spôsobe výkonu verejnej moci. Tento trend však zároveň otvára množstvo dosiaľ neriešených otázok v oblasti správneho práva, osobitne pokiaľ ide o právnu zodpovednosť, legitimitu, preskúmateľnosť a prípadnú neplatnosť/nulitu správnych aktov vydaných systémom AI.

Pre oblasť AI existuje veľmi bohatá a rýchlo sa rozvíjajúca odborná literatúra. Umelá inteligencia je interdisciplinárna oblasť, a preto odbornú literatúru nachádzame nie len v právnej, ale aj technickej, etickej, či filozofickej rovine. Technická literatúra sa zameriava na algoritmy, modely, architektúry AI (napr. neurónové siete, strojové učenie, a pod.). Právna literatúra sa zameriava na zodpovednosť za rozhodnutia AI, právnu subjektivitu AI, GDPR a automatizované rozhodovanie, a pod.

Jedným z celosvetovo uznávaných diel je odborná kniha s názvom „*Algorithmic Regulation*¹.“ Toto odborné dielo je z tvorby profesorky Karen Yeung pôsobiacej na Univerzite v Birgminhame a profesora Martin Lodge pôsobiaceho na Londýnskej škole ekonómie. Táto kniha ponúka kritické skúmanie regulácie algoritmov, chápané ako prostriedok koordinácie a regulácie spoločenských činností a rozhodovania, ako aj potreby inštitucionálnych mechanizmov, prostredníctvom ktorých by sa mohla regulovať samotná sila algoritmov a algoritmických systémov.

Ďalším celosvetovo významným dielom je kniha s názvom „*Automating inequality: How high-tech tools profile, police, and punish the poor*².“ Autorkou je americká profesorka

---

¹ YEUNG, K. - LODGE, M. *Algorithmic regulation*. Oxford University Press. [online]. 2019. [Citované 16. október 2025].

DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198838494.001.0001>.

² EUBANKS, V. *Automating inequality: How high-tech tools profile, police, and punish the poor*. Picadoro, 2019. ISBN: 9781250215789.

pôsobiaci na Univerzite v Albany. Jej kniha sa zameriava na škody spôsobené počítačovými algoritmi, ktoré nahrádzajú ľudské rozhodnutia, a ich negatívny vplyv na ekonomicky znevýhodnených ľudí. Autorka poukazuje na nevhodnosť využívania AI vo verejnej správe, najmä v sociálnych službách.

Významné a rozsiahle diela venujúce sa oblasti umelej inteligencie skôr pochádzajú od zahraničných autorov. V našich vnútroštátnych podmienkach zatiaľ existujú kratšie vedecké články vo forme zborníkov z vedeckých konferencií.

Zatiaľ čo technologický vývoj a odborná literatúra napreduje rýchlym tempom, normotvorba a právna reflexia týchto zmien zaostáva. V súčasnosti neexistuje ucelený právny rámec, ktorý by riešil všetky aspekty právneho postavenia a právnych následkov činnosti AI systémov v kontexte výkonu verejnej správy. Prvým uceleným legislatívnym aktom na úrovni Európskej únie, ktorý sa snaží túto situáciu systematicky riešiť, je Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1689, známe ako Akt o umelej inteligencii. Jeho cieľom je zavedenie harmonizovaných pravidiel, osobitne pre vysokorizikové AI systémy, a zabezpečenie primeranej úrovne transparentnosti, dohľadu a zodpovednosti.

Oblasť právneho inštitútu nulity je iná. Odborných literárnych diel venovaných výslovne nulitným správny aktom je pomerne málo. V podmienkach Slovenskej republiky žiadne ucelené odborné dielo pre túto oblasť neexistuje. Väčšinou je nulitnosť stroho spomenutá len v učebniciach správneho práva ako jedna z možností pri delení vád individuálnych správnych aktov. Slovenská republika je jedným z mála štátov, ktorá nulitnosť správnych aktov *de lege lata* neupravuje. Ide o inštitút, ktorý bol vytvorený teóriou správneho práva a aplikačnou praxou. Nejde o novodobý fenomén ako umelá inteligencia. Nulitnosť je prítomná v správnom práve od samotného počiatku formovania verejnej správy z čias osvietenstva.

Inštitút nulitnosti je precízne rozpracovaný v nemeckej doktríne. Nemecký zákon o správnom konaní výslovne upravuje kedy je správny akt nulitný a postup jeho zrušiteľnosti.³ Doktrínu nulitnosti pozná aj poľský správny poriadok, ktorý síce nepozná výslovne pojem nulita, ale zahŕňa ju pod úpravu neplatnosti.⁴ V poľskom správnom poriadku je zaujímavé riešenie nemožnosti vyhlásenia nulitnosti, ak uplynulo 10 rokov odo dňa doručenia individuálneho správneho aktu, a tento akt mal nezvratné právne dôsledky. V znení tohto zákonného ustanovenia je viditeľné uprednostnenie jedného z princípov právneho štátu, a to právna istota.

---

³ § 44 Nemeckého zákona o správnom konaní. *Verwaltungsverfahrensgesetz (VwVfG)*. [online]. Dostupné na internete:

<https://www.gesetze-im-internet.de/vwvfg/index.html#BJNR012530976BJNE013200310>.

⁴ Čl. 156 Poľského správneho poriadku. *Ustawa z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*. [online]. Dostupné na internete:

<https://przepisy.gofin.pl/przepisy,3,9,9,240,428062,20250713,art-154-163a-uchylenie-zmiana-oraz-stwierdzenie-niewaznosci.html>.

Téma nulitných správnych aktov je rovnako aktuálna ako umelá inteligencia. V praxi sa postupom času nevyhneme výskytu nulitných rozhodnutí vydaných systémami AI. Preto je nevyhnutné skúmať obe tieto sféry spoločne a nachádzať ich spoločné prierezy a limity.

Cieľom článku je stanovenie podmienok, za ktorých možno aplikovať právny inštitút nulity na rozhodnutia generované umelou inteligenciou v rámci výkonu verejnej moci, a určenie subjektov, ktoré budú niesť právnu zodpovednosť za takéto nulitné rozhodnutia.

Nakoľko sa v právnom poriadku Slovenskej republiky – podobne ako v mnohých iných členských štátoch EÚ – pojem „nulitný akt“ chápe ako rozhodnutie trpiace tak závažnými vadami, že ho nemožno považovať za právne účinné, je dôležité preskúmať, či a ako je možné tento inštitút aplikovať aj na akty vzniknuté v dôsledku činnosti AI. Autorka v článku vychádza zo všeobecne známych základov o nulite, ktoré aplikuje na sféru umelej inteligencie. Týmto výskumným postupom autorka formuluje de lege ferenda návrhy najzávažnejších chýb, ktoré by mohli spôsobiť nulitnosť rozhodnutí vydaných systémami AI vo verejnej správe.

Autorka článku si stanovila nasledovnú výskumnú otázku: *Je možné aplikovať právny inštitút nulity na rozhodnutia vydané alebo generované umelou inteligenciou používanou orgánmi verejnej spravy, a kto nesie za tieto rozhodnutia zodpovednosť?*

Autorka vedeckého článku aplikuje vedeckú metódu analýzy, prostredníctvom ktorej detailne skúma a vysvetľuje problematiku právnych fenoménov súvisiacich s nulitnými rozhodnutiami a umelou inteligenciou. Na precízny a systematický opis predmetu výskumu využíva aj metódu deskripcie. Metóda konkretizácie je použitá na formulovanie de lege ferenda návrhov najzávažnejších chýb, ktoré môžu viesť k nulitnosti rozhodnutí generovaných AI systémami vo verejnej správe. Na záver, pri zhodnotení naplnenia cieľov článku, bola aplikovaná metóda syntézy, ktorá umožnila integrovať získané poznatky do uceleného záveru.

2. UMELÁ INTELIGENCIA VO VŠEOBECNOSTI

2.1 Charakteristika umelej inteligencie z pohľadu práva

Umelá inteligencia alebo AI je využívanie digitálnych technológií na vytváranie systémov, ktoré môžu vykonávať úlohy, ktoré si zvyčajne vyžadujú ľudský zásah. Umelá inteligencia napodobňuje ľudské myslenie, ale spracúva informácie rýchlejšie a presnejšie.⁵ Na vykonávanie úloh a prijímanie rozhodnutí sú systémy umelej inteligencie trénované tak, aby rozpoznali vzorce vo veľkom množstve údajov a učili sa zo

---

⁵ Consilium.europa.eu Ako funguje umelá inteligencia: využitie a jej vplyv. [Citované 21. September 2025]. [online]. Dostupné na internete: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/ai-explained/>.

skúseností.⁶ AI je odvetvie informatiky, ktoré sa zaoberá vytváraním algoritmov a systémov schopných vykonávať úlohy, ktoré by obvykle vyžadovali ľudskú inteligenciu.⁷

Vyššie uvedený text obsahuje len charakteristické črty AI. Aktuálne neexistuje žiadna legálna definícia AI, ktorá by platila medzinárodne.

Najnovšia definícia OECD uvádza, že AI systém je strojový systém, ktorý pre výslovne alebo implicitne určené ciele vyvodzuje zo vstupov, ktoré prijíma, ako môže generovať výstupy, ako sú predpovede, obsah, odporúčania alebo rozhodnutia, ktoré môžu ovplyvniť fyzické alebo virtuálne prostredie. Rôzne AI systémy sa líšia mierou autonómie a adaptability po nasadení.⁸

Je nutné uviesť, že definícia AI by mala byť dostatočne flexibilná, aby zohľadňovala technický pokrok, a zároveň dostatočne presná na to, aby poskytla potrebnú právnu istotu.⁹ Môžeme však tvrdiť, že pre členské štáty EÚ, pre oblasť súkromného práva ja záväzná definícia obsiahnutá v Akte o umelej inteligencii. Akt o umelej inteligencii podľa čl. 3 bod 1 systém AI definuje takto: „*strojový systém, ktorý je dizajnovaný na prevádzku s rôznymi úrovňami autonómnosti, ktorý môže po nasadení prejavovať adaptabilitu, a ktorý pre explicitné alebo implicitné ciele odvodzuje zo vstupov, ktoré dostáva, spôsob generovania výstupov, ako sú predpovede, obsah, odporúčania alebo rozhodnutia, ktoré môžu ovplyvniť fyzické alebo virtuálne prostredie.*“

Toto nariadenie pri tvorbe definície systému AI postupuje v súlade so siedmimi nezáväznými etickými zásadami pre AI, na ktoré odkazuje. Účelom týchto zásad je pomôcť zabezpečiť, aby bola AI dôveryhodná a etická. Uvedenými siedmimi zásadami sú ľudský faktor a dohľad; technická spoľahlivosť a bezpečnosť; súkromie a správa údajov; transparentnosť; rozmanitosť, nediskriminácia a spravodlivosť; spoločenský a environmentálny blahobyt a zodpovednosť. Považujeme za dôležité uviesť význam zásady „ľudský faktor a dohľad.“ Táto zásada vo svojej podstate znamená, že systémy AI sa vyvíjajú a používajú ako nástroj, ktorý slúži ľuďom, rešpektuje ľudskú dôstojnosť a osobnú samostatnosť a funguje spôsobom umožňujúcim primeranú kontrolu a dohľad človeka.

S celkovou digitalizáciou v právnej sfére súvisia tieto tri výzvy:

- praktická implementácia technológie,
- zabezpečenie, aby sa technológia nestala prekážkou spravodlivosti,

---

⁶ Tamtiež

⁷ Pozri ŠTĚDRŮŇ, B. - JAŠEK, R. - SVÍTEK, M. a kol., Umělá inteligence a právo. Plzeň: Aleš Čeněk, 2024. s. 13. ISBN-978-80-7380-947-8.

⁸ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Explanatory Memorandum on the Updated OECD Definition of an AI System. In *OECD Artificial Intelligence Papers*; No. 8.; OECD Publishing: Paris, France, 2024.

⁹ Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere zo dňa 19. 2. 2020 [COM(2020) 65 final]. 18 s. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0065>.

- udržanie verejnej dôvery a dôveryhodnosti v súdy (vieme aplikovať aj na orgány verejnej moci) v čase, keď existuje značná nedôvera voči niektorým technológiám.¹⁰

Z hľadiska evolučného vývoja možno AI rozdeliť do troch hlavných typov, ktoré naznačujú úroveň schopností a funkcií AI:¹¹

- **úzka alebo slabá AI** (ANI – *artificial narrow intelligence*) – „pod úroveň človeka“
Vykonáva špecifické obmedzené úlohy (napr. rozpoznávanie tváří, reči, odporúčacie systémy). Vyznačuje sa rýchlosťou a presnosťou, ale nedokáže generalizovať ani chápať kontext.¹²
- **všeobecná alebo silná AI** (AGI – *artificial general intelligence*) – „úroveň človeka“
  - Vykonáva intelektuálne úlohy ako človek (napr. uvažovanie, učenie sa, autonómne riešenie problémov).¹³
- **super AI** (ASI – *artificial super intelligence*) – „úroveň nad človekom“
  - Hypotetická a zatiaľ nerealizovateľná super AI, ktorá presahuje ľudskú inteligenciu a rieši problémy nad rámec ľudských schopností.¹⁴

---

¹⁰ ALLSOP, JAMES. Technology and the future of the Courts. In The University of Queensland Law Journal. Vol. 38. No. 1. 2019. [Citované 10. október 2025]. [online]. Dostupné na internete: <https://journal.law.uq.edu.au/index.php/uqlj/article/view/1539>.

¹¹ BABŠEK, M. – RAVŠELJ, D. – UMEK, L. – ARISTOVNIK, A. Artificial Intelligence Adoption in Public Administration: An Overview of Top-Cited Articles and Practical Applications. In MDPI Open Access Journals. Vol. 6. Issue 3. 2025. [Citované 10. október 2025]. [online]. Dostupné na internete: <https://www.mdpi.com/2673-2688/6/3/44>.

¹² TEAIHAGH, ARAZ. Governance of Artificial Intelligence. In Policy and society. Oxford University Press. Vol. 40. No. 2. 2021. 137-157 s. [Citované 10. október 2025]. [online]. Dostupné na internete: <https://academic.oup.com/policyandsociety/article-pdf/40/2/137/42564427/14494035.2021.1928377.pdf>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1080/14494035.2021.1928377>.

¹³ FJELLAND, R. Why General Artificial Intelligence Will Not Be Realized. In Humanities Social Sciences Communications. 2020. [cit-2025-10-10]. [online]. Dostupné na internete: <https://www.nature.com/articles/s41599-020-0494-4.pdf>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1057/s41599-020-0494-4>.

¹⁴ KAPLAN, ANDREAS. Haenlein, M. Siri, Siri, in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. In Business Horizons. Vol. 62. 2019. 15–25 s. [Citované 10. október 2025]. [online]. Dostupné na internete: https://www.researchgate.net/profile/Michael-Haenlein/publication/328761767_Siri_Siri_in_my_hand_Who's_the_fairest_in_the_land_On_the_interpretations_illustrations_and_implications_of_artificial_intelligence/links/60cd8315299bf1cd71ddd5e7/Siri-Siri-in-my-hand-Whos-the-fairest-in-the-land-On-the-interpretations-illustrations-and-implications-of-artificial-intelligence.pdf. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.08.004>.

2.2 Aktuálny právny rámec

Medzi najrelevantnejšiu právnu úpravu, z ktorej je možné čerpať pre oblasť AI zaraďujeme:

- Oznámenie Európskej komisie zo dňa 10. mája 2017 [COM(2017) 228 final] o preskúmaní vykonávania stratégie digitálneho jednotného trhu v polovici trvania (Prepojený digitálny jednotný trh pre všetkých),
- Oznámenie Európskej komisie zo dňa 25. apríla 2018 [COM(2018) 237 final] s názvom „Umelá inteligencia pre Európu,“
- Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere zo dňa 2. 2020 [COM(2020) 65 final] (ďalej v texte len ako „Biela kniha“).
- Uznesenie Európskeho parlamentu zo dňa 6. októbra 2021 s názvom „Umelá inteligencia v trestnom práve a jej využívanie policajnými a justičnými orgánmi v trestných veciach,“
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2024/1689 zo dňa 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (ďalej len ako „Akt o umelej inteligencii“),
- Rámcový dohovor Rady Európy o umelej inteligencii a ľudských právach, demokracii a právnom štáte¹⁵ (Európska únia sa stala signatárom tohto Dohovoru dňa 05.09.2024.¹⁶ Slovenská republika nie je zatiaľ priamym signatárom tohto Dohovoru.¹⁷)
- Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030 schválená Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 206/2019 zo dňa 7. mája 2019,
- Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019-2022.

V súvislosti s implementáciou Aktu o umelej inteligencii do slovenského vnútroštátneho poriadku pripravuje slovenská zákonodarná moc nový všeobecne záväzný

---

¹⁵ Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. [online]. Dostupné na internete: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/news/commission-signed-council-europe-framework-convention-artificial-intelligence-and-human-rights>.

¹⁶ Rozhodnutie Rady EÚ č. 2024/2218 z 28. augusta 2024 o podpise v mene Európskej únie Rámcového dohovoru Rady Európy o umelej inteligencii a ľudských právach, demokracii a právnom štáte. [online]. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravo-eu/32ba6be5-eaf7-4be9-bd2c-3343e66530fb>.

¹⁷ Chart of signatures and ratifications of Treaty 225. [online]. Dostupné na internete: <https://www.coe.int/en/web/Conventions/full-list/?module=signatures-by-treaty&treaty=225>.

právny predpis. Nový zákon prinesie nové povinnosti pre prevádzkovateľov vysokorizikových systémov AI, ako aj kreovanie nových orgánov dohľadu nad trhom, aby sa zabezpečila kontrola a bezpečné využívanie AI, možnosť udeľovania pokút viazaných na obrat spoločnosti, zriadenie regulačného a experimentálneho prostredia pre AI, a pod..¹⁸ Samotné nariadenie – Akt o umelej inteligencii nadobudne plnú účinnosť až v roku 2026.

Súčasťou regulácie AI de lege ferenda bude aj právny akt upravujúci problematiku zodpovednosti za používanie AI, a to smernica Európskeho parlamentu a Rady o prispôbení pravidiel mimozmluvnej občianskoprávnej zodpovednosti AI.¹⁹ Celé znenie návrhu Smernice o zodpovednosti za umelú inteligenciu bol predložený ešte v roku 2022, avšak doposiaľ tento návrh nebol schválený.²⁰

2.3 Zodpovednosť umelej inteligencie

Pri skúmaní inštitútu zodpovednosti sa oprieme o Akt o umelej inteligencii, Bielu knihu a návrh Smernice o zodpovednosti za umelú inteligenciu.

Biela kniha²¹ uvádza, že technológie umelej inteligencie, ktoré sú súčasťou produktov a služieb, môžu pre používateľov predstavovať nové bezpečnostné riziká. Biela kniha poukazuje na nedostatok jasných bezpečnostných opatrení na riešenie týchto bezpečnostných rizík. Dôsledkami tohto nedostatku môžu byť hrozby pre fyzické osoby, právna neistota pre podniky, ktoré predávajú produkty využívajúce AI. Ako príklad možno uviesť chybu v technológii AI, ktorá spočíva v rozpoznávaní objektov. Na základe tejto chyby môže autonómne vozidlo nesprávne identifikovať objekt na ceste a spôsobiť nehodu, pri ktorej môže dôjsť k zraneniam a materiálnym škodám. S nedostatkom opatrení a pravidiel súvisia aj ťažkosti poškodených osôb spočívajúce v nemožnosti predloženia dôkazov kvôli zamedzenému prístupu k nim, s čím je spojená celková neefektívnosť nápravy v porovnaní so situáciami, keď je škoda spôsobená tradičnými technológiami.

---

¹⁸ Redakcia Bezpečnosti v praxi. Nový zákon o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie – legislatívny proces začatý. In *Bezpečnosť v praxi*. Publikované dňa 22.08.2025. [online]. Dostupné na internete: <https://www.bezpecnostvpraxi.sk/aktuality/novy-zakon-o-organizacii-statnej-spravy-v-oblasti-ai-aktbvp.htm>.

¹⁹ ŠUFLIARSKY, P. Umelá inteligencia. In *Právne listy*. Publikované dňa 17.09.2025. [Citované 25. september 2025]. [online]. Dostupné na internete: <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a1631-umela-inteligencia>.

²⁰ Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady o prispôbení pravidiel mimozmluvnej občianskoprávnej zodpovednosti umelej inteligencie zo dňa 28.09.2022. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0496&from=EN>.

²¹ Nasledovné informácie sú čerpané z: Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere zo dňa 19. 2. 2020 [COM(2020) 65 final]. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0065>.

Ďalší súvisiaci problém spočíva v znížení možnosti vystopovať pôvodcu škody, čo by v súlade s väčšinou vnútroštátnych pravidiel je potrebné na uplatnenie náhrady škody v dôsledku chyby. Znamená to zvýšené náklady pre poškodených a nevyhnutnosť náhrady škody od subjektov, ktorí nie sú výrobcami produktov využívajúcich AI technológie. Biela kniha presadzuje názor, že osoby, ktorým bola spôsobená škoda technológiami AI musí byť poskytnutá rovnaká právna ochrana ako osobám, ktorým škoda vznikla dôsledku iných technológií.

Návrh smernice o zodpovednosti za umelú inteligenciu²² prináša rozsiahlu škálu pravidiel upravujúcich zodpovednosť za používanie AI, ale len v súkromnoprávnej oblasti. Konkrétne sa jedná o úpravu mimozmluvnej občianskoprávnej zodpovednosti.

Dôvodová správa Návrhu smernice zdôrazňuje, že súčasné vnútroštátne pravidlá zodpovednosti nárokov na náhradu škody nezodpovedajú špecifikám umelej inteligencie. Pre jej zložitú, autonómiu a neprehľadnosť (tzv. efekt čiernej skrinky) je pre poškodených ťažké určiť zodpovedný subjekt a preukázať jeho zavinenie. Cieľom navrhovanej smernice je zabrániť právnej neistote a fragmentácii právnych úprav členských štátov EÚ tým, že zavedie jednotné pravidlá občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú AI. Ide o objektívnu zodpovednosť s reverzným dôkazným bremenom a domnienkami príčinnej súvislosti. Nevzťahuje sa na dopravu, digitálne služby ani trestnú zodpovednosť, no môže sa uplatniť pri zodpovednosti štátu za škody spôsobené systémovou chybou AI.

Návrh smernice zatiaľ nebol prijatý v legislatívnom procese, a teda nemá žiadny právny účinok pre členské štáty. Komisia odstránila predmetný Návrh smernice zo svojho pracovného programu na rok 2025.²³

Dôvody tohto rozhodnutia Komisie vyplývajú z nejednotných názorov predstaviteľov jednotlivých členských štátov. Časť, ktorá je proti prijatiu Návrhu smernice argumentuje tým, že pre mimozmluvnú zodpovednosť je postačujúca revidovaná úprava smernice o zodpovednosti za výrobok, a zároveň uvádza, že zodpovednosť za AI by mohla byť dobre riešená vnútroštátnymi právnymi rámcami jednotlivých členských štátov.²⁴ Proti prijatiu sú aj niektoré obchodné spoločnosti, ktoré vyvíjajú rôzne AI systémy, a to kvôli väčšej zodpovednosti, ktorá pre nich zo smernice vyplývala.²⁵

---

²² Nasledovné informácie sú čerpané z: Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady o prispôbení pravidiel mimozmluvnej občianskoprávnej zodpovednosti umelej inteligencie zo dňa 28.09.2022. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0496&from=EN>.

²³ Geneva internet platform dig watch. EU delays AI liability directive due to stalled negotiations. Publikované dňa 20.02.2025. [online]. Dostupné na internete: https://dig.watch/updates/eu-delays-ai-liability-directive-due-to-stalled-negotiations?utm_source=chatgpt.com.

²⁴ WH Partners. EU Commission Withdraws AI Liability Directive. [online]. Dostupné na internete: https://whpartners.eu/news/eu-commission-withdraws-ai-liability-directive/?utm_source=chatgpt.com.

²⁵ Tamže.

Akt o umelej inteligencii²⁶ upravuje iný druh zodpovednosti za systémové chyby AI. Toto nariadenie sa venuje administratívnoprávnej zodpovednosti. Pri tomto druhu zodpovednosti vzniká vzťah medzi štátom a subjektom. Napr. Úrad pre dohľad nad zdravotníckymi AI systémami zistí, že nemocnica neimplementovala povinné testovanie AI, čím porušila ustanovenia Aktu o umelej inteligencii.

Akt o umelej inteligencii sa zameriava na zodpovednosť za vysokorizikové systémy AI. Venuje sa zodpovednosti dovozcov, distribútorov, notifikovaných osôb, poskytovateľov systémov AI, prevádzkovateľov systémov AI a subjektov nasadzujúcich systémy AI.

V zmysle čl. 3 Aktu o umelej inteligencii orgán verejnej moci môže vystupovať ako poskytovateľ, ktorý vyvíja systém AI alebo modul AI na všeobecné účely, alebo ktorý si ho dáva vyvinúť a uvádza ho na trh alebo do prevádzky pod svojím vlastným menom alebo ochrannou známkou bez ohľadu na odplatosť. Orgán verejnej moci môže byť aj nasadzujúcim subjektom, čo znamená, že je subjektom, ktorý používa systém AI v rámci svojej právomoci, okrem prípadov, keď systém AI používa v rámci osobnej neprofesionálnej činnosti. Orgán verejnej moci môže byť aj prevádzkovateľom.

Akt o umelej inteligencii v čl. 99 stanovuje sankcie za porušenie ustanovení tohto nariadenia. Tieto sankcie možno uložiť aj orgánom verejnej správy. Členský štát musí stanoviť v akom rozsahu. Vyplýva to z čl. 99 bod 8. Článok 99 bod 3, 4 a 5 upravuje pokutu ako jediný druh nožnej sankcie, ktorú je možné uložiť za rôzne porušenia ustanovení tohto nariadenia:

- správne pokuty až do výšky 35 000 000 € za nedodržanie zákazov praktík využívajúcich AI uvedených v čl. 5
- správne pokuty až do výšky 7% celosvetového ročného obratu podniku za predchádzajúci finančný rok (ak je páchatelom obchodná spoločnosť a zároveň podľa toho, ktorá suma je vyššia),
- správne pokuty až do výšky 15 000 000 € za nesúlad s ktorýmkoľvek z ustanovení týkajúcich sa prevádzkovateľov alebo notifikovaných osôb iných ako stanovených v čl. 5 (taxatívny výpočet ustanovení je uvedený v čl. 99 bod 4),
- správne pokuty až do výšky 3% celosvetového ročného obratu podniku za predchádzajúci finančný rok (ak je páchatelom obchodná spoločnosť a zároveň podľa toho, ktorá suma je vyššia),

---

²⁶ Nasledovné informácie sú čerpané z: Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2024/1689 zo dňa 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32024R1689>.

- správne pokuty až do výšky 7 500 000 € za poskytnutie nesprávnych, neúplných alebo zavádzajúcich informácií v odpovedi na žiadosť notifikovaných osôb alebo vnútroštátnych príslušných orgánov,
- správne pokuty až do výšky 1% celosvetového ročného obratu podniku za predchádzajúci finančný rok (ak je páchatelom obchodná spoločnosť a zároveň podľa toho, ktorá suma je vyššia).

Z uvedenej charakteristiky jednotlivých dokumentov je zrejmé, že každý z nich formuluje zodpovednosť za chyby spôsobené umelou inteligenciou tým spôsobom, že zodpovedným subjektom nie je samotný systém AI, ale jeho tvorca, prevádzkovateľ, dodávateľ, a pod. To znamená, že umelej inteligencii nebolo zatiaľ priznané postavenie samotného právneho subjektu, ktorý by disponoval vlastnou právnou subjektivitou. Sme názoru, že v aktuálnej fáze vývoja umelej inteligencii takýto postup nie je možný. De facto, takýto postup nebude pravdepodobne možný nikdy, vzhľadom na to, že systém AI, zjednodušene povedané, je počítačový program skonštruovaný fyzickými osobami s vysokou odbornou spôsobilosťou v oblasti informatiky.

3. NULITNOSŤ

3.1 Rozhodovací proces umelej inteligencie

Na to aby sme mohli identifikovať potenciálne miesta vzniku chýb, ktorých dôsledkom bude nulita, musíme najskôr ozrejmiť ako prebieha proces rozhodovania systémom AI v správnom konaní. Tento proces opíšeme v niekoľkých fázach.

Prvou fázou je **zadanie vstupných údajov**. Ide o zadanie administratívnych dát o účastníkovi, skutkové okolnosti, dôkazy, údaje z registrov a pod. Vstupujú sem právne normy, ktoré AI interpretuje.

Druhou fázou je **predspracovanie údajov**. Táto fáza pozostáva z normalizácie, filtrovania údajov, odstránenia šumu a transformácie údajov do podoby vhodnej pre model.

Treťou časťou je **aplikácia rozhodovacieho modelu**. V tomto štádiu systém AI aplikuje rozhodovací algoritmus na predspracované dáta. V tejto fáze prebieha tzv. právna kvalifikácia skutku, identifikácia skutkovej podstaty a právnych následkov.

Predposlednou fázou je **Generovanie rozhodnutia**. Dochádza k vytvoreniu výstupného dokumentu (napr. správneho rozhodnutia). Výstupný dokument je vygenerovaný v súlade s právnou formou – obsahuje výrokovú časť, odôvodnenie, poučenie o opravnom prostriedku.

Posledná fáza rozhodovacieho procesu systémom AI pozostáva z **Kontroly a autorizácie**. Ideálne by mal byť výstup pred potvrdením verifikovaný ľudským správnym orgánom. V praxi existujú aj systémy AI, ktoré sú plne automatizované. V tom prípade sú rozhodnutia vydávané bez priameho ľudského zásahu a kontroly.

3.2 Charakteristika nulitnosti

Problematika nulitnosti ako nežiaduceho právneho následku aktov vydávaných orgánmi verejnej správy v štátoch s demokratickým zriadením predstavuje predmet nášho dlhodobého výskumného záujmu.²⁷ Napriek tomu považujeme za vhodné uviesť stručnú všeobecnú charakteristiku tohto právneho inštitútu. Inštitút nulitnosti má svoje historické korene²⁸ a nemožno ho považovať za produkt súčasnej právnej praxe. Ústavný súd SR vo svojom Uznesení, vo vzťahu k charakteristike nulitnosti, uviedol: „*Ide o koncepciu, ktorá vznikla v rámci právnoteoretického diskurzu. V právnom poriadku SR chýba všeobecné zákonné vymedzenie pojmu nulita správneho rozhodnutia, resp. vymedzenie väd, ktoré nulitu (ničotnosť) správneho aktu spôsobujú. Judikatúra i teória správneho práva zhodne uvádzajú, že o paakt, ako správny akt, ktorý nevyvoláva zamýšľané účinky, ide vtedy, ak sú jeho vady tak zásadné a zřejmé, že na neho „nemožno hľadieť“ ako na správny akt.*“²⁹

Právna teória a aplikačná prax pokladá za najzávažnejšie chyby, ktorých výskyt v rozhodnutiach spôsobuje nulitnosť, tieto nedostatky: nedostatok právneho podkladu, nedostatok právomoci, najťažšie vady príslušnosti, absolútny nedostatok formy, absolútny omyl v osobe adresáta, neexistencia skutkového základu spôsobujúceho bezobsahovosť, požiadavka trestného alebo iného právne nemožného plnenia, požiadavka plnenia fakticky nemožného, neurčitosti, nezmyselnosť, vnútorný rozpor, neexistencia vôle.³⁰

Skôr ako uvedieme návrhy chýb, ktoré by de lege ferenda mohli byť považované za tie najzávažnejšie, spôsobujúce nulitnosť v oblasti AI. Je nevyhnutné uviesť, že v celom konštrukte nulitnosti v oblasti právnej úpravy umelej inteligencii sa pohybujeme v hypotetickej rovine. De facto Akt o umelej inteligencii s nulitou systémov AI alebo nimi vygenerovaných rozhodnutí absolútne neráta. Akt o umelej inteligencii neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by upravovalo neplatnosť systému AI alebo prípady kedy tento systém ani len nevznikne a kedy sú ním vygenerované akty neplatné/nulitné.

V práve EÚ neexistuje legálna definícia pojmu nulitnosť. Právo EÚ tento pojem v žiadnom právnom predpise nepoužíva. Táto skutočnosť bola predmetom nášho predchádzajúceho výskumu.³¹ V súvislosti s tým sme sa už skôr venovali čl. 263

---

²⁷ Bližšie pozri FRANCOVÁ, M. Paakty ako nežiaduci jav v právnom štáte. In: JAKAB, R. – BERNÍKOVÁ, E. – REPIŠČÁKOVÁ, D. (eds.): *Správne právo bezhraníc. Zborník vedeckých prác.* Košice: ŠafárikPress, 2024. 239- 255 s. ISBN 978-80-574-0294-7.

²⁸ Bližšie pozri príspevok autorky tohto článku na tému: *Historický vývoj právnej úpravy nulitných správnych aktov.* Tento príspevok bude publikovaný v zborníku z medzinárodnej vedeckej konferencie organizovanej Právnickou fakultou Západočeskej univerzity v Plzni s názvom „NADĚJE PRÁVNÍ VĚDY 2024“

²⁹ Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 323/2016-46 zo dňa 18.05.2016. [online]. Dostupné na internete: <https://merit.slv.cz/l.%C3%9AS323/2016>.

³⁰ HENDRYCH, D. a kol. *Správni právo. Obecní část. 9. vydání.* 2016. Praha: C.H.Beck. ISBN: 978-80-7400-624-1.

³¹ Bližšie pozri: FRANCOVÁ, M. Nulitné správne akty a európska únia. In: Zborník zo VI. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie Banskobystrické zámocké dni práva. Banská Bystrica: Belianum, 2024. 64 – 78 s. ISBN 978-80-557-2133-0.

ZFEÚ, t.j. žalobe o neplatnosť. Čl. 263 ZFEÚ stanovuje dôvody neplatnosti, ktoré sú obdobné ako dôvody nulity. Sme názoru, že tento typ žaloby bude možné využiť aj v prípade nulitných aktov vydaných systémom AI. Žalovaným v tomto prípade bude orgán EÚ prevádzkujúci systém AI, ktorý vydal nulitný akt. Aplikovateľné to bude najmä vo vzťahu k vysokorizikovým AI systémom, pre ktoré Akt o umelej inteligencii stanovuje požiadavku ľudského dohľadu. Uvedené znamená, že nositeľom zodpovednosti za chyby môže byť jedine orgán, ktorý systém AI spravuje. Ako sme uviedli vyššie, ide len o hypotetickú, výskumno-akademickú rovinu, nakoľko samotná technologická adaptácia umelej inteligencie je relatívne nová. V oblasti práva sa systémy AI vyskytujú zatiaľ len v počiatočných fázach.

Na základe uvedených skutočností, môžeme de lege ferenda medzi chyby systému AI, ktorých dôsledkom je nulitné rozhodnutie zaradiť nasledovné situácie.

Do systému AI boli zadané neúplné, neaktuálne, nepravdivé, protizákonné vstupné údaje. Pôjde o nedostatok právneho podkladu a neexistenciu skutkového základu.

Systém AI aplikuje nesprávnu právnu normu alebo ju zle vyloží. Pôjde o nedostatok právneho podkladu.

Rozhodnutie vydá systém AI, ktorý nefunguje v súlade s ustanoveniami Aktu o umelej inteligencii a ostatnou legislatívou. Pôjde o nedostatok právomoci/kompetencie, zároveň môže ísť aj o nedostatok právneho základu.

Systém AI vygeneruje rozhodnutie, ktoré nebude v súlade s formálnymi zákonmi stanovenými náležitosťami. Pôjde o absolútny nedostatok formy.

Systém AI nerozpozná, že má účastník právo vyjadriť sa, predložiť dôkazy, byť vypočutý. Pôjde o porušenie procesných práv účastníka, a teda o nedostatok skutkového základu, čo spôsobí bezobsahovosť.

Vysokorizikový systém AI nespĺňa osobitné požiadavky podľa oddielu 2 Aktu o umelej inteligencii. Pôjde o nedostatok právomoci a nedostatok právneho základu.

Nezaregistrovanie vysokorizikových systémov AI uvedených v prílohe III Aktu o umelej inteligencii v databáze Únie bude predstavovať absolútny nedostatok formy.

Neprehľadný algoritmus (tzv. black box AI),³² ktorý môže byť dôvodom na pochybnosti o preskúmateľnosti zákonnosti aktu, napr. nedodržanie zákonných náležitostí aktu – absencia odôvodnenia rozhodnutia.

Neoverenie výstupu vygenerovaného systémom AI, tzv. nedostatok overenia správnosti ľudským faktorom. Toto pochybenie bude viditeľné hlavne pri vysokorizikových systémoch AI. Týmto nedostatkom môže dôjsť k naplneniu viacerých rôznych chýb, ktoré spôsobujú nulitnosť.

---

³² BATHAEE, YAVAR. The artificial intelligence black box and the failure of intent and causation. In Harvard Journal of Law & Technology. [online]. Spring 2018. Vol. 31, No. 2. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: <https://jolt.law.harvard.edu/assets/articlePDFs/v31/The-Artificial-Intelligence-Black-Box-and-the-Failure-of-Intent-and-Causation-Yavar-Bathae.pdf>.

Uvedené situácie nepredstavujú konečný taxatívny výpočet chýb, ktoré je možné pokladať za tak závažné, že dôsledkom ich vzniku bude nulitosť rozhodnutia, ktoré systém AI vydá.

Pri úvahách de lege ferenda o dôvodoch nulitosti systému AI je potrebné zohľadniť aj praktické ťažkosti spojené s ich preukazovaním. Výrazným problémom je fenomén tzv. čiernej skrinky, v rámci ktorého nie je možné spätné rekonštruovať vnútorné rozhodovacie procesy systému AI. Nie je možné identifikovať použité premenné či analyzovať priebeh inferencie,³³ čo spôsobuje zásadnú dôkaznú neistotu pri namietaní nezákonnosti rozhodnutia generovaného systémom AI.³⁴ Nepriehľadnosť algoritmického spracovania zároveň komplikuje dokazovanie chýb systému, pretože v mnohých prípadoch absentujú technické záznamy alebo prístup k verziám systému AI, ktoré by umožnili presne vyhodnotiť, či došlo k nesprávnemu spracovaniu vstupov, nesprávnej aplikácii právnej normy alebo inému nedostatku spôsobujúcemu nulitu.³⁵

Preukazovanie nedostatku skutkového alebo právneho základu je preto v praxi ovplyvnené aj tým, že pre účastníka konania ani pre preskúmavajúci orgán nemusí byť technicky, ani právne možné zistiť, aké údaje boli rozhodovacím systémom použité, aké závery boli vytvorené a či systém postupoval v súlade s legislatívnymi požiadavkami.

Preto nevyhnutné zaviesť povinnosť poskytovateľov a používateľov vysokorizikových systémov AI zabezpečiť uchovávanie dostatočných technických a procesných záznamov vrátane dokumentácie modelu systému AI, prepojenia medzi vstupmi a výstupmi, čo priamo korešponduje s požiadavkami európskej legislatívy.³⁶ V týchto súvislostiach je tiež vhodné uvažovať o reverznom vecnom bremene, ktoré sme vyššie v texte už spomenuli.

Pri chybe spočívajúcej v zadaní neúplných, nepravdivých, protizákonných vstupných údajov do systému AI je možné poukázať na rozhodovaciu prax Súdneho dvora EÚ. Súdny dvor SD už niekoľkokrát konštatoval, že systém filtrovania, ktorý by nemusel dostatočne rozlišovať medzi nezákonným a oprávneným obsahom, tak že jeho algoritmus by mohol

---

³³ Inferencia v kontexte umelej inteligencie je výsledný záver/výstup, ktorý model AI vytvorí na základe vstupných údajov. Tento výstup je odovzdávacím aktom algoritmu, ktorý môže mať rôzne právne následky.

³⁴ BURRELL, J. How the machine “thinks”: Understanding opacity in machine learning algorithms. In *Big Data & Society*. [online]. 2016. Vol. 3, No. 1. [Citované 10. november 2025]. Dostupné na internete, DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1177/2053951715622512>.

³⁵ SELBST, Andrew D. – BAROCAS, S. The Intuitive Appeal of Explainable Machines. In *Fordham Law Review*. [online]. 2018. Vol. 87, Issue 3. [Citované 10. november 2025]. Dostupné na internete: <https://ir.lawnet.fordham.edu/flr/vol87/iss3/4/>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3126971>.

³⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2024/1689 zo dňa 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32024R1689>.

blokovať oprávnený obsah, by bol nezlučiteľný s právom na slobodu prejavu a na informácie.³⁷

Ďalší aspekt súvisiaci so zadávaním vstupných údajov naráža na mantinely morálky. To znamená, či je vôbec možné, resp. správne a zákonné používať dáta účastníkov súdneho konania na „kŕmenie“ algoritmov systémov AI. Na tomto mieste je potrebné sa zamyslieť aj nad kontextom a rozhodovaním. Algoritmy nepoznajú príbeh ani kontext. Tieto dve zložky predstavujú pôsobenie ľudského faktora.³⁸

Zaujímavým a významným bude aj rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v aktuálne živej veci,³⁹ ktorá sa týka čl. 22 GDPR – automatizovaného spracúvania osobných údajov. Spracúvanie osobných údajov ako aj právo na informácie neodmysliteľne spadajú do sféry procesov vo verejnej správe. Rozhodnutie urobené výlučne automatizovaným spracúvaním osobných údajov vrátane profilovania, ktoré má právne účinky na dotknutú osobu, ktoré sa dotknutej osoby týkajú alebo dotknutú osobu podobne významne ovplyvňujú ilustruje situácia, ak by občanovi došlo rozhodnutie priamo od algoritmu, ktorý o ňom spracúval dáta a sám rozhodol o výsledku jeho žiadosti.⁴⁰ Tento výklad zaujal aj generálny advokát Súdneho dvora Európskej únie vo svojom stanovisku v konaní *OQ proti Land Hessen*.⁴¹ Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ v tejto veci bude prvým rozhodnutím vo vzťahu k automatizovanému individuálnemu rozhodovaniu podľa GDPR, ktoré by malo danému rámcu stanoviť právne obmedzenia (limity).⁴²

---

³⁷ Rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-401/19 zo dňa 26.04.2022 vo veci Poľská republika proti Európskemu parlamentu a Rade EÚ. [online]. Dostupné na internete: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=258261&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2372401>.

³⁸ Bližšie k tomu pozri: SOUKUPOVÁ, J. AI-based legal technology: A critical assessment of the current use of artificial intelligence in legal practice. In Masaryk University Journal of Law and Technology, 2021, vol. 15, no. 2, s. 279-300. [Citované 10. október 2025]. [online]. Dostupné na internete: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/14504>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.5817/mujlt2021-2-6>.

³⁹ Prebiehajúce konanie na Súdnom dvore EÚ sp. zn. C-634/21 OQ proti Land Hessen, za účasti: SCHUFA Holding AG. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:62021CC0634>.

⁴⁰ MESARČÍK, M. Boj proti online dezinformáciám: Úloha všeobecného nariadenia o ochrane údajov v Európskej únii. In Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie „Bratislavské právnické fórum 2024.“ Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. 2024. 104 – 116 s. ISBN 978-80-7160-728-1.

⁴¹ Stanovisko Generálneho Advokáta Priit Pikamäe predneseného dňa 16.3.2023 vo veci C-634/21 OQ proti Land Hessen za účasti: SCHUFA Holding AG, body 34 – 35. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:62021CC0634>.

⁴² Stanovisko Stálej komisie pre etiku a reguláciu umelej inteligencie (CERAI) k dôležitosti zodpovedného prístupu pri nasadzovaní umelej inteligencie v podmienkach slovenskej verejnej správy. Bratislava, zo dňa 20.06.2023. [online]. Dostupné na internete: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/06/Stanovisko-CERAI-k-d%C3%B4le%C5%B4itosti-zodpovedn%C3%A9ho>

Ďalším zaujímavým aspektom vo vzťahu k nulitným rozhodnutiam vydaným systémom umelej inteligencie je zavedenie možnosti odstránenia nedostatkov daného rozhodnutia v určitej lehote. Ide o inštitút tzv. nepriamej nulity⁴³, ktorý pokladáme za vhodnejšiu a kompatibilnejšiu formu v porovnaní s rýdzou ničotnosťou. Máme za to, že táto nepriama nulita by pri rýchlo vyvíjajúcich sa systémoch umelej inteligencie bola vhodným nástrojom na odstraňovanie najzávažnejších chýb. Hlavne tých, ktoré sa dajú odstrániť jednoduchou zmenou algoritmu za podstatne krátky čas.

4. ZÁVER

Na základe predloženej analýzy možno konštatovať, že existujú reálne riziká spojené s používaním umelej inteligencie v rozhodovacích procesoch verejnej správy, a to najmä pri vysokorizikových systémoch. Aktuálny právny rámec EÚ, vrátane nového Aktu o umelej inteligencii, síce zavádza množstvo povinností pre subjekty uvádzajúce systémy AI na trh alebo ich používajúce, no zatiaľ explicitne neupravuje inštitút nulity rozhodnutí vygenerovaných AI.

Na druhej strane, právna teória, ako aj analógie zo správneho práva, umožňujú identifikovať určité procesné a materiálne chyby, ktoré by mohli mať za následok nulitnosť rozhodnutí – najmä pri absencii právneho podkladu, právomoci, alebo formálnych náležitostí.

Použitie žaloby o neplatnosť podľa čl. 263 ZFEÚ môže predstavovať procesný nástroj, ktorým sa možno brániť proti takýmto aktom, hoci výklad tejto možnosti je zatiaľ skôr hypotetický. A to z dôvodu, že tento typ žaloby sa primárne využíva voči neplatnosti sekundárnych aktov európskeho práva.

Do budúcnosti bude nevyhnutné upraviť právnu zodpovednosť za rozhodnutia umelej inteligencie komplexne – vrátane úpravy nulity, revízie žalobných mechanizmov a zabezpečenia spravodlivého vyvažovania medzi technologickým pokrokom a právnou istotou jednotlivca.

Autorka v článku formulovala niekoľko konkrétnych hypotetických situácií, ktorých existencia by mala za následok nulitu rozhodnutí generovaných systémom AI. Tieto situácie autorka považuje za reálne možné a tak závažné, že štandardný inštitút neplatnosti by bol nepostačujúci. Autorka poukazuje aj na možné riešenie prostredníctvom aplikácie nepriamej nulity, a teda zavedenia možnosti dodatočného

---

pr%C3%ADstupu-pri-nasadzovan%C3%AD-umelej-inteligencie-v-podmienkach-slovenskej-verejnej-spr%C3%A1vy.pdf.

⁴³ K nepriamej nulite pozri bližšie: SEMAN, T. – FRANCOVÁ, M. Extraterritorial Effects of Administrative Paactsin the Slovak Republic with Application to the International Driving Licence. In *Juridical Tribune - Review of comparative and international law*. December, 2024. Vol. 14, Num. 4, 604-619 s. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: https://www.tribunajuridica.eu/arhiva/y14v4_en.html. ISSN 3008-63X. ISSN-L: 3008-637X. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.62768/tbj/2024/14/4/05>.

odstránenia nedostatku, v určitej krátkej lehote. Hlavne vo vzťahu k chybám, ktoré by boli odstrániteľné jednoduchým zásahom do algoritmu systému AI.

Na základe skúmanej právnej úpravy pre oblasť AI, je zodpovedným subjektom za nulitné rozhodnutia generované systémom AI v procesoch verejnej správy, orgán verejnej moci, ktorý je v postavení vývojára, používateľa, a pod. Toto postavenie orgánu verejnej správy vyplýva z Aktu o umelej inteligencii. Orgán verejnej správy bude nie len administratívnoprávne zodpovedný, ale bude mať zodpovednosť aj vo vzťahu k náhrade škody spôsobenej jednotlivcom nulitným rozhodnutím.

Autorka si v úvode tejto práce stanovila výskumnú otázku v tomto znení: *Je možné aplikovať právny inštitút nulity na rozhodnutia vydané alebo generované umelou inteligenciou používanou orgánmi verejnej správy, a kto nesie za tieto rozhodnutia zodpovednosť?*

Na predmetnú výskumnú otázku, si autorka na záver dovoľuje koncipovať odpoveď v tomto znení: *Vzhľadom na prevedený výskum obsiahnutý v tejto vedeckej práci, je možné aplikovať právny inštitút nulity na rozhodnutia vygenerované systémom AI v procesoch verejnej správy. Za nulitné rozhodnutia nesie zodpovednosť konkrétny orgán verejnej správy, ktorý daný systém AI prevádzkuje.*

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. ALLSOP, JAMES. Technology and the future of the Courts. In The University of Queensland Law Journal. [online]. 2019. Vol. 38, No. 1. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: <https://journal.law.uq.edu.au/index.php/uqlj/article/view/1539>.
2. BABŠEK, M. – RAVŠELJ, D. – UMEK, L. – ARISTOVNIK, A. Artificial Intelligence Adoption in Public Administration: An Overview of Top-Cited Articles and Practical Applications. In MDPI Open Access Journals. [online]. 2025. Vol. 6, Issue 3. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: <https://www.mdpi.com/2673-2688/6/3/44>.
3. BATHAEE, YAVAR. The artificial intelligence black box and the failure of intent and causation. In Harvard Journal of Law & Technology. [online]. Spring 2018. Vol. 31, No. 2. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: <https://jolt.law.harvard.edu/assets/articlePDFs/v31/The-Artificial-Intelligence-Black-Box-and-the-Failure-of-Intent-and-Causation-Yavar-Bathae.pdf>.
4. Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere zo dňa 19. 2. 2020 [COM(2020) 65 final]. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0065>.
5. BURRELL, J. How the machine “thinks”: Understanding opacity in machine learning algorithms. In Big Data & Society. [online]. 2016. Vol. 3, No. 1. [Citované 10. november 2025]. Dostupné na internete, DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1177/2053951715622512>.

6. Consilium.europa.eu Ako funguje umelá inteligencia: využitie a jej vplyv. [online]. Dostupné na internete: <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/ai-explained/>.
7. Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. [online]. Dostupné na internete: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/sk/news/commission-signed-council-europe-framework-convention-artificial-intelligence-and-human-rights>.
8. Chart of signatures and ratifications of Treaty 225. [online]. Dostupné na internete: <https://www.coe.int/en/web/Conventions/full-list/?module=signatures-by-treaty&treatyid=225>.
9. EUBANKS, V. Automating inequality: How high-tech tools profile, police, and punish the poor. Picadoro, 2019. ISBN: 9781250215789.
10. FJELLAND, R. Why General Artificial Intelligence Will Not Be Realized. In Humanities Social Sciences Communications. [online]. 2020. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: <https://www.nature.com/articles/s41599-020-0494-4.pdf>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1057/s41599-020-0494-4>.
11. FRANCOVÁ, M. Paaky ako nežiaduci jav v právnom štáte. In: JAKAB, R. – BERNÍKOVÁ, E. – REPIŠČÁKOVÁ, D. (eds.): Správne právo bezhraníc. Zborník vedeckých prác. Košice: ŠafárikPress, 2024. 239- 255 s. ISBN 978-80-574-0294-7.
12. FRANCOVÁ, M. Nulitné správne akty a európska únia. In: Zborník zo VI. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie Banskobystrické zámocké dni práva. Banská Bystrica: Belianum, 2024. 64 – 78 s. ISBN 978-80-557-2133-0.
13. Geneva internet platform dig watch. EU delays AI liability directive due to stalled negotiations. Publikované dňa 20.02.2025. [online]. Dostupné na internete: https://dig.watch/updates/eu-delays-ai-liability-directive-due-to-stalled-negotiations?utm_source=chatgpt.com.
14. HENDRYCH, D. a kol. Správni právo. Obecní část. 9. vydání. Praha: C.H.Beck, 2016. ISBN: 978-80-7400-624-1.
15. KAPLAN, A. - HAENLEIN, M. Siri, Siri, in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. In Business Horizons. [online]. 2019. Vol. 62, 15–25 s. [Citované 15. október 2025]. Dostupné na internete: https://www.researchgate.net/profile/Michael-Haenlein/publication/328761767_Siri_Siri_in_my_hand_Who's_the_fairest_in_the_land_On_the_interpretations_illustrations_and_implications_of_artificial_intelligence/links/60cd8315299bf1cd71ddd5e7/Siri-Siri-in-my-hand-Whos-the-fairest-in-the-land-On-the-interpretations-illustrations-and-implications-of-artificial-intelligence.pdf. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.08.004>.
16. KUPCOVÁ FRANC, M. Historický vývoj právnej úpravy nulitných správnych aktov. Tento príspevok bude publikovaný v zborníku z medzinárodnej vedeckej konferencie organizovanej Právnickou fakultou Západočeskej univerzity v Plzni s názvom „NADĚJE PRÁVNÍ VĚDY 2024“

17. MESARČÍK, M. Boj proti online dezinformáciám: Úloha všeobecného nariadenia o ochrane údajov v Európskej únii. In Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie „Bratislavské právnické fórum 2024.“ Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. 2024. 104 – 116 s. ISBN 978-80-7160-728-1.
18. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2024/1689 zo dňa 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32024R1689>.
19. Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady o prispôsobení pravidiel mimozmluvnej občianskoprávnej zodpovednosti umelej inteligencie zo dňa 28.09.2022. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022PC0496&from=EN>.
20. Nemecký zákon o správnom konaní. *Verwaltungsverfahrensgesetz (VwVfG)*. [online]. Dostupné na internete: <https://www.gesetze-im-internet.de/vwvfg/index.html#BJNR012530976BJNE013200310>.
21. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Explanatory Memorandum on the Updated OECD Definition of an AI System. In *OECD Artificial Intelligence Papers*; No. 8.; OECD Publishing: Paris, France, 2024.
22. Poľský správny poriadok. Ustawa z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego. [online]. Dostupné na internete: <https://przepisy.gofin.pl/przepisy,3,9,9,240,428062,20250713,art-154-163a-uchylenie-zmiana-oraz-stwierdzenie-niewaznosci.html>.
23. Prebiehajúce konanie na Súdnom dvore EÚ sp. zn. C-634/21 OQ proti Land Hessen, za účasti: SCHUFA Holding AG. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:62021CC0634>.
24. Redakcia Bezpečnosti v praxi. Nový zákon o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie – legislatívny proces začatý. In *Bezpečnosť v praxi*. Publikované dňa 22.08.2025. [online]. Dostupné na internete: <https://www.bezpecnostvpraxi.sk/aktuality/novy-zakon-o-organizacii-statnej-spravy-v-oblasti-ai-aktbvp.htm>.
25. Rozhodnutie Rady EÚ č. 2024/2218 z 28. augusta 2024 o podpise v mene Európskej únie Rámcového dohovoru Rady Európy o umelej inteligencii a ľudských právach, demokracii a právnom štáte. [online]. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/pravo-eu/32ba6be5-eaf7-4be9-bd2c-3343e66530fb>.
26. Rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-401/19 zo dňa 26.04.2022 vo veci Poľská republika proti Európskemu parlamentu a Rade EÚ. [online]. Dostupné na internete: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=258261&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2372401>.

27. SELBST, Andrew D. – BAROCAS, S. The Intuitive Appeal of Explainable Machines. In *Fordham Law Review*. [online]. 2018. Vol. 87, Issue 3. [Citované 10. november 2025]. Dostupné na internete: <https://ir.lawnet.fordham.edu/flr/vol87/iss3/4/>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3126971>.
28. SEMAN, T. – FRANCOVÁ, M. Extraterritorial Effects of Administrative Paactsin the Slovak Republic with Application to the International Driving Licence. In *Juridical Tribune - Review of comparative and international law*. December, 2024. Vol. 14, Num. 4, 604-619 s. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: https://www.tribunajuridica.eu/arhiva/y14v4_en.html. ISSN 3008-63X. ISSN-L: 3008-637X. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.62768/tbj/2024/14/4/05>.
29. SOUKUPOVÁ, J. AI-based legal technology: A critical assessment of the current use of artificial intelligence in legal practice. In *Masaryk University Journal of Law and Technology*. [online]. 2021. Vol. 15, no. 2, s. 279-300. [Citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: <https://journals.muni.cz/mujlt/article/view/14504>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.5817/mujlt2021-2-6>.
30. Stanovisko Generálneho Advokáta Priit Pikamäe predneseného dňa 16.3.2023 vo veci C-634/21 OQ proti Land Hessen za účasti: SCHUFA Holding AG, body 34 – 35. [online]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:62021CC0634>.
31. Stanovisko Stálej komisie pre etiku a reguláciu umelej inteligencie (CERAI) k dôležitosti zodpovedného prístupu pri nasadzovaní umelej inteligencie v podmienkach slovenskej verejnej správy. Bratislava, zo dňa 20.06.2023. [online]. Dostupné na internete: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2021/06/Stanovisko-CERAI-k-d%C3%B4le%C5%BEditosti-zodpovedn%C3%A9ho-pr%C3%ADstupu-pri-nasadzovan%C3%AD-umelej-inteligencie-v-podmienkach-slovenskej-verejnej-spr%C3%A1vy.pdf>.
32. ŠTĚDRŮŇ, B. - JAŠEK, R. - SVÍTEK, M. a kol., *Umělá inteligence a právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2024. ISBN-978-80-7380-947-8.
33. ŠUFLIARSKY, P. Umělá inteligencia. In *právné listy*. Publikované dňa 17.09.2025 [online]. [Citované 25. September 2025]. Dostupné na internete: <https://www.pravnelisty.sk/clanky/a1631-umela-inteligencia>.
34. TEAIHAGH, ARAZ. Governance of Artificial Intelligence. In *Policy and society*. Oxford University Press. [online]. 2021. Vol. 40, No. 2, 137-157 s. [citované 10. október 2025]. Dostupné na internete: <https://academic.oup.com/policyandsociety/article-pdf/40/2/137/42564427/14494035.2021.1928377.pdf>. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1080/14494035.2021.1928377>.
35. Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 323/2016-46 zo dňa 18.05.2016. [online]. Dostupné na internete: <https://merit.slv.cz/I.%C3%9AS323/2016>.

36. WH Partners. EU Commission Withdraws AI Liability Directive. [online]. Dostupné na internete: https://whpartners.eu/news/eu-commission-withdraws-ai-liability-directive/?utm_source=chatgpt.com.
37. YEUNG, K. - LODGE, M. Algorithmic regulation. Oxford University Press. [online]. 2019. [Citované 16. október 2025]. DOI identifikátor: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198838494.001.0001>.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

JUDr. Miroslava Franc Kupcová

Katedra ústavného práva a správneho práva

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: miroslava.francova@student.upjs.sk

GARANCIA OCHRANY INFORMÁCIÍ PRI VYUŽITÍ UMELEJ INTELIGENCIE¹

GUARANTEE OF DATA PROTECTION IN THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

TOMÁŠ ŠEFČÍK

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta

ABSTRAKT

Príspevok sa zameriava na prieskum zabezpečenia ochrany informácií pri využívaní umelej inteligencie vo verejnej správe. Na problematiku nazerá z pohľadu ochrany informácií pri využívaní umelej inteligencie v správnych konaniach. Záverom sú predložené okrem konštatovaní hodnotiacich aktuálny stav aj návrhy na možné smerovanie tejto oblasti.

ABSTRACT

This paper focuses on an examination of the protection of information when using artificial intelligence in public administration. It examines the issue from the perspective of information protection when using artificial intelligence in administrative proceedings. In conclusion, in addition to assessing the current state of affairs, the paper presents proposals for possible directions of this issue.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

ochrana informácií, správne konanie, umelá inteligencia.

KEY WORDS

data protection, administrative procedure, artificial intelligence.

1. ÚVOD

S príchodom každej novej vymoženosti, či už sú to počítače, rôzne softvérové riešenia, ale aj iné ďalšie technológie zjednodušujúce prácu, sú spojené aj výzvy pre spoločnosť. Tieto výzvy sú najmä v rovine tej, ako sa vysporiadať s prípadnými negatívnymi dopadmi, ktoré môžu so sebou priniesť, alebo ako s rizikami, ktoré prinášajú, naložiť a zabezpečiť

---

¹ Tento článok bol riešený v rámci výskumu podporeného grantom Vedeckej grantovej agentúry MŠVVaM a SAV č. 1/0062/25 pod názvom „Automatizácia rozhodovacích procesov vo verejnej správe.“

ochranu subjektov, ktoré môžu byť dotknuté, a ktorá je im garantovaná. Nie je tomu inak ani v prípade príchodu a väčšieho zapájania umelej inteligencie v bežnom živote na jednoduché otázky, ale aj v prípade jej využívania zo strany orgánov štátu.

Jednou z týchto výziev je aj zabezpečovanie ochrany informácií, keďže umelá inteligencia je nástroj živý, ktorý sa učí v priebehu času aj z dát, s ktorými pracuje. Preto je dôležité mať efektívne nastavené rámce zabezpečenia toho, aby nedochádzalo k únikom informácií, ktoré nie sú verejné, respektíve nemajú byť prístupné širokému okruhu ľudí bez obmedzenia. V našom príspevku sa zameriame, vzhľadom na šírku, ktorú v sebe zahŕňa otázka garancie ochrany informácií, na ochranu informácií v správnych konaniach pri využívaní umelej inteligencie v nich.

Cieľom je podrobiť problematiku využívania umelej inteligencie v správnom konaní rozboru s úmyslom priblížiť a preskúmať otázku, aký je základný rámec ochrany informácií pri využívaní umelej inteligencie. Pri spracovaní tohto príspevku budú použité najmä metódy analýzy, syntézy a komparácie, avšak môžu byť využité aj ostatné metódy vedeckého výskumu.

1.1 Východiská ochrany informácií vo verejnej správe

Verejná správa pracuje so širokou paletou informácií², ktoré sú potrebné pre jej efektívne fungovanie a plnenie úloh, ktoré sú pre ňu typické. Z podstaty vecí môžeme rozlišovať medzi informáciami, ktoré sú vygenerované činnosťou verejnej správy, čím môžu byť napríklad štatistiky, rozhodnutia, metodiky, registre, či databázy, ale aj iné ďalšie, a informáciami, ktoré sú vygenerované inými subjektmi, respektíve týkajúce sa ich, napríklad osobné údaje fyzických osôb, údaje o osobách citlivej povahy (napríklad zdravotný stav, príjmy, majetky, sociálny stav, rodinné väzby), dokumenty spadajúce pod rôzne režimy ochrany (napríklad chránené autorským právom ako sú projektové dokumentácie alebo chránené obchodným či bankovým tajomstvom). Svoju špecifickosť z pohľadu ochrany majú vyplývajúc z právnej úpravy aj dokumenty chránené podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Základný právny rámec garantujúci ochranu informácií a údajov, prioritne vo vzťahu k fyzickým osobám, je obsiahnutý v článku 19 a článku 22 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Ústava SR“). Okrem práv vyplývajúcich z uvedených častí Ústavy SR vyplýva právo na ochranu informácií aj z nadnárodnej regulácie.

Základným regulačným rámcom pre ochranu osobných údajov je Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb

---

² Pozri aj: WILFLING, P.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár. Problémy z praxe. Rozhodnutia súdov. Pezinok : VIA IURIS – Centrum pre práva občanov 2012, s. 17.

pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (ďalej len „Nariadenie GDPR“). Nariadenie GDPR reguluje otázku nakladania s osobnými údajmi v rôznych situáciách a rôznymi spôsobmi. Medzi jeden z regulovaných spôsobov nakladania s osobnými údajmi podľa vymedzenia vecnej pôsobnosti v článku 2 Nariadenia GDPR je aj spracúvanie údajov automatizovanými prostriedkami, či už v celom alebo čiastočnom rozsahu.

Všeobecnejší rámec ochrany stanovuje napríklad aj Charta základných práv Európskej únie v článku 8, tiež aj Európsky dohovor o ľudských právach v článku 8. Popri tom Slovenská republika pristúpila s účinnosťou od 1. januára 2001 k Dohovoru Rady Európy č. 108 o ochrane jednotlivcov pri automatizovanom spracovaní osobných údajov a k dodatkom k tomuto dohovoru.

Pri otázke informácií nemožno opomenúť zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, ktorý slúži na realizáciu práva občanov vyplývajúceho z čl. 26 Ústavy SR. Primárnym cieľom tohto zákona je stanoviť rozsah informácií, ku ktorým sú subjekty označené ako povinné osoby povinné umožniť prístup. Prístup sa realizuje buď automaticky vo forme zverejňovania informácií, čiže *ex lege*, alebo vo forme sprístupňovania informácií, teda na základe žiadosti subjektu, ktorá je adresovaná povinnej osobe.³ Povinné osoby sú povinné informácie sprístupniť, iba žeby bol naplnený niektorý z dôvodov, ktorý predpokladá zákon, pre ktorý nemožno informácie zverejniť. Povinná osoba však musí zvážiť, či nemôže namiesto celkového nesprístupnenia prístupiť k sprístupneniu v obmedzenom rozsahu.

Popri regulácii ochrany informácií a dát, je nutné spomenúť aj reguláciu umelej inteligencie, ktorá sa v priestore Európskej únie dosiahla prijatím NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1689 z 13. júna 2024, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 300/2008, (EÚ) č. 167/2013, (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1139 a (EÚ) 2019/2144 a smernice 2014/90/EÚ, (EÚ) 2016/797 a (EÚ) 2020/1828 (akt o umelej inteligencii) (ďalej len „Akt o UI“). Aktom o UI sa zaviedol základný právny rámec regulácie umelej inteligencie, pričom sa špecifikovali aj konkrétne podmienky na prevádzkovanie systémov umelej inteligencie, rozlišovanie rizikovosti jednotlivých systémov umelej inteligencie, zabezpečovania testovania a kontroly systémov umelej inteligencie a ich prevádzkovateľov.

---

³ IKRÉNYI, P. a kol.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2023, s. 25.

2. UMEĽÁ INTELIGENCIA VO VŠEOBECNOSTI

Pojem umelá inteligencia je pojmom, pod ktorý zahrňame systémy umelej inteligencie s rôznymi vlastnosťami a schopnosťami. Práve rozsah schopností a vlastností je rozlišovacím prvkom medzi jednotlivými umelými inteligenciami tak ako ich poznáme a môžeme vnímať. Jedno z bežných a základných členení sa odvíja od toho, na akom princípe umelá inteligencia pracuje. Ak je umelá inteligencia schopná pracovať samostatne a bez zásahu sa rozvíjať a učiť nové veci, tak hovoríme o silnej umelej inteligencii. Naproti tomu, ak umelá inteligencia funguje iba v istých ohraničených rámcoch, pričom sa využíva iba na jednoduchšie činnosti, tak takýto systém zaradujeme pod umelú inteligenciu slabú. Popri nich ešte teoretici rozlišujú aj tretí stupeň, tzv. superumelej inteligencie, ktorá by mala byť nadstupeň silnej umelej inteligencie a fungovať úplne nezávisle od človeka a jeho zásahov, pričom súčasne by mala dokázať sama sa zdokonaľovať.⁴⁵⁶

Pri systémoch umelej inteligencie je z pohľadu nami riešenej témy podstatná otázka kontroly postupu umelej inteligencie. Podstatné je, ako konkrétna využívaná umelá inteligencia, respektíve konkrétny využívaný systém umelej inteligencie dosiahol ten konkrétny výsledok. Mohlo by sa zdať, že ide o banalitu, ale práve prostredníctvom takéhoto overenia možno vykonávať kontrolu nad postupom systému umelej inteligencie.⁷

Bez ohľadu na fakt, či sa jedná o umelú inteligenciu slabú alebo silnú, tak všetky systémy umelej inteligencie pracujú s dátami, informáciami, ktoré používajú pre svoju činnosť, a z ktorých vychádzajú odpovede a výsledky, ktoré umelá inteligencia generuje.⁸ Práve takáto databáza údajov podľa nás predstavuje jedno z potenciálnych miest, kde môže dôjsť k ohrozeniu evidovaných informácií, či už vo forme ich čiastočného úniku alebo úniku celej databázy.

---

⁴ FANG, J., SU, H., XIAO, Y.: Will Artificial Intelligence Surpass Human Intelligence?. 2018. [online]. [cit. 09. 12. 2025]. Dostupné na: <https://doi.org/10.2139/SSRN.3173876>.

⁵ ILLING, S.: Why Not All Forms of Artificial Intelligence Are Equally Scary. 2017. [online]. [cit. 09. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.vox.com/science-andhealth/2017/3/8/14830108/artificial-intelligence-science-technology-robots-singularitybostrom>.

⁶ PEARLMAN, R.: Recognizing Artificial Intelligence (AI) as Authors and Inventors Under U.S. Intellectual Property Law. In: Richmond Journal of Law & Technology. 2018, Volume XXIV, Issue 2. [online]. [cit. 09. 12. 2025].

Dostupné na: https://jolt.richmond.edu/files/2018/04/Pearlman_Recognizing-Artificial-Intelligence-AI-as-Authors-and-Inventors-Under-U.S.-Intellectual-Property-Law.pdf.

⁷ ARGYRI, P.: Requirements of high-risk AI systems: AI Act. Article 14. Human oversight. 2024. [online]. [cit. 07. 12. 2025]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5131229>.

⁸ ABHINAV, J.: Overview and Importance of Data Quality for Machine Learning Tasks. 2020. [online]. [cit. 05. 12. 2025]. Dostupné na: <https://research.ibm.com/publications/overview-and-importance-of-data-quality-for-machine-learning-tasks>.

2.1 Umelá inteligencia a jej využitie vo verejnej správe

I keď vymedzenie a skúmanie využitia umelej inteligencie v správnom konaní nie je ťažiskom tohto príspevku, tak aj napriek tomu si dovoľíme uviesť krátku pasáž, ktorou si lepšie priblížime problematiku umelej inteligencie a jej možného zapojenia v procesoch verejnej správy. Umelá inteligencia, rovnako ako každá moderná technológia, by mala spoločnosti uľahčovať každodenné činnosti. V súčasnosti možno badať, že štáty reagujú a chcú využívať umelú inteligenciu vo svojich procesoch. Svedčí o tom aj kreovanie rôznych poradných orgánov, komisií, či ustanovovanie splnomocnencov alebo inak nazvaných zodpovedných osôb za túto agendu v štáte.⁹ Rovnako tak niektoré krajiny už pokročili a implementovali do svojich právnych poriadkov takú právnu reguláciu, ktorá umožňuje využitie umelej inteligencie v procesoch verejnej správy, respektíve bol iniciovaný proces smerujúci k prijatiu takejto úpravy. Je tomu tak napríklad v Nemecku, kde majú takúto reguláciu už od roku 2017¹⁰, či v susednej Českej republike bol na jeseň roku 2024 predložený návrh novelizácie tamojšieho procesného predpisu pre správne konania.¹¹ V podmienkach Slovenskej republiky zatiaľ nevidujeme snahy o uchopenie tejto otázky v akejkoľvek forme právnej úpravy, či už formou novelizácie alebo samostatného právneho predpisu.¹² V súčasnosti sú v legislatívnom procese predložené návrhy zákonov zavádzajúce základnú úpravu, ktorá reflektuje na povinnosti pre členské štáty, ktoré

---

⁹ Pozri aj: Štatút splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre umelú inteligenciu. [online]. [cit. 10. 12. 2025]. Dostupné na: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2025/07/Statut-splnomocnenca-vlady-SR-pre-umelu-inteligenciu.pdf>.

¹⁰ Pozri aj: BUOSO, E.: Fully Automated Administrative Acts in the German Legal System. In: European Review of Digital Administration & Law – Erdal. 2020, Vol 1 Issue 1-2. [online]. s. 113-122. [cit. 04. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.erdalreview.eu/free-download/978882553896011.pdf>.

¹¹ Pozri aj: SHARP, V., NEŠPOR, J., KLIMENTO VÁ, E.: Automation of administrative proceedings in the Czech Republic: Critical reflections on the draft “ADM amendment” to the administrative procedure code. In: STUDIA IURIDICA Cassoviensia. Vol. 13.2025, special issue. [online]. s. 170-188. [cit. 21. 12. 2025]. Dostupné na: https://sic.pravo.upjs.sk/ecasopis/132025-3/11_Sharp_Nespor_Klimentova_Automation_of_administrative_proceedings.pdf.

¹² Pozri aj: JAKAB, R.: National Report on Automation in Decision-Making in Public Administration in Slovakia. In: AUC IURIDICA. Vol 20 No 2 (2024) [online]. s. 147-157. [cit. 01. 12. 2025]. Dostupné na: https://karolinum.cz/data/cascislo/11203/lurid_70_2.pdf.

zaviedol Akt o UI.¹³¹⁴¹⁵ Umelá inteligencia ako taká má podľa nášho názoru široké využitie v oblasti verejnej správy, či štátneho aparátu ako takého. Či už sú to činnosti v oblasti štatistiky a spracúvania dát, ďalej v oblasti kontrolných činností, predikcie a skúmania javov, odhaľovania trestnej činnosti, či dozoru v oblasti sociálnych sietí, multimédií a digitálneho priestoru. Preto je dôležité pracovať na tom, aby sa vytvorili podmienky, kedy by bolo možné využívať umelú inteligenciu, no je zároveň podstatné, aby nedošlo k ohrozeniu práv dotknutých subjektov.

3. VEREJNOSŤ SPRÁVNEHO KONANIA

Dôležitou súčasťou tejto problematiky je to, nakoľko verejné, respektíve neverejné správne konanie ako také je. Správne konanie, ako je všeobecne známe, je konaním, respektíve procesom, vedeným správnym orgánom, ktorý rozhoduje o právach, respektíve povinnostiach, alternatívne aj súčasne, fyzických alebo právnických osôb v postavení účastníka konania v oblasti verejnej správy.¹⁶¹⁷ Vzhľadom na to, že v správnych konaniach dochádza k rozhodovaniu o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, tak je na mieste aj záujem týchto osôb, aby sa častokrát aj citlivé informácie nedostávali na verejnosť, respektíve aby tie neboli prístupné neurčitému okruhu osôb, ktoré nie sú v takom postavení, aby pri nich existoval odôvodnený záujem na disponovaní takýmito informáciami. Príkladom takejto regulácie pristupovania k informáciám z administratívneho spisu je okruh oprávnených osôb pri inštitúte nazerania do spisu, častokrát sa používa aj pojem nahliadania do spisu.

Pojem administratívny spis v Správnom poriadku síce definovaný nie je, ale odborná spisba, či judikatúra nám ponúka vymedzenie tohto pojmu, ako súbor písomností, ktoré sa týkajú prejednávanej veci a z ktorých správny orgán vychádza pri rozhodovaní.¹⁸ Teda zjednodušene povedané sa v administratívnom spise nachádza všetko čo vyprodukovali účastníci konania a správny orgán v priebehu konania, respektíve čo bolo získané alebo doložené a môže to slúžiť ako podklad pri rozhodovaní.

---

¹³ Legislatívny proces PI/2025/2 - Návrh zákona, ktorým sa upravujú inštitucionálne podmienky, pôsobnosť orgánov, práva a povinnosti subjektov v súvislosti s využívaním systémov umelej inteligencie. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/PI/2025/2>.

¹⁴ Legislatívny proces LP/2025/401 - Návrh zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/401>.

¹⁵ Legislatívny proces LP/2026/17 - Návrh zákona o umelej inteligencii a európskej dátovej regulácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/17>.

¹⁶ POTÁŠCH, P. a kol.: Správny poriadok. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 2.

¹⁷ JAKAB, R., MOLITORIS, P.: Správne právo procesné. Tretie aktualizované vydanie. Košice: ŠafárikPress, 2025. s. 43.

¹⁸ Pozri aj: R 66/1998. [online]. [cit. 11. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.nsud.sk/data/att/e8a/688286.06c539.pdf>.

Postup pri nazeraní do spisu je upravený v § 23 Správneho poriadku, pričom možno identifikovať viacero režimov nazerania do spisu. Primárnym režimom a okruhom subjektov oprávnených nazeráť do spisu sú osoby v postavení účastníkov konania, ich zástupcovia a zúčastnené osoby. Tomuto okruhu osôb je správny orgán povinný umožniť nazretie do spisu ex lege bez toho, aby museli zdôvodniť svoj záujem o nazretie.

Druhú skupinu tvoria verejný ochranca práv, komisár pre deti a komisár pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorým taktiež nemôže správny orgán odoprieť nazretie do spisu ak o to prejavia záujem a súvisí to s výkonom ich pôsobnosti. V tomto prípade sa toto oprávnenie vzťahuje podľa nášho názoru aj na osoby nimi poverené, keďže nemožno očakávať, že verejný ochranca práv bude chodiť osobe nazeráť do spisov na správne orgány.

Treťou, pre nás najpodstatnejšou skupinou, sú subjekty označené v zákone ako „iné osoby“, ktorým však správny orgán umožní nazrieť do spisu až po tom, čo dostatočne zdôvodnia svoju požiadavku na nazretie. Posúdenie v tomto prípade vykonáva správny orgán.

Popri týchto režimoch sprístupňovania sa však na všetky tri skupiny uplatňuje režim ochrany dokumentov obsiahnutých v spise podľa § 23 ods. 3 Správneho poriadku. Tým je zabezpečená ochrana utajovaných skutočností, bankového tajomstva, daňového tajomstva, obchodného tajomstva, či povinnosť mlčanlivosti vyplývajúca zo zákona alebo ak tá bola uznaná. Možno teda vidieť, že aj tak významne postavené subjekty, z hľadiska členenia subjektov správneho konania, akými sú účastníci konania, majú tí limitovaný rozsah informácií, ktoré sú im prístupné.

Otázka verejnosti/neverejnosti je v správnom poriadku upravená aj pri ďalšom inštitúte, ktorý Správny poriadok pozná. Tým je ústne pojednávanie podľa § 21 Správneho poriadku. Z úpravy ústneho pojednávania je zrejmé, že ústne pojednávanie je v zásade neverejné. Možné je len odchylenie v prípade, že o tom, že ústne pojednávanie bude realizované verejne rozhodne správny orgán alebo ak to stanovuje zákon, ktorým sa riadi dané špecifické konanie.

Atribút verejnosti možno nájsť aj v rámci ďalších právnych predpisov v oblasti správneho práva. Jedným z nich je aj zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o priestupkoch“). Ten reguluje verejnosť, respektíve neverejnosť vo vzťahu k rozhodnutiu o priestupku, kedy v § 80 Zákon o priestupkoch určuje, že rozhodnutie o priestupku nemožno doručiť verejnou vyhláškou, čo možno mať za zrejmy prejav neverejnosti takéhoto rozhodnutia. Taktiež je neverejnou aj evidencia priestupkov podľa § 89a ods. 10 Zákona o priestupkoch, z ktorej údaje môžu získať iba subjekty podľa ods. 4 zmieneného ustanovenia Zákona o priestupkoch.

Problematike verejnosti alebo neverejnosti správneho konania sa venovali vo svojej rozhodovacej praxi aj súdy, napríklad Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa

08. 06. 2016, sp. zn. 4Sžo/145/2015¹⁹ uviedol v odôvodnení, že správne konanie naproti súdnemu konaniu je založené na zásade písomnosti a neverejnosti. Okrajovo sa otázkou verejnosti správneho konania, i keď v tomto prípade špecificky v oblasti správneho trestania z pohľadu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, venoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky v Uznesení zo dňa 05. 02. 2014 sp. zn. II. ÚS 134/2014-19²⁰, v ktorom sa odvolával aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. 10. 1998 sp. zn. PL. ÚS 12/97²¹.

Možno teda konštatovať, že správne konanie je v zásade neverejné, nakoľko možnosť pristupovať k informáciám, ktoré sú predmetom konania, nie je možné širokému okruhu nešpecifikovaných osôb bez osobitného záujmu na veci. Preto by mala byť zabezpečená ochrana informácií, ktoré sú prejednávané v rámci konania aj bez toho, aby tieto informácie spadali pod niektorý z typov informácií, ktoré napríklad chráni ods. 3 § 23 Správneho poriadku.

4. BUDÚCNOSŤ ZABEZPEČENIA OCHRANY INFORMÁCIÍ

Ako vyplýva z predchádzajúcich častí tohto príspevku, tak téma ochrany informácií pri využívaní umelej inteligencie je témou interdisciplinárnou a zároveň veľmi aktuálnou. Vidíme, že štátne systémy sú pravidelným terčom útokov, pričom útočníci, hackeri, častokrát tak robia z dôvodu vidiny zisku, kedy žiadajú za odblokovanie systému/databázy peniaze, ale aj akoby vedľajšieho zisku, kedy sú dáta následne predávané ďalej na ilegálnom trhu. Je preto namieste, ak majú subjekty, ktorých údaje sú spracúvané, obavy a chcú garancie.²²²³ Súčasne nastavený právny rámec ochrany osobných údajov riešil využívanie automatizovaného rozhodovania podstatne skôr, než sa systémy umelej inteligencie stali bežnou súčasťou našich každodenných aktivít. Na príklade z Nemecka možno vidieť, že to súbežne so zavedením regulácie Európskou úniou v podobe Nariadenia GDPR zaviedlo do svojej právnej regulácie pre správne konanie možnosť využívania automatizovaného rozhodovania.

---

¹⁹ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 08. 06. 2016, sp. zn. 4Sžo/145/2015. [online]. [cit. 02. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.nsud.sk/rozhodnutia/4szo1452015/>.

²⁰ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 05. 02. 2014, sp. zn. II. ÚS 134/2014-19. [online]. [cit. 02. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/docDownload/db0363e7-a0a6-4d23-940a-5932fac588d5>.

²¹ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. 10. 1998, sp. zn. PL. ÚS 12/97. [online]. [cit. 02. 12. 2025]. Dostupné na: <https://merit.slv.cz/PL.%C3%9AS12/97>.

²² Pozri aj: Vysvetľujeme: Kataster sa zrejme stal obeťou ransomvéru. Čo to znamená, kedy ho opraví a čo všetko kyberútok ovplyvnil?. [online]. [cit. 10. 10. 2025]. Dostupné na: <https://www.ta3.com/clanok/974979/vysvetlujeme-kataster-sa-zrejme-stal-obetou-ransomveru-co-to-znamenava-kedy-ho-opraviva-a-co-vsetko-kyberutok-ovplyvnil>.

²³ Pozri aj: Hackeri ukradli lekárske údaje o viac než 15 miliónoch ľudí. [online]. [cit. 10. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/import/hackeri-ukradli-lekarske-udaje-o-viac/944530-clanok.html>.

Z pohľadu technických riešení, aj napriek tomu, že tým sme nemali ambíciu sa venovať v našom príspevku vzhľadom to, že sa jedná o problematiku mimo rámca našich poznatkov, považujeme za potrebné uviesť postreh, ktorý sa nám v súvislosti s touto stránkou vynára. Tak ako napredujú moderné technológie, pričom máme primárne na mysli tie, ktoré ovplyvňujú naše životy v pozitívnom smere, tak primerane im sekundujú aj postupy a metódy, ktoré majú najmä negatívne a záškodnícke využitie. Preto sa objektívne možno nazdávať, že hoci vývoj systémov umelej inteligencie a ich zabezpečenia bude napredovať, tak isté záujmové skupiny budú pracovať na tom, aby dokázali narúšať zabezpečenie týchto systémov a prenikať do nich s cieľom vyvolať negatívne následky.²⁴ Týmto následkami môžu z nášho pohľadu byť napríklad znefunkčnenie systému, poškodenie a úpravu systému, aby fungoval odlišným spôsobom, či rôzne snahy o získanie dát, s ktorými tieto systémy pracujú. Tieto dáta môžu pre neoprávnené osoby disponujúce nimi predstavovať priestor na získanie výhody, či už priamo z dát samotných alebo z ich predaja inému subjektu.²⁵

Pri technických riešeniach sa núka ešte možnosť anonymizovania. Treba však poznamenať, že vzhľadom na to, že Správny poriadok, ale aj iné predpisy upravujúce rozhodovacia činnosť v ďalších oblastiach, predpokladajú, že rozhodnutia vychádzajú zo spoľahlivo zisteného stavu veci, teda uplatňuje sa zásada materiálnej pravdy²⁶²⁷, tak anonymizovanie, či úprava niektorých údajov z dôvodu ich ochrany pred únikom pri použití systému umelej inteligencie, môže spôsobiť to, že rozhodnutie nebude vydané za rešpektovania tejto zásady. To by znamenalo zásadnú vadu rozhodnutia, ktorú by mohli namietat účastníci konania.

Jedným z najjednoduchších spôsobov ako zabrániť úniku informácií skrz systémy umelej inteligencie pri ich využívaní v procesoch je ich nevyužívať. Takýto postoj však podľa nášho názoru nemôže mať priestor, nakoľko bránenie sa akejkoľvek forme rozvoja a vývoja technológií takto striktnou konzervatívnou politikou by skôr poškodzovalo a ohrozovalo napredovanie krajiny a spoločnosti ako takej.

Z postoja, ktorý sme uviedli v predchádzajúcom odseku, však možno podľa nášho názoru vyvodit odporúčanie pre jemnejšiu formu prístupu, kedy by sa využívanie systémov umelej inteligencie limitovalo na aktivity a činnosti, pri ktorých nedochádza k spracovaniu

---

²⁴ Pozri aj: NIST Identifies Types of Cyberattacks That Manipulate Behavior of AI Systems. [online]. [cit. 10. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.nist.gov/news-events/news/2024/01/nist-identifies-types-cyberattacks-manipulate-behavior-ai-systems>.

²⁵ Pozri aj: Global Cybersecurity Outlook 2026. Insight report. [online]. [cit. 10. 02. 2026]. Dostupné na: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Cybersecurity_Outlook_2026.pdf.

²⁶ Pozri aj POTÁŠCH, P. a kol.: Správny poriadok. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 36.

²⁷ Pozri aj VALACH, M.: Zásada materiálnej pravdy v správnom konaní. In: Magister Officiorum, 1/2020. [online], [cit. 10. 12. 2025]. str. 76-80. Dostupné na: https://7bb5368a2f.clwaw-cdnwnd.com/094afd888d97eafe6850446af4abfadf/200000092-04d8104d83/Magister%20Officiorum_01_2020_vnutro%20PV.pdf.

takých dát a informácií, kedy by ich prípadný únik nebol tak zásadným problémom, ako v prípade úniku citlivých dát. Samozrejme, pre každý subjekt je odlišné to, ako vníma tento subjekt citlivosť svojich dát. Preto je na mieste to, aby bolo zabezpečenie tak dokonalé, aby k žiadnym únikom nedošlo.

Pre osoby dotknuté využívaním umelej inteligencie v reálnej aplikačnej praxi je podľa nášho názoru dôležité, aby mali jasné a prehľadné informácie o tom, ako je umelá inteligencia využívaná, aké procesy realizuje a ďalšie podstatné detaily. Teda s nasadením umelej inteligencie do procesov bude potrebné vytvoriť prehľadné a zrozumiteľné vysvetlenie pre dotknuté subjekty, aby sa minimalizovali možné pochybnosti.

5. ZÁVER

Problematika ochrany informácií a ich zabezpečenia je podľa nášho názoru témou nevyčerpatelňou a vždy bude priestor na diskusiu o možnostiach zlepšenia. Ako vyplýva aj z tohto príspevku, tak ako aj pri iných oblastiach, primárne v oblasti rozvoja digitálnych technológií, aj v oblasti umelej inteligencie nastal fenomén, kedy právo nedokázalo efektívne zachytiť nástup rozvoja systémov umelej inteligencie. Je preto namieste otvorene upozorňovať na prítomné riziká a nedostatky, no taktiež viesť polemiky o rizikách zatiaľ neprítomných, ale v budúcnosti možných.

V súvislosti s umelou inteligenciou a jej nasadzovaním do priestoru verejnej správy, v ktorej ako je zrejme dokáže priniesť efektívnosť do procesov, avšak vzhľadom na citlivosť tejto oblasti prináša aj riziká, je táto diskusia a najmä nájdenie vhodných riešení viac než potrebné. Tak, ako sme už konštatovali, tak základným rámcom pre využívanie umelej inteligencie a ochranu práv subjektov dotknutých využívaním umelej inteligencie je najmä Akt o UI, Nariadenie GDPR a zákon o ochrane osobných údajov. Samozrejme, existujú aj ďalšie pramene, ktoré sa vzťahujú na túto oblasť a problematiku, ktoré sme označili v skoršej časti tohto príspevku. Je potrebné dodať a pripomenúť, že v súčasnosti nejestvuje žiaden právny predpis, ktorý by predpokladal využitie umelej inteligencie v rámci výkonu verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky v takom rozsahu, že by umelou inteligenciou bolo vedené napríklad správne konanie alebo realizované iné postupy vo väčšom rozsahu.

Preto možno konštatovať, že ak by v budúcnosti bola prijímaná právna úprava, ktorá by umožňovala využitie umelej inteligencie napríklad na celkové uskutočnenie správneho konania, či už s rozsiahlejším zásahom fyzickej osoby, ale aj relatívne autonómne, tak bude potrebné, vzhľadom na rozsah zapojenia umelej inteligencie a aj zvolené technické riešenie, podrobiť kritickému zhodnoteniu aktuálny stav právnych noriem regulujúcich túto problematiku a stanoviť jasné a zreteľné rámce. Taktiež bude potrebné aj proaktívne komunikovať túto problematiku smerom k verejnosti s cieľom priblížiť spôsob, ako systém funguje a ubezpečiť širokú laickú, ale aj odbornú verejnosť o bezpečnosti a spoľahlivosti systému vzhľadom na zmienené bezpečnostné incidenty, ktoré v poslednom období nastali.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. ABHINAV, J.: Overview and Importance of Data Quality for Machine Learning Tasks. 2020. [online]. [cit. 05. 12. 2025]. Dostupné na: <https://research.ibm.com/publications/overview-and-importance-of-data-quality-for-machine-learning-tasks>.
2. ARGYRI, P.: Requirements of high-risk AI systems: AI Act. Article 14. Human oversight. 2024. [online]. [cit. 07. 12. 2025]. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5131229>.
3. BUOSO, E.: Fully Automated Administrative Acts in the German Legal System. In: European Review of Digital Administration & Law – Erdal. 2020, Vol 1 Issue 1-2. [online]. s. 113-122. [cit. 04. 12. 2025]. ISBN 978-88-255-3896-0. Dostupné na: <https://www.erdalreview.eu/free-download/978882553896011.pdf>.
4. FANG, J., SU, H., XIAO, Y.: Will Artificial Intelligence Surpass Human Intelligence?. 2018. [online]. [cit. 09. 12. 2025]. Dostupné na: <https://doi.org/10.2139/SSRN.3173876>.
5. Global Cybersecurity Outlook 2026. Insight report. [online]. [cit. 10. 02. 2026]. Dostupné na: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Cybersecurity_Outlook_2026.pdf.
6. Hackeri ukradli lekárske údaje o viac než 15 miliónoch ľudí. [online]. [cit. 10. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.teraz.sk/import/hackeri-ukradli-lekarske-udaje-o-viac/944530-clanok.html>.
7. IKRÉNYI, P. a kol.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2023. 598 s. ISBN: ISBN 978-80-8232-036-0.
8. ILLING, S.: Why Not All Forms of Artificial Intelligence Are Equally Scary. 2017. [online]. [cit. 09. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.vox.com/science-andhealth/2017/3/8/14830108/artificial-intelligence-science-technology-robots-singularitybostrom>.
9. JAKAB, R., MOLITORIS, P.: Správne právo procesné. Tretie aktualizované vydanie. Košice: ŠafárikPress, 2025. 274 s. ISBN: 978-80-574-0383-8.
10. JAKAB, R.: National Report on Automation in Decision-Making in Public Administration in Slovakia. In: AUC IURIDICA. Vol 20 No 2 (2024). Praha: Charles University Karolinum Press, 2024. [online]. s. 147-157. [cit. 01. 12. 2025]. ISSN 2336-6478. Dostupné na: https://karolinum.cz/data/cascislo/11203/lurid_70_2.pdf.
11. Legislatívny proces LP/2025/401 - Návrh zákona o organizácii štátnej správy v oblasti umelej inteligencie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/401>.
12. Legislatívny proces LP/2026/17 - Návrh zákona o umelej inteligencii a európskej dátovej regulácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/17>.

13. Legislatívny proces PI/2025/2 - Návrh zákona, ktorým sa upravujú inštitucionálne podmienky, pôsobnosť orgánov, práva a povinnosti subjektov v súvislosti s využívaním systémov umelej inteligencie. Dostupné na: <https://www.slovlex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/PI/2025/2>.
14. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. 10. 1998, sp. zn. PL. ÚS 12/97. [online]. [cit. 02. 12. 2025]. Dostupné na: <https://merit.slv.cz/PL.%C3%9AS12/97>.
15. NIST Identifies Types of Cyberattacks That Manipulate Behavior of AI Systems. [online]. [cit. 10. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.nist.gov/news-events/news/2024/01/nist-identifies-types-cyberattacks-manipulate-behavior-ai-systems>.
16. PEARLMAN, R.: Recognizing Artificial Intelligence (AI) as Authors and Inventors Under U.S. Intellectual Property Law. In: Richmond Journal of Law & Technology. 2018, Volume XXIV, Issue 2. [online]. [cit. 09. 12. 2025]. Dostupné na: https://jolt.richmond.edu/files/2018/04/Pearlman_Recognizing-Artificial-Intelligence-AI-as-Authors-and-Inventors-Under-U.S.-Intellectual-Property-Law.pdf.
17. POTÁŠCH, P. a kol.: Správny poriadok. Komentár. 4. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022. 682 s. ISBN 978-80-7400-908-2.
18. R 66/1998. [online]. [cit. 11. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.nsud.sk/data/att/e8a/688286.06c539.pdf>.
19. SHARP, V., NEŠPOR, J., KLIMENTOVIČ, E.: Automation of administrative proceedings in the Czech Republic: Critical reflections on the draft "ADM amendment" to the administrative procedure code. In: STUDIA IURIDICA Cassoviensia. Vol. 13.2025, special issue. [online]. s. 170-188. [cit. 21. 12. 2025]. ISSN: 1339-3995. Dostupné na: https://sic.pravo.upjs.sk/ecasopis/132025-3/11_Sharp_Nespor_Klimentova_Automation_of_administrative_proceedings.pdf.
20. Štatút splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre umelú inteligenciu. [online]. [cit. 10. 12. 2025]. Dostupné na: <https://mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2025/07/Statut-splnomocnenca-vlady-SR-pre-umelu-inteligenciu.pdf>.
21. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 08. 06. 2016, sp. zn. 4Sžo/145/2015. [online]. [cit. 02. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.nsud.sk/rozhodnutia/4szo1452015/>.
22. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 05. 02. 2014, sp. zn. II. ÚS 134/2014-19. [online]. [cit. 02. 12. 2025]. Dostupné na: <https://www.ustavnysud.sk/docDownload/db0363e7-a0a6-4d23-940a-5932fac588d5>.
23. VALACH, M.: Zásada materiálnej pravdy v správnom konaní. In: Magister Officiorum, 1/2020. [online], [cit. 10. 12. 2025]. str. 76-80. ISSN 1338-5569. Dostupné na: <https://7bb5368a2f.clvaw->

cdnwnd.com/094afd888d97eafe6850446af4abfadf/200000092-04d8104d83/Magister%20Officiorum_01_2020_vnutro%20PV.pdf.

24. Vysvetľujeme: Kataster sa zrejme stal obeťou ransomvéru. Čo to znamená, kedy ho opravia a čo všetko kyberútok ovplyvnil?. [online]. [cit. 10. 10. 2025]. Dostupné na: <https://www.ta3.com/clanok/974979/vysvetlujeme-kataster-sa-zrejme-stal-obeťou-ransomveru-co-to-znamená-kedy-ho-opravia-a-co-vsetko-kyberutok-ovplyvnil>.
25. WILFLING, P.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám. Komentár. Problémy z praxe. Rozhodnutia súdov. Pezinok : VIA IURIS – Centrum pre práva občanov 2012, 296 s. ISBN: 978-80-970686-4-6.

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

Mgr. Tomáš Šefčík

Katedra ústavného práva a správneho práva

Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

E-mail: tomas.sefcik@student.upjs.sk

ZÁVER

Zborník vedeckých prác „Umelá inteligencia v správnom práve: ROBOT – DOBRÝ SLUHA, ZLÝ PÁN“ prináša ucelený obraz o aktuálnom stave regulácie a využívania umelej inteligencie vo verejnej správe na európskej aj národnej úrovni a poukazuje na potrebu technologicky neutrálneho, hodnotovo ukotveného a zároveň prakticky realizovateľného právneho rámca. Jednotlivé príspevky spája presvedčenie, že AI môže významne prispieť k efektívnejšiemu, predvídateľnejšiemu a transparentnejšiemu rozhodovaniu, avšak len za predpokladu rešpektovania základných práv, princípov demokracie a právneho štátu a pri zachovaní zodpovednosti verejnej správy za výsledok rozhodnutia.

Štúdie venované medzinárodno-právnomu kontextu zdôrazňujú význam novej Rámcovej zmluvy Rady Európy o umelej inteligencii, ľudských právach, demokracii a právnom štáte a jej vzťah k nariadeniu EÚ AI Act; poukazujú najmä na technologickú neutralitu, otvorenosť a dlhodobú „odolnosť“ úmluvy v porovnaní s ad hoc národnými úpravami, ako aj na jej ambíciu vytvoriť univerzálny normatívny rámec pre nasadzovanie AI v správnom práve. Komparatívne príspevky mapujú právny stav automatizácie rozhodovacích procesov v členských štátoch EÚ a ukazujú široké spektrum prístupov – od opatrného, fragmentárneho využívania automatizácie bez zásahu do diskrečného rozhodovania, až po komplexnejšie modely, ktoré spájajú právny základ plne automatizovaných aktov so špeciálnymi garanciami zákonnosti a ochrany dotknutých osôb.

Osobitnú pozornosť autori venujú návrhom a limitom vnútroštátnych právnych úprav (najmä v Českej republike, Estónsku a ďalších štátoch), v ktorých sa opakovane vynárajú hranice pre použitie AI tam, kde je potrebné správne uváženie, interpretácia neurčitých právnych pojmov či rozhodovanie o opravných prostriedkoch. Na základe týchto zistení sú formulované odporúčania pre slovenského zákonodarcu: zakotviť explicitný právny základ pre automatizované rozhodovanie vo verejnej správe, definovať všeobecné limity prípustnosti, a zároveň ustanoviť osobitné záruky transparentnosti, nediskriminácie, ľudského dohľadu, zodpovednosti konkrétneho orgánu a preskúmateľnosti rozhodnutí človekom.

Ďalšie príspevky sa sústreďujú na sektorové dopady a riziká, vrátane digitalizácie trhu práce a ochrany zamestnancov, alternatívneho riešenia správnych sporov, obmedzovania nelegálneho obsahu či zodpovednosti za nulitné rozhodnutia vydané umelou inteligenciou; spoločným menovateľom je dôraz na ochranu základných práv, procesných záruk a informačnej bezpečnosti pri každom nasadení algoritmických nástrojov. Autori zároveň analyzujú koncept „parciálnej exploatácie“ umelej inteligencie v administratívnom konaní – teda využívanie AI v jednotlivých fázach (príjem a triedenie podaní, príprava návrhov rozhodnutí, spracúvanie údajov) – pri trvalej kontrole človekom a s ohľadom na tzv. problém „čiernej skrinky“ a požiadavku vysvetliteľnosti výsledkov.

Sympóziu ako celok potvrdzuje, že umelá inteligencia sa stáva integrálnou súčasťou správneho práva a verejnej správy, no zároveň ostáva „dobrým sluhom“ len vtedy, ak je jej nasadenie viazané na jasné kompetenčné pravidlá, robustné záruky ochrany práv a efektívne mechanizmy zodpovednosti. Zovšeobecneným záverom zborníka je preto výzva, aby budúce normotvorné a aplikačné aktivity v Slovenskej republike aj v širšom európskom priestore smerovali k technologicky neutrálnemu, hodnotovo konzistentnému a prakticky vykonateľnému modelu využívania umelej inteligencie vo verejnej správe, ktorý posilní – a nie oslabí – princípy právneho štátu.

**Umelá inteligencia v správnom práve:
ROBOT – DOBRÝ SLUHA, ZLÝ PÁN**
Zborník vedeckých prác

Zostavovatelia: prof. JUDr. Radomír Jakab, PhD.
JUDr. Eva Janičková , PhD.

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
vo Vydavateľstvo ŠafárikPress

Rok vydania: 2026

Rozsah strán: 230

Rozsah: 17,90 AH

Vydanie: prvé

Účelová publikácia, nepredajná.

DOI: <https://doi.org/10.33542/UIISP-0527-6>

ISBN 978-80-574-0527-6 (e-publikácia)